T.C

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ

SOSYALBİLİMLER ENSTİTÜSÜ

AİLE DANIŞMANLIĞI VE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

AİLE DANIŞMANLIĞI VE EĞİTİMİ BİLİM DALI

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN EVLİLİK VE AİLEYE BAKIŞI

ESMA TEKE

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Prof. Dr. Abdullah TOPÇUOĞLU

Konya - 2017

ÖNSÖZ

Toplumsal yapıyı oluşturan en küçük yapı taşı ailedir. Bir kurum olarak aile, herhangi bir toplumsal yapıda sosyal kurumlardaki değişimi tetikleyen ve aynı zamanda bu durumdan en fazla etkilenendir. Bu değişimin yansıması en çok, toplumsal bir kategori olan evlilik çağına daha yakın üniversite gençliğinde görülmektedir. Bu durumu evliliğe yüklenen anlamda, evlilikten beklentide ve eş seçim tercihini belirleyen kriterlerde görmek mümkündür. Toplumun geleceği için son derece önemli olan üniversite gençliğinin bu konudaki bakış açısı evlilik sonrası hayatın sağlıklı yürütülüp yürütülmemesinde, aile kurumunun geleceğinde ve bu kurumun alt sistemi olan evliliğin gerçekleşmesinde etkili olacaktır.

Bu araştırma üniversite öğrencilerinin evlilik ve aileye bakışının yanında, eş seçiminde bulunurken hangi kriterlerin onlar açısından ne kadar önemli olduğu ve bu süreçte ne yönde etkilenildiğinin incelenmesi bakımından önemlidir.

Bu çalışmamın her aşamasında tüm yoğunluğuna rağmen bana rehberlik eden, desteğini hiç esirgemeyen ve bakış açımı genişleten saygıdeğer Danışman Hocam Prof. Dr. Abdullah TOPÇUOĞLU'na, çalışmamı yönlendirmede en büyük katkı sağlayan ve çok büyük fedakarlık yapan hocam Yrd. Doç. Dr. Gamze AKSAN'a, fedakârlığıyla, sabrıyla ve cesaret vermesiyle beni destekleyen eşim Muhammet TEKE'ye ve son olarak bütün eğitim hayatım boyunca benden maddi manevi emeğini hiç esirgemeyen, sürekli arkamda hissettiğim babam Mustafa ERTÜRK'e, annem Havva ERTÜRK'e ve kardeşim Yavuzhan ERTÜRK'e minnattarım.

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin

Adı Soyadı:	Esma TEKE
Numarası:	124211001013
Ana Bilim / Bilim Dalı	Aile Danışmanlığı ve Eğitimi
Programı	Tezli Yüksek Lisans ■ Doktora ☐
Tez Danışmanı	Prof. Dr. Abdullah TOPÇUOĞLU
Tezin Adı	Üniversite Öğrencilerinin Evlilik ve Aileye Bakışı

ÖZET

Bu araştırma, üniversite öğrencilerinin evlilk ve aileye bakışı açısının ve eş seçim kriterlerininin ele alındığı betimsel bir çalışmadır. Çalışma teorik ve uygulamalı olarak iki bölümden oluşmaktadır. Teorik kısım kendi içinde aile ve evlilik olarak ikiye ayrılmaktadır. Bu bölümde aile kavramı, aile türleri, evlilik ve evlilik süreci gibi temel başlıkların litaratürde ele alınış biçimlerine değinilmiştir.

Uygulamalı bölüm ise araştırmanın yöntemi ve alan araştırması bulgularının değerlendirilmesi başlıklarını içermektedir. Araştırma 2015-2016 eğitim öğretim yılı bahar döneminde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemini, Selçuk Üniversitesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi ve KTO Karatay Üniversitesi öğencileri oluşturmaktadır. Selçuk Üniversitesi'nden seçilen örneklemi, Hukuk Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, Fen Fakültesi, Edebiyat Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Bilimleri Fakültesinde çeşitli bölümlerde öğrenim görmekte olan 500 katılımcı oluşturmaktadır. Necmettin Erbakan Üniversitesi'nden Eğitim Fakültesi, İlahiyat Fakültesi ve Sosyal-Beşeri Bilimler Fakültelerinin çeşitli bölümlerinde okuyan 300 öğrenci araştırmaya katılmıştır. KTO Karatay Üniversitesi'nde ise Hukuk ve Mühendislik Fakültesine devam eden 100 katılımcı ile görüşme gerçekleştirilmiştir.

Katılımcıların 442 kişisini erkek, 458 kişisini de kadınlar oluşturmaktadır. Katılmcılardan Eş Seçim Kriteri, Evlilik ve Aileye bakış adlı anket aracılığıyla veri elde edilmiştir. Verilerin analizinde ise SPSS 22 istatistik programından faydalanılmıştır. Anketin birinci bölümünde öğrencilerin demografik bilgileri, anne-baba eğitim durumları ve mesleği hakkında bilgi edinilmiştir. İkinci bölümünde eş seçim kriterlerinin önem dereceleri ve eş seçimindeki yakın çevrenin düşünceleri hakkında bilgi alınmıştır. Üçüncü bölümünde ise evliliğe yüklenen anlamın ve evliliğin amacının ne olduğu ve aile danışmanlığı hakkındaki düşünceler belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın uygulaması sonucunda 900 kişi ile gerçekleştirilen "Ünivesite Öğrencilerinin Evlilik ve Aileye Bakışı" anketinden elde edilen veriler istatistiki testler kullanılarak yorumlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Eş seçimi, Aile, Evlilik

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin		
	Adı Soyadı	Esma TEKE
	Numarası	124211001013
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Aile Danışmanlığı ve Eğitimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ■ Doktora ☐
	Tez Danışmanı	Prof. Dr. Abdullah TOPÇUOĞLU
	Tezin İngilizce Adı	VIEV OF UNIVERSITY STUDENTS TOWARDS MARRIAGE AND FAMILY

SUMMARY

This research, which includes the perception of university students towards marriage and family, and the criteria for choosing of spouse, is addressed in a descriptive way.The study consists of two parts ,such as theoretical and practical. The theoretical section is divided into family and marriage in itself. In this part, fundamental concepts are evaluated such as family concept, family types, marriage and the process of marriage, also how these concepts are addressed in literature.

In the practical section the evaluations of the titles, the method of the research and the field findings are included. The research was carried out in the spring semester of 2015-2016 academic year. the sample of the research was constituted by the students of Selçuk University, necmettin erbakan university and KTO Karatay University. the selected sample of selçuk university is constituted by 500 students who are from different faculties, such as Law faculty, engineering faculty, science faculty, literary faculty, faculty of economic and administrative sciences, and health faculty. Besides, 300 participants are from different faculties of Necmettin Erbakan University and these are Faculty of education, faculty of theology, social and humanities faculty. there are also 100 parcipants, who still keep on their studings, such as law and engineering, the

interview was conducted. 442 of the participants are male, 458 are women. Through the interview of the criteria for choosing spouse, the perception of marriage and family, data was collected by the participants. In the analysis of the data the SPSS 22 statistical program was used. ın the first part of the interview, the demographic informations of the students were obtained and these are maternal and paternal educational status, and the knowledge about profession. ın the second part of the interview the informations were taken about the importance of the criteria for choosing spouse and the opinions of the relatives in the partner selection. also, ın the third part of the interview the questions about the meaning of marriage, the aim of marriage and family conseling were asked to the participants.

As a result of the study of conducted with 900 people, the data obtained from the interview of the perception of university students towards Marriage anf Family were interpreted using statistical tests.

Keywords: family, marriage and choosing spouse.

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİK SAYFA i
TEZ KABUL FORMU ii
ÖNSÖZ iii
ÖZET iv
SUMMARY vi
İÇİNDEKİLER viii
KISALTMALAR xi
TABLOLAR LİSTESİ xii
EK TABLOLAR LİSTESİ xv
GİRİŞ 1
1. BÖLÜM 3
GENEL OLARAK AİLE 3
1.1 Aile Kavramı ve Tanımı 3
1.2 Aile Türleri 5
1.2.1 Sosyal ve Ekonomik Yapıya Göre Aile Türleri 6
1.2.1.1 Sanayi Öncesi Aile 7
1.2.1.2 Sanayi Ailesi 8
1.2.1.3. Sanayi Ötesi Aile 9
1.2.2 Ailenin Büyüklüğüne Göre En Yaygın Aile Türleri 10
1.2.2.1 Geleneksel Geniş Aile: 11
1.2.2.2 Çekirdek Aile 13
1.2.3 Aile Tutumlarına Göre Aile Türleri 15
1.2.3.1 Koruyucu Aile Tutumu 16
1.2.3.2 Hoşgörülü Aile Tutumu 17
1.2.3.3 Baskıcı Aile Tutumu 18
1.2.3.4. Demokratik Aile Tutumu 19
1.2.3.5. İlgisiz ve Kayıtsız Aile Tutumu 20
1.2.3.6. Dengesiz ve Tutarsız Aile Tutumu 21

1.3Ailenin Görevleri 21
1.4Türk Toplumunda Aile ve Değişim 23
1.5Aile ve Gençlik 25
2. BÖLÜM 28
EVLİLİK 28
2.1 Evlilik Kavramı ve Tanımı 28
2.2 Evlilik Çeşitleri 30
2.3 Evlilik Süreci 33
2.3.1 Flört Dönemi 34
2.3.2 Eş Seçimi 37
2.3.3 Eş Seçiminde Kriterler 39
2.3.3.1. Kariyer ve Öğrenim Durumu Kriteri 41
2.3.3.2. Karakter Kriteri 42
2.3.3.3. Maddi Durum Kriteri 43
2.3.3.4. Dini İnanç Kriteri 45
2.3.3.5. Fiziki Görünüş Kriteri 46
2.3.3.6. Siyasi Görüş Kriteri 47
2.3.3.7 Aile Yapısı Kriteri 47
2.3.3.8 Kültür Kriteri 50
2.3.3.9. Sevgi ve Aşk Kriteri 51
2.3.4 Nişanlanma Dönemi 51
2.4Eş Seçimindeki Etkenler: Aile ve Çevre 52
2.5Evliliğe Yüklenen Anlam ve Evlilikten Beklentiler 55
2.6Evlilikte Değişim 57
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM 61
METEDOLOJİ 61
3.1 Araştırmanın Konusu 61
3.2 Evren ve Örneklem 62
3.3Araştımanın Amacı 63

3.4Araştırmanın Önemi 63
3.5Araştırmanın Varsayımları (Sayıltılar) 64
3.6Araştırmanın Sınırlılıkları 64
3.7. Tanımlar 65
3.8. Veri Toplama Araçları 66
3.8.1. Üniversite Öğrencilerinin Evlilik ve Aileye Bakışı Anketi 66
3.9. Verilerin Toplanması 66
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM 67
ALAN ARAŞTIRMASI VE VERİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ 67
4.1 Araştırma Bulgularının Analizi 67
SONUÇ 144
EK 1: EK TABLOLAR 148
EK 2: ANKET 210
KAYNAKÇA 215

KISALTMALAR

AEP: Aile Eğitim Programı

KTO: Konya Ticaret Odası

ASDEP: Aile Sosyal Destek Eğitim Projesi

Bkz: Bakınız

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Cinsiyet Dağılımı....67
Tablo 2. Yaş Ortalaması Dağılımı....67
Tablo 3. Medeni Durum Dağılımı....68
Tablo 4. Katılımcıların Devam Ettiği Üniversite Dağılımı....68
Tablo 5. Katılımcıların Devam Ettiği Fakülte Dağılımı....69
Tablo 6. Katılımcıların Devam Ettiği Bölüm Dağılımı....70
Tablo 7. Katılımcıların Mezun Oldukları Lise Türü Dağılımı....71
Tablo 8. Katılımcının Ailelerinin Gelir Durumu Dağılımı....71
Tablo 9. Katılımcıların Annelerinin Eğitim Durumu Dağılımı....72
Tablo 10. Katılımcıların Babalarının Eğitim Durumu Dağılımı....73
Tablo 11. Katılımcıların Annelerinin Meslek Dağılımı....74
Tablo 12. Katılımcıların Babalarının Meslek Dağılımı....75
Tablo 13.Katılımcıların Hayatının Büyük Kısmını Geçirdiği Yerleşim Yeri Dağılımı....76
Tablo 14.Katılımcıların Öğrenim Zamanında Kaldıkları Yer Dağılımı....76
Tablo 15. Katılımcıların İçinde Büyüdüğü Aile Türü....78
Tablo 16. Katılımcıların Yetiştirildiği Aile Tutumu Dağılımı....79
Tablo 17. Katılımcının Gelecekte Planladığı Ailede Düşündüğü Aile Tutumu Dağılımı....81
Tablo 18. Katılımcıların Flört Durumu....82
Tablo 19. Nikâhtan Önce Flört Edilen Kişiyle Birlikte Yaşama Konusunda Düşünceler....83
Tablo 20. Katılımcıların Başkasıyla Flört Etmiş Kişiyle Evliliğe Bakışı....84
Tablo 21. Katılımcıların Hayatında Birisi Olduğunu İlk Paylaştıkları Kişilerin Dağılımı....85
Tablo 22. Hayatınızda Birisinin Olduğunu Öğrendiğinde Annenin Tepki Durumu....86
Tablo 23. Hayatınızda Birisinin Olduğunu Öğrendiğinde Babanızın Tepki Durumu....87
Tablo 24. Katılımcıların Eş Seçimindeki Kararın Dağılımı....87
Tablo 25. Eş Seçiminde Fiziksel Görünüm Kriteri....89
Tablo 26. Eş Seçiminde Dindarlık Kriteri....91
Tablo 27. Eş Seçiminde İyi huylu- Ahlaklı Olma Kriteri....92
Tablo 28. Eş Seçiminde Kariyer Sahibi Olma Kriteri....94
Tablo 29. Eş Seçiminde Ekonomik Durum Kriteri....95

Tablo 30. Eş Seçiminde Aile Yapısının Uygunluğu Kriteri 97
Tablo 31. Eş seçiminde Siyasi Bakış Açısı Kriteri.....98
Tablo 32. Eş Seçiminde Aşk Kriteri 98
Tablo 33. Eş Seçiminde Kültür Seviyesi Kriteri 99
Tablo 34. Eş Seçiminde Hayata Bakış Açısı Kriteri.....100
Tablo 35. Eş seçiminde Yaş Kriteri.....101
Tablo 36. Eş Seçiminde Kişinin Eğitim Durumu Kriteri.....102
Tablo 37. Eş Seçiminde Kişinin Maddi Durum Kriteri 103
Tablo 38. Sanal Ortamda Tanışarak Evlenir misiniz?.....104
Tablo 39. Eş Seçiminde Annelerinin Düşüncesinin Önemi 105
Tablo 40. Eş Seçiminde Babalarının Düşüncesinin Önemi.....106
Tablo 41. Eş seçiminde En Yakın Arkadaşlarının Düşüncesinin Önemi.....107
Tablo 42. Eş Seçiminde Akrabanın Düşüncesinin Önemi 108
Tablo 43. Eş seçiminde Komşuların Düşüncesinin Önemi 109
Tablo 44. Eş Seçiminde Kültürel Farkların Önemi.....109
Tablo 45. Eş Seçiminde Aynı Dini İnanca Sahip Olmanın Önemi 111
Tablo 46. Eş Seçiminde Aynı Etnik Kökene Sahip Olmanın Önemi 112
Tablo 47. Kızlar İçin İdeal Evlilik Yaşı 113
Tablo 48. Erkeler İçin İdeal Evlilik Yaşı 115
Tablo 49. “Evlilik İçin Mezun Olmak Gereklidir” Düşüncesinin Önem Derecesi 116
Tablo 50. “Evlilik İçin Askerlik Gereklidir” Düşüncesinin Önem Derecesi 117
Tablo 51. “Evlilik İçin İş Sahibi Olmak Gereklidir” Düşüncesinin Önem Derecesi.....119
Tablo 52. “Evlilik İçin Uygun Eş Adayı Bulmak Gereklidir”Düşüncesinin Önem Derecesi 120
Tablo 53. Evliliğin Amacında Neslin Devamlılığı Düşüncesinin Önem Dereceleri.....121
Tablo 54. Evliliğin Amacında Düzenli Hayat Olma Düşüncesinin Önem Dereceleri 122
Tablo 55. Evliliğin Amacında Hayatı Paylaşmak Düşüncesinin Önem Dereceleri 123
Tablo 56. Evliliğin Amacında Dinin Emretmesi Düşüncesinin Önem Dereceleri.....124
Tablo 57. Mutlu Yuva İçin Ekonomik Refahın Olması Düşüncesinin Önem Dereceleri 124
Tablo 58. Mutlu Yuva İçin Anlayışın Olması Düşüncesinin Önem Dereceleri 125
Tablo 59.Mutlu Yuva İçin Eşlerin Birbirine Destek Olması Düşüncesinin Önem Derecesi 126

Tablo 60. Mutlu Yuva İçin Eşlerin Çocuk Sahibi Olma Düşüncesinin Önem Dereceleri 127
Tablo 61. Evliliğin Anlamının Sorumluluk Olması Düşüncesinin Dağılımı.....128
Tablo 62. Evlendikten Sonra Erkeğin Ailesiyle Yaşamak Düşüncesinin Dağılımı.....129
Tablo 63. Evlilik Sizi Korkutuyor mu? Düşüncesinin Dağılımı.....130
Tablo 64. Yaşadığınız Ailede Mutlu musunuz? Düşüncesinin Dağılımı.....133
Tablo 65.Cinsiyete Göre Gelecekte Kurulması Planlanan Aile İle Yetiştiği Ailenin İlişkisi 135
Tablo 66. Aile Kurumunun Günümüzdeki Durumu Hakkındaki Dağılımı.....137
Tablo 67. Aile Danışmanlığı Hakkında Bilginin Dağılımı.....139
Tablo 68. Evlilik Öncesinde Aile Danışmanlığına Başvuru Hakkında Düşünce.....140
Tablo 69. Evlilik Öncesi Aile Eğitim Seminerine Gitme Hakkında Düşünce.....141
Tablo 70. Cinsiyete Göre Aile Danışmanlığının Rollerinin Önem Dereceleri.....142

EK TABLOLAR LİSTESİ

Ek Tablo 1. Aile Türü Değişkeni ile Hayatının Büyük Kısmının Geçtiği Yerleşim Yeri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo 148

Ek Tablo 2. Cinsiyet Değişkeni ile Şu An Kalınan Yer Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo.148

Ek Tablo 3. Üniversite Değişkeni ile Şu An Kalınan Yer Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo 149

Ek Tablo 4. Gelir Durumu Değişkeni ile Şu An Kalınan Yer Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo.....150

Ek Tablo 5. En Fazla Yaşadığı Yer Değişkeni ile Büyüdüğü Aile Türü Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo 151

Ek Tablo 6. Cinsiyet Değişkeni ile Yetiştirilen Aile Tutumu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo.....152

Ek Tablo 7. Annelerin Eğitim Değişkeni ile Aile Tutumu Arasındaki İlişkiyi GösterenÇapraz Tablo 153

Ek Tablo 8. Babaların Eğitim Değişkeni ile Aile Tutumu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo 154

Ek Tablo 8. En Fazla Yaşadığı Yer Değişkeni ile Aile Tutumu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo.....155

Ek Tablo 9. Aile Türü Değişkeni ile Yetiştirilen Aile Tutumu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo.....155

Ek Tablo 10. Aile Türü Değişkeni ile Gelecekte Düşünülen Aile Tutumu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo.....156

Ek Tablo 11. Cinsiyet Değişkeni ile Flört Durumu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo 156

Ek Tablo 12. Katılımcıların Flört Hakkındaki Düşünceleri 157

Ek Tablo 13. Cinsiyet Değişkeni ile Flört Hakkındaki Düşünce Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo.....157

Ek Tablo 14.Cinsiyet Değişkeni ile Nikâhtan Önce Flört Edilen Kişiyle Yaşama Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo.....158

Ek Tablo 15. Cinsiyet Değişkeni ile Başkasıyla Flört Etmiş Kişiyle Evlilik Düşüncesi Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo 158

Ek Tablo 16. Cinsiyete Değişkeni ile Hayatında Biri Olduğunda Paylaşacakları İlk Kişi Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo 159

Ek Tablo 17. Cinsiyet Değişkeni ile Eş Seçiminde Karar Durumu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo 159
Ek Tablo 18. Aile Türü Değişkeni ile Eş Seçimindeki Karar Durumu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo 160
Ek Tablo 19. Cinsiyet Değişkeni ile Fiziksel Görünüm Kriteri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo.....160
Ek Tablo 20. Üniversite Değişkeni ile Fiziksel Görünüm Kriteri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo.....161
Ek Tablo 21. Gelir Durumu Değişkeni ile Fiziksel Görünüm Kriteri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo 162
Ek Tablo 22. Cinsiyet Değişkeni ile Dindarlık Kriteri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo .162
Ek Tablo 23. Üniversite Değişkeni ile Dindarlık Kriteri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo 163
Ek Tablo 24. Gelir Durumu Değişkeni ile Dindarlık Kriteri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo.....164
Ek Tablo 25. Cinsiyet Değişkeni ile İyi Huylu-Ahlaklı Olma Kriteri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo 164
Ek Tablo 26. Üniversite Değişkeni ile İyi Huylu-Ahlaklı Olma Kriteri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo 165
Ek Tablo 27. Gelir Durumu Değişkeni ile İyi Huylu-Ahlaklı Olma Kriteri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo.....166
Ek Tablo 28. Cinsiyet Değişkeni ile Kariyer Kriteri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo....166
Ek Tablo 29. Üniversite Değişkeni ile Kariyer Kriteri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo.167
Ek Tablo 30. Gelir Durumu Değişkeni ile Kariyer Kriteri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo 168
Ek Tablo 31. Katılımcıların Eş Seçiminde Ekonomik Durumun Aynı Olması Düşüncesi.....168
Ek Tablo 32. Cinsiyet Değişkeni ile Ekonomik Kriter Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo.169
Ek Tablo 33. Üniversite Değişkeni ile Ekonomik Kriter Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo 169
Ek Tablo 34. Gelir Durumu Değikeni ile Ekonomik Kriter Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo.....170
Ek Tablo 35. Cinsiyet Değişkeni ile Aile Yapısının Uygunluğu Kriteri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo 170

Ek Tablo 36. Katılımcıların Eş Seçiminde Siyasi Görüşün Aynı Olması Düşüncesinin Dağılımı....171
Ek Tablo 37. Cinsiyet Değişkeni ile Aşk Kriteri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo.....171
Ek Tablo 38. Cinsiyet Değişkeni ile Kültür Seviyesi Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo ...172
Ek Tablo 39. Üniversite Değişkeni ile Hayata Bakış Açısı Kriteri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo 172
Ek Tablo 40. Cinsiyet Değişkeni ile Eş Seçiminde Kişinin Yaşı Nasıl Olmalı? Sorusu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo 173
Ek Tablo 41. Cinsiyet Değişkeni ile Eğitim Durumu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo ..173
Ek Tablo 42. Cinsiyet Değişkeni ile Maddi Durum Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo 174
Ek Tablo 43. Katılımcıların Sanal Ortamda Eş Seçimi Düşüncesi.....174
Ek Tablo 44. Cinsiyet Değişkeni ile Eş Seçiminde Annenin Düşüncesi Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo 175
Ek Tablo 45. Cinsiyet Değişkeni ile Eş Seçiminde Babanın Düşüncesi Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo 175
Ek Tablo 46. Cinsiyet Değişkeni ile Eş Seçiminde En Yakın Arkadaşın Düşüncesi Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo.....176
Ek Tablo 47. Cinsiyet Değişkeni ile Eş Seçiminde Akrabanın Düşüncesi Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo.....176
Ek Tablo 48. Cinsiyet Değişkeni ile Eş Seçiminde Komşuların Düşüncesi Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo.....177
Ek Tablo 49. Cinsiyet Değişkeni ile Kültürel Farklar Düşüncesi Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo.....177
Ek Tablo 50. Cinsiyet Değişkeni ile Dini İnaç Düşüncesi Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo 178
Ek Tablo 51. Cinsiyet Değişkeni ile Etnik Köken Düşüncesi Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo.....178
Ek Tablo 52. Cinsiyet Değişkeni ile Kızlar İçin İdeal Evlilik Yaşı Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo.....179
Ek Tablo 53. Annenin Eğitimi Değişkeni ile Kızlar İçin İdeal Evlilik Yaşı Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo 180
Ek Tablo 54. Babanın Eğitimi Değişkeni ile Kızlar İçin İdeal Evlilik Yaşı Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo 181

Ek Tablo 55. Yaşanılan Yer Değişkeni ile Kızlar İçin İdeal Evlilik Yaşı Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo 182

Ek Tablo 56. Cinsiyet Değişkeni ile Erkekler İçin İdeal Evlilik Yaşı Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo 182

Ek Tablo 57. Annenin Eğitim Durumu Değişkeni ile Erkekler İçin İdeal Evlilik Yaşı Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo 183

Ek Tablo 58. Babanın Eğitim Durumu Değişkeni ile Erkekler İçin İdeal Evlilik Yaşı Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo 184

Ek Tablo 59. Yaşanılan Yer Değişkeni ile Erkekler İçin İdeal Evlilik Yaşı Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo.....185

Ek Tablo 60. Cinsiyet Değişkeni ile Evlilik İçin Mezun Olma Şartı Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo 185

Ek Tablo 61. Üniversite Değişkeni ile Evlilik İçin Mezun Olma Şartı Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo 186

Ek Tablo 62. Cinsiyet Değişkeni ile Evlilik İçin Askerlik Şartı Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo.....186

Ek Tablo 63. Üniversite Değişkeni ile Evlilik İçin Askerlik Şartı Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo.....187

Ek Tablo 64. Cinsiyet Değişkeni ile Evlilik İçin İş Sahibi Olma Şartı Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo 187

Ek Tablo 65. Üniversite Değişkeni ile Evlilik İçin İş Sahibi Olma Şartı Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo 188

Ek Tablo 66. Cinsiyet Değişkeni ile Evlilik İçin Uygun Eş Adayı Şartı Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo 188

Ek Tablo 67. Üniversite Değişkeni ile Evlilik İçin Uygın Eş Adayı Şartı Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo 189

Ek Tablo 68. Cinsiyet Değişkeni ile Evliliğin Amacında Neslin Devamı Olma Düşüncesi Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo 189

Ek Tablo 69. Cinsiyet Değişkeni ile Evliliğin Amacında Düzenli Hayat Düşüncesi Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo.....190

Ek Tablo 71. Cinsiyet Değişkeni ile Evliliğin Amacında Dinin Emretmesi Düşüncesi Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo 191

Ek Tablo 72. Cinsiyet Değişkeni ile Mutlu Yuva İçin Ekonomik Refahın Olması Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo.....191

Ek Tablo 73. Cinsiyet Değişkeni ile Mutlu Yuva İçin Anlayışın Olması Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo 192
Ek Tablo 74. Cinsiyet Değişkeni ile Mutlu Yuva İçin Birbirine Destek Olması Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo.....192
Ek Tablo 75. Cinsiyet Değişkeni ile Mutlu Yuva İçin Çocuk Sahibi Olma Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo.....193
Ek Tablo 76. Cinsiyet Değişkeni ile Evlilik Sorumluluktur Düşüncesi Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo 193
Ek Tablo 77. Cinsiyet Değişkeni ile Evlendikten Sonra Erkeğin Ailesiyle Yaşamak Düşüncesi Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo.....194
Ek Tablo 78. Cinsiyet Değişkeni ile Evlilikten Korkma Sebepleri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo 194
Ek Tablo 79. Cinsiyete Değişkeni ile Evlilik Sizi Kokutuyor mu? Düşüncesi Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo.....195
Ek Tablo 80. Evlilik Sizi Neden Korkutuyor? Düşüncesinin Dağılımı 195
Ek Tablo 81. Cinsiyet Değişkeni ile Evliliğin Korkutma Nedenleri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo 196
Ek Tablo 82. Üniversite Değişkeni ile Evliliğin Korkutma Nedenleri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo 197
Ek Tablo 83. Annenin Eğitim Değişkeni ile Evliliğin Korkutma Nedenleri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo.....198
Ek Tablo 84. Babanın Eğitim Değişkeni ile Evliliğin Korkutma Nedenleri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo.....199
Ek Tablo 85. Yaşanılan Yer Değişkeni ile Yaşanılan Ailede Mutluluk Durumu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo.....200
Ek Tablo 86. Aile Türü Değişkeni ile Yaşanılan Ailede Mutluluk Durumu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo.....200
Ek Tablo 87. Yaşanılan Yer Değişkeni ile Eşler Arası İletişim Konusu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo 201
Ek Tablo 88. Yaşanılan Yer Değişkeni ile Eşler Arası Sevgi-Saygı Konusu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo.....202
Ek Tablo 89. Yaşanılan Yer Değişkeni ile Aile İçi Rol Paylaşımı Konusu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz.....203

Ek Tablo 90. Yaşanılan Yer Değişkeni ile Ebeveyn Çocuk İlişkisi Konusu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz.....204
Ek Tablo 91. Yaşanılan Yer Değişkeni ile Çocuk Eğitimi Konusu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo.....205
Ek Tablo 92. Cinsiyet Değişkeni ile Aile Kurumunun Geleceği Hakkında Düşünce Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo.....205
Ek Tablo 93. Aile Türü Değişkeni ile Aile Kurumunun Geleceği Hakkında Düşünce Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo.....206
Ek Tablo 94. Cinsiyet Değişkeni ile Aile Danışmanlığı Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo.....206
Ek Tablo 95. Bölüm Değişkeni ile Aile Danışmanlığı Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo .207
Ek Tablo 96. Cinsiyet Değişkeni ile Evlilik Öncesi Aile Danışmanlığına Başvuru Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo.....208
Ek Tablo 97. Cinsiyet Değişkeni ile Aile Eğitim Semineri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo.....209

GİRİŞ

Toplumun en önemli kurumlardan biri ailedir. Aile kurumu, toplum içerisinde çeşitli görevleri olan, toplumun temelini oluşturan en önemli yapı taşıdır. Aile kurumu birey sayısı, işlevleri, oluşumu, türleri gibi bir çok konuda geçmişten günümüze kadar değişerek her dönemde yeni bir biçim ve işlev kazanmıştır. Bireyin ilk sosyal deneyimleri aile kurumunun içinde gerçekleşmektedir. Birey aile içinde edindiği bilgi, duygu, düşünce ve deneyimlerine göre kendi kişiliğini, beklentilerini ve tercihlerini belirleyebilmektedir. Bu yüzden kişinin içinde yetiştiği aile ortamı birey açısından çok önemli görülmektedir.

Ailenin oluşması için evliliğin önemi büyüktür. Çünkü bireyin ihtiyaçlarını karşılayabileceği ilişki biçimlerinden en doğrusu evliliktir. Ailenin varlığını koruyabilmek evliliğin gerçekleştirilmesiyle bağlantılıdır. Bu yüzden evlilik toplumumuzun en önemli gerçeğidir diyebiliriz. Aynı zamanda evlilik, bireylerin hayatında önemli bir süreçtir. Bu sürecin başında kişinin doğru kişiyi yani kendi hayatına uygun kişiyi seçmesi oldukça önemlidir. Bu seçim için bireyin öncelikle kendi kişilik özelliklerini çok iyi tanımlaması gerekmektedir. Kişinin evliliğe, aile kurumuna ve eş seçimine hangi anlamlar yüklediği, kendisini nelerin beklediğini bilmesi bu sürecin içerisinde yer almaktadır. Toplumun sağlıklı bir şekilde büyümesi sağlıklı ve sağlam aile yapılarına; aile yapılarının da sağlıklı ve güçlü olması ise bireylerin hayatlarını birleştireceği kişilerin kendisine uygun olmasına bağlıdır. O yüzden eş seçimi konusunda verilen karar oldukça önemlidir.

Günümüzde değişen ve gelişen toplum yapısıyla birlikte aile kurumunun da değişikliğe uğradığı bir gerçektir. Bu değişiklik ailenin işlevlerinde, ailenin oluşumunda ve aileye yüklenen anlamda belirginleşmektedir. Bu durum aynı zamanda kişinin hayatında en büyük ve en önemli karar olan eş seçiminde de görülmektedir. Özellikle de gittikçe artan boşanmalar ve şiddetli geçimsizlik durumları eş seçiminin ne denli önemli olduğunu göstermektedir.

Genel olarak dört bölümden oluşan bu çalışmanın ilk bölümünde aile kavramının çeşitli tanımlarına değinilmiştir. Daha sonra ise aile türlerine ve aile tutumlarının neler olduğuna yer verilmiştir. Ailenin değişimle birlikte nasıl dönüştüğü ve bu durumdan ailenin ve gençliğin nasıl etkilediği irdelenmiştir.

İkinci bölümde ise evliliğin tanımı ve çeşitleri üzerinde durulmuştur. Evlilik sürecinin başlangıcı olan flört döneminden ve eş seçim sürecindeki kriterlerden olan kariyer ve öğrenim durumundan, karakterden, maddi durumdan, dini inançtan, fiziki görünüşten, siyasi görüşten, aile yapısından, kültürden ve sevgiden bahsedilmiştir. Eş seçimi sonrasında ise nişanlanma dönemi, eş seçimindeki etkenlerden aile ve çevre, evliliğe yüklenen anlam ve evlilikten beklentilerin neler olduğu incelenmiştir.

Metedoloji bölümü ise çalışmanın üçüncü bölümünü oluşturmaktadır. Bu bölümde ise "Üniversite Öğrencilerinin Evlilik ve Aileye Bakış" adlı anket ile alan araştırmasına yer verilmiştir. Alan araştırmasının evreni, amacı, önemi, sınırlılıkları, varsayımları belirtilmiştir. Araştırmada kullanılan anket hakkında da bilgi verilmiştir.

Son bölümde ise alan araştırması bulguları teorik kısımda ele alınan başlıklar doğrultusunda değerlendirilmiştir. Konya ilinde Selçuk Üniversitesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi ve KTO Karatay Üniversitesinde okuyan 900 kişinin görüşlerinden elde edilen veriler SPSS programı yardımıyla analiz edilmiş ve yorumlanmıştır.

1. BÖLÜM

GENEL OLARAK AİLE

1.1 Aile Kavramı ve Tanımı

Aile toplumun temelini oluşturan en önemli toplumsal yapı birimidir. Ailenin en yaygın tanımı, anne baba ve çocuklardan oluşan toplumsal yapı olmasıdır. Her toplumda aile kurumu olmakla birlikte içerik, biçim ve işleyişlerinde farklılıklar söz konusu olduğundan dolayı aile kavramının bir çok tanımı ortaya çıkmıştır. Bu tanımların bazılarına baktığımızda;

Aile, biyolojik ilişki sonucu insan türünün devamını sağlayan, toplumsallaşma sürecinin ilk ortaya çıktığı, karşılıklı ilişkilerin belli kurallara bağlandığı bir birimdir. Bununla birlikte o güne dek toplumda oluşturulmuş maddi ve manevi zenginlikleri kuşaktan kuşağa aktaran biyolojik, psikolojik, toplumsal, hukuksal vb. yönleri bulunan en küçük toplumsal yapıdır (Aydın, 2000: 36).

Ailenin diğer bir tanımı ise, yakın olan başka biriyle yaşayan ve bir mekânı paylaşan, iki veya daha fazla bireyleri içeren, bazı duygusal bağların kurulduğu, birbirleri ile ilgili sosyal durumlar, roller ve görevlerin üstlenildiği bir yerdir (Hallaç ve Öz, 2014: 144). Bir toplumsal kurum olarak aile, evlilik yoluyla iki ayrı cinsiyetten insanın bir arada yaşaması yoluyla kurulan en temel toplumsal birlikteliktir (Akın, 2011: 21).

Sosyal bilimlerde aileyi tanımlama noktasında bir çok tanım ortaya çıksa da iki tür yaklaşım göze çarpmaktadır. Bunlardan ilki aileyi sosyal bir kurum olarak gören ve işlevleri üzerinden aile tanımlamasına giden bir bakış açısıdır. Bu bakış açısına göre, sosyal bir kurum olarak aile; cinselliğin kontrol altına alınması, neslin devamı, çocukların yetiştirilmesi, önceden tanımlanmış olan statülerin ve kültürün öğretilmesi ve duygusal yönden güven ortamı sağlamak gibi pek çok işlev yerine getirmektedir. Toplumu oluşturan en küçük yapı taşı olarak tanımlanan bu bakış açısında aile, işlevlerini yerine getirdiği ölçüde devamlılığını sağlayabilmektedir. Modernite ve sanayileşme ile birlikte ailenin işlevlerindeki dönüşümler neticesinde ailenin de yapısı değişmektedir. İkinci bakış açısı ise daha biyolojik temelli yaklaşan ve antropolojik bir

tasvirde bulunan yaklaşımdır. Buna göre aile, biyolojik ihtiyaçtan doğmuş ve bir araya gelerek üreyen çiftlerin oluşturduğu, kan bağı gibi yakınlık dereceleri ile tarihsel süreçlerde oluşturulmuş ve zaman zaman değişik formlar alan antropolojik bir birliktir (Akt. Sarı,2013: 23-24) şeklindeki tanımları görmemiz mümkündür.

Ailenin tanımlarına genel olarak baktığımızda aile kurumu, iki cins arasındaki ilişkileri ve neslin devamını düzenleyen bir sistemdir, diyebiliriz. Aynı zamanda bireylerin sosyal varlık olmayı öğrendikleri ilk iletişim ağı ailedir. İnsanların sosyal ilişkileri öğrenmesi aile içerisinde gerçekleştirildiği için ilk ve en önemli toplumsallaşma aracıdır. Akın'a göre (2011: 23) modernleşmeyle birlikte toplumsallaşma sürecine başka aracıların dâhil olmasına atıfla ailenin süreçteki rolünün ve etkinliğinin azaldığını savunan görüşler olsa da bugün sosyal bilimler alanında ailenin hala en etkin toplumsallaşma aracı olarak kabul edildiğini söylemenin mümkün olduğunu belirtir.

İnşası evlilik ile gerçekleştirilen aile, toplumun en dominant kurumu olarak da kabul edilir. Özellikle toplumsal yapı içinde icra ettiği işlevler dikkate alınarak tanımlanacak olursa aile, bünyesinde demografik üretimin gerçekleştiği, sosyalizasyon sürecinin ilk ve en etkili biçimde oluştuğu, cinsel ilişkilerin belli bir biçimde düzenlendiği, eşler ve ana-babalar ile çocuklar arasında (ailenin biçimine göre başka yakınlar), belli bir ölçüde içten, sıcak, güven verici ilişkilerin kurulduğu, yine içinde bulunulan toplumsal düzene göre ekonomik etkinliklerin az ya da çok bir ölçüde yer aldığı bir toplumsal kurumdur (Arslan ve Arslan, 2015: 640). Aile kavramı toplumdan topluma, kültürden kültüre farklılık gösterse de her dönemde ve tarihte çok önemli bir yere sahip olmuştur. Ulutaş'a göre (2013: 335) insan birlikteliğini mümkün ve meşru kılan, temel toplumsal bir kurum olan ailenin varlığı, insanlık tarihiyle özdeştir. Sonuç olarak çocuğun gelişmesine uygun bir aile ortamı, sağlıklı nesillerin yetişmesinde olduğu kadar toplumun gelişmesi ve güçlenmesinde de çok önemli bir paya sahiptir. Sağlıklı ve güven ortamında yetişen çocukların fiziksel olduğu kadar sosyal ve psikolojik açıdan da güçlü olduğu bilinmektedir. Bundan dolayı sağlıklı ailelerin olması sağlıklı toplumların oluşmasında etkili olduğu için aile kurumunun da önemi oldukça büyüktür.

Aynı zamanda aile, tarihin her döneminde bireyin ve toplumun vazgeçilmez bir sığınağı olmuştur. Bunun nedenlerinden birisi aile kurumunun insanlığın tanıdığı bütün dinler ve bütün felsefi görüşlerce kutsal sayılmasıdır. Ailenin kutsallığı da toplum hayatındaki düzeni, disiplini, huzuru ve devamlılığı sağlamasından ileri gelmektedir (Ertuğrul, 2014: 23). Bütün dinlerde özellikle de İslam Dini aile kurumu, evlilik, eş seçiminde denklik, toplumun devamını sağlıklı ilişkilerle sağlanması gibi konulara çok önem vermiştir. Örneğin Çelik'e göre (2007: 22) İslam'da aile birliğine büyük önem verilmiş ve insanların aile kurmaları muhtelif ayet ve hadislerle teşvik edilmiştir. Çünkü aile hem kişinin huzur bulduğu bir ortam hem neslin devamı için bir vesile, hem de kişiyi dince günah sayılan çeşitli kötülüklerden alıkoyan bir vasıta olarak değerlendirilmektedir.

İnsanlık tarihi kadar eski, toplumsal bir birim olan aile kavramı için çeşitli tanımlar yapılmıştır. Ailenin tanımı, ailenin oluşması ve aileye bakış açısı yapısal ve biçimsel değişimler geçirse de 21. yy da da önemini korumuştur ve korumaya devam etmektedir. Biyolojik, sosyolojik, ekonomik, politik ve birçok tartışmanın yapıldığı konularda da aile merkezi önem taşımaktadır. Yani değişen tanım ve içeriğine karşı günümüzde hala en önemli sosyal kurumlardan biri olma özelliğini sürdürmektedir diyebiliriz. Aile kurumunun, farklı kültür ve farklı toplumlarda türlerine ayrıldığını görmekteyiz.

1.2 Aile Türleri

Aile kurumunun toplumdan topluma, zamandan zamana farklı özellikler göstermiş olması ailenin birçok araştırmaya konu olmasına sebep olmuştur. Aileye ilişkin çalışmaların kolaylık sağlaması açısından aile kavramı türlerine ayrılmıştır. Bu türlerin ya da grupların belirlenmesinde de birçok farklı ölçüt göz önünde bulundurulmuştur. Aile türlerinin en yaygın olanına baktğımızda mirasın geçişine, yerleşim yerine, üye yoğunluğuna, ailenin büyüklüğüne ve yönetim biçimine göre olanlar karşımıza çıkmaktadır (Akt. Aydın, 2000: 43-46)

Bugüne kadar birçok aile türü oluşmuş ve sosyal bilimciler de aile türlerini pek çok açıdan sınıflandırma yapmışlardır. Aile olgusu ve yapısında toplumdan topluma ve kültürden kültüre farklılığın olması birçok aile tipini de karşımıza çıkartmaktadır. Bu araştırmada aile tipolojilerinden sosyal ve ekonomik yapı bakımından aile, yaygın olarak tasnif edilen geleneksel ve çekirdek aile, son olarak da ebeveyn tutumlarına göre aile türlerinden bahsedilecektir. Üniversite öğrencilerinin eş seçim kriterlerini belirlerken, evlilik ve aileye karşı bakış açısı oluştururken bir çok etkenin varlığından söz etmek mümkündür. Bu araştırmaya göre ailelerin sosyal ve ekonomik özellikleri, ebeveyn tutumları ve nicelik yönünden çekirdek ve geniş aile olduğu gibi beklenti ve bakış açılarının farklılaştığı düşünülmektedir. Bundan dolayı da bahsedilen konu başlıkları altında aile türlerini üçe ayırarak sınıflandırmak uygun görülmüştür. Bu çalışmanın temel meselesi, bu aile türleri içerisinde yetişen bireylerin evliliğe, aile kurumuna ve eş seçimine karşı bakış açılarıdır. Kişilerin kendi evlilik aşamasında özelliklede eş tercihindeki süreçte, bu değişkenlerin ne kadar ve nasıl etkili olduğunun araştırılması bu çalışma için önem taşımaktadır. Dolayısıyla üniversite öğrencilerinin eş seçiminde daha çok neleri ölçüt olarak aldığı ve bu kriterlerin oluşumuna en etki eden temel faktörlerin ne olduğu araştırılacaktır. Bu çerçevede ilk olarak yukarıda sözünü ettiğimiz aile türleri başlıkları irdelenecektir.

1.2.1Sosyal ve Ekonomik Yapıya Göre Aile Türleri

Sınıflandırmada sıkça kullanılan sosyo-ekonomik yapı ilkesi genelde sanayi olgusu üzerine kurulmuş bir kategorilendirmedir. Bu kategorilendirme ailenin sanayi öncesi, sanayi dönemi ve sanayi ötesi dönemi olarak üçe ayrılmaktadır. Bu aile tiplerinin oluşumu ve sınıflandırılmasında birçok ölçüt kullanılmıştır. Aile algısı ve yapısının toplumdan topluma farklılığı, birçok aile tipini karşımıza çıkartmaktadır. Bu çerçevede aile türleri açısından temel ölçütlerin belirlenmesinde bazı temel kaynaklardan yararlanıldığı belirtilmektedir (Akt. Gökçen, 2013: 101). Sanayinin insan hayatına girmesiyle birlikte birçok konuda değişim olduğu gerçektir. Bu değişimin, aile ve evlilik kurumunda da etkili olduğu düşünülmektedir. Bu anlamda aile, sosyal ve ekonomik yapı bakımından sanayi öncesi, sanayi ve sanayi ötesi ailesi olarak üçe ayrılmaktadır.

1.2.1.1Sanayi Öncesi Aile

Sanayi öncesi aile, diğer adıyla tarım ailesidir. Makineleşmeden önce insan gücüne dayalı tarımsal sistemin var olduğu aile yapısıdır. Ailenin bütün fertleri de tarımsal üretime katkı sağlamaktadır. Bu aile kategorilendirmesinde erkek çocuğunun değeri, tarımsal iş gücünden dolayı kız çocuğunun değerinden daha yüksektir (Gökçen, 2013: 101). Yani bu aile türünde çocuklar tarım ve iş gücü anlamında öncelikli olarak karşımıza çıkmaktadır.

Sanayi öncesi toplumun belirgin örneği olan tarım toplumunda çocuklar iş gücü olarak görülmektedir. Aile üyelerin ihtiyaçları aile içinde karşılandığı için, aile reisi ile birlikte ailenin diğer üyeleri de üretime katkıda bulunur. Aile üyelerinin çokluğu bu yönü ile üretime olumlu katkı sağlar. Herkes işin bir ucundan tutar, çocuklar bile iş paylaşır. Ancak gelir aile reisinde toplanır harcama ve paylaşım tek elden sağlanır. Zanaatla uğraşan kent ve kasaba ailelerinde de benzer durum görülmekle birlikte özellikle ailenin erkek üyeleri üretime katkı sağlamakta kadınlar çalışmamaktadır. Erkek çocuk yamaklıktan, çıraklıktan, kalfalıktan geçerek ustalığa kadar evin reisinin yanında eğitilmektedir. Aile bireyin mesleğini belirlemede temel rol oynamaktadır (Tezcan, 1985:158). Sanayi öncesi ailelerde çocuğun konumu iş gücüne göre şekil almaktadır diyebiliriz.

Sanayi öncesi ailede evliliklere baktığımızda da erkeğin evlenmesi potansiyel güç olarak değerlendirilir ve kızın evlenerek gitmesi ise potansiyel iş gücünün azalması anlamına gelir. Eş seçimleri ise baba otoritesi olduğundan çoğunlukla görücü usulüdür (Yıldırım, 2013: 67). Sanayi öncesi ailelerde görücü usulü evlilik türünde, büyüklerin kendilerine ve çocuklarına en uygun kişiyi bulup onlar adına karar vermesi şeklinde gerçekleştiği bilinmektedir. Gençlerin birbirine âşık olması, başka birisini sevmesi ya da istememesi çok da önemli değildir. Çünkü aile büyükleri özellikle de babanın kendi tecrübesi ve isteği doğrultusunda bireyin evleneceği kişiye karar vermesi söz konusu olabilmektedir.

1.2.1.2Sanayi Ailesi

İkinci tür aile ise sanayi ailesidir. Sanayi toplumunda aile yapısı genişten çekirdeğe doğru bir değişim kaydederken, bir yandan da cinsler arası eşitliğin artışı ve aile içindeki rollerinin de değiştiğini görürüz. Modern kent sanayi toplumunda ailenin çekirdek yapıya doğru değişmesiyle birlikte gerek ekonomik gerekse de sosyalizasyon işlevleri büyük ölçüde azalmış durumdadır (Aktay, 2014: 182). Sanayinin toplum hayatına girmesiyle birlikte değişimin olduğu gerçektir. Bu değişim ve dönüşümden aile kurumu da payını almıştır.

Sanayinin gelişmesiyle birlikte oluşan bu dönem, ailede önemli dönüşümlerin yaşanmasına zemin hazırlamıştır. Sanayi ailesi, tarım toplumunun hızlı bir dönüşüm ve değişimle sanayiye kaydığı zaman ortaya çıkan aile türüdür. Sanayi devrimiyle birlikte göçler artmış, göçler beraberinde sosyal ve ailesel değişimleri de beraberinde getirmiştir. Eskinin büyük ailesinin ürettiğini tüketen hayat tarzı da değişmiştir. Üretimde insan, tüketimde ise ailenin olduğu düşünülmeye başlanmıştır (Nirun, 1994: 142). Parsons'a (Akt. Aydın, 2014: 97) göre sanayi kent olgusu aileyi parçalayarak akrabalık bağlarından soyutlamakta, onu evli çift ve küçük yaştaki çocuklara indirgemektedir. Dolayısıyla da aileyi ekonomik, eğitimsel, dini değer ve pek çok tali işlevlerinden soyutlamakta ve tüketim birimi haline getirmektedir.Gökçen'e (2013: 103) göre ise sanayinin gelişimi ile birlikte ailede yeni roller kazanmıştır. Ailede kazanılan yeni rollerin yeni tüketim eğilimleri doğurmasının yanı sıra geleneksel ailelerde üretici vasfı ile ön plana çıkan ailenin sınıfsal konumu, bu süreçte kendini tüketici vasfı ile tanımlamıştır. Buna bağlı olarak kadının iş hayatıyla tanışmasıyla birlikte de aile fertlerinin dışarıda olması geliri artırdığı gibi tüketimi de arttırmıştır. Çünkü modern toplumlarda çocuklar uzun süre tüketici konumunda kalmaktadır. Bu durum çocuklara karşı ailenin tutum ve davranışlarında değişikliğe neden olmaktadır. Sanayi ailesinde, çocukların eğitimine, sağlığına, boş zaman uğraşılarına maddi ve manevi olarak tam destek sağlanmaktadır. Bu durumun da aile içindeki çocuğun konumunun, çocuğakarşı bakış açısının değişmesine neden olabildiği düşünülmektedir.

Ergün'e göre sanayileşmeyle birlikte ailedeki değişimler genel hatlarıyla değerlendirildiğinde, küçük ailelerde kadının çalışmaya başlaması ile birlikte çocuk bakımının ve ilk eğitiminin kreş ve anaokulu gibi okul öncesi eğitim kurumlarına aktarılmasına neden olmuştur. Çocuğun temel eğitiminden sonra ailenin çocuklarının eğitiminin yönlendirememesi de ailenin çocuk üzerindeki etkisini azaltmıştır (Akt. Can, 2013: 83). Sanayi öncesi dönemdeki çocuğun iş gücü olan konumu sanayi dönemi ile birlikte tüketici olarak değişmiştir.

Özellikle sanayi devriminden sonra kent toplumlarının aile yapısı olarak ortaya çıkan çekirdek aile, aslında sanayi ailesi olarak değerlendilmektedir. Bu aile türü, akrabalık grubundan soyutlanmıştır. Eş seçiminden yer tercihine kadar yuva kurmak için gerekli ne varsa kendi düşünceleri doğrultusunda kadın ve erkek karar vermektedir (Aydın, 2000: 46). Bu çalışmada gerçekte bahsettiğimiz aile türünde, yetişen çocukların genel olarak evliliğe bakış açıları ve beklentileri görülecektir. İhtiyaç hissetiği çoğu şeyin karşılandığı, istediği zaman herşeyin kolaylıkla elde edildiği bireyin ileri yaşamında da bu beklentilerin devam etmesi söz konusu olabilmektedir. Özellikle ergenlik dönemi ile birlikte karşı cinse başlayan yakın ilgide beklentiler kendisi gösterebilmektedir. Daha sonra üniversite döneminde eş seçimlerinde ve evliliğe yüklenen anlamda bahsedilen beklenti durumu devam edebilmektedir. Çünkü bu şekilde yetiştirilen bireyin hayatı boyunca anne ve babasından kaynaklı tüm beklentileri karşılanmıştır. Bireyin ikili ilişkilerinde de sürekli bir beklenti içersinde olacağı, beklentilerininde karşılanacağı düşünülebilir. Ancak sosyal ilişkiler, ebeveyn ilişkileri gibi olmadığından tüketimin artması ile birlikte de karşılanmayan istekler ve beklentiler bireylerde hayal kırıklığına sebep olabilmektedir.

1.2.1.3. Sanayi Ötesi Aile

Son olarak ise sanayi ötesi aile türü vardır. Sanayi ile değişen ve dönüşen aile kurumu sanayiden sonrada farlılıklar göstermektedir. Ailenin işlevleri de zamanla başka kurumlara devredilmiş ve böylelikle de aile çözülmeye doğru hızla ilerlemiştir. Aydın'a (2000: 45) göre günümüzde sanayi ötesi aile olarak çözülen aile, parçalanmış aile ve tamamlanmamış aileler olarak üçe ayrılmaktadır. Çözülen aile, normal olarak karı

kocadan meydana gelen ama eşler arası ilişkinin çok zayıfladığı ve kopma derecesine geldiği aile tipidir. Tamamlanmamış aile, tam olarak kurulamamıştır. Gayri meşru veya terk edilmiş çocuklar söz konusudur. Bu çoğu kere kadının evlilik dışı yolla elde ettiği çocuk(lar)la oluşturulduğu aile tipidir. Parçalanmış aile ise çözülme sürecinin yerini parçalanmaya bıraktığı aile tipidir. Eşlerden birinin vefatı dışındaki durumlarda çocuk küçük ise anne tarafında kalır; büyük ise mahkeme kararıyla veya üst toplumsal kurumlar tarafından eşlerden birine verilir. Bu durum, evlilik ve ailenin anlamının zamanla değiştiğinin de göstergesidir.

Modern toplumda artık gelenek haline gelerek kabul edilen geniş ve çekirdek aile tipleri, yeni aile türleri ve aileye alternatif olarak ortaya çıkan yaşama biçimleriyle yaşamak zorundadır. Nasıl geleneksel geniş ailenin çözülmesi modern çekirdek aileyi ortaya çıkarmışsa bu ailenin çözülmesi de yeni aile türlerine yol açmıştır (Yıldırım, 2013: 78). Hızlı kentleşmeyle ve modernleşmeyle birlikte yeni yaşam biçimleri ve değerleri aile kurumunu parçalanma ve çözülmeye itmiştir. Bu parçalanma ve çözülme sonucunda da farklı aile türleri karşımıza çıkmaktadır. Aile kurumunda temel fonksiyonların zarar görmesi ile birlikte ailelerin parçalanması, eşler arası iletişimsizlik, tatminsizlik, evlilik doyumunun sağlanamaması gibi problemler ortaya çıkabilmektedir. Bu problemlerin yaşandığı aile ortamlarında büyüyen çocukların, aile ve evlilik ile ilgili duygu ve düşünceleri bu olumsuz durumlardan etkilenebilmektedir. Kendileri düzenli bir aile ortamında yetişmedikleri ve örnek aile ortamı yaşantısı göremediklerinden dolayı eş tercihinde bulunurlarken gerçekçi olmakta güçlük çekebilmektedirler. Çünkü evliliğe ve aileye yüklenen anlam bu tarz ailede yetişenlerde belirsiz olabilmektedir. Böyle bir durum ise kişilerin sağlıklı aile kurması, karşı cinse yakınlaşması, eş adayı tercihi gibi birçok konuda olumsuzluklara neden olabilmektedir.

1.2.2Ailenin Büyüklüğüne Göre En Yaygın Aile Türleri

Aile türlerini sınıflandırmada en yaygın olan ailenin niceliğine göre yapılan sınıflamadır. Bunlar geleneksel geniş aile ve çekirdek aile olarak ikiye ayrılmaktadır. Sezal'a (2003: 141) göre Batı merkezli aile çalışmalarında geniş aileden çekirdek aileye zorunlu bir geçişin olduğu düşünülmektedir. Kıra ve modern öncesine özgü geleneksel

olan geniş aile ile kente özgü modern olan çekirdek aile ikililiği üzerinde bir tanım bulunmaktadır. Bu çerçevede ilk olarak geleneksel geniş aile tanımı irdenelenecektir.

1.2.2.1Geleneksel Geniş Aile:

Geleneksel geniş aile, birçok aileden oluşan ve geniş akrabalık bağlarıyla varlığını sürdüren aile yapısıdır. Bu ailede anne, baba, çocuklar, büyükanne ve büyükbaba, kardeşler yer almaktadır. Geniş aile en yaygın biçimiyle geleneksel toplumlarda görülmektedir. Bu nedenle geleneksel aile ile özdeşleşebilen bir boyutu vardır. Geleneksel geniş ailede, çoğunlukla geniş, çok işlevli, akrabalık bağlarının ve ilişkilerinin güçlü olduğu bir toplumsal yapı akla gelmektedir. Aynı zamanda geniş ailede ev, evlilik, çocuk, neslin devamı, koruyuculuk, çoğalma oldukça önemli kavramlardır (Canatan ve Yıldırım, 2013:71). Özellikle sanayi öncesi toplumlarda ve kırsal yörelerde yaygın biçimde görülen aile türü olarak karşımıza çıkmaktadır.

Geleneksel aile tipi olan "geniş aile"özellikle az gelişmişülke ve yörelerin kırsal kesimlerinde daha yaygın bulunmaktadır. Geniş aile birkaç kuşağın bir arada, çoğu kez aynıçatı altında beraber yaşadıkları ve yakın ilişkiler yürüttükleri bir aile türüdür. Aile bireyleri arasında cinsiyete, yaşa, aile içindeki statüye ve erkeğin soy çizgisine göre düzenlenmiş sıralı bir ilişki düzeni, yapı ve işleyiş vardır. Aile üyeleri bu hiyerarşik düzene uymakta, iş bölümü, iş birliği ve bütünlük içinde yaşamaktadırlar (Gül, 2015: 25). Geleneksel ailede, bir kaç kuşağın bir arada yaşaması ve yakın ilişkiler kurmasıöncelikli olarak görülmektedir.

Çocuğun geleneksel ailedeki konumuna bakıldığında, Aydın'a göre (2013: 206) geleneksel aile yapılarında çocuk genel olarak ailenin içinde büyür. Çocukla yetişkin arasında bir farkın olmadığını, aynı hayatı birlikte yaşadığını, ebeveynlerin çocuklarına karşı ilgisiz ya da onlara düşkün olmadıklarını belirtmiştir. Geleneksel toplumlarda sanayi öncesi aile kategorilendirmesine benzer biçimde kazanç olarak görülen çocuk, üretime ve dolayısıyla ailenin emeğine katkısından dolayı fazla çocuk hatta erkek çocuk istenir. Doğurganlık geleneksel ailede sorun olmayıp aksine işgücü olarak görüldüğünden dolayı önemli olarak alıgılanmaktadır.

Dünün geleneksel aile yapısı olan, üç kuşağın birlikte yaşadığı geniş aile içinde, erkeğin ekonomik gücü ve saygınlığı nedeniyle reis konumunda olduğu, aile üzerinde baskı kurduğu görülür. Kadın bu baskılara ya boyun eğmiş ya da bunları benimsemiştir. Bu ataerkil aile düzeninin baskıcı ve kısıtlayıcı yaklaşımı, çocuğa düşüncelerini serbestçe ifade etme olanağı tanımamıştır. Bu aile düzeni "gerçek itaat" i en çok değer verilen, "bağımsızlık ve kendine güven"i ise en az değer verilen özellik olarak kabul etmiştir (Yavuzer, 2015: 170). Geleneksel aile yapılarında karar verme yetkisi evin reisi olan baba veya evin en yaşlı erkeğidir. Ancak günümüzde evlenme biçimi, eş seçimi, yerleşim yerinin belirlenmesi ve gündelik ev içi kararlar gibi birçok konuda karar verme yetkisi eşitlikçi bir tavra doğru değişmektedir (Taylan, 2003: 41).Geleneksel ailede eş seçimi, daha çok kendi içlerinden bir kişinin tercih edilmesi ile gerçekleşmektedir. Bu eş tercihleride evlenecek bireylere değil daha çok kişilerin anne- babasına bırakılmıştır. Ailenin onaylamadığı bir kıza âşık olan ve evlenmek isteyen bir gencin kendi istek ve beklentilerinden ailenin uygun bulmadığı ya da toplumun uygun görmeyeceği yönünde gerekçeler öne sürülerek vazgeçmesi istenebilir. O yüzden evlenecek gençlerin ailenin beklentisi doğrultusunda karar vermeleri gerekebilmektedir. Bu şekildeki beklenti ise eş seçimlerinde gençlerin kendi isteklerinin önemsiz ya da değersiz görüldüğünü göstermektedir. Bu durum çalışmamızda "eş seçim kararını nasıl alırısnız?" sorusuna "kararı ailem verir sonra benim onayımı alır" cevabı ile edinilmeye çalışılmıştır. Geleneksel ailede eş seçiminde ailelerin beklentilerinin ön planda olması, bireylerin kendi istediği bir hayatı, evi, eşi seçememesine neden olabilmektedir. Bu şekilde yapılan evliliklerde doyumun sağlanmama ihtimali de vardır.

Geleneksel ailelerde, aile işlerinde çalışan kadın aileye para getiren konumda değildi. Fakat günümüz toplumlarında kadının çalışma hayatında yer alması ile aileye para getiren olarak görev ve sorumluluklar üstlenmesi aile içindeki rol ve otorite paylaşımında esaslı bir farklılaşmayı ortaya çıkarmıştır. Böylece ailede karar alma mekanizması ile tüketim eğilimleri de değişmiştir (Aydemir, 2005: 69). Kadının iş hayatına atılması ile birlikte aile içindeki konumunun değiştiği görülmektedir. Özellikle

de geleneksel aile içinde pasif bir kişi olan kadın iş hayatı ile birlikte kendi ayakları üzerinde durabilen, kendi kararlarını verebilen bir konuma sahip olmuştur.

1.2.2.2 Çekirdek Aile

Çekirdek aile, en genel tanımı ile anne, baba ve çocuklardan oluşan aile yapısıdır. Türkiye'de de yaygın aile tipi ana, baba ve evlenmemiş çocuklardan oluşan çekirdek aile tipidir. Geniş aile kentleşme artıkça giderek azalmıştır. Konu ile ilgili son veriler Türkiye genelinde tam ebeveynli çekirdek ailelerin %70,91 (tek kişilik hane ve eksik çekirdek aileler hariç), geniş ailelerin (evli erkeğin bulunmadığı, 1 evli erkeğin ve 2 veya daha fazla evli erkeğin bulunduğu üç farklı geniş aile tipinin toplam olarak) ise %13,14 olduğunu göstermektedir (Türkiye Aile Araştırması, 2011).Yapılan anket sonucunda da katılımcıların %72,1 'inin çekirdek ailede, %27,8'inin ise geniş ailede büyüdüğü sonucuna varılmıştır (Bkz. **Tablo 15).** Bu durumda da Türkiye'de geniş ailenin daha çok çekirdek aileye doğru kaydığını söylemek yanlış olmayacaktır.

Çekirdek ailenin oluşmasında sanayileşmenin etkisinin olduğu gerçektir. Gül'e göre (2015: 26) endüstri toplumunda, geleneksel aileden farklı olarak, daha çok üretime ve geniş işbirliğine dayanan sanayi için gerekli insan tipine gereksinim duyulmuştur. Bunun gereği olarak da insan tipinde nitelik yönünden farklılaşmalar olmuş ve iş talebinde belli yaş sınırlamaları ortaya çıkmıştır. Böylece kırsal kesimden ve geniş aileden ayrılarak endüstri merkezlerine göçen, çoğunluğu genç ve çalışan insanlar kentleşmenin bir ürünü olarak, kişi sayısı az, anne baba ve çocuklardan oluşan "çekirdek aile" türünü oluşturmuşlardır. Böylelikle çekirdek ailenin oluşumunda sanayileşmenin etkili olduğu düşünülmektedir.

Yapısal işlevselci kuramcılardan Parsons (1955), çekirdek ailenin kentlerdeki yaşam ve üretim koşullarına bağlı olarak ortaya çıktığını belirtmektedir. Sanayileşme öncesi kırsal kesimde aile, çoğu kez bütün bireylerin birlikte çalışıp birlikte ürettikleri ekonomik bir birim özelliği taşımaktaydı. Buna karşın aile yapısı 19. yüzyıldan sonra belirgin biçimde yerine oturmaya başlayan kentlerde bu özelliğini yitirmiştir. Ev ve işyeri birbirinden giderek uzaklaşmaktadır. Aile bireyleri, üretimin aile dışında

yapılmasından dolayı ev dışında çalışarak, ailenin eski kuşaklarından ve kısmen diğer aile üyelerinden bağımsızlaşmıştır. Bu durum, geniş ailede gözlemlenen çok boyutlu akraba ilişkilerini ve geleneksel aile üyeleri arasındaki ast-üst ilişkilerini ortadan kaldırmakta, böylece toplumun bireyleri arasında ben duygusunun önemini arttırdığı gibi aile yapısı içinde daha eşitlikçi ilişkilerin oluşmasına zemin hazırlamaktadır (Akt: Topses, 2008: 46). Çekirdek ailede ki eşler arası ilişkilere bakıldığında genellikle eşitlikçi olduklarını böylelikle sorumluluklarının aile üyeleri arasında paylaştıkları görülür. Çağımızın bağımsız modern aile yapısını aslında çekirdek aile temsil etmektedir. Kentsel yaşam ve kadınların iş hayatına girmesiyle birlikte sorumluluk ve iş paylaşımının olduğu da bir gerçektir.

Yıldırım'a göre (2013: 74) çekirdek aile, sanayi toplumlarını karakterize eden en önemli vasıflar arasında bulunmaktadır. Ailenin varlığını belirleyen olguların başında sanayi üretiminin getirdiği tüketim toplumuna uyarlanmış olması gelir. Yani ailenin tüketici özelliğiyle belirlendiğini ifade etmektedir. Çekirdek ailenin aynı zamanda kent ailesi olarak tanımlanması kent ortamında yetişen aile tarzının oluşması, çalışma biçimi, komşuluk ve akrabalık ilişkileri yani sosyal ilişkiler, yerleşme düzeni, yeme içme alışkanlıkları ve daha birçok şey bu aile türüne etki etmektedir. Bu etkiler ise tüketici aile olma özelliğine sebep olabilmektedir. Günümüz toplumlarının çocuktan beklentilerinin azalması ve çocukların ekonomik gelir kaynağı olarak görülmemesinde de çekirdek aile yani kent aile yapısında çocuğun konumunu oluşturan düşünce yapılarının ve algılarının etkili olduğu söylenebilir.

Geleneksel geniş aile yapısının çekirdek aile yapısına dönüşümünde etkili olan faktörler arasında sanayileşme, tarımda mekanizasyon, işsizlik, iç ve dış göçler, nüfusun yapısında meydana gelen değişmeler, kentleşme, eğitim imkânlarının artması ve yaygınlaşması, iletişim ve ulaşım imkânlarının ilerlemesi gelmektedir. Bu faktörler sadece aile yapısını değiştirmekle kalmayıp evlilik ve ailenin kuruluş sürecinde, evlenme yaşı, evlilik kararı ve eş seçimi, evlilikte ilk tanışma, akraba evliliği, nikah ve

çok eşli evlilik gibi pek çok konuda değişimlere kaynaklık etmektedir (Canatan, 2013: 115).

Aynı zamanda çekirdek aile türünde çocuk kavramının, oldukça önemli olduğu vurgulanmaktadır. Çocuğun her yönden gelişimi için anne, baba, okul, dershane yani herkes seferber olmaktadır. Bu da çocuk yetiştirmesinde aşırı koruyucu, kollayıcı ve müdahale edici tutuma sebep olup, çocuğun en mükemmel ve en eksiksiz bir şekilde yetiştirilmesi gerektiği gibi bir anlayışı beraberinde getirebilmektedir. Çocukların bütün beklentileri, ihtiyaçları anında ve eksiksiz bir şekilde karşılandığı gibi her istediğine karşılık verilmek istenmektedir. Bu durum ilerleyen zamanda özellikle de kişilerin eş seçimi döneminde hayal kırıklığına sebep olabilmektedir. Çünkü gençin yaşamı boyunca her istediğinin anında ve kendi istediği gibi gerçekleşmesi kendi kararlarına bağlı olmasını ve bunu karşı taraftan da yani eş adayı seçeceği kişiden de beklemesine sebep olabilmektedir. Kişinin bu şekilde yetişmesi, karşılıklı ilişkilerinde hep kendi istediğinin olmasını ve etrafindaki herkesin ona uygun bir şekilde davranılması gerektiğini düşünmesine sebep olabilecektir.

1.2.3Aile Tutumlarına Göre Aile Türleri

Aile, sağlıklı bir nesile de kaynaklık edeceği için çocuğun ihtiyaçlarını maddi ve manevi anlamda gidermek oldukça önemlidir. Bu süreçte çocukların eğitiminde, anne babanın tutumları, çocuk yetiştirmeye yönelik yaklaşımları çocuklar üzerinde olumlu ya da olumsuz etkilere sebep olabilmektedir. Çocuğun doğduğu, büyüdüğü, yetiştiği, sosyalleştiği ilk eğitim yeri olmasından dolayı aile son derece büyük öneme sahiptir. Kağıtçıbaşına göre (1999: 120) tutum; kendileri gözlenemeyen, fakat gözlenebilen bazı davranışlara yol açtığı varsayılan bazı eğilimlerdir. Anne-baba, çocukların oluşturdukları tutumların ilk kaynağıdır. Yani anne babanın tutumları, çocuk için rol modeli oluşturmakta ve çocuğun yaşamında önemli rol oynamaktadır. Çocuk yetişme çağında anne-babasıyla özdeşim kurarak kişiliğinin ve karakterinin temellerini oluşturmaya başlar. Ana-baba tutumlarıyla özdeşim kuran çocuk da ebeveynleri ile benzer tutumları sergilemeye başlar ve bu durum yaşamının tümünü etkiler.

Aile sosyolojik olarak da tüm toplumlarda en başat toplumsal kurumdur. Bireyin temel sosyalleşme perspektifi ve yetişme biçimi tamamen "aile kurumu" içinde biçimlenir. Bireyi sosyal yaşamda görünür kılan tüm roller, alışkanlıklar ve tutumlar aile içinde öğrenilir. Bireyin yaşamında aile adeta eğitim kurumudur (Vargün ve Tekin, 2012: 102). Doğumdan itibaren çocuk, etrafını saran fiziksel ve sosyal çevreyle uyum savaşı verirken, bu çabasında en büyük desteği anne ve babasından alır. Kendini ifade edebilmeyi, kendi kendini yöneten (otonom) bir birey olabilmeyi ailesinden öğrenir. Özellikle anne ve baba çocuğun kişiliğinin oluşumunda temel rolü olan özdeşim modelleridir. Çocuk bu özdeşim modellerini kendine örnek alır ve adeta onların yaşam biçimlerini taklit yoluyla öğrenir (Yavuzer, 2011: 13).Kişilerin bugüne kadarki yetiştikleri ortamdan tamamen soyutlanmaları düşünülemez. Bunun için bireyin içinde yetiştiği aile tutumunun, kişilerin eş seçim kriterlerini yönlendirmede ne kadar etkili olduğu önemlidir.

Ebeveyn tutumlarına göre farklı sınıflandırmalar mevcuttur. Bunlar; otoriter, demokratik ve aşırı koruyucu olmak üzere üç farklı anne baba tutumudur (Kulaksızoğlu, 2014: 18). Yavuzer'e göre (2004: 29-33) ise aşırı koruyucu aile, tavizkar tutumlu aile, baskıcı aile, demokratik aile, ilgisiz ve kayıtsız aile ve dengesiz aile türü mevcuttur. Bu araştırmadaki aile tutumları başlıkları Yavuzer'in aile türlerine göre tanımlanmıştır. Konumuz gereği baktığımızda çocuk yetiştirme konusunda birçok aile tipinin olduğunu görmekteyiz. Bizim için önemli olan aile tutumlarının çeşitlerinden ziyade kişilerin hangi aile tutumlarında yetiştiği ve bunun etkisinin eş seçiminde bulunurken, evliliğe ve aileye anlam yüklerken nasıl etkisi olduğunun araştırılmasıdır. Şimdi kişilerin içinde yetiştikleri aile tutumlarına, aile tutumlarının kişinin hayatını nasıl etkilediği ve nasıl bir kişilik yapısı ortaya çıkarabileceğine kısaca göz atalım.

1.2.3.1Koruyucu Aile Tutumu

Koruyucu aile tutumu, anne ve babanın çocuğu aşırı koruması, çocuğa gerektiğinden fazla kontrol ve özen göstermesi anlamına gelmektedir. Bunun sonucunda çocuk, diğer kimselere aşırı bağımlı, kendine güveni olmayan, duygusal kırıklıkları olan bir kişi olabilmektedir. Çocuğun yaşamı boyunca sürebilen bu bağımlılık, psiko-sosyal

olgunluğu olumsuz açıdan etkiler ve çocuğun kendi kendisine yetmesine olanak vermez (Yavuzer, 2011: 33). Bağımsız iş yapma yeteneği ve problemlerle baş etme becerisi zayıf, benlik saygısı düşük bireyler yetişmesine neden olur. Devamlı bir yetişkin koruma ve kollaması arayan, özgüvenleri zayıf, girişimcilikten uzak, sorumluluk almaktan çekinen, zayıf-silik kişilikler sergileyen bireyler olabilirler (Kulaksızoğlu, 2014: 18). Aşırı koruyucu ailede yetişen birey, etrafındakilere güven duymada sıkıntı yaşayabilir. Bu durum birçok konuda alacağı kararlarda kendisini etkileyebileceği gibi eş seçim kararında da olumsuz olarak hayatına ve tercihlerine yansıyabilecektir. Bunun için bu aile tutumuna göre yetişen kişinin sürekli ailesi ile birlikte olan, onlardan hiç ayrılamayan, ayrıldığında kendisini korumasız ve güvensiz hisseden bir kişiliğe sahip olması beklenir.

Koruyucu aile tutumu ile yetişen kişi, eş tercihi yaparken kendisinin değil ailesinin tercihlerine, isteklerine ve beklentilerine bağlı kalabilmektedir. Eş adayı ile olan iletişiminde ailesinin desteğini hep hissetmek isteyeceğinden dolayı karar vermede zorluk yaşayabilir. Bu durum karşı taraftaki kişiye de güvensiz tavır sergilemesine sebep olabilir. Çünkü evlilikte eş seçimi, oldukça yoğun duyguların yaşandığı, sorumluluğun daha çok arttığı bir dönemdir. Fakat bu koruyuculukla yetişen bireyler ise benlik saygıları düşük olduğundan dolayı yetersizlik duygusu yaşayabilirler. Bu duygu içeresinde de kendilerini ve karşı tarafın beklentilerini karşılamada eksik kalabilirler. Dökmen (2012: 28-31) ise aşırı koruyucu aile tutumunu yakından kumandalı çocuğa benzetir. Sevmek iyi bir şeydir fakat korumanın ve kontrol etmenin dozunu kaçırırsak, hiç istemeden çocukların gelişmelerini engellemiş oluruz der. Aynı zamanda çocuklarımızı yeteri kadar korur, yeteri kadar kontrol edersek yakından kumandalı çocuklar yerine, kendi kendisini kumanda edebilen çocuklar yetiştirmiş oluruz şeklinde düşünmektedir.

1.2.3.2Hoşgörülü Aile Tutumu

Anne ve babanın çocuklarına karşı hoşgörü sahibi olmaları, çocukların bazı kısıtlamalar dışında, arzularını diledikleri biçimde gerçekleştirmelerine izin vermeleri anlamına gelir. Anne babanın hoşgörüsünün normal bir düzeyde gerçekleşmesi,

çocuğun kendine güvenen, yaratıcı, toplumsal bir birey olmasına yardım eder (Yavuzer, 2011: 34). Hoşgörülü aile tutumu ile yetişen birey kendi kararlarını vermede özgün olduğu gibi danışması gereken zamanlarda da anne babası ile rahatlıkla iletişime geçebilir. Bu kişiye birçok konuda rahatlık sağlayabileceği gibi özelliklede önemli bir süreç olan eş seçim konusunda da yardımcı olacaktır.

Hoşgörülü aile ile aşırı hoşgörülü ve düşkün aile tutumu birbiri ile karıştırılmamalıdır. Aşırı hoşgörü ve düşkünlük, çocuğu bencil yapar. O, daima diğerlerinin dikkatini çekmeyi ve kendisine hizmet edilmesini ister. Böyle çocuklar ev içinde ve dışında çok zayıf sosyal uyum sağlarlar (Yavuzer, 2011: 35). Bu aile tipine genellikle orta yaşın üzerinde çocuk sahibi olanlar ya da kalabalık ailenin içerisinde yetişen tek çocuk olması durumunda rastlanır. Bu aile tutumunda kayıtsız şartsız her istediği yapılan çocuğun varlığı söz konusudur. Abartılmış bir sevgi içerisinde büyümesi doyumsuz birey olmasına neden olur (Yavuzer, 2004: 29-30). Bu tip ailede yetişen çocuklar sorumluluk sahibi olmadığından dolayı eş seçimini ve evliliğe hazır değildirler. Her şeyin her yerde ve her zaman kendilerinin istediği doğrultuda olmasını beklerler. Bu beklentileri karşılanmadığında ise sıkıntıya girip karşı tarafı da sıkıntıya sokabilirler. Evlilikte sorumluluğun tek tarafa yıkılması da özellikle günümüz aile yaşantısında bireyleri huzursuz ederek aile içi sözel şiddete, fiziksel şiddete hatta eşler arası boşanmaya sebep olduğu bilinmektedir.

1.2.3.3Baskıcı Aile Tutumu

Baskıcı aile tutumunda, tavizkar tutumun tam tersine çocuğun istenmeyen davranışı öfke, baskı ve şiddetle bastırılır. Baskının ve şiddetin olduğu yerde bireyler kendilerini güvende hissedemezler. Kişiliklerinin hiçe sayıldığı, kendilerine değer verilmeyen bir ortamda yetişmeye maruz kalırlar. Anne ve babaların kendi ideallerine göre çocuk yetiştirme arzusu ve isteği doğrultusunda otoriter bir tutum içinde davranabilmektedirler.

Baskıcı aile tutumda büyüyen çocuğa yeterli sevgi ve sevecenlik gösterilmemiştir. Aile ortamı gergin ve aile içi ilişkiler zayıftır. Çocuk eğitiminin tek amacı olarak çocuğu baskı altında tutmak anlayışı vardır. O yüzden çocuğun benimsenmesi ve kabullenmesi

eksiktir (Yörükoğlu, 2007: 149). Aynı zamanda bu aile türünde yetişen çocukların kaygılı bir belirsizlik içinde olması çocukların boyun eğici olmalarına sebep olabilir. Bu aile tutumunun en önemli sonuçlarından biride dıştan denetimli bir kişilik oluşturmalarıdır. Eş seçiminde ise genelde karşı cinsle ilişkilerinin zayıf olma ihtimali vardır. Çünkü kaygılı bir tutum içerisinde olmaları kendilerini güvende hissetmediği gibi karşı tarafa da güven verememelerine sebep olabilmektedir. Bu durum da evlilikteki en temel duygunun güven olmasından dolayı eş tercihinde kişiler başarısız, mutsuz ve huzursuz olabilmektedir.

1.2.3.4.Demokratik Aile Tutumu

Çocuklarına karşı demokratik tutuma sahip anne ve babaların, onların davranışlarını daha akılcı şekilde yönlendirdiği söylenebilir. Bu tutuma sahip anne ve babalar, çocuklarını ayrı bir kişi olarak kabul edip onlara değer verirler ve bağımsız bir kişilik geliştirmeleri için onları teşvik ederler (Kulaksızoğlu, 2014: 18). Taviz ya da baskının söz konusu olmadığı, daha çok uzlaşmanın çözüme ulaştığı aile tipidir. Sevgi, saygı, hoşgörü içeresinde yetişen çocuklar aile ortamında kendilerini güvende hissederler.

Demokratik tutuma sahip olan aileler, onların fikirlerine değer vererek, çocuklarıyla bir yetişkin gibi iletişim kurarlar. Çocuğun fikirlerini açıkça ifade etmesini destekler ve onu bu konuda cesaretlendirirler. Çocukların hayatını yönetmeden onlara hayatı öğretip onları hayata hazırlarlar. Bu ana-babalar aile içinde sevgilerini açıkça gösterebilirler (Kulaksızoğlu, 2014: 18). Demokratik ailede yetişen kişilerde bağımsız davranma eğilimi vardır. Anne baba çocuğun isteklerine doğrudan karşı çıkmak yerine ona sorular sorarak ve açıklama yaparak düşünmesini sağlar. Bu şekilde de doğru yolu ve kendilerine uygun olan seçimi yapmalarına yardımcı olur. Eş tercihi yaparken de bu doğrultuda hareket eden genç, kendisine uygun birini bulmakta daha mantıklı ve daha gerçekçi karar alır. Çünkü gencin beklentilerini, isteklerini, sebep ve sonuçlarını konuşabileceği bir ortam sağlanmaktadır.

Normal ya da destekleyici aile modeli içinde yetişmiş evlilik adayı, sağlıklı bir psikolojiyle ve olumlu gelişen kişisel özellikleri ile karar alabilecektir. Kişisel gelişim

süreçlerini sağlıklı bir benlik ve kimlik yapısı oluşturarak tamamlayacaktır. Destekleyici aile ortamı, çocuğa kendisi ile ilgili duygu ve düşüncelerinden farkındalığa erişmesini ve ebeveyne saygı ve güven duymasını sağlayacaktır. Bu bakımdan da yetişme tarzı gelecekte sağlıklı evlilik adayı olacak genç kız ve erkeğin kişiliğini etkiler (Cüceloğlu, 2006: 76). Evlilik öncesi süreçte eş seçimini etkileyecek olan yetişme tarzının sağlıklı olup olmaması ileride kurulacak aileye olumlu ya da olumsuz yönde etki eden en önemli unsur olacaktır. Bu yüzden aile tutumlarının kişilerin hayatlarında çok önemli olduğu düşünülmektedir.

1.2.3.5.İlgisiz ve Kayıtsız Aile Tutumu

İlgisiz ve kayıtsız aile tutumu, çocuğa karşı ilgisiz, çocuğun maddi ve manevi ihtiyaçlarına karşı duyarsız, sevgi ve şefkati yetersiz, kontrolü gevşek anne baba tutumudur. Bu tür ailelerde disiplin yok denecek kadar gevşektir. Çocukları yönlendirme ve kontrol söz konusu değildir. Çocukların davranışları sınırlandırılmaz. Çocuklar kendi hallerine bırakılmıştır. Anne baba umursamaz bir tutum içinde olarak çocuk, ilgi ve sevgiden yoksun bırakılmıştır (Kaya, 1997: 201).

İlgisiz ve kayıtsız aile tutumunda, anne-babanın çocuğu görmezlikten gelmesi, yalnız bırakma şeklinde dışlamasıdır. Bu durum çocukta duygusal istismara yol açarak ebeveyn-çocuk ilişkisini zedelemektedir. Aynı zamanda anne babasının ilgisizliği ile karşılaşan çocuğun arkadaşları, öğretmeni ve çevresine verdiği zarar ile suçluluk duygusu arasında ilişki olduğu görülmektedir (Yavuzer, 2005: 32). Sonuç olarak ilgisiz ve kayıtsız aile tutumu, çocuğun yalnız bırakıldığı, görmezden gelindiği, dışlanmanın olduğu aile türüdür diyebiliriz. Bu görmezden gelme çocuğun duygusal istismarına yol açarak iletişim kopukluğuna sebep olabilmektedir. Anne ve babanın çocuğa karşı ilgisiz ve duyarsız olması çocuğun kişilik gelişimini olumsuz etkilediği bir gerçektir. Bunun yanında sevgi eksikliğinden ve denetimsizlikten dolayı da yasal olmayan işlere bulaşma riskini de artırabilmektedir. Böyle olumsuz durumlar bireyin eş seç(e)memesine, evlilik kurmayı gerçekleştir(e)memesine sebep olabilir. Evlilik hayatının bir şekilde gerçekleşse bile sorumluluk sahibi olunmamasından dolayı evlilik hayatının kısa ömürlü olmasına sebebiyet verebilir.

1.2.3.6.Dengesiz ve Tutarsız Aile Tutumu

Çocuğun eğitim ve gelişimini olumsuz yönde etkileyen dengesiz ve kararsız tutum birçok şekilde çocuğun karşısına çıkmaktadır. Dengesizlik ve tutarsızlık, anne baba arasındaki fikir ayrılığından kaynaklanacağı gibi, anne babanın gösterdiği değişken davranış biçimlerinden de kaynaklanabilmektedir (Yavuzer, 2005: 31).

Anne baba arasındaki görüş ayrılığı, sürekli değişen tutumları, anne babanın çocuğu ilgilendiren konu hakkında zıt fikir beyan etmeleri çocuğun nasıl davranması gerektiğini bilememesine neden olmaktadır. İç çatışmanın ve huzursuzluğunun etkisi altında, neyin yanlış neyin doğru olduğunu fark edemeyen bir birey ortaya çıkmaktadır. Bu durum, bireyin duygusal dengesini bozduğundan dolayı sağlıklı karar verememesinde etkilidir. Eş seçimi gibi önemli bir karar aşamasında da içinde yetiştiği bu tutum kişinin tercihlerini, beklentilerini ister istemez etkileyecektir.

1.3Ailenin Görevleri

Aile, başlangıçta da ifade ettiğimiz gibi toplumun en temel kurumudur. Bireyin yetişmesinde, sosyalleşmesinde en önemli paya sahiptir. Ailenin kendisine ait işlevleri bulunmaktadır. Bu işlevler biyolojik, ekonomik, dini olduğu gibi kişide sevginin karşılanması, güvenliğinin sağlanması gibi duygusal ihtiyaçlarda olmaktadır. Dikeçligil'e göre (2012: 24) bireylerin sosyal varlık olmayı öğrendikleri ilk etkileşim ağı olması nedeni ile aile, bireysel hayatlar ve toplum hayatı için en temel kurumdur. Toplumun devamını sağlayan kültürel anlam kodlarının, davranış biçimlerinin bireye aktarılması, bilindiği üzere büyük ölçüde aile kurumu içinde gerçekleşir. Her ne kadar çağımızda yaşamakta olduğumuz hızlı ve yoğun değişim süreci içinde özellikle iletişim teknolojisi ve medya, sosyalleşme sürecinin yeni ve etkin aktörleri olsa da, bu yeni süreçte birinci etkileşim çevresi olması nedeni ile aile ve okulun işlevleri daha çok önem kazanmıştır. Akın'a göre (2014: 220) ise ailenin her toplumdaki öncelikli işlevi, yeni nesillerin topluma kazandırılması olmuştur. Böylece aile, toplumlarda çocukların eğitilmesini, onlara inançların ve değerlerin aktarılmasını sağlayan bir kurum olduğunu ifade etmiştir.

Aydın'a göre (2000: 38-39) ailenin işlevlerinin tüm kurumlar için en sağlıklısı temel kurumlara göre yapılan sınıflamadır. Bunlarda ailenin ekonomik, dini, eğitimsel, siyasal ve boş zamanları değerlendirme işlevleridir. Ailenin biyo/psişik özelliğine bakarsak insan soyunun devamını, anne baba çocuk ilişkisinin bağını kurması vardır. Cinsel işlemlere ruhsat vermenin yanında yalnızlığı da gideren ferdin maddi manevi moral savunmasını sağlayan güçtür. Ekonomik işlevi ise ailenin maddi ihtiyaçlarının üretimi ile ilgili olan kısımdır. Eğitim işlevi ise toplumsallaşmadır. Eğitime dayalı olarak da toplumsal değerlerin ilk aktarıldığı yerde dini işlev söz konusudur. Bununla birlikte insan için dinlenme ve eğlenmenin gerçekleştiği en önemli yerdir.

Aileye baktığımızda temel kurum olmakla birlikte diğer kurumlarla da iç içe olduğunu görürüz. Bireyin doğup büyümesi gelişmesi esnasında ekonomik kurum, dini kurum, siyasi kurum aile kurumu ile iç içedir. Bu süreçte de anne babanın davranışlarının, duygu ve düşüncelerinin isteyerek ya da farkında olmadan gencin kendi yaşantısında görüldüğü fark edilir. Yani aile, sosyal, kültürel ve dini değerlerin aktarıldığı yerdir. Bireylere duygusal destek sağlamanın yanında belli davranış kalıpları da kazandırır. Bu kazanılan veya kazandırılan kalıplarda kişinin hayatındaki dönüm noktalarını büyük ölçüde etkiler.

Aile, özel alana, mahreme karşılık gelmektedir. Toplumun temel kurumlarından birisi olarak aile, mahremde karşılıklı üretilen ilişkilere kaynaklık etmektedir. Bu yüzden üyelerine kendine has, özel bir sosyal çevre üretmektedir. Çocuğun yetiştirilmesi, toplumsal hayata hazırlanması ailede tecrübe edilmektedir. Bu yüzden ailenin her toplumdaki öncelikli işlevi, yeni nesillerin topluma kazandırılması olmuştur. Böylece aile, toplumlarda çocukların eğitilmesini, onlara inançların ve değerlerin aktarılmasını sağlayan bir kurum olarak dikkat çekmiştir (Akın, 2012: 5). Aile, konumuz itibariyle kişilerin eş seçimini, evliliğe bakış açısını, evliliğe yüklediği anlamı da etkilemektedir. Gencin içerisinde yetiştiği aile ortamının, ev içi ilişkilerinin, duygu, düşünce ve tutumlarının, kişilerin tercihlerine ve beklentilerine etkisi muhakkaktır.

Genellikle nasıl bir aile ortamında yaşanırsa kişinin kendi kuracağı aile de buna benzer olmaktadır.

1.4Türk Toplumunda Aile ve Değişim

Aile kurumu, tarih boyunca tüm kültürlerde yer almaktadır. Aile türleri her ne kadar kültürden kültüre, toplumdan topluma farklılık gösterse de aile kurumunun devam ettiği bilinmektedir. Fakat her sosyal kurum gibi ailenin de önemli değişimler geçirdiği bir gerçektir. Şehirleşme ve sanayileşme ile birlikte geleneksel Türk ailesi evliliklerde, eş seçiminde, eşler arası tutumlarda, aile yapısında, işlevlerinde, önemli farklılıklar yaşamıştır.

Türkiye'de aile, yapısal olarak yıllar itibariyle, geleneksel geniş aileden çekirdek aileye doğru yönelim içindedir. Aile ilişkileri bakımından ise geleneksel otorite örüntüleri ve cinsiyet rolleri dağılımına uygun biçimde modern eşitlikçi cinsiyetçi rol paylaşımına doğru değişim halindedir (Taylan, 2009: 118). Toplum yapılarının değişmesiyle aile yapılarında da değişimi söz konusu olmuştur. Aile yapılarının değişmesi de aile içerisinde hem kadının hem de erkeğin yeni roller üstlenmesini, birbirlerine karşı konumlarının değişmesini gerektirmiştir. Çelebi'ye göre (1990: 24) kadının aile grubu dışında da pozisyonlar işgal etmesi, cinsiyetine dayalı ayrıma tabi tutulmaması, erkeklerle eşit haklar talep edebileceği, evdeki işlerin de cinsiyet esasına değil paylaşmacı bir bakışla yürütülmesi geleneksel olarak adlandırdığımız noktaların hepsine zıt düşen bir anlayış, eşitçilik anlayışı başlamıştır.

Bunların yanında aile kurumu, büyük çapta ekonomik nedenlere bağlı olarak kentleşme, gelir düzeyi ve benzeri etkenler doğrultusunda değişmektedir. Böylece geleneksel geniş aile tipi, çekirdek aileye dönüşmekte, akrabalık ilişkilerinin zayıflayarak, insan faktörü kaçınılmaz olarak bireyselleşmektedir (Ulutaş ve Özpınar, 2013: 379). Bireyselleşen kişinin de hayata bakış açısı, evliliğe ve eş seçimindeki kriterlere bakış açısında değişiklikler söz konusu olabilmektedir. Tekin'e göre (2014: 264) ise 1990'ların ortalarından itibaren cep telefonları ve internet, Türkiye insanının gündemine girmiştir. Filmler, belgeseller yoluyla batılı aile tarzı ve yaşam, bu iletişim kanallarıyla Türkiye'yi

de ciddi olarak etkilemiştir. İnternet, bu iletişimi daha da hızlandırarak artırmış ve etkileşimi farklı boyutlara taşımıştır. Öte yandan sanal evlilikler, arkadaşlık siteleri vb. mekanizmalar aile yapısında ciddi dünyevileşme etkileri göstermektedir. Maddi refahın artması da, evlilik ve aile kurumunun çözülmesinde pay sahibidir. Özelliklede bireyselleşen kişinin hayatında önemli rol oynamaktadır.

Modern değişimlere paralel olarak geleneksel aile yapılarının ve bu yapılar içerisinde var olan anlayışların yerini yeni yapı almıştır. Yani geleneksel aile, hem yapı hem de zihniyet anlamında çözülmektedir. Modern çekirdek aile yapısı, geleneksel aileye kıyasla küçük, kararların aile üyelerince birlikte verildiği ve toplumda başka yapılardan görece özerk birimdir (Canatan ve Yıldırım, 2013: 114). Yani ailede ve evlilikte dönüşümün olduğu bir gerçektir. O yüzden evliliğe ve aileye bakış açısında da bir değişiklik söz konusudur. Modernleşme ve sanayileşme ile kent, dolayısıyla aile hayatında meydana gelen değişmeler dikkat çekicidir. Aktay'a (2004: 71) göre de ailede geleneksel toplumdan modern topluma geçişte köklü değişimlerin yaşanmasını sağlayan en ciddi nesnel etken sanayileşmenin kendisidir. Sanayileşme üretim biçimlerinin yanı sıra bütün toplumsal ilişkileri kökten değiştirince bunun aile yapısı ve işlevleri üzerinde kaçınılmaz ve neredeyse geri alınamayan sonuçları olmuştur. Aynı düşünceye paralel olarak Gül'e göre (2015: 27) de ülkemizde sanayileşme ve hızlı değişmenin sonucu olan kentleşmeyle birlikte aile yapısında da önemli değişmeler olmuş ve aileler küçülmüştür. Geleneksel olarak üç kuşağın bir arada yaşadığı "geniş aile" yerini anne baba ve çocuklardan oluşan "çekirdek aileye" bırakmıştır. Kentlerde çekirdek ailelerin önem kazanmış olmasına karşılık Türk kültürünün nitelikleri nedeniyle aile bireyleri arasındaki duygusal bağlar sürekliliğini korumaktadır.

Sonuç olarak, kentsel aile dışa açık, daha az kişiden oluşan, tüketici olan, kültürel geleneklerin ve alışkanlıklarında değiştiği bir yapı haline gelmiştir. Bunlarla birlikte eş seçiminin kişilere bırakıldığı, eğitim ve benzeri süreçlerden dolayı evlilik yaşının geciktiği, aile içi kararlarda ortak karar alındığı, rol dağılımın şartlara göre değiştiği daha esnek bir yapı halini almıştır. Bu etkenlerde evliliği, aileyi ve eş seçimini

değiştirerek ve dönüştürerek etkilemiştir. Kadın ve erkek açısından rol dağılımının zamanla değiştiği özellikle de kadınların iş hayatına atılmasıyla birlikte rol paylaşımının olduğu bilinmektedir. Bu çalışmanın alan araştırması kısmı da evliliğe ve aileye bakış adlı anket uygulanarak, katılımcılara yöneltilen sorularda bu rol paylaşımının ne derecede olduğu, işlerin ortak yapılmasına ne derecede katılıp katılamadıkları ortaya konulmaya çalışılacaktır. Tamamen toplumdan ve toplumun beklentisinden uzak bir yaşam düşünülemeyeceği için kadına ve erkeğe toplum tarafından biçilmiş roller vardır. Değişen yaşam şartlarıyla bu rollerin ne kadar değişip değişmediği, ailelerin bundan ne kadar etkilenip etkilenmediği oldukça önemlidir.

1.5Aile ve Gençlik

Gençlik dönemi, insan hayatında en önemli dönemdir. Bu dönem insan hayatının gelecekte alacağı durumu büyük bir ölçüde etkileyen ve biçimlendiren kararların alındığı, insan kişiliğinin büyük ölçüde tamamlandığı bir dönemdir (Türkarslan ve Yutkuran Demirkıran, 2007: 38). Türk toplumları da tarih boyunca aileye, aile kurulmasına, evliliğe büyük önem vermişlerdir. Aynı zamanda bu durumu kuşaktan kuşağa aktarmaya da özen göstermişlerdir. Bu yüzden aile kurumunda ve evlilikte gençler dönüm noktasını oluşturmaktadır diyebiliriz.

Gençliğin tanımına baktığımızda çocuklukla erişkinlik arasında yer alan, gelişime ruhsal olgunlaşma veya yaşama hazırlık dönemidir. 12- 21 yaşlarını kapsayan ve ilk ergenlik belirtileriyle başlayan gençlik çağı, büyümenin durmasına kadar devam eder (Yörükoğlu, 2007: 13). Bir geçiş dönemi, gelişim aşama ve süreci belirdiği, yoğun ve güçlü duygularla dolu olup özgür düşünme ve davranma biçimidir. Yani gençlik dönemi, gelişim sürecinin hızlı ve yoğun yaşandığı dönemdir (Şener, 2013: 14). Aynı zamanda toplumların gelişimi ve değişiminin temel yapı taşları olarak görülen gençlerin geleceğe ilişkin beklentileri ve bu beklentilerin gerçekleşmesine yönelik umutları hem onların ruh sağlığı ve kendilerinden-yaşamlarından hoşnut olma düzeylerini etkileyebilmekte, hem de toplumun değişimini ve bu değişimin yönünü belirleyebilmektedir (Yavuzer vd, 2005: 94).

Ülkemizde gençlik dediğimizde daha çok öğrenci gençliği akla gelmektedir. Özelliklede yükseköğrenim gençliği, eğitim sisteminin üst kademesinde yer almaktadır. Her dönemin kendisine has gelişim görevi ve ödevi olduğu gibi bu dönemdeki gençlerinde, yaşından ve bulundukları konumundan dolayı görevleri vardır. Bu rollerin yerine getirilmesinde kişilerin beklentileri, onlardan beklenen ve toplumun beklentileri etkilidir. Üniversite ortamını da eş tercihinde bir fırsat olarak değerlendirilebilmektedir. Değişen ve gelişen değerlerle birlikte eş tercihinin seçimlerinde de değişim olması kaçınılmazdır. Bozgeyikli ve Toprak'a göre (2013: 72) üniversite öğrencileri, genç yetişkin nüfus içinde farklı bir konuma sahiptir. Gerek yaşam satnadartlarının farklılığı gerekse de bilinç düzeylerindeki farklılık bakımından diğer gençlerden ayrılan üniversite gençliği, eş seçim kriterleri açısından incelemeye değer sosyal kesimdir şeklinde düşünmektedir.

Gençliğe adım atan birey sosyal ilişkileri sırasında karşı cinsle iletişime geçer. Bu iletişimin en rahat kurulduğu ortamlardan birisi de üniversitelerdir. Üniversiteli genç geleceğe yönelik arkadaşlık ilişkilerinin de içerisine girer. Karşı cins arkadaşlıkla kuracağı yuvada, ailelerinde karşılaşabileceği problemlerin bir kısmını yaşar. Olumlu ya da olumsuz bir yaşantı sonucunda eş tercihini yapar (Ondaş, 2012: 12). Gençlerin evlenmeden önce hayallerinde yaşattıkları, olağanüstü özelliklere sahip bir kız veya erkek vardır. Bu yüzden karşılarındaki adayın gerçek karakterini görmek yerine onu hayallerindeki şekilde algılarlar. O yüzden yapılan eş seçimlerinde nelerin önemli olduğu, nelere göre hareket edildiği önemlidir. Eş tercihlerini belirleyen faktörler, bu faktörlere yüklenen anlamlar ve bu anlamlar doğrultusunda yapılacak tercihlerde bu çalışmada araştırması düşünülen başlıklardır. Eş seçmek ve aile kurmak isteyen gencin o zamana kadar ulaşmış olduğu, zihinsel yapısına göre kişisel davranış ve tutumlar farklılaşacaktır. Karşıdaki eş adayı da kişisel farklılıklarıyla birlikte, toplumsal zihniyet yapısının etkisi altındadır. Dolayısıyla gençler, hem toplumun hem ailenin kişisel yapılarına etki etmesinde hem de bu yapılardan etkilenmesinden dolayı eş seçim tercihlerinde farklılıklar yaşayabilmektedir. Bu farklılıklara en büyük etkende gencin

yetiştiği aile ortamı, anne babasının evliliğe ve aileye bakış açısı olduğu düşünülmektedir.

2. BÖLÜM

EVLİLİK

2.1 Evlilik Kavramı ve Tanımı

Kişinin sosyal açıdan gelişmesi için önemli bir etkiye sebep olan evliliğin birçok tanımı bulunmaktadır. Bunlardan bazılarına baktığımızda; evlilik, geleneksel olarak yetişkin bir erkek ile yetişkin bir kadın arasındaki yasal geçerliliği olan, belirli hak ve yükümlülükler getiren bir ilişki olarak kabul edilir. Bununla birlikte çağdaş toplumlarda evlilik, bazen daha özgür bir biçimde yorumlanabilir ve "evli gibi yaşamak" cümlesi, evliliğin birlikte oturmak dışında hiç bir anlam ifade etmediğini gösterebilir (Marshall, 2009: 223). Evlilik, sosyal yaşamın temelini oluşturan oldukça karmaşık ve çok yönlü ilişkiler ağının anlatımıyla ilgili bir kavramdır (Ersanlı ve Kalkan, 2008: 15).Eski Türk geleneklerinde ve İslam hukukunda evliliğin bir "sözleşme" olduğu ve "tarafların onayıyla gerçekleştiği bilinmektedir. Nikah sırasında şahitlerin olması ve aleni yapılması, olayın sosyal boyutunu ve kamuya dönük yüzünü ifade etmektedir. Yani evlilik, hem kişisel hem de sosyal yönleri olan bir kurumdur (Canatan, 2014: 98). Evlenme, tam ve sürekli hayat ortaklığı oluşturmak üzere, cinsiyetleri ayrı iki kişinin hukuken makbul ve geçerli bir şekilde birleşmesidir (Akıntürk, 2012: 59). Giddens ise (2000:140) evliliği iki yetişkin birey arasında sosyal olarak gerçekleşen ve onaylanan cinsel birleşme olarak tanımlar. Son olarak da Aydın'a göre (2000: 55) evlenme, cinsler arasında yasaklar ve belli şartlar altında birleşmeye temel olgularından ruhsat tanıyan sosyal bir mekanizmadır. Görüldüğü gibi yapılan tanımlardan da yola çıkılarak toplumun temel taşlarından biri olarak nitelendirilen ailenin oluşumunda evliliğin önemi inkâr edilemez. Çünkü bireyin ihtiyaçlarını karşılayabileceği en doğru ilişki biçimi evliliktir. Her toplumda temel sayılan ailenin varlığını sürekli olarak koruyabilmesi ancak evlilik ile mümkündür. Aile, tarihinin her döneminde ve her toplumda var olması bu birliği sağlayan evlilik kurumuna da evrensel bir nitelik kazandırmıştır. Yani evlilik, günümüzün toplumsal bir gerçeğidir**.**

Bir yaşam biçimi olarak evlilik olgusuna, birbirinden çok farklı kültürlerde evrensel düzeyde rastlanabilmektedir. Bu durum evliliğin, kişisel ve toplumsal olarak

çeşitli işlevlerinin olmasından kaynaklanmaktadır. Evlilik iki bireyin hayatıpaylaşmak için bir araya geldiği, bireyin diğerine yüksek düzeyde bağlandığı en anlamlı ilişki ve evrensel bir olaydır. Geleneksel geniş aileyi içeren sosyal çoğalmayı düzenleyen evlilik, aynı zamanda kadın ve erkek arasındaki ilişkinin ekonomik, sosyal, cinsel ve yasal yönlerini içeren bir birlikteliktir. İnsanların birçoğu evlilikte yaşanan mutluluğu yaşamlarındaki önemli bir faktör olarak değerlendirmektedir (Şen, 2009: 3). Toplumda aile yapısının oluşması ve sağlıklı bir biçimde devam etmesi açısından evliliğin gerçekleştirilmesi oldukça önemlidir. Aynı zamanda iki farklı cinsin bir araya gelmesinin meşru sayılmasında ve sağlıklı toplum oluşturulmasında evliliğin gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Özabacı'ının da dediği gibi (2015: 48) bireyler yalnız yaşamaya değil, bir topluluk içinde diğer insanlarla ilişki içinde bulunmaya göre kurgulanmış varlıklardır. Karşı cinsle olan ilişkilerine de diğer insanlarla olan ilişkilerine olduğu gibi ihtiyaçları vardır. Beraberliklerin daha kabul gören ve toplum tarafından onaylanan bir hale gelmesi için, bireylerin, beraberliklerini evlilik kurallarıyla onaylatmaları gerekmektedir.

Evlilik gerçekleştiği andan itibaren cinsler arasında, içinde yaşadıkları toplumdaki önceki örneklerine atfen yeniden inşa süreci başlar. Evlilik kurumuna dair toplum tarafından onaylanmış kurallar ve değerlerle iki cinsin kendi bireysel özellikleri ile harmanlandığı karşılıklılık ilişkisi kurulur. Bu yapı içinde bireyler arası aralarına katılan üyelerle birlikte, en küçük toplumsal birim olan aileyi oluşturarak toplumda her türlü davranış, norm, kültür ve değer gibi oluşumların hem yeniden üreticisi hem de aktarıcısı olurlar (Aksan, 2013: 171). Yani evlilik, ailenin oluşumunda ilk basamaktır diyebiliriz. İnsanlar hayatlarını biriyle paylaşabilecekleri, isteklerini, beklentilerini, birlikte karşılayabilecekleri, mutluğu ve huzuru birlikte yaşayacak kabiliyetlerle donatılmıştır. Bu kabiliyetler aile yuvasında evlilik ile mümkün hale gelmektedir. Üçüncü üyenin eklenmesiyle birlikte de toplumdaki değer ve kültürün aktarılması başlamaktadır. Toplumsallaşmanın ilk gerçekleştiği yerin aile olması evliliği daha da önemli hale getirmektedir.

Genel olarak evlilik ile ilgili tanımlara baktığımızda ortak yaşantı, fedakârlık, sevgi, saygı, soyun devamı gibi ortak noktalar karşımıza çıkmaktadır. Ailenin ve aile değerlerinin temelinde evlilik yatmaktadır. Aile, evlilik kurumu ile var olmakta, ailenin belli sistem ve değerler etrafında örgütlenmesini de sağlamaktadır. Aynı zamanda evlilik şekilleri ve adetleri bize o toplumun kültürel dokusu hakkında bilgi vermektedir. Evliliğin tanımından sonra bir sonraki başlık olan evlilik çeşitleri irdelenecektir.

2.2 Evlilik Çeşitleri

Bütün tarih boyunca insan toplumlarında, evlilik faaliyetlerine farklı biçim ve tarzlarda rastlanmaktadır. Toplumların benimsediği kültürel değerlere göre evliliğin tarzı da belirlenmektedir. Kimin kimle evleneceği, kaç kişiyle evlenebileceği, kiminle evlenemeyeceği, evliliğin aşama ve süreçleri, evlilikte benimsenecek normlar ve değerler bütünüyle toplumların yüzyıllar içinde benimseyerek uyguladıkları kültürel formlarla belirlenmektedir(Yıldırım, 2013: 65). Evlilik çeşitleri değişim ve dönüşümden etkilenmekle birlikte toplumdan topluma ve kültürden kültüre de farklılık gösterebilmektedir.

Evliliğin kültürler arası değişiklik göstermesi, sosyal ögelerin farklı kültürler içerisinde oluşması ve farklı değer yargılarıyla yüklü olmasıyla açıklanabilir. Geçmişten günümüze toplumlar kim kiminle, kaç eşle ve ne tür koşullar arasında evlenebileceğini belirleyen bir takım kurallar oluşturmuşlardır (Gökçe,1990:385). Toplumların kendi aralarında oluşturdukları kurallar, toplumdaki değişimle birlikte kitle iletişiminin de yaygınlaşmasıyla evlilik türlerinde değişikliğe sebep olabilmektedir.

Toplumlarda eş edinmenin farklı yolları bulunmaktadır. Bunlar arasında en önemlileri, değiş tokuş, satın alma, anlaşma ve kaçırma yoluyla eş edinmedir. Bu yollar genellikle toplumsal şartlara, ailelerin yapısına ve ekonomik imkanlara göre değişmektedir. Bu bağlamda kız verme fakat yerine kız alma yoluyla gerçekleşen "değiş tokuş" ve kadınların mal gibi görüldüğü bazı ataerkil toplumlarda kızın verilmesinden doğacak güç kaybını gidermeyi amaçlayan "satın alma" gibi eş edinme yolları söz konusu sosyal nedenlere verilebilecek örneklerdir (Aydın, 2013: 69). Evlilik şekilleri ve

adetleri bize o toplumun kültürel dokusu hakkında özellikle de kadına verilen değer hakkında bilgi vermektedir.

Evlilikte çeşitli ölçütler esas alınarak bir takım sınıflamalar geliştirilmektedir. Evliliğin grup esasına dayalı sınıflaması ikiye ayrılmaktadır. Bireyin içinde bulunduğu grup içinde evlenmesi ya da grup dışında biriyle evlenmesi şeklindedir. Grup dışı evlenme, egzogami olarak andalndırılır. Burada grup din, bölge, ırk, kimlik, sınıf, sosyal tabaka, kent, köy, aşiret vs. temellerine dayanarak var olabilir. Sosyal hareketliliğin yüksek olduğu modern toplumlarda gruplar arası etkileşim arttığı için farklı gruptan insanlarla tanışma ve karşılaşma imkânları çoğalmıştır. Bu durum da insanların farklı gruplardan evlilik yapabilmesini artırmıştır (Yıldırım,2013: 67). Bireylerin farklı gruptan insanlarla tanışması, karşılaşması sosyal medya aracılığı ile de daha çok artmıştır. Özellikle de evliliğe yakın kesim olan üniversite öğrencilerinde bu durum daha da yaygındır. Kendi yaşadığı yerden üniversite okumak için başka bir şehire yerleşen üniversite öğrencilerinin farklı kültürlerden farklı gruplardan insanla tanışma imkânı daha fazladır. Bu da insanların grupdışı evlilik dediğimiz egzogami evliliğini artırmıştır. Yıldırım'a göre (2013: 67) grup içi evlilik ise endogamidir. Bireyin kendi tabaka, aşiret, mezhep, din, ırk, millet, toprak gruplarından yapılan evliliktir. Özellikle geleneksel toplumlarda endogami yaygın evlilik tarzı olarak görülmektedir. Çünkü bu toplumlarda sosyal mobilizasyon düzeyi düşük ve akrabalık bağları oldukça güçlüdür. Bu özellikler gruplar arasındaki etkileşimleri sınırladığı gibi, farklı kültür ve alışkanlıklara karşı grup içi stabilizasyonu korumak amacıyla grup içi evlilik öncelemektedir. Canatan ve Yıldırım'a göre (2013:68) endogami, egzogamiye göre azalmıştır. Fakat her ne kadar modernleşmenin getirdiği yoğun kentleşme, sosyal mobilizasyon ve gruplar arası etkileşim süreçleri farklı gruplarla evliliği öne çıkartsa da yine de sosyal tabaka ve sosyal kimlikler evlilikler üzerinde belirleyici olmaya devam etmektedir.

Yıldırım'a göre (2013: 69-70) evlilik sınıflamasının diğer yöntemi de eş sayısıdır. Kişilerin evlenirken seçtiği eş sayısı tek eşli ve çok eşli olarak sınıflanmaktadır. Çok eşlilik (poligami) kadınlar veya erkeklerin birden fazla eşe sahip olmasıdır. Tek eşlilik

ise (monogami) tek eşle yapılan evliliktir. Endüstriyel toplumlarda yaygın olan evlilik türüdür. Tek eşlilik hem kültürel bir ideal olarak benimsenmekte hem de hukuk kuralları ve dini inanışlar tarafından desteklenmektedir. Genel olarak eş sayısı ile evlilik türünde; tek eş ile evlilik, eşler arası ilişki açısından olduğu kadar ebeveyn ve çocuklar arası ilişki niteliği açısından da tercih edilen evlilik şekli olmaktadır. Aynı zamanda yasalarında öngördüğü ve onay verdiği evlilik türü olup günümüzde de en yaygın olanıdır.

Türk toplumunda yaygın olan eş seçme türleri de mevcuttur. Geleneksel yapılardaki yörelerde görücü usulü ile yapılan evlilikler vardır. Aile büyüklerinin ve akrabalarının evlilik çağına geldiğinde inandıkları erkek ve kızları birbirlerine münasip görüp evlendirmeleridir. Evlenmeleri için gerekli olan rıza da kızın aile büyüğünden alınmaktadır (Sezal, 2003: 151). Bu şekildeki evlilik türünde evlilik adayları tamamen pasiftir. Kendi adlarına alınan kararlarda kendi istekleri, beklentileri, amaçları önemli değildir. Aile büyükleri onlar adına en iyisini düşünür mantığı ile hareket edilir. Diğer seçim ise gençlerin kendi aralarında konuşup, anlaşıp evlenmeleridir. Bu ise Türk toplumunda çok az rastlanılan bir durumdur. Daha çok batı tipinin ortaya çıkardığı bir türdür. Diğer yaklaşım ise gençlerin kendi aralarında anlaşıp eşlerini belirledikten sonra ailelerinin onayına sunmalarıdır. Özellikle de modernleşmeyle birlikte bu son yaklaşım daha çok ön plandadır. Çünkü böylelikle hem eş adaylarının beklentileri doğrultusunda seçim yapılmış olur hem de toplumun beklentisi olan ailenin de onayı alınmış olur. Tanışarak evlenen çiftlerin dahi ailelerinin rızalarını alma ve aldıkları kararları bulundukları topluma meşru gösterme ihtiyaçları duymaktadır. Bu durumda aile kurmanın bireysel bir kararmış gibi gözükmesine rağmen toplumsal süreç olduğunun göstergesidir.

Aile türleri sağladığı sosyalleşme açısından önemlidir. Hatta evlilik tipleri bile aile yapısına bağlı olarak çeşitlenmektedir. Tarihi süreç içerisinde de zamandan zamana, toplumdan topluma ve hatta gruptan gruba bile önemli farklılıklar göstermiştir. Bugün aynı toplumların değişik bölgelerinde bile farklı evlilik biçimleri görülmüştür.

Günümüzde daha çok eş sayısına göre tek eşle evlilik, grup biçimine göre de egzogami yaygın olarak karşımıza çıkmaktadır.

2.3 Evlilik Süreci

Aile kurmanın aşamasından biri olan evlilik belli süreçlerden oluşur. Evliliği gerçekleştirmek de toplumdan topluma farklılıklar olsa da evlilik sürecinde benzerlikler çoktur. Evlilik süreci ise eş adayının seçilmesi ile başlar. Eş adayının seçilmesinde ise evlilik öncesinde birbirlerini tanımaları ve anlaşmaları vardır. Birlikte yaşama kararı yani evliliğe karar vermelerinde birbirlerine karşı, kriterlerini belirlemeleri ve karşı tarafa da belirtmeleri önemlidir. Bu kriterler ise kişilerin evliliğe yükledikleri anlam ve evlilikten beklentileri ile bağlantılıdır.

Evliliğe hazırlık döneminde, evlenmeye karar veren kişilerin gerek kişilik yapıları bakımından gerekse de sosyal ve ekonomik koşulları yönünden kendilerini değişik bir ortama ev yaşantısına hazırladıkları bir dönemdir. Birbirlerine her yönüyle yabancı iki insanın bir arada yaşayabilmeleri için evlilik öncesi birbirini tanımaları, anlaşmaları ve müşterek yaşamda kararlarını sürdürebilecek sevgi bağının kurulmasına ihtiyaç vardır (Türkarslan ve Yurtkuran Demirkan, 2007: 22). Evlilik sürecinin başlangıcında, evlilik öncesi arkadaşlık, flört, sözlülük, nişanlılık gibi kişisel ve toplumsal olanaklar bu süreci yerine getirme amacına yöneliktir. Kısa gibi görülen çok da önemsenmeyen bu süreç aslında evliliğin can alıcı noktasıdır. Çünkü evlilikten doyum alınabilmesi, evlilikten beklentilerin karşılanabilmesi, eş adaylarının birbirlerini mutlu edebilmesi ve sağlıklı yuvaların oluşabilmesi bu süreçte alınan kararlara bağlıdır. Kişilerin verdiği her karar ve seçim aslında bir tercihtir. Bu verilen kararlarda neyin etkili olduğu, gençlerin eş adayı tercihlerinde neyi ön plana aldıkları, özellikle de evliliğe yüklenen anlamın ne olduğu, eşin eşe ne ifade ettiği oldukça önemli bir durumdur.

Günümüzde giderek artan boşanmaların sebeplerine bakıldığında da temel sıkıntıların genel olarak evlilik sürecindeki hazırlık aşamasında ortaya çıkan sebeplerden olduğu görülür. Çünkü gençlerin beklentilerinin karşılanamaması, eş tercihinde bulunurken dengenin olmaması, tutarsız olunması ve sadece tek kriterin yeterli olduğu

düşüncesine göre hareket edilmesinden kaynaklanabilmektedir. Bu durumda gençleri hayal kırıklığına uğratmaktabilmektedir. Şen'e göre (2009: 90) eşlerin, evlilik problemleri henüz ortaya çıkmadan evlilik öncesi eğitim almalarının önemi gün geçtikçe artmaktadır. Bireyin karşı cinsten bir kişi ile yakınlaşmasından önce kendisini tanıması, iletişim, duygusal yakınlık, sorumluluk duygusu gibi konularla ilgili olarak kendisini geliştirmesi gerekir. Özellikle bu yakınlığın evlilikle devam edeceği ilişkilerde bu kişisel gelişim süreci daha da önemli bir hale gelmektedir. Evlilik süreçleri kısmında flört dönemi, eş seçimi kriterleri ve nişanlanma başlıkları ele alınacaktır.

2.3.1 Flört Dönemi

Evlilik öncesi flört, özellikle son dönemlerde Türk toplumu açısından tartışılan konular arasındadır. Toplumumuzda bu konuya ilişkin farklı görüşler yer almaktadır. Bu görüşleri anlamlandırabilmek için öncelikle aileyi ve fonksiyonlarını bilmemiz gerekmektedir. Gazioğlu'na göre (2015: 33) yakın ilişkilerde, aynı ortamlarda bulunmaktan kaynaklanan yakınlık büyük önem taşımaktadır. Bir ilişki yapılanmaya başladığında evlilik konusu gündeme gelir ve çift evlilik kararında hem fikir olup olmadıklarını tespit etmeye çalışırlar. Kur yapma ya da flört dönemi karar verme dönemi olarak görülür ve her iki bireyde kendilerini karşısındaki için çok önemli kişi olarak hissetmektedirler.

Flört için evlilik hatta nişanlılık öncesinde iki farklı cinsin birlikte vakit geçirdikleri, birbirlerini tanımaya çalıştıkları dönemdir diyebiliriz. Yani kendi içerisinde sonlanabilen, çok defa karşı cinsiyetle arkadaşça ilişki kurmaya fırsat tanılan zamandır. Aslında gençlerin flört etmeyi ne olarak algıladıkları ve hangi anlamı yükledikleri daha da önemlidir. Çünkü gençlerin flörte yükledikleri anlama ve flörtü algılamalarına göre anlam ve değer kazanacaktır. Üniversite gençliği üzerinde yapılan araştırmalara baktığımızda karşı cins arkadaşlığın, eş seçiminde önemli olduğu görüşü ortaya çıkmıştır. Örneğin Aydemir ve Akın'ın (2007:55) "Üniversitede Okuyan Kız Öğrencilerin Cinsiyet Rolü Tutumları Bağlamında Aile ve Evlilik Kurumlarına Bakışları" adlı çalışmada "evlilik öncesi flört dönemi evliliğin sağlıklı bir şekilde yürümesi için önemli ve gereklidir" önermesini destekleyenlerin çok yüksek oranda

olduğu sonucuna varılmıştır**.** Aynı zamanda Türkiye'de Aile Değerleri Araştırmasına göre (2010: 251) "evlilik öncesi flört konusuna nasıl bakıyorsunuz?" sorusuna karşılık ise evlilik öncesi flörtü önemseyen, makul bulan, gerekli gören bir yaklaşımın ortaya çıktığı çıktığı görülmektedir.

Ergenlik döneminde ve yetişkinlikte karşı cinsle yaşanan ilişkiler insan yaşamında önemlidir. Çocukluk döneminde farklı alanlara yönlendirilen enerji ve ilgi ergenlikle birlikte hormonlarında etkisi ile karşı cinsle ilişkilere kanalize edilmektedir. Bu durum ise karşı cinsle yaşanan ve yaşanacak olan ilişkiyi daha da önemli kılmaktadır (Türkoğlu, 2013:4) Eş seçiminden önceki arkadaşlık dönemi özenle sürdürülmesi ve iyi değerlendirilmesi gereken bir dönemdir. Eş seçmeyi ve evlilik kararına ulaşmayı kolaylaştıran bu sürecin en önde gelen yararı, bireylerin hem kendilerini hem de karşısındakileri tanımalarını sağlamasıdır (Özabacı, 2015: 59). İki cinste birbirlerini tanıma yönünde olumlu ya da olumsuz yaşantı kazanırlar. Bunun sonucunda da gençler, kendi oluşturdukları ölçütlere göre eş seçimini yaparlar ya da yapmazlar. Eş seçimindeki süreç olan flört dönemi, özenle ve iyi değerlendirmesi gereken zaman dilimidir. Türkiye'de Aile Değerleri araştırmasına göre (2010) de flört, gençlerin birbirlerini tanıması açısından önemsenmektedir. Görüşmek, fikirden haberdar olmak, ileride kurulacak aile ortamı için daha sağlıklı verilerin sunulmasına katkı sağlayacaktır. Ayrıca tanımanın yanında evlilikte önemli husus olan duygusal bağı kurması açısından flört önerilmektedir. Flört, daha çok gençlerin birbirlerini, hayat tarzlarını, değerlerini, aile ortamlarını tanımalarda bir ortam sunması anlamında önemsenmektedir.

Bazı görüşlere göre ise kız ve erkek arkadaşlığı bir gereksinim olarak düşünülür. Gençler arasındaki cinsel ilişki söz konusu olmadan toplumun kabul gördüğü ölçüleriyle biçimlenmesi, sağlıklı kişiliğin gelişiminde ve ailenin gelişiminde büyük rol oynar (Kasatura, 2013: 21). Kız ve erkek ilişkisinde de bir sınır olmalıdır düşüncesi özellikle de Türk toplumu tarafından kabul edilir. Çünkü duygusal yakınlaşmanın belli sınırı aşması gençlerin bunu "aşk" olarak yorumlaması, birbirlerinden hiç ayrılamaz duruma gelmesi belli sıkıntılara yol açabilmektedir. Bu gibi durumlardan sonra bazen erken

evlilikler bazen de hiç ayrılığa hazır olmadıkları halde düş kırıklığıyla sonlanabilmektedir. Bu durumda erkek ve kız için flörte yüklenen anlamın ve bu düşünceye sebep olan etkenin ne olduğu çok önemlidir. Çünkü böyle olumsuz bir durum, hayal kırıklığı evlenecek gençlerin, aileye ve evliliğe dair bakış açısını etkiliyebilecektir. Aynı zamanda kişilerin evlilikten soğumasına, eş seçiminde bir türlü karar verememesine, güvensizliğe, tedirginliğe sebep olabilmektedir. Bu tür sıkıntılar bireylerin psikolojik anlamda sıkıntı duymasının yanında toplumun sağlıklı bir biçimde devamını olumsuz olarak etkileyebileceğinden oldukça önemlidir. Akgündüz'e göre de (1998: 21) beraber çıkma işi yani flört etmek evlilik adayları için umulmadık sıkıntılara yol açmaktadır. Bu çıkmaların ve flörtlerin tamamına yakını bitirilmesi gereken bir ilişki olarak tanımlanmaktadır. Bunun sebebi ise, flört döneminde gençlerin birbirlerine daha çok duygusal anlamda baktıkları için asıl kişiliğin gizlenebilme ihtimalinden kaynaklanmaktadır. Çünkü flört dönemi, insanların en fazla yalan söyleme ihtimalinin olduğu, kendisini farklı tanıttığı ve karşındakini yanlış tanıyabileceği bir dönemdir. Tarafların hem kendi kusurlarını gizlemeye çalışması hem de sevdiği insanın kusurlarını görmezden gelebilmesi muhtemeldir. Kişiler daha çok karşı tarafın hoşlanacağını sandığı şekilde kişilik sergileyebilmektedirler. Bunun içinde flört dönemimin dikkatli ve özenle gerçekleştirilmesi gereken bir süreç olduğu yorumuna varabiliriz.

Aynı zamanda toplumda geçerli değerler sisteminin sonucu olarak evlilik öncesi arkadaşlık sürecinde dikkat edilmesi gereken ilkeler, batı toplumlarında yaşanan flört yaşantısından oldukça farklı niteliklere sahiptir (Yılmazçoban, 2011: 80). Ne kadar hızlı değişen bir toplumsal bir yapıya sahip olursak olalım Türk toplumun önem verdiği ve taviz vermediği konulardan biri de evlilik ve ailedir. Evliliğin kurulmasında da namus anlayışının hala keskin bir çizgiyle korunduğu bilinmektedir. Yani Türk toplumuna cinsel ilişkinin karşılığı evliliktir. Batı toplumlarında durum tam tersidir. Fakat toplumumuzda görülen modernleşmeyle birlikte, ilişkilerde de geleneksel dediğimiz bazı anlayışların, işlevlerinin azalması, flört hakkındaki düşüncelerin değişmesi söz konusu olabilmektedir.

2.3.2 Eş Seçimi

İnsanlar doğumundan ölümüne kadar geçen yaşam sürecinde, sürekli olarak karar vermelerini gerektiren durumlarla karşı karşıyadır. İnsanların içinde olduğu yaşam, karşılaştıkları problem durumlarında aldıkları karara ve yaptıkları seçimlere göre belirlenir. Evliliğin önemli konularından birisi de eş seçimidir. İnsanın hayatı boyunca aldığı kararların birçoğu geçicidir. Fakat bazen dönüm noktası olarak adlandırdığımız kararlar vardır. Bu kararlardan biride kişinin evlenmeyi düşündüğü kişiyi seçmesidir. Bireyin bu konuda doğru karar vermesi, hayatı boyunca sahip olabileceği mutluluğu için de önemlidir. Eşlerin doğru kişiyi bulabilmesinde evliliğe nasıl bir anlam yükledikleri kadar evlilikten neler beklediğini de bilmeleri etkilidir. Çünkü çiftler arasındaki oluşacak sağlıklı bir psiko-sosyal uyum sürecinin en temel kriterlerinden birisi yapılması düşünülen evlilikten neler beklendiği ile ilgilidir.

Üniversite gibi eğitim kurumlarının ana işlevi olan meslek edindirme dışında yardımcı işlevleride bulunmaktadır. Bu işlevlerden birisi de eş seçimidir. Ünivesite öğrencileri, üniversiteye geldikleri ilk yıllardan mezun olana kadar sosyalleşmelerindeki farklılaşmayla birlikte eş seçimine dönük fikirlerinin de geliştiği bir dönemden geçerler. Evliliği düşünen ve hayal eden gençlik, çevresindeki arkadaşlarından aradığı kriterlere uygunluğuna göre birisini kendisine eş adayı seçebilir. Karşılıklı ilişkilerin ilerlemesiyle bu birliktelik genel olarak evlilik ile sonuçlanmaktadır(Bener, 2011:23). Alan araştırmamızda üniversitede okuyan gençlerin 18 ile 25 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Bu yaş aralığının gelişim görevlerinden biri de eş seçiminde bulunmak ve evlilik kurmaya hazırlanmak olduğu bilinmektedir. Bu sürecinde üniversite de okuma yaşına denk gelmesinden dolayı üniversite ortamları fırsat olarak değerlendirilebilmektedir.

Eş seçimi rastgele yapılacak bir süreç değildir. Evlenme için verilen karar, kişinin bundan sonraki hayatını kiminle ve nasıl geçireceğini, kişiyi bekleyen yeni sorumlulukları, çocukların annesinin/ babasının kim olacağını ve ailenin bir bütün olarak nasıl hayatı olacağını belirler (AEP, 2012). Bu yüzdende eş seçiminde, aynı iş ve okul ortamı, hobileri nedeni ile bulundukları ortak etkinlik alanları gibi birçok ortak yaşam

alanı bireyleri birbirine yaklaştırabilir. Aynı sosyal sınıfın üyesi olmaları da bir etken olabilir. Gelir düzeyi, çalışma alanı ve eğitim gibi konularda da bir sosyal sınıf oluşması mümkündür. Genellikle aynı sosyal sınıftan olan bireylerin birbirleriyle daha iyi etkileşime geçtikleri ve yeni bir ilişkiye daha rahat başlayabildikleri görülmüştür (Özabacı: 2015: 52). Bireyler eş seçiminde bulunurlarken her konuda kendi seviyelerine uygun birinin olmasını sağlıklı iletişim kurabilmek ve mutlu olabilmek için tercih ederler.

Eş seçimi yapılırken birey sadece kendi eşini seçmez, aynı zamanda da çocuklarının muhtemel anne-babasını da seçmektedir. Erkek sadece bir kadınla evlenmez aynı zamanda çocuklarının annesiyle de evlenmektedir (Ateş, 2015:115). Evlilik kurumu toplumun temel direği olan ailenin başlangıç birimidir. Sağlıklı evlilerin oluşmasına en önemli unsur kişinin eş seçimini tesadüflere bırakmaması, bu kararı bilinçli olarak vermesi gerekir. Öncelikle evlilikten doyum sağlanması için eş seçiminin çok iyi yapılması gerekir. Eş seçiminde de evlilikten beklentilerin ve evliliğe yüklenen anlamın ne olduğuna bağlı olarak tercih yapılması önemlidir. Çünkü ortak yönleri olan insanları evlilikteki amaç ve beklentilerine daha kolay ulaşması beklenir. Evlilik sadece uygun kişiyi bulmamızda değil aynı zamanda uygun kişi olmamızla da ilgili bir olaydır. Eş seçimi ve evlilik, bireyin yaşantısında oldukça önemli bir yer tutan ve bireyin belli olgunluğa ermesi sonucunda oluşan bir olaydır. Kişilik özellikleri, genel görünümü, ekonomik imkânlar, mesleki ve sosyal statü, din ve ideolojik görüşler eş olarak seçilecek kişide aranan niteliklerden bazıları olur (Kasapkara, 2014: 793). Bu süreçte ilk adım gencin kendi kişilik özelliklerini tanıması ve farkında olması iken ikinci adım ise karşısındaki kişinin kişilik özelliklerini tanımasıdır. Eş seçimi kararı öncesinde de kişilerin toplumsal bakış açıları, alışkanlıkları, gelenekleri, kültürleri sahip oldukları değerleri, hayat görüşleri ve aile yapılarındaki benzerlikleri birbirlerine yakın olması sağlıklı evlilik için dönüm noktaları olabilmektedir. Aynı zamanda eş seçiminde kişilerin etki altında olabilecekleri geçmiş yaşantıları, anne babalarının etkisi, içinde yetiştiği kültürün, çevrenin etkisinin varlığı da göz ardı edilemez. Yılmazçoban'a göre (2011:180) eş seçmek ve aile kurmak isteyen kişinin o zamana kadar ulaşmış olduğu,

zihniyet yapısına göre kişisel davranış ve tutumlar farklılaşacaktır. Karşısındaki eş adayı da kişisel farklılıklarıyla birlikte, toplumsal zihniyet yapısının etkisi altındadır. Dolayısıyla çiftler hem toplumun kişisel yapılarına etki etmesi hem de toplumun genel zihniyet yapısından etkilenmeleri bakımından farklılık taşımaktadırlar. Bu yüzden eş seçiminde bulunurlarken bireyin geçmiş yaşantısı, içinde bulunduğu aile tutumu, bugüne kadarki kültür birikimi kriter belirlemede etkisini gösterebilecektir.

Evlilik sürecinde önemli olan noktalardan biri de bireylerin eş olarak seçmeyi düşündüğü kişide kendileri için önemli gördükleri bazı özelliklerin bulunmasını istemesidir. Bireylerin evlenecekleri kişilerde tercih ettikleri özellikleri saptamaya yönelik olarak yurt dışında yapılmış çok sayıda araştırma bulunmaktadır. Ülkemizde ise, bu özellikleri incelemeye yönelik araştırmaların özellikle son 20 yılda giderek arttığı ve araştırmacıların ilgisini çeken bir konu olduğu gözlenmektedir (Bugay ve Tezer, 2008:23). Eş seçiminde son zamanlarda kendisini gösteren başka bir yol da gazete, dergi, internet siteleri ya da evlilik programlarındaki tercihlerdir. Bilişim ve teknolojinin hızla gelişmesiyle birlikte yaşanan sosyal değişme ve modernleşme olgusu bireylerin yaşam tarzlarını, anlayışlarını, evliliklerini ve eş seçimlerini şekillendiren süreç olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tekin'e göre (2014:271) Türkiye'de eğitim düzeyi giderek yükselmekte; üniversite tahsili en erken 23 yaş dolaylarında bitmektedir. İş bulma, askerlik gibi halledilmesi gereken şeylerin ardından, aile ve evlilik daha geç dönemlere kalabilmektedir. Evliliğin daha geç dönemlere kalması ile birlikte eş seçimindeki kriterler değişebilmekte ya da önem dereceleri farklılaşabilmektedir.

2.3.3 Eş Seçiminde Kriterler

Eş seçimi oldukça karmaşık ve çok kriterli bir karar verme durumudur. İnsanlar eş adaylarını seçerlerken birçok kriteri de bir arada düşünmek zorundadır. Çünkü birey eş seçme kararıyla birlikte bundan sonraki hayatını nasıl ve kiminle yaşayacağının, nasıl bir yaşam tarzının içinde olacağının kararını da vermektedir. Kriterlerin oluşumunda kişinin eş adayından ve oluşturacağı evlilikten beklentisi çok büyük rol oynar. Evlilik

yaklaşımı belirlenirken ve evlilik kararı alınırken ele alınan en temel sorular "Eşimi nasıl seçmeliyim?" sorusuna aranan cevaptır. Yani eş seçerken olmazsa olmazlarım nelerdir? Acaba ideal evlilikte neler vardır? Benim kriterlerim nelerdir? Gibi sorular eş seçiminin sağlıklı olmasına yardımcı olacaktır. Evlilik öncesinde adayların evlilikle ilgili beklentilerini ölçmesi ne kadar zor olsa da evlilik uyumunun sağlanabilmesi için beklentilerin ve kriterlerin düşünülmesi gerekmektedir. Türkarslan ve Yurtkuran Demirkıran'a göre (2007: 27) evlilik sürecinin ilk basamağını oluşturan eş seçimine kimin karar vereceği, evlilik biçimi ve evlenme yaşı toplumdan topluma ve hatta aynı toplumdaki farklı gelir, eğitim ve yerleşim kesiminden insanlar arasında değişiklik gösterebilmektedir. Genel olarak görülen evlilik aşamaları; tanışma, söz, nişan, nikah veya düğün şeklinde gerçekleşmektedir. Bu aşamaların nasıl bir şekilde gerçekleştirileceği konusunda mevcut toplumsal kabullerin önemli bir etkisi bulunmaktadır.

Güzel ve mutlu evlilikler, süreç içerisinde yaptığımız doğru tercihlerin; mutsuz evlilikler ise yanlış tercihlerin ürünüdür (Zıglar, 2004: 24). O yüzden hayatımızın geri kalanı kendi geleceğimizi nasıl biriyle birleştireceğimize, neleri beklediğimize, eşe ve evliliğe ne anlam yüklediğimize bağlıdır. Evlilik beklentilerinin kuşkusuz en büyüğü eşlerin ortak ve uyumlu bir yaşam sürebilme isteğidir. Uyumlu yaşam için gençler evlenecekleri adayları seçerken belli kriterleri ön planda tutarlar. Bu kriterler; kariyer-öğrenim durumu, karakteri, ekonomik durumu, dini inancı, fiziki görünüşü, siyasi görüşü, aile yapısı ve kültürdür.

Sonuç olarak eş seçimindeki kriterler belirlenirken ilk yapılacak olan kişinin kendisini tanıması, karakter özelliklerini, ilgilerini, zevklerini ve vazgeçilmezlerini belirlemesidir (Ürkmez ve Oğurtan, 2014: 17). Kendisini tanıyan insanın ne isteyip istemediğini, nelere önem verdiği veya vermediği, karşısındaki insana neler verebileceği ve karşısındakinden neler beklediğini bilir. Üniversite öğrencisi de ergenlik döneminden çıkıp yetişkin birey olarak evliliğe karar vermeye en yakın kişidir. Dolayısıyla bu çalışmada üniversite öğrencilerinin evlilikten beklentileri, aileye karşı tutumları ve

öncelikli kriterlerinin önem dereceleri belirlenmeye çalışılacaktır. Şimdi bu kriterlere kısaca göz atalım.

2.3.3.1. Kariyer ve Öğrenim Durumu Kriteri

Kariyer, bireylerin çalışma yaşamı boyunca üstlendikleri mesleki rollerin, prestij artışı ve diğer ödülleri de kapsayan ama aşağı doğru mesleki ve toplumsal mobiliteyi de dışlamayan belli bir seyir izleyişidir (Marshall, 2009: 386). Kariyerden kasıt, meslek yani kişinin geçimini sağlamak için yaptığı iştir. İnsanların hayatlarında yaptıkları önemli seçimlerden biri de iş seçimidir. İş seçimi kişinin hayatını nasıl düzenleyeceğinden, ekonomik getirisinin ne olacağından, kişinin eve ayıracağı vaktin ne kadar olduğuna kadar etki eder. Günümüzde kadın ve erkekler için iş ve kariyer yaşamı da oldukça önemlidir. O yüzden kişiler tercihlerinde bu kriteri ön plana alabilmektedir.

Kariyer para kazanmak için bir araç olsa da kişinin kendisini gerçekleştirmesi, becerilerini sınaması, sosyal statü elde etmesi, kaliteli hayat yaşaması için amaçtır. Yani kariyer para kazanmaktan çok öte anlamlar taşımaktadır. Kariyer, kişinin evlendikten sonraki yaşam tarzının nasıl olacağını dahi belirlemede etkilidir. Kişilerin bakış açılarını, iletişim düzeylerini, muhabbetin içeriğine varıncaya kadar etkilemektedir. Bu yüzden insanların kariyerleri arasında uç noktada fark varsa iletişim kurmada zorlanmaları muhtemeldir. Bu anlamda kariyerin eş adayları arasında dengeli olması önemlidir. Kariyer, kişilerin ilgilerini, ihtiyaçlarını, arkadaş grubunu, iletişimini, çevresini, hayata bakışını yönlendirmede önemlidir. Şenel'e göre (2015: 71) evlenilecek kişiyle benzer veya yakın eğitim düzeyine sahip olmak eşler arasındaki anlaşma ve uyum için son derece gerekli özelliklerden biridir. Kişilerin eğitim düzeylerinin yakınlığı onların zihinsel kapasitelerinin, olayları ele alış biçimlerinin ve verecekleri kararların daha benzer ve uyumlu olmasını sağlayacaktır.

Toplumumuzda insanlar tarafından önem verilen öne çıkmış meslek grupları doktorluk, avukatlık, mühendislik olarak karşımıza çıkmaktadır. Toplumda bu meslek sahibi kişilerle evlilik statü olarak görülmektedir. Fakat tek kriterleri bu olan kişilerin eş seçiminde tek başına yeterli olmadığı gibi riskli bir tercih de olabilmektedir. Eş

adaylarının sadece bunları ölçüt alarak evlilikten beklentileri olsa da tek doğru karar olduğu anlamına gelmemelidir. Sadece buna göre hareket edildiğinde gençlerin hayal kırıklığına uğramaları söz konusu olabilir. Kariyerin yaşam standardı ve kalitesi için önemi inkâr edilmez fakat tek doğru seçiminde bu olduğu düşünülmemelidir.

2.3.3.2. Karakter Kriteri

Karakter, kişilik olarak değerlendirildiğinde bireyin iç ve dış çevresiyle kurduğu, onu diğer bireylerden ayıran, tutarlı ve yapılaşmış özelliği; insanın kendisinde olup bitenleri değerlendirmesidir. Başkalarınca algılanan kişiliği ise onun toplum içinde belirli özelliklere ve rollere sahip olmasına bağlı durumudur (Kasatura, 2013: 26). Kişilik denildiğinde, insan ilişkileri iyi gelişmiş, güvenilir, belirli değerlere sahip saygınlığı olan kişi akla geldiği gibi kişinin dürüst olması, tutarlı davranması, adaletli olması da düşünülmektedir. Bunun yanında iç güzelliği dediğimiz şefkati, merhameti ve saygıyı oluşturur. Bunlar da aile için vazgeçilmez özellikler olduğundan önemli kriterlerin başında gelmektedir. Şenel'e (2015: 70) göre kişi için evleneceği kişinin sevecen, güvenilir, dürüst, saygılı, hoşgörülü, iyi niyetli, sabırlı, öfkesini kontrol edebilir olmasıönemliyse eş seçimi kararında bu özellikleri mutlaka aramalıdır.

Birçok toplumda olduğu gibi Türkiye'de de evliliğe karşı takınılan tavrı, toplumsal koşullanmanın yanı sıra kişilik yapısı belirlemektedir. Kişilik yapısının oluşması da genetik yapı ile çevresel faktörlerin etkileşim oranına bağlıdır. Bu oranın en belirgin simgesi insanların kendileri için önemli sayılabilecek olayları karşılama biçimleri olduğu gibi, evlilik kavramını değerlendirmektede büyük kişisel farklılıklar göstermektedir (Kasatura, 2013:101). Toplumsal yaşam felsefesi, kültür seviyesi, ahlak anlayışı ve benzer özellikler kişilik üzerine tutum ve davranışlara etki eder. Fakat en önemli etkilerden biri de ailedir. Ailenin birey üzerindeki tutumları, gence sunmuş olduğu imkânlar ve ortamlar bu süreci önemli düzeyde etkiler. Oluşan kişilik yapısı da eş tercihini yönlendirmektedir. Yani kişiler eş seçiminde bulunurken kişinin karakterini de göz önünde bulundururlar. Kişinin yetişme biçiminden kaynaklanan davranış normları ve değer ölçüleri kişiliğe yansıyan özelliklerdir. Bu özelliklere göre insanların karşı cinse yönelirken yapacağı seçimlerde etkili olur. Evlenecek aday öncelikle kendi

kişilik yapısını tanımalı daha sonra birlikte olmaya planladığı kişinin hangi karakter özelliklerine sahip olduğunu bilmelidir. Çünkü kişilik bireyin kendisine özgü ve kendisini diğerlerinden farklı kılan özelliklerini duygu, düşünce ve davranışlarının bütünleşmesinden oluşur. Özelliklede kendi yaşamında taviz vermediği, vermeyeceği karakter özelliğinin ne olduğunu bilmesi eş seçimi kararında yardımcı olacaktır. Özabacı'ya (2015: 50) göre de bireyler bir ilişkiye başlarken kişisel tutumlarını, dürtülerini, beklenti ve isteklerini bilinçli veya bilinçsiz biçimde belirleyerek hareket ederler. Bir bireyin duygu, düşünce ve davranış tarzı onun kişiliğinin belirleyicisidir. İlişkiyi başlatma, sürdürme, ilişki sürecinde zevk alma, hayal kırıklıkları, uyum gösterme, sorun çözme ya da tam tersi yaklaşımlarda bulunma ise tamamen kişiliğin etkisi altında gerçekleşen davranışlardır.

2.3.3.3. Maddi Durum Kriteri

İnsanların birbirleriyle ilişkilerinde, her ne kadar ideal olan insani ölçütler içerisinde önemsiz gözükse de sosyal hayatın ve hayatı idame ettirmenin yadsınamayacak gerçeklerinden biri de ekonomidir. İnsanlar eş seçimlerini yaparken toplumda zengin sayılan, ekonomik anlamda herhangi bir sıkıntısı olmayan geliri yüksek kişilerle evlenmek istemektedirler. Özellikle kadının üniversite mezunu olup iş hayatına atılmasıyla birlikte evlilik yaşında bir yükselme olmuştur. Bu yaştan sonra da bireyler ekonomik anlamda sıkıntı çekmek istemediklerinden eş tercihinde bulunurken ekonomiyi ön planda tutabilmektedirler. Çünkü insanların beklentilerinin biri de ekonomik güven ve ekonomik rahatlıktır.

Maddi durum, günümüzde evlenilecek kişide aranması gereken bir özellik olmaktan öte bir ön koşul niteliğindedir. Geçmişten farklı olarak, ekonomik özgürlük sadece erkeğin sahip olması gereken bir özellik değil, evlenmeyi düşünen her iki cinsinde sahip olması gereken bir ön koşul olarak algılanmaktadır (Şenel, 2015: 71). Kişilerin üniversite mezunu olup iş hayatına atılmasıyla birlikte evlilik yaşında yükselme olmuştur. Özellikle de kızların istihdama katılması ekonomik kritere bakış açısında değişikliğe sebep olmuştur. Tüketim toplumunda özellikle paranın değerinin

bir adım daha öne geçtiği görülmektedir. Kişilerin sadece ihtiyaçlarını almasından da öte istenilen her şeyin alınması söz konusudur. Yeni evli insanların evinde her şeyin olması, ev eşyalarının her yıl değiştirilmek istenmesi, yoğun iş koşullarından dolayı tatil programlarına harcanan para, arabaların markası, oturulan mekân, oturulan evin özellikleri gibi konular tamamen ekonominin içindedir. Bu yüzden de bu yönde beklentileri olan bir insanın ekonomik anlamda ihtiyaçlarını karşılayabilecek bir eş adayıyla evlenmek istemesi ve onu tercih etmesi muhtemeldir. O yüzden Tarhan'a göre de (2016: 75) refah kavramı, ihtiyaçların karşılanmasından sonrasına ait durumları anlatır. Ki bu durumlar da kişiye, zamana ve çağlara göre değişir. Modern öncesinin refah anlayışı ile sonrasının refah anlayışı farklıdır. Bu anlayışın farklılığı da bireylerin eş seçimindeki ekonomik kritere yansıdığı düşünülmektedir.

Evlenecek bireylerin toplumsal ve ekonomik statü ve rollerinde görülen farklılıklar aile ve evlenme biçimlerine de etki etmektedir. Evliliğin başlangıcında ekonomik koşulların biçimleyici özelliği inkâr edilmemekle beraber bunun tek etken olmadığı; bütün diğer sosyal yapı unsurlarında ki gibi evliliğinde insan yaşantı ve ihtiyaçlarının çeşitli koşullarla çevrilmesiyle ortaya çıktığı ifade edilmektedir (Türkarslan ve Yurtkuran Demirkıran, 2007: 27). Fakat bu beklentilerin karşılanması mutluluğun ve evlilik doyumunun tamamen karşılandığı anlamına gelmemektedir. Çünkü maddi açıdan beklentiler kişiden kişiye değişmektedir. Kimi bireyler için zengin olmak birinci ölçüt olsa da kimi bireyler için ikinci planda olmaktadır veya ekonomik gelirin miktarı az ya da çok olarak algılanması kişinin parayı hayatında nereye koyduğuna bağlıdır.

Genel anlamda bakıldığında hemen bütün toplumlarda, ailenin fonksiyonları yerine getirmekte başarısızlığa uğramasını hazırlayan faktörlerden biri ekonomik güçsüzlüktür. Fakirlik yahut maddi olanaklar da yetersizlik, aslında tanımlanması çok güç hatta mümkün olmayan bir kavramdır. Yuvaların yıkılmasını etkileyen en önemli nedenlerden biridir (Öztürk, 2013: 53). Bireyler eş seçimindeki kriterlere sadece ekonomik anlamda iyi olmasını istediklerinde diğer kriterleri yok sayıp maddi duruma göre hareket edebilmektedirler. Ekonomi her ferdin her ailenin temel ihtiyaçlarından biri

olsa da sadece buna odaklanan yuvada sıkıntılar artarak devam edebilir. Örneğin; Aile ve Sosyal Araştırmalar Müdürlüğü-ASAGEM'in (2009) yürüttüğü araştırmada boşanma ile evlilik öncesi dönem arasındaki ilişkiye işaret edilirken ekonomik düzey vurgusu öne çıkmaktadır. Araştırmaya göre, boşanmış kadın ve erkeklerin evlilik öncesinde eşlerinde fark ettikleri olumsuz özelliklerin; psiko sosyal ve ekonomik temelli olumsuz kişilik özelliklerinin, evlilik sürecinde de çok önemli ve belirleyici olduğu ve boşanma sürecinde de etkili olmuş olabileceğini düşünmektedir.

2.3.3.4. Dini İnanç Kriteri

Evlilik birliğinin kurulması ve sürdürülmesi için eş seçimi, insanlık tarihinin en eski dönemlerinden itibaren günümüze kadar gelmiştir. Bu çerçevede İslam, evliliğin sürekliliğini, huzurunu ve mutluluğunu sağlamak amacıyla evlenecek kişiler arasında özellikle "dinde denklik" konusunu önemli bir prensip haline getirmiştir (Topçuoğlu, 2010: 81). O yüzden ülkemizde gençler ve özellikle aileler bireylerin eş tercihinde aynı dinden olmasına dikkat ederler. Dindarlık dendiğinde de iyi ahlaka sahip olmak, takva sahibi olmak, güzel amel işlemek akla gelmektedir. Kadın ve erkekte evlenmeyi düşündüğü kişide bu özelliklerin olmasını isteyebilmektedir. Özellikle muhafazakâr kesimin bu kriteri önemsemesi, eş seçimini bu kritere göre yapması muhtemeldir.

Din ve dindarlık ilişkisi, dinin insanlar üzerindeki gücüne işaret eder. Dindarlığın temsili ise ritüellerde, dinin insanlara sunduklarının kabulünde ve onları yönlendirebilmelerinde görülebilir. Bir nevi dindarlığın toplumsal pratiği insanların eylemlerine dinin doğrudan nüfuz ettiğinin bir göstergesidir (Aydemir ve Tecim, 2014: 212). Aynı dine mensup olmanın yanında kişilerin dini inançları gereği yerine getirilmesi noktasında da eşlerin uyumlu olması önemlidir. Aynı dinden olan bireylerde bile inanca bağlı davranışları gerçekleştirmede farklılıklar söz konusu olabilmektedir. O yüzden kişilerin tercihte bulunurken dini yaşamanın hangi düzeyde olduğunun, hangilerinin yerine getirilip getirilmediğinin, haram ve helal noktasında nelere dikkat edip etmediğinin iyi bilinmesi gerekmektedir. Çünkü günümüze kadar insan ve toplum gerçeği olan dini inanç, hem bireylerin iç dünyasını hem de toplumun sosyal yaşantısını etkilemiştir. Bu da eş tercihinde dini kriterin oldukça önemli olduğunu göstermektedir.

Şenel'e göre de (2015: 72) kişinin hayatında dini inançlarıçok önemli bir yere sahipse, dini inançları doğrultusunda yaşamayı sürdürmeyi planlıyorsa, bu kişinin başka bir dini inanca sahip veya kendisiyle aynı dinden ancak aynıölçüde dindar olmayan biriyle evlenmesi de evlilikte sorun yaratacaktır. Evlilikte dini inanç farklılıkları, özellikle taraflardan biri veya her ikisinin farklılıklara karşı katı, hoşgörüsüz tutumu ile de birleşiyorsa, bu farklılıktan ötürü yaşanacak sorunlar kaçınılmaz olacaktır. Bu tarz problemlerle karşılaşmamak için bireyler, eş seçiminde bulunurken dindarlık kriterine dikkat etmeleri gerektiği düşünülmektedir.

2.3.3.5. Fiziki Görünüş Kriteri

Evlenilecek kişinin fiziksel özellikleri kapsamında boyu, kilosu, vücut yapısı ve yüz güzelliğine ilişkin değerlendirmeler yapılır. Kişinin evlenmeyi düşündüğü kişinin fiziksel özelliklerini nasıl bulduğu, beğenip beğenmediği de son derece önemlidir. Çünkü bu durum o kişiye hissedilenlerin yanı sıra o kişinin yanında hissedilenleri de etkileyecektir (Şenel, 2015: 70). Fiziki görünüş dendiğinde bireylerin boy, kilo, güzellik, yakışıklık gibi beden yapıları akla gelmektedir. Eş seçimi yaparken bunları göz önünde bulundurmak önemli kriterlerden biridir. Fakat geçecek zaman içerisinde insanın fiziki görünüşünün değişmesi kaçınılmazdır. Fiziki görünüşünde benzerlik bulunanlar için sorun olmasa da bu konuda göze çarpacak kadar farklılık bulunan insanların evlilik yaşamında sorunlar ortaya çıkabilir. En azından toplumun açık açık olmasa da bu birliği onaylamadığını belirtmeye çalışması çifti olumsuz anlamda etkileyebilmektedir. Ortak amaçlar, beklentiler ve paylaşılan değerler değil de sadece fiziki çekicilik nedeniyle eş seçimi yaparak başarılı bir ilişkinin sürdürülmesi de güçtür.

Eş seçiminde fiziksel cazibe diğer bir koşuldur. Cazibe, seven kişilerin birbirlerinin varlığından, birlikte olmaktan, oturup konuşmaktan hoşlanmaları demektir. Birbirlerine çekici gelen bireyler birbirlerine ilgi gösterme eğilimindedirler. Çekici buldukları insanları akıllarından hiççıkaramaz, onunla uyur, onunla uyanırlar. Dolayısıyla cazibe bir ilişkiyi en ideal hale getirmek için uygun koşulları hazırlar (Özabacı, 2015: 53). Birbirlerine çekici gelen bireylerin ilişkiyi başlatmada rolü oldukça büyük olabilmektedir. Fakat başlayan ilişki, adayın fiziksel özellikleri ile devam

ettirilmesi sağlıklı iletişim için sıkıntı oluşturabilir. O yüzden bireylerin, eş seçiminde bulunurlarken sadece fiziksel kriteri ölçüt almaması gerektiği düşünülmektedir.

2.3.3.6. Siyasi Görüş Kriteri

Eşler, birbirlerini tercih ederken siyasi düşünce yapısını da ölçüt olarak alabilmektedirler. Sağlıklı iletişim ve evlilik için eşler arasında siyasi görüş açısından da bir denkliğin olması gerekmektedir. Çünkü insanların duygusal ilişkilerinde, siyasi görüşlerin de etkisi vardır. Aynı görüşün paylaşılması ya da paylaşılmaması bireyler için önemli etkenlerden biridir. Hangi ideolojiyi taşıyıp taşımadığı, hangisinin savunucusu olup olmadığını önceden bilmek önemlidir. Çünkü aynı ortamda farklı siyasi görüşler zaman zaman huzursuzluk oluşturduğu gibi tartışma konusu da oluşturabilir. Çünkü siyaset birçok konuda insani ilişkilerde önyargı uyandırır. Karşı fikri olgunlukla karşılamak oldukça önemli ve gereklidir. Bu gibi durumlarda aile içerisinde tatsızlığa sebep olabilmektedir. O yüzden evlilik öncesinde bu durumun en ayrıntılı bir şekilde oturulup konuşulması gerekir. Sadece siyasi görüşe göre eş seçiminde bulunmak, kişilerin aile hayatında problemlere yol açabilmektedir.

Dini inanç farklılıkları ve bu farklılıklara ilişkin sahip olunması gereken hoşgörü, siyasi görüş farklılıkları içinde geçerlidir. Eğer kişi belli bir siyasi düşüncenin çok ateşli bir savunucusu ve tarafı ise, farklı görüş ve düşünceden biriyle uyum içinde yaşaması güç olacaktır. Bu tür problemlerde, taraflardan biri diğerinin durumunu kabul edip uyum gösterebiliyorsa veya farklılık her iki taraf içinde önem taşımıyorsa çiftler için problem oluşturmayabilir (Şenel, 2015: 72). Bu yüzden eş seçiminde bulunurken özellikle de flört aşamasındayken eş adaylarının bu konu üzerinde aynı siyasi görüşü paylaşmaları söz konusu olmasa da demokratik bir ortam oluşturabilmeleri önemlidir. Bu tutum aile içi ilişkilerinin sağlıklı olmasınıda etkileyebilecektir.

2.3.3.7 Aile Yapısı Kriteri

Aile yapısı, ailenin yaşam tarzı, aile kompozisyonu, aile bütünlüğü, anne babanın faaliyetleri, ailenin ekonomik durumu ve aile içi üyelerinin birbirleriyle ve çevresiyle olan ilişkileri gibi değişkenleri kapsayan ve bu değişkenlerle belirlenen

yapıdır (Tüybek, 2004:72). Aile yapısı, bireyin içinde yetiştiği ortamın nasıl olduğu, aile içi ilişkilerinin, ailedeki eşlerin iletişimlerinin, birbirlerine karşı tutumlarının ne olduğu ile ilgilidir. Ailenin zihniyetinin, kişilerin hayatını ilgilendiren birçok konudaki tutum ve tercihlerinde etkili olduğu gibi kişilerin eş seçimi, evlilik ve aile konusundaki tutumlarda da etkisi vardır. Çünkü kişinin aile tarafından yetiştirilmesine göre kişisel davranışı, duygusu, düşüncesi şekil almaktadır.

Evliliği uyum içinde yürütmek için gereken tutumlar ve davranış modelleri hayatın ilk günlerinden itibaren aile içinde edinilir. Kişiler evlilik ile ilgili ilk gözlemlerini kendi anne babalarının evliliklerini gözleyerek edinirler. Ancak ailesindeki evlilik modeli, yanlış tutum ve davranışlar üzerine kurulmuş olan bireyler doğal olarak bu yanlış davranışları model alacaklardır. Anne babalarının ilişki biçiminden hoşlanmayan kişiler bile ileriki yaşamlarında, kendi evliliklerinde bu ilişki modelinden öğrendikleri birçok davranışı farkına varmadan tekrarlarlar (Şen, 2009: 91). Bireyin içinde bulunduğu aile yapısı, kişinin ileride kuracağı ailesini önemli ölçüde etkileyeceği için önemlidir. Özellikle de çocukları için rol-model oluşturmada, aile içi iletişim kurmada etkisini gösterebilecektir. Sezal'a göre de (2003: 182) insanlar en yoğun ilişkiler ağını aile içinde yaşarlar. Anne-baba, çocuk ilişkileri tahmin edilemeyecek boyutlarda bir etkileşime yol açar. Çocukların bilinçaltına yerleşen anne-baba imajları daha sonra eş seçimini söz konusu olduğunda etkisini çeşitli şekillerde gösterebilir.

Yıllarca aileden alınan eğitimin izleri, değer ölçüleri, kendilerini hangi konularda güçlü, hangi yaşam alanlarında güçsüz hissettikleri, yaşama bakış açıları, hangi kişilerle hangi ortamlarda rahat ettikleri ister istemez eş seçimlerine de yansır. Kişi kendi ailesinin değer ölçüleri ve sosyal-kültürel özelliklerine sahip olan bir ailede yetişmiş bir arkadaşla daha rahat iletişim kurabilir. Çünkü evlilik kararı, ailelere yansıdığı zaman, standartları birbirini tutan aileler, evliliğe daha ılımlı ve destekleyici yaklaşırlar (Kasatura, 2013: 92). Yani aile yapılarındaki kültürel ve ekonomik farklılıklar, kişisel değer ölçüleri, talep ve beklentiler gençlerin eş seçimine ve evliliğe etki etmektedir. Ebeveyn ile çocuk arasındaki karşılıklı etkileşmenin çocuğun kişiliğinin gelişmesinde son derece önemli olduğu bugün bilinen bir gerçektir. Öztürk'e göre (2013: 46)

etkileşmenin belirli modelleri çocuğun duygusal gelişiminin dengeli olmasına ve onun toplumun diğer fertlerine göstereceği reaksiyona yansıyacaktır. Yani bu reaksiyon bireyin birçok tercihini ve beklentisini etkilediği gibi eş seçimini de etkilemesi kaçınılmazdır.

İnsanlar yıllarca içinde yaşadıkları, kişiliklerinin temel taşlarını oluşturan ailelerinden edindikleri izleri, evlilik yaşantılarına da kaçınılmaz olarak taşırlar. Evlenmeyi planlayan çiftlerin aileleri, eğitim, gelir ve kültür düzeyi gibi yönlerden birbirlerinden çok farklı değillerse, çiftler için uyum daha kolay olabilmektedir. Kişi, ailesinin sahip olduğu ve ona aktardığı değer ve önceliklere benzer bir ailede yetişmiş biriyle daha kolay anlaşabilecektir. Bunun bir diğer önemli yanı da benzer özelliklere sahip dünürler arasında sıkıntıların daha da az olacağından, çiftlerin de ilişkileri bu uyumdan olumlu etkilenecektir (Şenel, 2015: 71). Evlilik, sadece bir bayan ile erkeğin hayatlarını birleştirmesi değil aynı zamanda ailelerinde etkisinin olduğu bir kurumdur. Çünkü her birey yetiştirildiği aile ortamından etkilenmiştir. Kişiler, eş seçimi tercihinde bulunurken aile yapısını göz ardı ettiklerinde sıkıntıya düşebilmektedir. Bu sıkıntı kendisini eş adayını seçmede, seçtiği eş adayı ile flört, nişanlılık, düğün dönemlerinde gösterebilmektedir. Gençlerin aile yapılarında bulunan benzerlikler ve farklılıklar önemli yere sahiptir. Birey sosyal varlık olduğundan dolayı eşinin ailesiyle, akrabalarıyla iletişim halinde olacaktır. O yüzden aile yapısı derken, kişilerin yemesi içmesi, konuşması, komşuluk ilişkileri akraba ilişkilerine de dikkat etmek önemlidir. Hayata yükledikleri anlam, evlenen çiftlere yüklenen anlam ve evliliklerinden beklentiler olumlu ya da olumsuz olarak etkilenecektir. Ergin'e göre (2015: 179) ailelerin sosyal, kültürel ve ekonomik yaşantıları arasındaki farklılıklar sorun yaşatabilmektedir. Hatta bu tür farklılıklar sonucunda ailelerin evlilikleri onaylamadıklarıgörülmektedir. Bu açıdan kişilerin eş adayında araması gereken özelliklerden biri de aile yapısının uygunluğu olduğu düşünülmektedir.

2.3.3.8 Kültür Kriteri

Kültür sosyal bilimlerde tanımlanması zor olan kavramlardan biridir. İnsanların toplumsal ilişkileriyle ürettikleri her şeydir. Kültürel ilişkiler sistemi, toplumsallaşmaya da kaynaklık eden değer, norm, inançları kapsar (Akın, 2011: 98). Eş seçiminde kültür denkliği oldukça önemlidir. Bağlı bulunulan din, ahlak, milli ve manevi değerler, gelenek ve görenekler eş seçiminde dikkat edilmesi gerekenlerdendir. Aynı zamanda yaşam tarzının, kültürel özeliklerin ortak yönlerinin veya farklılıklarının bulunması önemlidir. Bu kültürel özellikleri de eş adayına yansıtılmasında ya da yansıtılmamasında da etkilidir. Bunlar kültürleri farklı iki gencin evliliğinde ortaya çıkan konuşma tarzı tartışmasında, yaşama bakış açısında, çocuk yetiştirmede, misafir, akraba algılanmasında görülebilecek durumlardandır. Farklı yörelerde, farklı hayat anlayışlarında ve farklı aile kültürlerinde büyüyen gençlerin kendileri birçok durumu kabullenmiş olsa da ailelerinin onay vermemesi ve evliliğe sıcak bakmaması durumunda gençlerin sıkıntıya girmesi mümkün olabilmektedir.

Kişiliğin gelişmesinde bireyin yaşadığı, yetiştiği kültür son derece önemlidir. Kültür ulusal, dinsel, ailesel alt kültürleri içerir. Yaşamın her döneminde, özellikle çocukluk çağında öncelikle ailenin, daha sonra dış grupların etkisi bireyin kişiliğini, çevreden beklentilerini belirler. Kültür beklentileri, bireyin karşı cinsle olan ilişkisinde koyacağı sınırları ve kuralları belirler (Özabacı, 2015: 51). Yani çiftlerin yetişme tarzı, büyüdüğü bölgeler ve aile gelenekleri evlilik yaşantısında ve aile kurmalarında önemlidir. Ayrı yerlerde, ayrı geleneklerde ayrı yaşam kalıplarında yetişmiş insanların bir araya gelerek bir bütün oluşturmaları zor olabilmektedir. Örneğin yetişilen çevre gereği rahat ve serbest anlayış elde etmiş birisinin kontrollü ve muhafazakâr bir yaşayıştan gelen kişiyle uyumu bazı güçlüklere sebep olabilir. Çünkü kültür, insanın yaşama bakış açısında, geleceği planlamasında, iletişim kurmasında ve bir çok konuda etkilidir. Bu yüzden bireylerin eş seçiminde kültür kriterine önem vermeleri beklenir.

Kültürler arası evliliklerin sayısı sürekli artış göstermesine rağmen, pek çok kişi halen bu evliliklere karşıçıkmaktadır. Araştırmalar bireylerin, farklı kültürden biriyle ilişki içinde olan insanlarla beraber iş ilişkisi içinde olmayı kabul edip, çocuklarının

farklı kültürden bir çocuğun evine gidip gelmesini hoş gördüklerini fakat kültürler arası evlilik söz konusu olduğunda olumsuz tutum sergilediklerini göstermektedir (Mercan, 2015: 245). Eş adayı seçilirken kültür kriterine özellikle de ailelerin dikkat ettiği bilinmektedir. Fakat kültürler arası evlilikler, kentselleşme, sosyal hareketlilik ve teknolojik gelişmelerle birlikte yaygınlaşmaya başlamıştır. Önceden farklı kültürden biriyle yapılan evlilik, kişinin ailesine ve çevresine karşı isyan olarak alıgılanmaktaydı. Bu durumun günümüzde şartların bir sonucu olarak kabul edildiğini ve ailelerinde bu duruma ayak uydurduğunu söyleyebiliriz.

2.3.3.9. Sevgi ve Aşk Kriteri

Aile ve evlilikte sevgi, birçok kazançlarında temelini oluşturmaktadır. Çünkü aile hayatı sevgi ile büyüyüp, kalıcılığı sağlamada en büyük güç olarak görülmektedir. Korucu'ya göre evlilikte mutluluğun ve sağlıklı iletişimin en temel şartı sevgidir. Sevginin egemen olduğu evliliklerde eşler arasında çıkan sorunların çözüme ulaşması daha kolaydır. Evliliğin süresini etkileyen temel faktör de sevgidir. Sevgi var oldukça eşler arası ilişkiler daha canlı ve sürekli olur.

Evlilik; sevgi ve onun sonucu güven duygusunun azami yaşandığı ilişki kabul edildiği için bu ihtiyacın karşılandığı kabul edilir (Ürkmez ve Oğurtan, 2014: 113). Hayatın olmazsa olmazı olarak nitelendirdiğimiz ve doğumdan ölüme kadar ihtiyaç hissettiğimiz “sevgi” eş seçiminin en önemli ve olmazsa olmaz kriterlerindendir.

2.3.4 Nişanlanma Dönemi

Nişanlanma, ileride birbirleriyle evlenmek isteyen ayrı cinsten iki kişinin bu konudaki niyetlerini aralarında dile getirmeleri, birbirlerine karşı açıklamalarıdır (Akıntürk, 2012: 23). Yani nişanlanma evliliğin bir ön şartı ve flört ile evlilik arasında olan bir süreçtir. Nişanlılık süreci, eş tercihinde bulunulduktan sonra aileler arasında ortaya çıkan evliliğe hazırlık dönemidir ve gençler arasında en çekici, en hoş olarak görülse de evlilik adına oluşan stresin de içinde olduğu bir süreçtir. Aynı zamanda gençlerin birbirlerini tanımaya başlaması nedeniyle oldukça önemli ve gereklidir.

Nişanlılık döneminin yasal ve toplumsal yönden olan işlevi gençlerin daha serbest olarak bir araya gelmelerini kolaylaştırmaktadır. Nişanlılık döneminde amaç, çiftin birbirlerini mümkün olabildiğince objektif olarak değerlendirmelerini sağlamak, güçlü ve zayıf yönlerinin evlilik ilişkisini ne şekilde etkileyebileceğini incelemek ve buna göre evliliği "gerçekleştirmeleri" ya da "vazgeçmeleri" konusunda bir karara ulaştırmaktır. Bu dönem nişanlı kız ve erkeğe aldıkları kararı yeniden değerlendirme ve işlerliğini sınama olanağı vermektedir (Şen, 2009: 11). Evlilik öncesi nişanlılığı diğer arkadaşlık ilişkilerinden ayıran nokta, karşılıklı duygusal sürecin olmasıdır. Gençlerin birbirlerini daha yakından tanımasını, beklentilerini karşılayıp karşılamayacağını anlamak için bir fırsat olduğu gibi tarafların ilgilerini, karakterlerini, alışkanlıklarını meydana çıkaracak fırsat olarak da görülmektedir. O yüzden nişanlı gençlerin geleceklerini düşünerek önemli kararlar alabilmeli, evlendikten sonraki hayatları hakkında planlamalar yapabilmelidirler.

Aynı zamanda nişanlanma döneminde, çiftler daha derin bir iletişime girerler. Bu etkileşim süreci içinde iletişimlerini yönlendiren kuralları karşılıklı olarak oluştururlar. Nişan, diğer insanlara ve belki de çiftin kendisine, ilişkinin ciddiyeti hakkında bilgi verir, karşılıklı bağa hizmet eder. Nişanlanmak dış dünyaya bu ilişkinin resmileştiğini, yeni bir aile ünitesinin oluşacağına ilişkin bilgi verir (Gazioğlu, 2015: 36). Nişanlılık süreci, arkadaş ilişkisi ile evlilik ilişkisinin arasında olan ve evliliğin sağlam olarak oturmasına hizmet eden önemli bir dönemdir. Bu dönemde bireylerin karışılıklı olarak açık iletişim kurmaları ve birbirlerini tanımları beklenir. Bireylerin evliliğe ne anlam yükledikleri ve birbirlerinden ne bekledikleri nişanlılık döneminde konuşularak evliliğe hazırlık yapılabilmektedir.

2.4Eş Seçimindeki Etkenler: Aile ve Çevre

Bireyler hayatlarında bir çok önemli karar almaktadır. Eş seçimindeki karar da bunlardan biridir. Günümüzde bu kararı alırken görücü usulunun tam tersine gençlerin daha çok anlaşarak karar aldığı bilinmektedir. Karar aşamasında her ne kadar kararı kendisi almış olsa da başta aile olmak üzere çevresinde bulunan insanların da etkisinin

de olduğu düşünülmektedir. Bundan dolayı da bu başlık altında ailenin ve çevresinin etkisi irdelenecektir.

Bireyler eş seçimini, duygularına, mantıklarına, düşüncelerine yani o güne kadar ki birikimlerine göre yaparlar. Evlilik kararlarında ailenin etkisini dolaylı veya doğrudan olarak ele almak mümkündür. Dolaylı olarak, çocukluk döneminde yaşanan olayların şekil verdiği düşünce davranış kalıplarıyla oluşur. Aynı zamanda anne babanın birbirlerine karşı iletişimleri, davranışları, gençte davranış kalıplarına yol açar. Bunlarla birlikte de kişi eş tercihine yönelir. Doğrudan etkiye baktığımızda da anne ve babanın eş tercihini çocuk adına yapmasıdır. Özellikle geleneksel aile yapımızda bu durum daha net anlaşılır. Bu ailede çocuklarını evlendirmek, doğru karar vermesini sağlamak kendileri açısından sorumluluk olarak görülmektedir. Eş seçimini, anne ve babanın maddi manevi görevi olarak algılamasından dolayı da evlilik sürecinde ailenin etkisi büyüktür.

Eş seçiminde ailenin etkisini özellikle görücü usulü dediğimiz eş seçim türünde görmemiz mümkündür. Ondaş'a göre (2007: 9) evliliğin kurulmasında izlenen ve ülkemizde geleneksel ailede daha yaygın olan uygulama eş seçiminin büyükler tarafından yapılmasıdır. Burada söz konusu olan eşleştirme, denkleştirme büyükler tarafından, büyüklerin görüş ve değerlendirmeleri ışığında, onların seçimleri doğrultusunda yapılır. Genellikle erkek tarafı kendi çocuklarının özelliklerini, niteliklerini bilerek çocuklarını mutlu edebilecek, ona her yönden denk ve uygun gelebilecek eş arar. Onlara göre kendilerinin beğendiklerinden birini mutlaka çocukları da beğenecektir şeklinde düşünmektedir. Bundan dolayı aile, eş seçimi başta olmak üzere bir çok konuda kendilerine danışılmasının ve karar verme merci olarak kendilerinin olmasının beklentisine girmektedirler. Fakat günümüzde bu anlamda aile biraz daha arka planda kalarak, eş seçimini bireylerin kendisi tercih ettikten sonra aile onayına sunulması şeklinde gerçekleşmektedir. Bu duruma en büyük etkiyi üniversite okumanın yaygınlaşmasıyla birlikte kişilerin üniversite ortamlarını eş tercihi için bir fırsat olarak görmesi sağlamaktadır. Eş seçimindeki değişiklikler, ailenin dönüşümü ve değişimi, evlilik algısının değişiminden etkilenmektedir. Bireylerin eş tercihlerini

kendilerinin yapması ön planda olsa da en azından eş adayını tanıdıktan sonra ailesinin onayından geçirilmesine ihtiyaç hissetmesi aile yapısının etkisinin hala devam etmekte olduğunun en büyük göstergesidir diyebiliriz.

Ailenin rolünün bir diğeri de çocuk yetiştirmesi ve topluma kazandırması ile ilgilidir. Yılmazçoban'a göre (2011:187) ailenin olumsuz bir yetiştirme tarzına sahip olması, evlilik adayının ileride kuracağı aile üzerinde, olumsuz etki yapmaktadır. Sağlıklı ailelerin kurulması, ailelerin çocuklarını olumlu yetişme tarzıyla yetiştirmelerine bağlıdır. Çocuklar ebeveynin ve ailenin davranış ve tutumlarınıörnek alıp taklit ederek yetişmektedir. Ergen dönem ve sonrasında ise daha çok arkadaşlık ilişkileri etkisi altında benlik yapılarını tamamlamaktadırlar. Yetişkin olarak eşini seçme ve evlilik kararı almak sorumluluğu kazanan erkek ve kadın aile ve yakınların etkisi ile hareket etmektedir. Bundan dolayı da bireyin karar vermesinde aile yapısının ve yetiştirildiği tutumun etkisi gözardı edilmemektedir.

Ailenin yanında akrabalar da eş seçimi ve evliliklerde etkili olabilmektedir. Bu etki geleneksel toplumlarda daha belirgin olarak ortaya çıkmaktadır. Görücü usulünde, aile ve akrabalar söz, nişan ve evlilik aşamalarında flörte göre daha çok etkili ve yönlendirici olduğu bir ilişkiler örgüsüne sahiptir. Günümüzde flörtün yaygınlaşması ve bireyselleşmeyle birlikte, aile ve akrabaların etkisi gittikçe azalmaktadır (Yılmazçoban, 2011: 188). Yani eş seçiminde bulunurken çevreyi oluşturan unsurlar genel olarak bireyin etrafında bulunan komşuları, arkadaşları ve akrabalarıdır. Yani bireyin toplumsallaşmasında aileden sonra gelen kişilerdir. Evlilik de toplumsal bir olgu olduğundan dolayı bireylerin eş tercihinde çevrelerinden eskisi kadar olmasa da etkilenebilmektedirler. Bu etkiye örnek verecek olursak Öztürk'e göre (2013: 54-55) karşı cinsten biriyle bir münasebete, bir flörte başlayan genç kız ya da erkek diğer gençle çoğunlukla sosyal statüsünün yüksek olması, zengin ve servet sahibi olması, tahsilli olması, iyi bir aileden gelmesi gibi bir özellik arayabilecektir. Bunu aramasa bile, sosyal mevkii kendinden çok farklı biriyle flört etse, ailesi veya toplum çoğunlukla bu münasebeti kabul etmekte ve benimsemekte güçlük çekecek veya kabul etmeyecektir.

Toplumun veya ailenin bu durumu onaylamaması evlenecek olan kişiyi kararında etkileyebilecektir. Yani doğrudan çevrenin etkisi olmasa da dolaylı yönden beklenti içinde olmaları gençlerin tercihlerine, çevresinin düşüncesinin yansıdığını göstermektedir.

2.5Evliliğe Yüklenen Anlam ve Evlilikten Beklentiler

Evlilik ve bunun sonucu oluşan aile toplumun temelini oluşturmaktadır. Toplumların karşılaştıkları problemlilik durumunu açıklamada ve bu problemlilik durumuyla baş etmede refere edilen ilk kurum aile olmaktadır. Ailenin bu temel işlevi yerine getirmesi herşeyden önce eşler arasındaki uyuma bağlıdır. Bu uyumu sağlayan temel unsur eşlerin evlilik kavramına yükledikleri anlam ve beklentileri ile oluşur (Koç, 2007: 115).Toplumların gelişiminin ve değişimin temel yapı taşları olarak görülen gençlerin geleceğe ilişkin beklentileri ve bu beklentilerin gerçekleşmesi oldukça önemlidir. Gençlerin, evliliğe yükledikleri anlamın ne olduğuna bağlı olarak evlilikten beklentilerde şekil almaktadır.

Evlilik öncesi, evlilik kararı ve evlilik hazırlığına bakıldığında Batı'da ve Doğu'da evlilik üzerine yapılan çalışmaların hepsi, ortalama iyi bir evliliğin şartlarını ortaya koyar. Kültürlerin farklılığından kaynaklı istisnalar dışında huzurlu aile formüllerinin birbirine benzediği görülür. Başta kişi niçin evlendiğini bilmek durumundadır. "evlenmekten beklediği nedir?" sorusuna cevabı olmalıdır (Tarhan, 2016: 56). Bu yüzden evlilik, hayattaki en önemli kararlardan biridir. Evliliği gerçekleştirmenin başında da kişiler için evliliğin ne anlam ifade ettiği, hayatlarında nereye koyduğu önemlidir. Çünkü bundan sonraki süreçler verilen anlama ve beklentilere göre ilerleyecektir. Özellikle de çalışmamızın örneklemi olan üniversite öğrencilerinin, evlilik yaşına daha yakın olduklarından bu durum onlar için daha da önem kazanmaktadır. Çünkü eşler arasındaki uyumun en belirleyicisi evlilikten neler beklendiği ve bunun karşılıklı olarak belirlenmesidir. Bu beklenti hayata karşı bakış açısını, eşlerin birbirlerine karşı konumlarını da belirlemektedir. Evliliğin temelinde aynı zamanda karşı konulamaz duyguların etkin olduğu bilinen bir gerçektir. Dolayısı ile evlilikten beklentilerin içerisinde yer alması da muhtemeldir. Ertuğrul'a (2014: 19)

göre insanlar; hayatı birlikte paylaşacak, istek ve arzularını birlikte karşılayacak, hedefe birlikte yürüyecek, mutluluk ve huzuru birlikte yaşayacak kabiliyetlerle donatılmıştır. Bu kabiliyetler, hayatı yalnız yaşayarak değil, bir aile yuvası kurarak tatmin olmaktadır. İnsanın hayatta huzur bulması da buna bağlıdır.

Eşlerin birbirlerine karşı yükümlülükleri ve tutumlarının nasıl olması gerektiği de değerler ve normlar tarafından belirlenmektedir. Bu alanda önerilen tüm değer ve normlar, ideal ve huzurlu aile davranışlarına yön vermektedir (Canatan ve Yıldırım, 2013: 27). İnsanlar davranış sergilerken bugüne kadar olan yaşantısının etkisi altındadır. Evlilik ilişkileri ve eşlerin birbirlerine ilişkin algılarına, evlilikten beklentilerine, evlilikten sağlanan doyuma ve yarara yönelik çalışmalar günden güne etkisini sürdürmektedir. Bu farklı yaşantıdan dolayı her insanın evlilikten beklentileri farklıdır. Kimi insan için evlilik, güven içinde yaşamak anlamına gelirken bir başkası için toplum içinde en iyi konuma gelebilmek amacını taşır. Maddi olarak daha rahat bir hayat, sosyal statü gibi beklentilerin yanında duygusal beklentiler de evlilikte yerini alır. Bunlar eş tarafından sevilmek, sayılmak, ilgi görmek, onaylanmak, aşk gibi duygusal beklentileri ifade edebilir. Bunların önceliği yani sırası kişiden kişiye evliliğe yüklenen anlam ile değişir. Özabacı'ya göre de (2015: 49) kimi insanlar, evliliği toplumsal yaşamın bir gereği olarak düşünerek, bu tür beraberliğin çok doğal ve gerekli olduğunu kabul ederek evlenmeye karar verirler. Kimi insanlar yalnızlıktan kurtulmak için, gelecekte yaşamlarını yalnız sürdürmemek ihtiyacı ile evlenirler. Kimi insanlar ise, ekonomik nedenlerle, maddi koşulları daha iyi olan ve kendilerine daha iyi bir gelecek sağlayacak insanlarla evlenmeyi tercih ederler. Bir kısım insanda çocuk sahibi olabilmek için evlenmeyi düşünür. Bazıları da evlilik kurumunu kadın ve erkek arasında bir iş ortaklığı gibi kabul ederek, evlilik kurallarını koyarak bir anlaşma yapar ve evlilik kurumunu kurallara bağlayarak kurarlar. Sonuç olarak bireyler evliliği ne olarak algılarlarsa evlilikten beklentisi de o doğrultuda olmaktadır. Yalçın'a göre (2014: 251) ise evlilik ilişkileri ve eşlerin birbirlerine ilişkin algılarına (evlilikten beklentileri, evlilikten sağladıkları yarar ve doyum) yönelik çalışmaların önemi öncelikle evlilik aracılığıyla oluşan aile kurumunun öneminden ileri gelmektedir. Evlilik yolu ile kurulan

ailenin, toplumların temel taşı olarak görülmesi, sağlıklı ve doyumlu evlilik ilişkilerini betimlemeye yönelik çalışma ve araştırmalara önem verilmesine yol açmıştır.

İhtiyaçların karşılanmasında kadın ve erkek farklı sahalarda farklı beklentilere sahiptir. Onlar kendi beklentilerini bilmedikçe bu beklentilerinin ne olduğunun toplumsal düşünce kalıpları verecektir. Bu kalıpların kişinin karakteriyle birleşmesiyle de yarış atı gözlüğü takmış bir erkek ve kadın tiplemesi ortaya çıkacaktır (Ürkmez ve Oğurtan, 2014: 20).Evlilikten beklentiler ve ortak amaçların olması erkek ve kadının yaşam felsefesi ile ilgilidir. Farklı ortamlarda yetişmiş iki insanın düşünce kalıpları da farklı olur ve belli konulardaki olaylar karşısında aynı tepkiyi vermezler. Dünyaya, hayata, kültürel değerlere, inanca bağlı olarak farklılaşmalar olur. Eşlerin bakış açısı farklılık gösterdikçe de evlilikten beklentiler de farklılık gösterir (Tarhan, 2013: 70). O yüzden kişilerin evlilik hayatları hakkında gerçekçi ve birbirleriyle örtüşen beklenti içinde olmaları sağlıklı evliliklere yol açar.

Evlilikten beklentileri etkileyen bir diğer unsurda kitle iletişim araçlarının hayatımızdaki yeridir. Küreselleşme ile birlikte televizyon, bilgisayar ve internet aracılığı ile idealleştirilen evlilikler ve eşlerin varlığı söz konusudur. Bu durum günümüz dizi veya film piyasasında daha da belirgindir. Yaşanan mekânların lüks olması, eşlerin aynı evde olmasına rağmen farklı hayat yaşamaları, birbirinden bağımsız eşler, çocuklar, bu durumun örnekleridir. Böylelikle de genç kesim dizilerde önlerine sunulan karakterleri rol model olarak benimseyebilmekte ve karşılarına çıkacak eş adaylarını da bu şekilde idealleştirebilmektedirler. Bu beklentilerle birlikte de evliliğe yüklenen anlam ve aileye bakış açısı değişime uğramaktadır.

2.6Evlilikte Değişim

Son yüz yılda toplumuzda ortaya çıkan ekonomik, sosyal ve kültürel değişimler, aile ve evlilik kurumlarında da çok önemli yapısal ve işlevsel değişimler ortaya çıkarmıştır. Geçen yüzyılda, toplumumuzu ataerkil yapıdaki geniş aileler oluştururken, günümüzde büyük ölçüde çekirdek ve parçalanmış ailelerden oluşan bir toplum haline dönüşmüştür. Boşanmalar, parçalanmış aileler, anasız ve/veya babasız büyüyen çocuklar

gündelik yaşantının kanıksanmış olguları durumuna gelmiştir (Şen, 2009: 90). Toplumsal değişmenin en önemli olguları, modernleşme ve küreselleşmedir. Bu süreçlerin meydana getirdiği yenilikler tek bir alanda sınırlı kalmayıp birçok toplumsal konuda kendisini göstermektedir. Yaşanan bu hızlı değişim süreci yani kavramları ve olguları da beraberinde getirmiştir. Aile kurumunda, evlilik sürecinde, evlilik yaşının yükselmesinde, evlilik oranlarının azalmasında ve boşanma oranlarının artmasında yaşanan değişimler mevcuttur. Bununla birlikte geleneksel aile yapısının terk edilmeye başlanması, kadının ev dışında daha çok zaman geçirmesi, ekonomik bağımsızlığını kazanması gibi olgular da değişimin parçasıdır.

Aile birliği sürekliliğini evlilik kurumu ile sağlamaktadır. Evlilik kurumu, ana babalık rolleriyle bireylerin sosyal olarak kabul edildiği bir birliktir. Bu anlamda evlilik toplumun onayladığı ve desteklediği bir yaşam biçimi olduğu için bireyler yaşamının bir bölümünde böyle bir karar almak durumundadırlar. Bireylerin evlilik kararı almalarında etkili olan kriteler toplumsal değişme süreci içinde değişebilmektedir. Toplumsal değişme sürecinde aile içindeki etkileşimde özellikle kuşaklar açısından da önemli değişimlerin olduğu gözlenmektedir. Gerçekte yüzyıllardan beri süren yetişkin ve genç kuşak farklılıkları özellikle çağımızda endüstrileşme, kentleşme süreci sonunda daha da belirgin durumdadır (Türkarslan ve Yurtkuran Demirkan, 2007: 123).Değişim süreçlerinin başında aile ve alt kurumu olan evlilik gelmektedir. Çağdaş dünyada cereyan eden ve Türk dünyasında kendisini gösteren küresel değişimler temel kurumsal unsur olarak ailevi dönüşümlere de yol açmıştır.

Küresel boyutta değişim süreçleri çok farklı kanallar aracılığı ile (televizyon, sinema, internet vb.) giderek çağdaş ailenin yaşam alanına müdahil olmuştur (Süleymanov, 2009: 8). Dünyada yaşanan bu hızlı değişim, kaçınılmaz olarak ülkemizde de toplumun temeli olan aileyi etkilemektedir. Bu etkileme ve değişimde en büyük payda gençlerde kendisini göstermektedir. Aile, her türlü etkilenmenin odağında bulunması nedeniyle toplumsal değişmenin göstergesidir. Toplumda geçerli olan değer yargılar ve bunların benimsenişinde zaman içerisinde değişikliğe uğramakta ve değerlerde çağın ihtiyacına göre değişmektedir.

Ailenin yaşadığı dönüşümlere yol açan iki önemli süreç yer almaktadır. Bunlardan ilki çeşitlenen toplumsal kurumlar ve gruplar sayesinde ailenin kimi işlevinin bu yeni kurumlar tarafından sağlanır hale gelmesidir. İkincisi ise değerlerde yaşanan dönüşümlerdir. Aileyi bir değerler bütünü ve hayat tarzı olarak ele almak önemlidir. Değerlerdeki dönüşüm aileyi de dönüştürmektedir (Akt; Sarı, 2013: 25-26). Değişimin hızı ve yoğunluğu değişse de etki derecesi toplumdan topluma ve kurumdan kuruma farklı seyretmektedir. Bazı kültürlerde olduğu gibi özelliklede aile kurumun değişerek de olsa varlığını koruduğunu söylemek mümkündür.

Evliliğin kurulabilmesi için eş seçimindeki değişikliğe baktığımızda ise sanayileşme, modernleşme ve kentsel hayatın getirdiği birtakım yeniliklerin evlilik yaşını etkilediği gerçektir. Gençlerin günümüzde bazı ekonomik gerekçelerle daha geç yaşlarda evlilik kararı verdiği, erken evlenmek yerine hem ekonomik ve kültürel açıdan hem de eğitim açısından belirli bir seviyeye gelmek istedikleri, öncelikle kendi hayatını kurma eğiliminde oldukları görülmektedir. Yakın geçmişe kadar eş seçimi, özellikle de erkeğin hangi kadınla evleneceği/ evlenmesi gerektiği konusunda karar verici merci olarak aileler daha baskın ve belirleyici iken yine değişen toplumsal şartların etkisiyle kişilerin kendi iradeleri ile eş seçimini daha kolay biçimde gerçekleştirdikleri gözlemlenmektedir. Evlilik ile ilgili algıların tarihsel-sosyolojik etkiler sebebiyle geçmişten günümüze yaşadığı değişim ve dönüşümlere ilişkin bu gibi örnekleri çoğaltmak mümkündür (Aksan, 2013: 174). Değişen ve dönüşen toplum evliliğin yapısını değiştirmektedir. Aynı zamanda aile içi ilişkilerde ve rollerde de değişim olduğu görülmektedir. Gazioğlu'na göre (2015: 40) geleneksel ailelerde genellikle babanın daha az sorumluluk aldığı, annenin ise zaman darlığıçektiği görülür. Ancak günümüzde birçok baba çocuk bakımını eşiyle birlikte başarılı bir şekilde paylaşabilmektedir. Araştırmalar babaların çocuk bakımında aktif rol aldıklarında bebeğin ihtiyaç ve beklentilerine anneler kadar duyarlı ve sorumlu olduklarını göstermektedir. Hızlı ve sosyal ekonomik gelişim birçok ailede karı ve kocanın para kazanma konusunu paylaşmalarının yanı sıra anne babalığa ilişkin rolleri de paylaşmaları konusunu gündeme getirmektedir.

Sonuç olarak değerlendirdiğimizde; teknolojik gelişmelerin arttığı, bireylerin topluluk temelinde değil, daha çok bireysel temelde yaşamlarını yapılandırdığı günümüzde, bireylerin stresli ve kaygı veren durumlarda yardımını ve desteğini aradığı, güven duyabileceği bireylerin sayısı hızla azalmaktadır. Bu durumun sonucu olarak, yetişkin bireylerin temel güvenlikte olma duygusunu yaşayabileceği en önemli kaynak, eşleri/partnerleri olmaktadır. Bu nedenle çift ilişkilerinde önem taşıyan güven duyma, destek görme ve yardım alma her zamankinden daha da büyük önem kazanmaktadır (Demir, 2015: 99-100).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

METEDOLOJİ

Çalışmanın buraya kadar olan kısmında aile ve evlilik konu başlıkları üstünde durulmuştur. Çalışmanın birinci bölümünde; ailenin tanımı, aile türleri, ailenin görevleri, ailede değişim ve gençlik alt başlıkları; ikinci bölümünde ise evliliğin tanımı, evliliğin çeşitleri, evlilik süreci, evliliğe yüklenen anlam ve beklentiler son olarak da evlilikte değişim konu başlıkları ele alınmıştır. Bu başlıklar irdelenerek temel bir teorik çerçeve çizilmeye çalışılmıştır. Bu bölümde ise aile, evlilik ve eş seçimini konu edinen bir alan araştırması ile çalışmamızın somutlaştırılması amaçlanmştır. Bu bölümde; araştırmanın konusu, modeli, evren ve örneklemi, amacı, önemi, varsayımları, sınırları, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizinde kullanılan istatistiki teknikler üzerinde durulmuştur.

3.1 Araştırmanın Konusu

Bu araştırmada temel olarak üniversite öğrencilerinin aile ve evlilik kurumuna karşı bakışı ele alınacaktır. Özellikle de evlilik kavramının en başındaki süreç olan eş seçimi, eş seçiminden beklentileri, eş tercihleri ve nişanlılık dönemini konu edilecektir. Konuyla ilgili bilgiler çerçevesinde araştırmanın teorik kısmında aile, aile türleri, evlilik, evlilik türlerine değinilmiştir. Üniversite öğrencilerinin, ailenin kurulma süreci olan evlilik ve aile hayatına karşı bakış açıları belirlenmeye çalışılacaktır. İnsan hayatının dönüm noktası olan eş seçiminde, bireylerin bu seçimi hangi kriterlere göre yaptığı, bunun için aile ve çevrenin beklentilerinin neler olduğu ve bu beklentilerin eş seçimi tercihlerine nasıl yön verdiği üzerinde durulacaktır.

Ergenlik yıllarının son dönemi ile yetişkinlik döneminin ilk yılları genelllikle kişilerin üniversite zamanına denk gelmektedir. Bu dönem bireylerin karşı cinsten kişilerle iletişim kurdukları ve sürdürdükleri bazı özel ilişkilerin giderek evliliğe dönüştüğü bir süreçtir. Bu süreçte eşte aranan özellikler ve eş adayından beklenen kriterler zamanla belirginleşir. Bu belirginleşmede etkili olan sosyalleşme sürecindeki

gençlerin evlilik ve aile kurumuna karşı bakışının nasıl şekillendiği ve nelerin etkili olduğunun tesbitine çalışılacaktır.

3.2 Evren ve Örneklem

Bu araştırma evrenini 2015-2016 eğitim öğretim bahar yarı yılında Konya ilinde öğrenim gören üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırma Selçuk Üniversitesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi ve KTO Karatay Üniversitesi olmak üzere toplam üç üniversite öğrencilerine uygulanmıştır. Selçuk Üniversitesi'nde toplam 79.262 öğrenci Necmettin Erbakan Üniversitesi'nde 27.247 öğrenci ve KTO Karatay Üniversitesi'nde ise 3.522 öğrenci öğrenim görmektedir. Öğrenci yoğunluğuna göre üniversite, fakülte ve bölümler baz alınmıştır. Örneklem grubu Selçuk Üniversitesi'ndeHukuk, Fen, Edebiyat, Mühendislik, İktisadi ve İdari Bilimler, Sağlık Bilimleri fakülterinde uygulanmıştır. Bu fakülteler içerisindeHukuk, Matematik, Sosyoloji, İngiliz Dili ve Edebiyatı, Türk Dili ve Edebiyatı, Uluslararası İlişkiler, Harita Mühendisliği, Kimya Mühendisliği, Makine Mühendisliği ve Hemşirelik bölümlerinden 50'şer tane öğrenci olmak üzere toplamda 500 öğrenciye uygulanmıştır. Necmettin Erbakan Üniversitesi'nde Eğitim, İlahiyat ve Sosyal Beşeri Bilimler Fakültelerinde uygulanmıştır. Bu fakülteler içersinde de Türk Dili ve Edebiyatı, İlköğretim Matematik Öğretmenliği, Sosyal Alanlar Eğitimi, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği, İslam Tarihi ve Sanatı son olarak da İşletme bölümü öğrencilerinden 50'şer tane öğrenci olmak üzere toplamda 300 kişiye uygulanmıştır. KTO Karatay Üniversitesi'nde Hukuk Bölümünden 50 öğrenciye, Bilgisayar Mühendisliği ve Elektirik Elektronik Mühendisliği öğrencilerinden de 50'şer öğrenci olmak üzere toplam 100 kişiye anket uygulanmıştır.Anket uyguladığımız öğrenci sayıları, üniversitede okuyan toplam öğrenci sayılarını temsil eder niteliktedir. Ankete katılan öğrencilerden eşit sayıda cinsiyete önem verilmeye çalışılmıştır. Cinsiyet değişkenini 458'ini kız öğrenci ve 442 kişisini de erkek öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmamızın en önemli etki boyutlarından birisi cinsiyet değişkeni olarak düşünülmüştür. Aynı zamanda değişken olarak ailelerin gelir durumu, ebeveyn

tutumları, aile türleri ve okudukları üniversite olarak da düşünülmüştür. Bu araştırma, basit tesadüfi örneklem tekniği ile oluşturulmuştur.

3.3Araştımanın Amacı

Bu çalışma, Konya' da üniversite okuyan gençlerin aile kurumuna, evliliğe karşı tutum ve düşüncelerinin araştırılmasını amaçlamaktadır. Dolayısıyla Türk toplumunun bugünü ve geleceği için önemli bir kesiti oluşturan üniversite gençliğinin eş seçimindeki kriterlerini, evlilikten ne beklediklerini bununda aile kurmaya nasıl etkisi olduğu tesbit edilmeye çalışılacaktır. Çünkü gençlik dönemi, yetişkinliğe geçiş aşaması ile toplumsal yaşamla bütünleşmenin birleştiği bir noktadır. Bu amaçla, bu dönemdeki gençlerin kendi hayatlarında ileriye dönük bakış açısı, bizim aile ve evlilik kurumu hakkındaki bilgiyi çeşitlendirmemize önemli katkı sağlayacaktır. Bir kurum olarak aile, sosyal değişimin odak noktasında yer almaktadır. Bu değişimin özellikle de üniversitede okuyan gençliği daha çok etkilemesi mümkündür.

Araştırmada üniversite öğrencilerinin içinde doğdukları aile yapıları ile ilgili bilgiler, uygun sorularla derlendikten sonra gençlerin kendi kuracakları aileye ve evliliğe ilişkin düşüncelerinin saptanması amaçlanmıştır. Aile kurumunun oluşumunda temel kararları neyin etkilediği, bu duruma nelerin yön verdiği bu sürecin içindedir. Ayrıca gençlerin evlilik ve aile yaşamına ilişkin tutumlarının, değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediği de belirlenmeye çalışılacaktır. Dolayısıyla üniversite öğrencilerinin evlilik ve eş seçimiyle ilgili görüşlerinin incelenmesi amaçlanmaktadır.

3.4Araştırmanın Önemi

Ülkemiz genç nüfusun yoğun olduğu, yaş ortalaması genç olan bir toplumdur. Farklı sosyo-ekonomik ve kültürel ortamlardan ve aile yapılarından gelen gençlerin sayısı her yıl gittikçe artmaktadır. O yüzden bu gençlerin geleceğe yönelik aile ve evlilik kurumuna bakışının tesbiti toplumumuzu ve gençliğimizi tanımamız açısından büyük önem taşımaktadır. Aynı zamanda Türkiye'nin değişim sürecinde aile ve alt kurumu olan evlilik, toplumsal yapının merkezinde yer alan son derecede önemli olan bir sosyal olgulardır. Bu bağlamda aile gibi önemli bir sosyal kurumun incelenmesi geleceğe dönük planlamalarda ve oluşturulacak politikalarda önem taşıyacaktır.

Teknolojik gelişmelerle birlikte, bilginin yayılması, kentleşmenin artmasına bağlı olarak aile ve evlilikte değişimlere rastlanmaktadır. Bu ailenin kurulumunda, evliliğin başlangıcında, eş seçiminde, evlilikten beklentilerde ve belirleyici kriterlerde kendisini belirgin halde hissetirmektedir. Boşanma oranlarıın da artmasıyla birlikte yeni çiftlerin evlilik gerçekleştirmede endişelendikleri ve korktukları görülmektedir. O yüzden bireylerin aile kurmadan önce eş seçimindeki kriterleri belirlemeleri, eş adayı ile ayrıntılı şekilde konuşup karar vermeleri önemlidir.

3.5Araştırmanın Varsayımları (Sayıltılar)

Çalışma için oluşturulan anketin, öğrencilerin evlilik ve eş seçimiyle ilgili görüşlerini belirleyebileceği kabul edilmiştir.

Örneklem grubunu oluşturan bireylerin anketlere içten ve doğru cevaplar verdikleri kabul edilmiştir.

Üniversite öğrencilerinin evlilik ve eş seçimiyle ilgili görüşleri anket tekniği ile saptanabileceği görüşmektedir.

3.6Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma, Konya' da okuyan üniversite öğrencileri ile sınırlıdır. Konya' da iki devlet üniversitesi bir özel üniversitede araştırma gerçekleştirilecektir. Dolayısıyla Selçuk Üniversitesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi ve Karatay Üniveristesi öğrencileri ile sınırlandırılmıştır. Katılımcıların üniversite öğrencisi olması baz alınmıştır. Böylelikle üniversite öğrencilerinin evliliğe ve aileye bakışı eş seçim kriterleri konu edinilecektir.

Araştırmada aile kurmada evlilik sürecinin sadece başlangıç süreci ele alınacaktır. Yani gençlerin, evliliğe başlamadan önce eş seçimindeki kriterler, evliliği ve aileyi nasıl gördükleri, eşlerini kendi hayatlarında nasıl konumlandırdıklarını içermektedir. Böylelikle çalışmaya evlendikten sonra evliliğin yürümesi, evliliğin devamı ve evliliğin sona ermesi gibi konular dahil edilmemiştir.

3.7. Tanımlar

Çalışmanın odaklandığı tanımlar genel olarak şu şekildedir;

AİLE:

Aile, birbirlerine doğrudan akrabalık bağlarıyla bağlı olan, erişkin üyelerin çocuklara bakma sorumluluğunu üstlendiği bir insan topluluğudur (Giddens, 2000: 173).

AİLE KURUMUNUN İŞLEVLERİ:

- Biyo/psişik İşlevleri: İnsan soyunun devamı, anne baba çocuk ilişkisidir. Aynı zamanda aile, psikolojik tatmin ortamıdır. Yalnızlığı gideren, ferdin maddi-morel savunmasını sağlayan birliktir.

- Ekonomik İşlevi: Ailenin maddi ihtiyaçlarının üretimiyle ilgili görevleridir.

- Eğitim İşlevi: Toplumsallaşma süreci için gereklidir.

- Dini İşlevi: Eğitim işlevine bağlı olarak toplumsal değerlerin ilk aktarıldığı yerdir.

- Boş Zamanı Değerlendirme İşlevi: İnsan için dinlenme ve eğlenmenin gerçekleştiği yerdir (Mustafa Aydın, 2000: 37-40).

EVLİLİK:

Evlilik, iki ayrı cinsten, bir erkek ve kadının, soyu sürdürmek, birincil ilişkiler içersinde cinsel ilişkilere de meşruiyet sağlamak üzere hayatlarını birleştirmeye karar vererek bir birlik oluşturmaları bağıdır (Sarı, 2013: 18). Evlilik, kendine ait sosyal ve psikolojik sınırları olan bir kurumdur. Kültürler arasında farklılık gösterse de tüm toplumlarda geleneksel olarak oturmuş ve resmi olarak kabul edilmiş tek birliktelik şeklidir. Bu birliktelik, toplumları ayakta tutan en önemli güçlerden biridir (Tarhan, 2013; 13).

GENÇ:

Genç, bir geçiş dönemi, gelişim aşama ve süreci belirdiği, yoğun ve güçlü duygularla dolu olup özgür düşünme ve davranma biçimidir. Yani gençlik dönemi, gelişim sürecinin hızlı ve yoğun yaşandığı dönemdir (Şener, 2013: 14).

GENÇLİK:

Gençlik, çocuklukla erişkinlik arasında yer alan, gelişme, ruhsal olgunlaşma, ve yaşama hazırlık dönemidir. İlk ergenlik belirtileriyle başlayan gençlik çağı, büyümenin durmasına kadar sürer ve 12-21 yaşlarını kapsar (Yörükoğlu, 2007: 13).

NİŞANLANMA:

Nişanlanma, ileride birbiriyle evlenmek isteyen ayrı cinsten iki kişinin, bu konudaki niyetlerini aralarında dile getirmeleri, birbirlerine karşı açıklamalarıdır. Bir erkek ile bir kadının, karşılıklı olarak birbirlerine evlenme vaadinde bulunmasıdır. Nişanlanma sonunda bu kişilerin, yani nişanlıların içerisine girmiş oldukları hukuki ilişkidir (Akıntürk, 2012: 23).

3.8. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplamak amacıyla öğrencilerin bazı özelliklerini, eş seçim kriterlerini ve evliliğe yüklenilen anlamı belirleyebilmek için araştırmacı ve danışman tarafından hazırlanan "Üniversite Öğrencilerinin Evlilik ve Aileye Bakışı" anketi kullanılmıştır.

3.8.1. Üniversite Öğrencilerinin Evlilik ve Aileye Bakışı Anketi

Örneklemi oluşturan üniversite öğrencilerini tanımayı amaçlayan anket 91 maddeden oluşmuştur. İlk bölümünde demografik bilgiler, ikinci bölümünde; eş tercihi, flört, eş seçim kriterleri yer almaktadır. Üçüncü bölümünde ise aile ve evlilik ile ilgili şartlar, amaç ve ne demek olduğu ile ilgili sorular yöneltilmiştir. Arkasında da aile kurumunun devamı hakkında ve aile danışmanlığı hakkında bilgi toplanmıştır. "Çok Önemli" "Kısmen Önemli" ve "Önemsiz" seçeneklerinin birinin işaretlenmesi istenmiştir.

3.9. Verilerin Toplanması

Araştırma 2016 yılının Nisan ile Haziran ayları arasında gerçekleştirilmiştir. Uygulamadan önce araştırma konusu ve araştırmanın ne için yapıldığı öğrencilere ifade edilmiştir. Öğrencilerin anketi içtenlikle yapmaları için kimlik bilgilerinin istenmediği, araştırmanın amacı, önemi ve verilerin gizli tutulacağı öğrencilere aktarılmıştır. Ayrıca veri toplama araçlarının nasıl yanıtlanacağına ilişkin de açıklama yapılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ALAN ARAŞTIRMASI VE VERİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

4.1 Araştırma Bulgularının Analizi

Bu çalışmanın dördüncü bölümü, üniversite öğrencileri ile görüşülerek elde edilen bilgilerin istatistik analiz sonuçlarından ve bu sonuçlarla ilgili yorumlardan oluşmaktadır. Örneklemi oluşturan üniversite öğrencilerinin demografik özellikleri, sosyo-ekonomik durumları ve genel olarak cinsiyet, gelir durumu, aile tutumları ve okuduğu üniversite gibi değişkenlere ilişkin bilgiler frekans tabloları ile gösterilmiştir. Değişkenler arasında yapılan analizlerin bilgileri ve bu analizlerle ilgili yorumlar tabloların altında verilmiştir.

Tablo 1. Cinsiyet Dağılımı

	N	%
Erkek	442	49,1
Kadın	458	**50,9**
Toplam	900	100,0

Araştırmada gerçekleştirilen toplam 900 görüşmenin cinsiyet dağılımına bakıldığında ankete cevap veren erkek öğrencilerin sayısı 442, kız öğrencilerin sayısı ise 458'dir. Erkek öğrencilerin katılımı %49, 1 iken kız öğrencilerin katılımı %50, 9'dur.

Tablo 2. Yaş Ortalaması Dağılımı

	Toplam	En Düşük	En Yüksek	Ortalama	Std. Sapma
Yaş Ortalaması	900	17	29	21,3733	1,80117

	N	%
17 - 20	280	31,1
21 - 24	579	**64,3**
25 ve Üstü	41	4,6
Toplam	900	100,0

Araştırma toplamda 900 üniversite öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Anket uygulanan öğrencilerden yaş olarak en küçüğü 17 yaşında (1 Kişi), en büyüğü ise 29 yaşındadır (2 Kişi). Ankete katılan öğrencilerin %31,1'I (280 kişi) 17-20 yaş, %64,3'ü (579 kişi) 21-24 yaş ve %4,6'sı da (41 kişi) 25 yaş ve üstü kategorisine sahiptir. Öğrencilerin yaş ortalamasına genel olarak bakıldığında %64,3 oranı ile 21-24 yaş arasında yoğunlaştığı görülmektedir. Bu yaş aralığı da gençlerin üniversite okuma zamanını temsil etmektedir.

Tablo 3. Medeni Durum Dağılımı

	N	%
Bekar	845	**93,9**
Sözlü	32	3,6
Nişanlı	20	2,2
Evli	2	0,2
Dul	1	0,1
Toplam	900	100

Ankete katılan öğrencilerin %93,9'u (845 kişi) bekar, %3,6'sı (32 kişi) sözlü, %2,2'si (20 kişi) nişanlı, %0,2'si (2 kişi) evli ve %0,1 (1 kişi) de duldur. Katılımcıların medeni durum açısından en kalabalık kategorisini bekâr kesim oluşturmaktadır.

Tablo 4. Katılımcıların Devam Ettiği Üniversite Dağılımı

	N	%
Selçuk Üniversitesi	500	**55,6**
Necmettin Erbakan Üniversitesi	300	33,3
KTO Karatay Üniversitesi	100	11,1
Toplam	900	100,0

Ankete katılan toplam öğrenci sayısı 900'dür. Bu katılımcıların %55,6'sı (500 kişi) Selçuk Üniversitesi öğrencisidir. %33,3'ü (300 kişi) Necmettin Erbakan Üniversitesi öğrencisi ve %11,1'i (100 kişi) KTO Karatay Üniversitesi öğrencisinden

oluşmaktadır. Katılımcıların %88,9'u (800 kişi) devlet üniversitesi ve %11,1'i (100 kişi) ise özel üniversite öğrencisidir. Ankete katılan kişilerin sayısı, üniversitenin öğrenci sayıları ile paralellik göstermektedir.

Tablo 5. Katılımcıların Devam Ettiği Fakülte Dağılımı

	N	%
Hukuk	100	11,1
Fen	50	5,6
Edebiyat	150	16,7
Mühendislik	200	22,2
İktisadi ve İdari Bilimler	50	5,6
Sağlık Bilimleri	50	5,6
Eğitim	150	16,7
İlahiyat	50	5,6
Sosyal ve Beşeri Bilimler	100	11,1
Toplam	900	100,0

Araştırmaya katılanların %22,2'si (200 kişi) Mühendislik Fakültesi, %16,7'si (150 kişi) Edebiyat ve Eğitim Fakültesi, %11,1'i (100 kişi) Hukuk Fakültesi ve Sosyal-Beşeri Bilimler Fakültesi öğrencisidir. %5,6'sı (50 kişi) Fen Fakültesi, %5,6'sı İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, %5,6'sı Sağlık Bilimleri Fakültesi ve %5,6'sı İlahiyat Fakültesi öğrencisidir. Ankete katılan fakülteler ise öğrenci ve bölüm yoğunluğuna gore belirlenmiştir.

Tablo 6. Katılımcıların Devam Ettiği Bölüm Dağılımı

	N	%
Hukuk	100	11,1
Matematik	50	5,6
Sosyoloji	50	5,6
İngiliz Dili ve Edebiyatı	50	5,6
Türk Dili ve Edebiyatı	100	11,1
Uluslararası ilişkiler	50	5,6
Harita Mühendisliği	50	5,6
Kimya Mühendisliği	50	5,6
Makina Mühendisliği	50	5,6
Hemşirelik	50	5,6
İlköğretim Matematik Öğretmenliği	50	5,6
Sosyal Alanlar Eğitimi	50	5,6
İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği	50	5,6
İslam Tarihi ve Sanatı	50	5,6
İşletme	50	5,6
Bilgisayar Mühendisliği	50	5,6
Toplam	900	100,0

Araştırmaya katılanların %11,1'i (100 kişi) Hukuk Bölümü öğrencisi, %11,1'i (100 kişi) Türk Dili ve Edebiyatı öğrencisidir. Matematik bölümü, Sosyoloji bölümü, İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümü, Uluslararası İlişkiler bölümü, Harita mühendisliği, Kimya mühendisliği, Makine mühendisliği bölümü eşit şekilde %55,6'sını (50 kişi) oluşturmaktadır. Aynı zamanda Hemşirelik, İlköğretim Matematik Öğretmenliği, Sosyal Alanlar bölümü, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi bölümü, İslam Tarihi ve Sanatı bölümü, İşletme bölümü ve Bilgisayar mühendisliği bölümü öğrencileri de %5,6'sını (50 kişi)

oluşturmaktadır.Bu öğrencilerin %5,6'sı (50 kişi) Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencisi, %5,6'sı (50 kişi) KTO Karatay Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencisidir. Aynı şekilde araştırmaya katılanların %5,6'sı (50 kişi) Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi öğrencisi iken %5,6'sı (50 kişi) Necmettin Erbakan Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı öğrencisidir. Anket uygulanan bölümlerden 50'şer tane öğrenci seçilmiştir. Anket yapılacak öğrenciler ise tesadüfi teknik ile belirlenmiştir.

Tablo 7. Katılımcıların Mezun Oldukları Lise Türü Dağılımı

	N	**%**
Lise	252	28,0
Meslek Lisesi	90	10,0
Anadolu Lisesi	458	**50,9**
İmam Hatip Lisesi	85	9,4
Fen Lisesi	15	1,7
Toplam	900	100,0

Ankete katılan öğrencilerin %50,9'u (458 kişi) Anadolu Lisesi mezunu, %28'i (252 kişi) düz lise mezunu, %10'u (90 kişi) Meslek Lisesi mezunu, %9,4'ü (85 kişi) İmam Hatip Lisesi mezunu ve %1,7'si de (15 kişi) Fen Lisesi mezunudur.

Tablo 8. Katılımcının Ailelerinin Gelir Durumu Dağılımı

	N	**%**
500-1000	36	4,0
1000-1500	166	18,4
1500-2000	234	26,0
2000-4000	339	**37,7**
4000veüzeri	123	13,7
Cevaplanmayan	2	0,2
Toplam	900	100,0

Gelir dağılımını gösteren tablo incelendiğinde birinci sırada %37,7 (339 kişi) ile 2000-4000 TL arası geliri olan aile belirtilmiştir. Daha sonra %26 (234 kişi) ile 1500-2000 TL arası geliri olan aile yer almaktadır. Üçüncü olarak %18,4 (166 kişi) ile 1000-1500 TL arası geliri olan aile, dördüncü olarak %13,7 (123 kişi) ile 4000 TL ve üzeri geliri olan aile, son olarak da %4 (36 kişi) ile 500-1000 TL arasında gelire sahip olan aile vardır. 2 kişi ise gelir durumunu belirtmemiştir. Genel olarak değerlendirdiğimizde çalışmanın gelir kategorilerine göre katılımcıların çoğunun 2000 – 4000 TL arası geliri olduğu görülmektedir. Yani katılımcılar genellikle gelirde orta düzeyli ailelerden oluşmaktadır.

Tablo 9. Katılımcıların Annelerinin Eğitim Durumu Dağılımı

	N	**%**
Okuryazar değil	72	8,0
İlkokul mezunu	415	**46,1**
Ortaokul mezunu	159	17,7
Lise mezunu	157	17,4
Üniversite mezunu	97	10,8
Toplam	900	100,0

Araştırmaya katılan kişilerin annelerinin eğitim durumuna bakıldığında %46,1'inin (415 kişi) ilkokul mezunu olduğu, %17,7'sinin (159 kişi) ortaokul mezunu olduğu ve %17,4'ünün (157 kişi) lise mezunu olduğu görülmektedir. Üniversite mezunu %10,8 (97 kişi) ve son olarak okuryazar olmayanların oranı % 8 (72 kişi) olarak belirtilmiştir. Genel olarak katılımcıların anne profillerinin ilkokul mezunu olduğu görülmektedir.

Tablo 10. Katılımcıların Babalarının Eğitim Durumu Dağılımı

	N	%
Okuryazar değil	17	1,9
İlkokul mezunu	231	25,7
Ortaokul mezunu	146	16,2
Lise mezunu	223	24,8
Üniversite mezunu	280	**31,1**
Cevaplanmayan	3	0,3
Toplam	900	100,0

Araştırma örneklemindeki görüşülen kişilerin babalarının eğitim durumuna verilen cevaplarda %31,1 (280 kişi) ile üniversite mezunu ilk sıradadır. %25,7 (231 kişi) ile ilkokul mezunu olan kişiler ikinci sırada olup bunları %24,8 (223 kişi) lise mezunu, %16,2 (146 kişi) ortaokul mezunu takip etmektedir. Genellikle öğrencilerin babalarının eğitim durumunun üniversite mezunu olduğu, dolayısıyla annelerinin eğitim durumundan daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 11. Katılımcıların Annelerinin Meslek Dağılımı

	N	%
Ev hanımı	722	**80,2**
Öğretmen	62	6,9
İşçi	24	2,7
Muhasebe	7	0,8
İlaç mümessili	1	0,1
Hemşire	30	3,3
Doktor	7	0,8
Mimar	2	0,2
Esnaf	18	2,0
Memur	23	2,6
Eczacı	1	0,1
Cevaplamayan	3	0,3
Toplam	900	100,0

Ankete katılan öğrencilerin annelerinin meslek dağılımında %80, 2'sinin (722 kişi) yani çoğunluğunun ev hanımı olduğu belirtilmiştir. Sonra %56,9'u (62 kişi) öğretmen, %3,3'ü (30 kişi) hemşire, %2,7'si (24 kişi) işçi ve %2,6'sı (23 kişi) memurdur. Diğer yüzdelik kısımları ise muhasebe, ilaç mümessili, doktor, mimar, esnaf ve eczacı gibi meslek grupları oluşturmaktadır. Annelerin çoğunluğunun ev hanımı olması eğitim durumlarının %46,1'inin (415 kişi) ilkokul mezunu olması ile bağlantılıdır. (Bkz. Tablo 9)

Tablo 12. Katılımcıların Babalarının Meslek Dağılımı

	N	%
Öğretmen	76	8,4
İşçi	126	14,0
Mühendis	27	3,0
Memur	110	12,2
Akademisyen	7	0,8
Esnaf	117	13,0
Avukat	9	1,0
İlaç mümessili	4	0,4
Çiftçi	79	8,8
Emekli	143	**15,9**
Özel sektör	130	14,4
Polis	33	3,7
Doktor	14	1,6
Din görevlisi	13	1,4
Cevaplamayan	12	1,3
Toplam	900	100

Katılımcıların babalarının meslek dağılımında %15,9'unun (143 kişi) emekli olduğu belirtilmiştir. İkinci olarak %14,4'ünün (130 kişi) özel sektörde çalıştığı, %14'ünün (126 kişi) işçi olduğu, %13'ünün (117 kişi) esnaf olduğu, %12,2'sinin (110 kişi) memur olduğu belirtilmiştir. Geri kalan meslek gruplarını ise öğretmen, mühendis, akademisyen, avukat, ilaç mümessili, çiftçi, polis, doktor ve din görevlisi oluşturmaktadır. %1,3'ü (12 kişi) bu soruyu cevaplamamıştır.

Tablo 13.Katılımcıların Hayatının Büyük Kısmını Geçirdiği Yerleşim Yeri Dağılımı

	N	%
Köy - Kasaba	90	10,0
İlçe	205	22,8
İl	258	28,7
Büyükşehir	346	**38,4**
Cevaplamayan	1	0,1
Toplam	900	100,0

Ankete katılan öğrencilerin bugüne kadar en çok yaşanılan yere %38,4'ü (346 kişi) büyükşehirde yaşadığını, %28,7'si (258 kişi) ilde yaşadığını, %22,8'i (205 kişi) ilçede yaşadığını ve en son olarak da %10'u (90 kişi) köy-kasabada yaşadığını belirtmiştir. Genel olarak bakıldığında katılımcıların çoğunun büyükşehirde ve ilde yaşadığı görülmektedir.

Tablo 14.Katılımcıların Öğrenim Zamanında Kaldıkları Yer Dağılımı

	N	%
Aile ile birlikte	303	33,7
Yurtta	360	**40,0**
Özel evde	236	26,2
Cevaplamayan	1	0,1
Toplam	900	100,0

Katılımcıların öğrenim zamanında yani şuanda kaldığınız yer sorusuna % 40'ı (360 kişi) yurtta kalıyorum cevabını, %33, 7'si (303 kişi) ailem ile birlikte kalıyorum cevabını ve %26,2'si (236 kişi) ise özel evde kalıyorum cevabını vermiştir. 1 kişide soruyu yanıtsız bırakmıştır.

Cinsiyete göre şu an kalınan yere bakıldığında kız öğrencilerin daha çok ailesiyle ya da yurtta kaldığı, erkek öğrencilerin ise büyük çoğunluğunun özel evde kaldığı

gözlenmiştir. Özel evde kalan kız öğrencilerin sayısının erkek öğrencilere göre az olmasında ailelerinin ve kendilerinin daha çok güvenli yeri tercih etmeleri etkilidir diyebiliriz. Aynı zamanda ailelerin, kızlarının tek başına özel evde kalmalarına müsade etmediklerinden dolayı da yurtta kalmayı tercih ettikleri düşünülmektedir. Öğrenim zamanında yani şu anda kalınan yer ile cinsiyet arasında Ki-Kare değerine göre de anlamlı bir ilişkinin (p: 0,000<0,005) olduğu görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 2)

Öğrencilerin okuduğu üniversiteye göre şu an kaldıkları yer değerlendirildiğinde Ki-Kare değerine göre (p:0,000<0,005) anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 3) Selçuk Üniversitesi ve Necmettin Erbakan Üniversitesi öğrencilerinin daha çok yurtlarda ve özel evlerde kaldığı görülürken KTO Karatay Üniversitesi öğrencilerinin ailesi ile birlikte yaşadığı görülmektedir. Bunun sebebinin ise KTO Karatay Üniversitesi'nin öncelikle özel üniversite olması ve daha çok Konya'da ikamet edenlerin tercih etmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Ailelerin, çocuklarını başka ilde üniversite okuduklarında öğrenciye harcanacak paranın kendi yanlarında harcanarak öğrenim görmesi düşüncesinde olduklarından ve kendi yanlarında çocuklarının takibini daha kolay yapmayı düşündüklerinden dolayı aile ile birlikte kalan öğrencilerin yüksek olduğu düşünülmektedir.

Öğrencilerin gelir durumuna göre şu an kaldıkları yer değerlendirildiğinde gelir durumu düşük olan ailelerin çocuklarının çoğunlukla yurtta kaldığı, ekonomik geliri yüksek olan ailelerinin çocuklarının da özel evde ya da aile ile birlikte yaşadığı görülmektedir. 4000 TL ve üzeri geliri olan ailelerin çoğunlukla özel üniversiteyi tercih ettiklerinden ailesi ile yaşadığı görülmektedir. Ekonomik geliri düşük olan ailelerin çocuklarını daha ekonomik ve güvenli olduğunu düşündüğünden dolayı yurtta kaldıkları düşünülmektedir. Ki-Kare değerine göre (p:0,000<0,005) değişkenler arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 4).

Tablo 15. Katılımcıların İçinde Büyüdüğü Aile Türü

	N	%
Çekirdek aile	649	**72,1**
Geniş aile	250	27,8
Cevaplamayan	1	0,1
Toplam	900	100,0

Ankete katılan öğrencilerin %72,1'i (649 kişi) çekirdek ailede ve %27,8 (250 kişi) geniş ailede yetiştiğini belirtmiştir. 1 kişi ise soruyu cevaplamamıştır. Ortaya çıkan sonuç Türk aile yapısının geniş aileden çekirdek aileye doğru değişim göstermesine paralellik göstermiştir.

Kişilerin en fazla yaşadıkları yere göre büyüdüğü aile türü değerlendirildiğinde çekirdek ailenin oranın %72,2 olduğu görülmektedir. Köyden büyükşehire doğru gidildikçe çekirdek ailenin daha çok olduğu, geniş aile türünün ise azaldığı görülmektedir. Büyükşehirde yaşayanların çekirdek aile yüzdenin yüksek olmasında hayat şartlarının değişmesi, toplumdaki değişim, kişilerin daha bireysel bakış açısına sahip olarak büyükleriyle yaşamak istememesi etkilidir şeklinde düşünülmektedir. Ki kare testine göre de (p: 0,000 < 0,005) değişkenler arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 5).

Ülkemizde sanayileşme ve kentleşme ile birlikte ailenin küçüldüğü, geniş aileden çekirdek aileye doğru değişimin olduğu görülmektedir. Fakat ülkemizdeki çekirdek ailenin batı tarzındaki çekirdek aileden farklı olduğu, aile içi iletişimlerin ve duygusal bağların sürekliliğini koruduğu düşünülmektedir. İçinde büyünülen aile türüne göre en fazla yaşanılan yer değerlendirildiğinde çekirdek ailenin büyük çoğunluğunun il ve büyükşehirde yaşadığı, geniş ailenin ise köy-kasaba ve ilçede daha çok yaşadığı görülmektedir. Ki-Kare testine göre (p: 0,000< 0,005) büyünülen aile türü ile en fazla yaşanılan yer değişkenleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir (Bkz. Ek Tablo1). Geleneksel bir aile tipi olan geniş aile özellikle kırsal kesimlerde daha

yaygındır. Kent yaşamının çekirdek aile türüne daha çok hitap ettiği, köy-kasaba hayatının ise daha çok geniş ailenin yaşam biçimini oluşturduğu düşünülmektedir.

Tablo 16. Katılımcıların Yetiştirildiği Aile Tutumu Dağılımı

	N	%
Koruyucu aile	268	29,8
Hoşgörülü aile	421	**46,8**
Baskıcı aile	98	10,9
Demokratik aile	68	7,6
İlgisiz ve kayıtsız aile	18	2,0
Dengesiz ve tutarsız aile	26	2,9
Cevaplamayan	1	0,1
Toplam	900	100,0

Ankete katılan öğrencilerin %46,8'i (421 kişi) hoşgörülü aile tutumu ile yetiştiklerini, %29,8'i (268 kişi) ile koruyucu aile tutumu ile yetiştiklerini, %10,9'u (98 kişi) baskıcı aile tutumu ile yetiştiklerini, %7,6'sı (68 kişi) demokratik aile tutumu ile yetiştiklerini, %2,9'u (26 kişi) dengesiz - tutarsız aile tutumu ile yetiştiklerini, son olarak da %2'si (18 kişi) ilgisiz-kayıtsız aile tutumu ile yetiştiklerini belirtmişlerdir. 1 kişi ise bu soruya cevap vermemiştir.

Cinsiyete göre yetiştirilen aile tutumlarında Ki-Kare testine (p: 0,192 > 0,005) göre anlamlı bir ilişkinin ortaya çıkmadığı görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 6). Kız öğrencilerin içinde yaşadıkları aileyi coğunlukla baskıcı, erkek öğrencilerin ise çoğunlukla hoşgörülü olarak tanımladığı ortaya çıkmıştır. Buna göre kız çocuklarının daha çok korunmaya muhtaç olduğu düşünüldüğünden dolayı koruyucu aile tutumu kız öğrenciler için daha çok hissedilmektedir.

Öğrencilerin annelerinin eğitim durumuna göre yetiştirilen aile tutumu değişkeninde Ki- Kare değerine göre (p: 0,000 < 0,005) anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir (Bkz. EkTablo 7).Okuryazar olmayan ya da ilkokul mezunu olan annelerin yetiştirdiği tutum koruyucu aile tutumu, hoşgörülü aile tutumu ve baskıcı aile tutumu arasında

değişmektedir. Lise ve üniversite mezunu annelerin tutumu ise hoşgörülü aile tutumunda yoğunlaşmaktadır. Ebeveynlerin eğitim seviyesi, kişilerin çocuklarını yetiştirdiği aile tutumunda her konuda nasıl davranması, nasıl tepki vermesi gerektiğini etkileyerek yönlendirmektedir. Babalarının eğitim durumuna göre değerlendirdiğimizde ise eğitim seviyesi düşük olan babaların tutumlarının özellikle de okuryazar olmayan babaların baskıcı aile tutumu ile yetiştirdiği görülmektedir. Eğitim seviyesinin yükselmesiyle birlikte de hoşgörülü aile tutumunda yüzdelik artmaktadır. Demokratik aile tutumununda yüzdelik olarak en yüksek üniversite mezunu olmasına rağmen genel olarak hoşgörlü aile tutumunun yüzdesinin yüksek olduğu görülmektedir. Eğitim seviyesi düşük olan babaların, kendi yetiştirme tarzını oluşturmak yerine kendi büyüdükleri şekilde yetiştirmeyi daha uygun görerek uyguladıkları düşünülebilir. Eğitim seviyesi yüksek olan babaların ise kendi babalık rollerini kendilerinin oluşturduğu, bunun içinde okudukları kitaplardan, yeni bilgilerden faydalanarak gelişime açık oldukları söylenebilir (Bkz. Ek Tablo 8) .

Kişilerin yaşamını en uzun süre geçirdiği yerleşim yerine göre yetiştirilen aile tutumu arasında Ki-Kare testine göre (p: 0,002< 0,005) anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 8). Hoşgörülü aile tutumu ile yetiştiğini belirten öğrencilerin yüzdeliği bütün yerleşim alanlarının içinde en fazla yüzdeliğe sahip olanıdır. Farklılığa sebep olan demokratik aile tutumuna sahip olanların en uzun süre ilde ikamet ettiği, baskıcı aile tutumuna sahip olanların ise köy-kasabada ikamet ettiği görülmektedir. Kişilerin içinde yetiştiği çevrenin, doğduğu büyüdüğü yerin kültürünü, geleneklerini bir şekilde hayatına, çocuklarına yansıttığı, aile tutumlarının da bu şekilde etkilediği düşünülmektedir.

Kişilerin büyüdüğü aile türüne göre yetiştirildiği aile tutumuna bakıldığında; hem geniş aile de hem de çekirdek ailede hoşgörülü aile tutumunun yaygın olduğu görülmektedir. Geniş aile türünde çekirdek aileye göre baskıcı aile tutumunun daha yüksek olduğu, çekirdek aile türünde ise demokratik aile tutumunun yüksek olduğu görülmektedir. Geniş ailede bir kaç kuşağın birlikte yaşaması ile kişiye yapılacak

müdahalenin daha fazla olması, kuşak farkının daha çok yansıması baskıcı aile tutumuna etki ettiği düşünülmektedir (Bkz. Ek Tablo 9).

Tablo 17. Katılımcının Gelecekte Planladığı Ailede Düşündüğü Aile Tutumu Dağılımı

	N	%
Koruyucu aile	118	13,1
Hoşgörülü aile	611	**67,9**
Baskıcı aile	8	0,9
Demokratik aile	155	17,2
İlgisiz ve kayıtsız aile	5	0,6
Dengesiz ve tutarsız aile	2	0,2
Cevaplamayan	1	0,1
Toplam	900	100,0

Ankete katılan öğrencilere "Gelecekte kurmayı planladığınız aile de hangi aile tutumunu düşünüyorsunuz?" sorusunu yönelttiğimizde %67,9'u (611 kişi) hoşgörülü aile tutumu cevabını, %17,2'si (155 kişi) demokratik aile tutumu cevabını, %13,1'i (118 kişi) koruyucu aile tutumu cevabını, %0,9'u (8 kişi) baskıcı aile tutumu cevabını, %0,6'sı (5 kişi) ilgisiz ve kayıtsız aile tutumu cevabını, %0,2'si (2 kişi) dengesiz ve tutarsız aile tutumu cevabını belirtmiştir. 1 kişi ise soruyu yanıtlamamıştır.

Kişilerin içinde büyüdüğü aile türüne göre gelecekte düşünülen aile tutumuna bakıldığında Ki-Kare testine göre (p: 0,411 > 0,005) anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 10). Her ne kadar farklı tutumlu ailelerde yetişen kişiler olsa da gerek çekirdek ailede gerekse de geniş ailede yetişen kişilerin %68'inin hoşgörülü aile tutumu ile davranmayı düşündükleri belirtilmektedir. Kişilerin üniversitede okuması, gerekli eğitimi alması ve kendisini geliştirmesi aile tutumlarının çocuğun gelişimindeki rolünü, psikolojisini daha çok düşündüğünü göstermektedir.

Tablo 18. Katılımcıların Flört Durumu

	N	%
Evet	371	41,2
Hayır	526	**58,4**
Cevaplamayan	3	0,3
Toplam	900	100,0

Ankete katılan öğrencilerin flört ettiği kişi dağılımına bakıldığında %58,4'ü (526 kişi) hayır cevabını, %41,2'si (371 kişi) ise evet cevabını vermiştir. 3 kişi ise bu soruyu yanıtlamamıştır.

Cinsiyete göre flört edenlerin sayısına ve oranına bakıldığında Ki-Kare değerine göre (p:0,129>0,005) anlamlı bir ilişki görülmemesine rağmen erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre flört etme oranının yüksek olduğu görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 11). Bu durumun erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre flört etmeye daha sıcak baktığı, erkeklerin kız arkadaşlık konusunda daha rahat olduğu düşünülmektedir.

Katılımcıların "Flört hakkındaki düşünceniz nedir?" sorusuna %51,1'i (460 kişi) eş seçimi için çok önemli olduğunu, %30,7'si (276 kişi) kısmen önemli olduğunu ve %18 (162 kişi) önemsiz olduğunu belirtmiştir. 2 kişi de soruyu cevaplamamıştır (Bkz. Ek Tablo 12). Flört etmeyi, eş seçim kararında önemli olarak görenlerin oranının yüksek olduğu görülmektedir. Bu duruma gençlerin, daha çok geleneksel yapıdan uzaklaştığı, görücü usulu evlilikten ziyade birbirlerini tanıyarak, iletişim kurarak, karşılıklı konuşup anlaşarak eş seçiminde bulunmak istediğinin etkisi olduğu düşünülmektedir. Eş seçiminden önceki arkadaşlık döneminin, eş seçiminde ve evlilik kararındaki süreci etkilediğinden dolayı iyi değerlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir. Bireylerin hem kendilerini hem de karşı taraftaki kişiyi tanımaları için fırsat verdiği düşünüldüğünden dolayı önemli görülmektedir.

Kişilerin cinsiyete göre flört hakkındaki düşüncesinin eş seçimi için kız öğrencilerin ve erkek öğrencilerin Ki-Kare değerine göre (p: 0,434>0,005) anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 13). Genel olarak bakıldığında

üniversitede de okuyan öğrencilerin eş seçiminde flört etmeye olumlu baktıkları, destek verdikleri ve flört durumu için üniversite ortamını fırsat olarak değerlendirdikleri düşünülmektedir.

Tablo 19. Nikâhtan Önce Flört Edilen Kişiyle Birlikte Yaşama Konusunda Düşünceler

	N	%
Uygundur	85	9,4
Uygun değildir	745	**82,8**
Fark etmez	68	7,6
Cevaplamayan	2	0,2
Toplam	900	100,0

Yukarıdaki tabloda anket yapılan üniversite öğrencilerinden alınan cevaba göre %82,8 'i (745 kişi) flört edilen kişi ile nikâhtan önceki birlikteliğin uygun olmadığı, %9,4'ü (85 kişi) flört edilen kişi ile nikâhtan önceki birlikteliğin uygun olduğu görüşünü belirtmiştir. %7,6'sı (68 kişi) ise flört edilen kişi ile nikahtan önce birlikte yaşamanın fark etmeyeceği görüşünü belirtmiştir.

Cinsiyete göre nikahtan önce flört edilen kişi ile birlikte yaşama konusunda uygun olmadığını belirten kız öğrencilerin oranı erkek öğrencilere nazaran daha çoktur. Erkek öğrencilerin nikâh öncesi birlikteliğe kız öğrencilerden daha çok olumlu yaklaştığı ve daha sıcak baktığı görülmektedir. Bu iki değişken arasındaki ilişkiye bakıldığında Ki-Kare değerine göre (p: 0,000 < 0,005) anlamlı bir ilişki olduğu da görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 14). Evlilik, nikâh, aile, yuva gibi kavramların özellikle de Türk toplumunda çok önemli ve hassas değerler olduğu bilinmektedir. Katılımcıların %82,8'inin nikahtan önceki birlikteliğe uygun değildir cevabını vermesi Türk aile yapısında dini değerlerle birlikte nikah öncesi birlikteliğin olmaması gerektiği düşüncesini yansıtmaktadır.

Tablo 20. Katılımcıların Başkasıyla Flört Etmiş Kişiyle Evliliğe Bakışı

	N	%
Uygun	316	35,1
Uygun Değil	323	**35,9**
Fark etmez	258	28,7
Cevaplamayan	3	0,3
Toplam	900	100,0

Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerine yöneltilen "Başka biri ile flört etmiş kişiyle evlilik gerçekleştirir misiniz?" sorusuna %35,9'u (323 kişi) evet cevabını verirken buna çok yakın yüzdelikle %35,1 (316 kişi) ise hayır cevabını vermiştir. Bunun yanında %28,7'si (258 kişi) başkasıyla flört etmiş kişiyle evlilik için fark etmez cevabını vermiştir. 3 kişi ise bu soruya cevap vermemiştir.

"Flört etmiş birisiyle evlilik gerçekleştirir misiniz?" sorusunu cinsiyete göre kıyasladığımızda erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre "hayır" cevabını verme oranının daha fazla olduğu görülmektedir. Erkeklerin flört etmiş kız ile evlilik gerçekleştirme konusunda daha sert olması ataerkil yapının varlığını ile ilişkili görülmektedir. Aynı zamanda kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre kendi aralarında cevap olarak daha fazla farklılaşması, düşüncelerinde bölünmüşlüğün olduğunu göstermektedir diyebiliriz. Bu iki değişken arasındaki ilişkiye bakıldığında Ki-Kare değerine göre (p: 0,001 < 0,005) anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir(Bkz. Ek Tablo 15).

Katılımcılara "Kişilerin eş seçimi için flört etmesi hakkındaki düşünceleri nelerdir?" şeklinde soru yöneltilmiştir. Katılımcıların %51,1'i (460 kişi) flört etmenin eş seçimi için önemli olduğunu, %30,7'si (276 kişi) eş seçimi için kısmen önemli olduğunu ve %18'i (162 kişi) eş seçimi için önemsiz olduğunu belirtmektedir (Bkz. Ek Tablo 12).

Tablo 21. Katılımcıların Hayatında Birisi Olduğunu İlk Paylaştıkları Kişilerin Dağılımı

	N	%
Anneye	249	27,7
Babaya	18	2,0
Her ikisine de	103	11,4
Arkadaşa	444	**49,3**
Hiç kimseye	84	9,3
Anneanne	1	0,1
Cevaplamayan	1	0,1
Toplam	900	100,0

Katılımcıların "Hayatlarında birisi olduğunu ilk kimle paylaşırsınız?" sorusuna %49,3'ü (444 kişi) arkadaşı ile paylaştığını, %27,7'si (249 kişi) anneleri ile paylaştığını, %11,4'ü (103 kişi) her ikisini de yani hem annesiyle hem de babasıyla paylaştığını belirtmiştir. % 9,3'ü (84 kişi) hayatlarında birisinin olması durumunda hiç kimseyle paylaşmayacağını, %2'si de (18 kişi) babasıyla paylaştığını, 1 kişi ise ananesi ile paylaştığını belirtmiştir. 1 kişi de bu soruyu yanıtlamamıştır. Üniversite öğrencileri, hayatlarında birisi olduğunda bu durumu ilk paylaşacakları ve kendilerine en yakın hissedecekleri kişinin arkadaşları olduğunu belirtmektedir. Arkadaşlarının ilk tercih edilmesinde öğrenim zamanında kaldıkları yer olarak yurtta ve özel evde arkadaşları ile birlikte kalanların çoğunlukta olmasıdır. Arkadaşları ile kalmaları, onlarla vakit geçirmeleri ve kendilerinin onların yanında daha rahat hissetmeleri, paylaşcakları kişinin ilk olmasında etkilidir. Arkadaşlarından sonra hayatlarında birisinin olduğunu paylaştıkları kişilerin anneleri olduğu görülmektedir. Babaları ile paylaştığını belirtenlerin oranının en az olması da dikkat çekicidir. Bu duruma kişilerin babalarından çekindikleri ve onlarla paylaşımlarının az olmasının etkisi olduğu düşünülebilir.

Katılımcıların hayatlarında birisinin olması durumunda paylaşacakları kişilerin cinsiyete göre dağılımına bakıldığında; hem erkek öğrencilerin hem de kız öğrencilerin ilk paylaştıkları kişilerin arkadaşları, daha sonrasında anneleri olduğu görülmektedir.

Katılımcıların anneleri ile paylaşmasında en büyük etkenin annelerinin paylaşımcı ve iletişime açık olmasından kaynaklandığı düşünülebilir. Erkek katılımcıların hayatında birisinin olduğunu hiç kimseye söylemem cevabının kız öğrencilere göre yüksek olmasında ise daha az paylaşımcı oldukalrı sonucu çıkarılabilir. Bu iki değişken arasındaki ilişkiye bakıldığında Ki-Kare değerine göre (p:0,004 < 0,005) anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 16).

Tablo 22. Hayatınızda Birisinin Olduğunu Öğrendiğinde Annenin Tepki Durumu

	N	%
Olumsuz tepki verir	163	18,1
Karışmaz	206	22,9
Destek olur	356	**39,6**
Engellemeye çalışır	39	4,3
Şiddet uygular	8	0,9
Bilir ama göz yumar	123	13,7
Cevaplamayan	5	0,6
Toplam	900	100,0

Ankete katılan öğrencilerden hayatlarında birisinin olduğunu annelerine söylediklerinde %39,6'sı (356 kişi) kendilerine destek olacağını, %22,9'u (206 kişi) kendilerine karışmayacağını, %18,1'i (163 kişi) olumsuz tepki vereceğini,%13,7'si (123 kişi) annelerinin bilip ama göz yumacağını belirtmiştir. %4,3'ü (39 kişi) annelerinin engellemeye çalışacağını ve %0,9 'u da (8 kişi) annelerinin kendilerine şiddet uygulayacağını belirtmiştir. 5 kişi ise bu soruyu boş bırakmıştır. Genel olarak bakıldığında katılımcıların annelerinin destek olduğu ya da karışmadığı görülmektedir. Katılımcıların, hayatlarında biri olduğunda ilk paylaştıkları kişinin arkadaşlarından sonra annelerinin olmasında, annelerin kendilerine göstermiş olduğu desteğin ve paylaşımcı olmalarının etkisinin olduğu düşünülmektedir.

Tablo 23. Hayatınızda Birisinin Olduğunu Öğrendiğinde Babanızın Tepki Durumu

	N	%
Olumsuz tepki verir	244	**27,1**
Karışmaz	210	23,3
Destek olur	199	22,1
Engellemeye çalışır	35	3,9
Şiddet uygular	17	1,9
Bilir ama göz yumar	181	20,1
Cevaplamayan	14	1,6
Toplam	900	100,0

Ankete katılan öğrencilerden hayatlarında birisinin olduğunu babalarına söylediklerinde %27,1'i (244 kişi) kendilerine olumsuz tepki vereceğini, %23,3 'ü (210 kişi) kendilerine karışmayacağını, %22,1'i (199 kişi) kendisine destek olacağını, %20,1'i (181 kişi) babasının bilip ama göz yumacağını, %3,9'u (35 kişi) engellemeye çalışacağını ve %1,9'u da (17 kişi) şiddet uygulayacağını belirtmiştir. Bu soruya 14 kişi cevap vermemiştir. Katılımcıların, hayatlarında biri olduğunda en son paylaştıkları kişinin babaları olmasında, babaların kendilerine göstermiş olacağı tepkinin olumsuz olması, bu konuda daha az anlayışlı davranması ve paylaşıma açık olmamasının etki ettiği düşünülebilir.

Tablo 24. Katılımcıların Eş Seçimindeki Kararın Dağılımı

	N	%
Kararı ben veririm kimseye danışmam	87	9,7
Kararı ben veririm sonra ailemin onayı alırım	750	**83,3**
Kararı ailem verir sonra benim onayımı alır	42	4,7
Ailem karşı gelse de evlenirim	16	1,8
Cevaplanmayan	5	0,6
Toplam	900	100,0

Üniversite öğrencilerine yaptığımız ankette "Eş seçiminde bulunurken nasıl karar alırsınız?" sorusu karşılığında katılımcıların %83,3'ü (750 kişi) eş seçiminde kararının kendisinin alacağını ve sonradan ailesine danışacağını, %9,7'si (87 kişi) eş seçiminde kararı kendisinin vereceğini ve kimseye danışmayacağını, %4,7'si (42 kişi) eş seçiminde kararının ailesinin alacağını ve sonra kendisinin onayının alınacağını belirtmiştir. %1,8'i (16 kişi) ise eş seçiminde ailesinin karşı gelse de evleneceği cevabını vermiştir. 5 kişi de soruyu cevaplamamıştır.Üniversite gençlerinin eş seçimindeki kararlarını öncelikle kendilerinin almasında kendi hayatlarıyla ilgili kararı başkalarına bırakmak istememelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Aile onayını almak isteyenler ise kendi ailelerine verdikleri değerin yanında eş adayının kendi aile tarafından onaylandığını bilmek istedikleri görülmektedir. Bu durum geleneksel aile yapısı anlayışından uzaklaşarak biraz daha bireysel aile anlayışına doğru geçişin olduğunu göstermektedir. Bunun yanında kişinin eş seçimi kararını ailenin alıp daha sonrasında kişinin onayını alması görücü usulü ile tanışarak eş seçimi yapılmasıdır. Görücü usulü ile tanışarak evlenmenin yüzdeliğinin düşük olmasında üniversite ortamının sosyal ilişkiler yönünden fırsat olarak düşünülmesi ve kişilerin eş adaylarını kendilerinin tanışarak seçmek istemelerinin etkisi olduğu düşünülmektedir.

Cinsiyete göre eş seçiminde kararı ailenin verip sonrasında kişinin onayını alması hem erkek öğrenciler hem de kız öğrenciler açısından anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Bu farklılığın çok olmaması ve yüzdeliklerinin birbirlerine yakın olmasında kişilerin geleneksel aile türünden uzaklaşmalarının etkisi vardır diyebiliriz. Erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre "kararı kendim alırım kimseye danışmam" cevabının yüksek olmasında ise erkeklerin daha bireysel oldukları düşünülebilir. Bu iki değişken arasındaki ilişkiye bakıldığında Ki-Kare değerine göre (p: 0,003<0,005) anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 17).

Büyünülen aile türüne göre eş seçimindeki karar hakkında düşünceyi değerlendirdiğimizde çekirdek aile türünde yetişen kişilerin kararı kendisinin alıp sonrasında aile onayını aldığı düşüncesi yüzdelik olarak geniş aile türünde yetişenlerden daha yüksektir. Çekirdek ailenin, daha özgür ve demokratik ortamının olması ve

kararlarda aile içi bireylerin daha anlayışlı olması bu cevabın verilmesinde etkili olabilir. Geniş aile içerisinde genellikle birkaç kuşağın birlikte yaşadığı bilinmektedir. Üst kuşaktaki kişilerin, alt kuşaktakilere kendi fikirlerini empoze etmek istemeleri eş seçiminde de etkisini sürdürmek istedikleri söylenebilir. Bu yüzdende geniş aile içerisinde büyüyen katılımcıların "eş seçiminde kararı ailem verir sonra benim onayımı alır" cevabının yüksek olduğu düşünülmektedir. İki değişken arasında Ki-Kare testine göre de (p: 0,000 < 0,005) anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir (Bkz. Tablo 18).

Tablo 25. Eş Seçiminde Fiziksel Görünüm Kriteri

	N	%
Çok önemli	268	29,8
Kısmen önemli	573	**63,7**
Önemsiz	58	6,4
Cevaplamayan	1	0,1
Toplam	900	100,0

Ankete katılan öğrencilerin eş seçiminde fiziksel görünüm kriterini, %63,7'si (573 kişi) kısmen önemli olduğunu, %29,8'i (268 kişi) eş seçiminde çok önemli olduğunu ve %6,4'ü (58 kişi) eş seçiminde önemsiz olduğunu belirtmiştir. 1 kişi ise soruyu cevapsız bırakmıştır. Bireyin evlenmeyi düşündüğü kişinin fiziksel özelliklerini nasıl bulduğu, o kişiyi beğenip beğenmediği önemlidir. Çünkü fiziksel durum kriterinin o kişiye karşı hissedilenleri de etkilediği düşünülmektedir.

Eş seçim kriterlerinden fiziksel görünümü cinsiyet değişkenine göre değerlendirdiğimizde; erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre bunun çok önemli olduğunu düşünenlerin oranı daha yüksektir. Bu durumun erkeklerin daha çok dış görünüme önem vermesi ile ilgili olduğu düşünülmektedir. Bunun yanında kız öğrencilerin cevaplarında fiziksel görünüm kriterinde "kısmen önemlidir" görüşünün erkek öğrencilere göre yüksek çıkmasında da kızların fiziksel görünüme önem vermesinin yanında daha detaylı baktığı düşünülebilir. Bu iki değişken arasındaki

ilişkiye bakıldığında Ki-Kare değerine göre (p:0,000< 0,005) anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 19).

Katılımcıların okuduğu üniversiteye göre fiziksel görünüm değerlendirildiğinde; Selçuk Üniversitesi öğrencilerinin %29.1'i (145 kişi) çok önemli olduğunu, %66,5'i (332 kişi) kısmen önemli olduğunu ve %4,4'ü (22 kişi) önemsiz olduğunu ifade etmiştir. Necmettin Erbakan Üniversitesi öğrencilerinin %31'i (93 kişi) çok önemli olduğunu, %59'u (177 kişi) kısmen önemli olduğunu ve %10'u (30 kişi) önemsiz olduğunu belirtmiştir. Özel üniversite olan KTO Karatay Üniversitesi öğrencilerinin %30'u (30 kişi) çok önemli olduğunu, %64'ü (64 kişi) kısmen önemli olduğunu ve %6'sı (6 kişi) önemsiz olduğunu ifade etmiştir. Genel olarak baktığımızda okuduğu üniversiteye göre eş seçiminde fiziksel görünüm kriterini değerlendirdiğimizde öğrencilerin %63,7'si (573 kişi) kısmen önemli olduğunu, %29,8'i (268 kişi) çok önemli olduğunu ve %6,5'i (58 kişi) önemsiz olduğunu belirtmiştir. Eş seçiminde fiziksel görünüme özel üniversite öğrencileri dâhil olmak üzere kısmen önemlidir görüşü daha yaygın görülmüştür. Ki-Kkare değerine göre (p: 0,026 > 0,005) okuduğu üniversiteye göre eş seçiminde fiziksel görünüm kriteri değişkenlerinin arasındaki anlamlı bir ilişki ortaya çıkmadığı gözlenmektedir (Bkz. Ek Tablo 20).

Gelir durumuna göre eş seçiminde fiziksel görünüm kriterine bakıldığında kişilerin gelirlerinin artmasıyla birlikte fiziksel görünümün önemsenmesine ilişkin yüzdeliğinin arttığı görülmektedir. Kişilerin ekonomik gelirlerinin artmasıyla dış görünümde daha özen gösterme, giyim kuşama daha dikkat etme ve marka giyinmenin etkisi olduğu düşünülmektedir. Gelir durumu düşük olan aileler ise eş seçiminde fiziksel görünümü "kısmen önemli" olarak gördüğünü belirtmektedir. Ki-Kare değerine göre (p: 0,000 < 0,005) değişkenler arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 21).

Tablo 26. Eş Seçiminde Dindarlık Kriteri

	N	%
Çok önemli	582	**64,7**
Kısmen önemli	252	28,0
Önemsiz	64	7,1
Cevaplamayan	2	0,2
Toplam	900	100,0

Katılımcılara eş seçiminde dindarlık kriterinin önemini sorduğumuzda % 64,7'si (582 kişi) dindarlığın çok önemli olduğunu, %28'i (252 kişi) dindarlığın kısmen önemli olduğunu ve %7,1'i (64 kişi) dindarlığın önemsiz olduğunu belirtmiştir. 2 kişi de bu soruyu cevapsız bırakmıştır. Kişinin hayatında dini inaçları çok önemli yerde ve dini inançları doğrultusunda yaşamak istiyorsa evleneceği kişinin de bu duruma ayak uydurması beklentisi içinde olacağından dolayı bu kriter oldukça önemlidir.

Eş seçim kriterlerinden dindarlığı cinsiyete göre değerlendirdiğimizde Ki-Kare değerine göre (p:0,124>0,005) anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 22). Kız ve erkek öğrencilerin eş seçiminde dindarlığa vermiş olduğu cevapların "çok önemli" ve "kısmen önemli" olmasının yüksek orana sahip olmasında toplumun bu konudaki muhafazakâr bakışının etkisi olduğu düşünülmektedir.

Katılımcıların okuduğu üniversiteye göre dindarlık kriteri değerlendirildiğinde; Selçuk Üniversitesi öğrencilerinin %57.1'i (285 kişi) çok önemli olduğunu, %32,9'u (164kişi) kısmen önemli olduğunu ve %10'u (50 kişi) önemsiz olduğunu ifade etmiştir. Necmettin Erbakan Üniversitesi öğrencilerinin %77,7'si (233 kişi) çok önemli olduğunu, %19'u (57 kişi) kısmen önemli olduğunu ve %3,3'ü (10 kişi) önemsiz olduğunu belirtmiştir. Özel üniversite olan KTO Karatay Üniversitesi öğrencilerinin %64,6'sı (60 kişi) çok önemli olduğunu, %31,3'ü (31 kişi) kısmen önemli olduğunu ve %4'ü (4 kişi) önemsiz olduğunu ifade etmiştir. Genel olarak baktığımızda öğrencilerin %64,8'i (582 kişi) çok önemli olduğunu, %28,1'i (252 kişi) kısmen önemli olduğunu ve %7,1'i (64 kişi) önemsiz olduğunu belirtmiştir. Bu değişkenler arasındaki ilişkiye bakıldığında Ki-

Kare değerine göre (p:0,000< 0,005) anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 23). Bu anlamlı ilişkinin en büyük nedeni Necmettin Erbakan Üniversite öğrencilerinin diğer üniversite öğrencilerine göre "çok önemli" cevabının %77,7 ile en yüksek olmasıdır. Ortaya çıkan sonuç ile Necmettin Erbakan Üniversite'sinde İlahiyat Fakültesi öğrencileriyle görüşülmesi arasında ilişki kurulabilir. Çünkü anket yapılan üniversitelerde İlahiyat Fakültesi sadece Necmettin Erbakan Üniversitesi'nde bulunmaktadır. İlahiyat öğrencilerinin bu konuda daha hassas oldukları ve daha çok önem verdikleri düşünülmektedir.

Gelir durumuna göre eş seçiminde dindarlık kriterinin Ki-Kare değerine göre (p: 0,063>0,005) aralarında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir(Bkz. Ek Tablo 24). Kişilerin gelir durumunda değişim söz konusu olsada eş seçiminde dindarlık kriterinin önemli bir yeri olması Türk toplumunun genellikle dini kodlara önem vermesi ile ilgili olduğu düşünülmektedir.

Tablo 27. Eş Seçiminde İyi huylu- Ahlaklı Olma Kriteri

	N	%
Çok önemli	834	**92,7**
Kısmen önemli	53	5,9
Önemsiz	12	1,3
Cevaplamayan	1	0,1
Toplam	900	100,0

Eş seçiminde kişinin iyi huylu ve ahlaklı olması kriterinde %92,7'si (834 kişi) çok önemli olduğunu, %5,9'u (53 kişi) kısmen önemli olduğunu ve %1,3'ü (12 kişi) ise iyi huylu ve ahlaklı olmasının önemsiz olduğunu belirtmiştir. 1 kişi de soruyu cevapsız bırakmıştır.

Kişinin iyi huylu ahlaklı olma kiterini cinsiyete göre değerlendirdiğimizde hem erkek hem de kız öğrencilerin büyük çoğunluğu çok önemli gördüğünü belirtmektedir. Eş seçiminde iyi huy ve ahlaklı olmak evliliğin sağlıklı olabilmesi açısından oldukça önemlidir. O yüzden hem erkek öğrenciler hem de kız öğrenciler için Ki-Kare değerine

göre (p: 0,447 > 0,005) anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 25). İyi huy ve ahlakın içinde saygı, dürüstlük, güven ve sadakat gibi değerlerin olduğu düşünülürse bu kriterin önemi anlaşılmaktadır.

Katılımcıların okuduğu üniversiteye göre iyi huylu-ahlaklı olma kriteri değerlendirildiğinde; Selçuk Üniversitesi öğrencilerinin %93.2'si (465 kişi) çok önemli olduğunu, %5,4'ü (27 kişi) kısmen önemli olduğunu ve %1,4'ü (7 kişi) önemsiz olduğunu ifade etmiştir. Necmettin Erbakan Üniversitesi öğrencilerinin %92'si (276 kişi) çok önemli olduğunu, %6,3'ü (19 kişi) kısmen önemli olduğunu ve %1,7'si (5 kişi) önemsiz olduğunu belirtmiştir. Özel üniversite olan KTO Karatay Üniversitesi öğrencilerinin %93'ü (93 kişi) çok önemli olduğunu, %7'si (7 kişi) kısmen önemli olduğunu ifade etmiştir. Önemsiz olarak belirten hiç kimse yoktur. Eş seçiminde iyi huylu ve ahlaklı olmayı okuduğu üniversiteye göre değerlendirdiğimizde Ki-Kare değerine göre (p:0,711>0,005) bir ilişkinin olmadığı görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 26). Katılımcıların devlet ya da özel üniversitesi öğrencileri olmaları iyi huylu ve ahlaklı olma kriterinde değişkenliğe etki etmediği görülmektedir.

Gelir durumuna göre eş seçiminde iyi huylu-ahlaklı olma kriterini değerlendirdiğimizde Ki-Kare değerine göre (p: 0,571 > 0,005) anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 27). İyi huylu- ahlaklı bir eş ile evlenmek ekonomik geliri ne olursa olsun bütün ailelerde çok önemli görülmektedir. Genel olarak eş seçiminde iyi huylu ve ahlak sahibi olmayı cinsiyete, okuduğu üniversiteye ve gelir durumuna göre değerlendirdiğimizde katılımcıların çoğu için "çok önemli" olması bu kriterin önemli olduğunun göstergesidir diyebiliriz.

Tablo 28. Eş Seçiminde Kariyer Sahibi Olma Kriteri

	N	%
Çok önemli	334	37,1
Kısmen önemli	401	**44,6**
Önemsiz	163	18,1
Cevaplamayan	2	0,2
Toplam	900	100,0

Kişinin eş seçiminde kariyer sahibi olmasında % 44,6'sı (401 kişi) kısmen önemli olduğunu, %37,1'i (334 kişi) kariyerin çok önemli olduğunu, %18,1'i (163 kişi) kariyerin önemsiz olduğunu belirtmiştir. 2 kişi ise bu soruyu yanıtsız bırakmıştır. Kariyer kriterini, önemsiz görenlerin çok az olması kariyerin eş seçiminde önemli bir yerde olduğunun göstergesidir. O yüzden Konya'daki üniversite öğrencilerinin eş seçiminde kariyer kriterini önemsedikleri görülmektedir. Toplumsal değişimle birlikte eğitim ve öğretime verilen değerin artmasıyla kız çocuklarının da dahil olduğu bilinmektedir. Eğitim öğretimle birlikte de kişilerin kariyerine önem vermesi, kariyer yapmaya özen göstermesi kişilerin hayata dair beklentilerini de arttırdığı düşünülmektedir. Bu yüzden de kişilerin eş seçimi yaparken kendisi kariyer sahibi olduğu gibi eş adayının da kariyer sahibi olmasını tercih etmektedir.

Kişinin eş seçiminde kariyer kriterini cinsiyete göre değerlendirdiğimizde her iki cinsiyettede "kısmen önemlidir" düşüncesinde yoğunlaşma vardır. Fakat erkek öğrencilerin kariyer hakkındaki düşüncelerinde farklılaşma olduğu görülmektedir. Kariyerin, "kısmen önemlidir" düşüncesinin dışında %29,1'inin (128 kişi) çok önemli ve %28'inin (123 kişi) ise önemsiz olduğu düşünceleri hâkimdir. Kız öğrenciler ise kariyer kriterini erkek öğrencilere nazaran daha çok önemli görmektedir. Bu duruma kızların eğitim öğretim hayatında etkin rol alması, kendisini geliştirmesi ve iş hayatına atılması etkendir diyebiliriz. O yüzden kız öğrencilerin eş seçiminde bulunurlarken kariyer sahibi biriyle evlenmek istemeleri öne çıkabilmektedir. Bu durum kendi seviyelerine uygun biri ile evlenmek istemelerinin, kariyeri hayatlarında önemsediklerinin göstergesidir

diyebiliriz. Bu iki değişken arasındaki ilişkiye bakıldığında Ki-Kare değerine göre (p: 0,000<0,005) anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 28).

Okuduğu üniversiteye göre eş seçiminde kariyer kriterini değerlendirdiğimizde; Selçuk Üniversitesi öğrencilerinin %38,7'si (193 kişi) çok önemli olduğunu, %45,9'u (229 kişi) kısmen önemli olduğunu ve %15,4'ü (77 kişi) önemsiz olduğunu belirtmiştir. Necmettin Erbakan Üniversitesi öğrencilerinin %36'sı (108 kişi) çok önemli olduğunu, %40,3'ü (121 kişi) kısmen önemli olduğunu ve % 23,7'si (71 kişi) önemsiz olduğunu ifade etmiştir. KTO Karatay Üniversitesi öğrencilerinin ise %33,3'ü (33 kişi) çok önemli olduğunu, %51,5'i (51 kişi) kısmen önemli olduğunu ve %15,2'si (15 kişi) önemsiz olduğunu belirtmiştir. Genel olarak değerlendirdiğimizde; özel üniversite öğrencilerinin "kısmen önemli" olduğunu düşünenlerin oranının diğer üniversite öğrencilerinin oranından yüksek olduğu görülmektedir. Fakat Ki-Kare değerine göre (p:0,029>0,005) aralarında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 29).

Kişilerin ailelerinin gelir durumuna göre eş seçiminde kariyer kriterini değerlendirdiğimizde; Ki-Kare değerine göre (p: 0,058 > 0,005) anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 30). Sadece 4000 TL ve üzerinde gelir sahibi olan ailelerde kariyeri önemsiz olarak gören kişilerin yüzdeliğinin düşük olması dikkat çekicidir. Bu gelire sahip ailelerde daha çok "önemli" ve "kısmen önemli" olduğunu düşünenler vardır. Ekonomik gelir seviyesinin yüksek olduğu ailelerin eğitim imkanlarının daha fazla olduğunu düşündüğümüzde kariyer için daha avantajlı olduklarını söylememiz mümkündür.

Tablo 29. Eş Seçiminde Ekonomik Durum Kriteri

	N	**%**
Çok önemli	221	24,6
Kısmen önemli	479	**53,2**
Önemsiz	198	22,0
Cevaplamayan	2	0,2
Toplam	900	100,0

Kişinin eş seçiminde ekonomik durum kriterinin dağılımına bakıldığında %53,2'si (479 kişi) kısmen önemli olduğunu, %24,6'sı (221 kişi) çok önemli olduğunu, % 22'si (198 kişi) önemsiz olduğunu belirtmiştir. 2 kişi ise bu soruyu cevapsız bırakmıştır.

Kişilerin eş seçiminde ekonomik durumun aynı olmasını katılımcıların %54,8'i (493 kişi) kısmen önemli olduğunu, % 23,1'i (208 kişi) çok önemli olduğunu ve % 22'si ise (198 kişi) önemsiz olduğunu belirtmiştir. 1 kişi ise bu soruyu cevapsız bırakmıştır. Kısmen önemli olarak görenlerin oranın çok olması kişilerin ekonomik gelirlerinin seviyesinin birbirine yakın olmasını istemelerinden kaynaklanmaktadır. Ekonomik gelirin farklı olması kişilerin hayat standartlarının farklı olduğunun göstergesidir. Bu yüzden de farklılıklar kişilerin alışmasında zorluk çıkartabilmektedir.(Bkz. Ek Tablo 31)

Eş seçiminde ekonomik kriteri cinsiyete göre değerlendirdiğimizde; erkek öğrencilerden ekonomik durum kriterinin önemsiz olarak belirtenlerin oranı, kız öğrencilerden önemsiz olarak belirtenlerin oranından daha yüksektir. Kız öğrencilerin eş seçiminde ekonomiyi erkek öğrencilere göre daha çok önemsemesinde kız öğrencilerde okuma yazma oranın artmasıyla birlikte iş hayatına girmesinin etkili olduğu söylenebilir. Aynı zamanda kızların ekonomik güvenceye sahip olması, seçeceği erkeğin de kendi ekonomik seviyesinden daha iyi olma beklentisi içerisinde olması bu duruma en büyük etkenlerden birisidir diyebiliriz. Bu iki değişken arasındaki ilişkiye bakıldığında Ki-Kare değerine göre (p: 0,000<0,005) anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir(Bkz. Ek Tablo 32). Kişilerin hayatlarını idame ettirebilmeleri için belli bir ekonomik gelire sahip olmaları gerekmektedir. Fakat ihtiyaç kavramına olan algının ve bakış açısının değişime uğramasıyla birlikte ekonomik kriterin öneminde değişiklik olduğu düşünülmektedir.

Eş seçiminde ekonomik kriterinin okuduğu üniversiteye göre değerlendirdiğimizde Ki-Kare değerine göre (p: 0,489> 0,005) anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 33). KTO Karatay Üniversitesi öğrencilerinin sahip olduğu gelir düzeyinden dolayı eş seçiminde ekonomik kriteri "çok önemli" görmeleri beklenirken diğer üniversite öğrencileri ile hemen hemene aynı yüzdeliğin ortaya çıktığı görülmektedir.

Tablo 30. Eş Seçiminde Aile Yapısının Uygunluğu Kriteri

	N	%
Çok önemli	625	**69,4**
Kısmen önemli	231	25,7
Önemsiz	42	4,7
Cevaplamayan	2	0,2
Toplam	900	100,0

Katılımcıların eş seçiminde aile yapısının uygunluğu kriterine %69,4'ü (625 kişi) çok önemli olduğunu, %25,7'si (231 kişi) kısmen önemli olduğunu ve %4,7'si (42 kişi) ise aile yapısının uygunluğu kriterinin önemsiz olduğunu belirtmiştir. 2 kişi ise soruyu cevapsız bırakmıştır.

Eş seçiminde aile yapısının uygunluğu kriterini cinsiyete göre değerlendirdiğimizde; hem erkek öğrencilerin hem de kız öğrencilerin aile seviyelerinin önemli olduğunu belirttiği görülmektedir. Ki-Kare testine göre (p: 0,059> 0,005) erkek ve kız öğrenciler açısından eş seçim kriterinde aile yapısının uygunluğu arasında anlamlı bir ilişki ortaya çıkmamıştır(Bkz. Ek Tablo 35). Şüphesiz evlilik sadece iki kişinin bir araya gelmesinden ibaret değilidir. Bu kişilerin içinde yaşadığı aile yapısı bireylerin gelişiminde oldukça önemli yere sahiptir. Evliliğe, aileye, eşe dair bakış açısı oluşturmada aile yapısının etkisinin büyük olmasından dolayı bireylerin eş seçiminde de bu kritere önem verdikleri düşünülmektedir. Kişilerin ailelerin birbirleri ile uyumu ne kadar çok olursa sağlıklı iletişim kurmak ve sağlıklı aile oluşturmak kolaylaşacağından dolayı eş seçim kriterinde aile yapısının uygunluğu önemli hale gelmektedir. Yeni evli çift ilişkisinde her birey kendi ailesinden getirdiği sınırları, inançları ve tutumları kendi oluşturacağı ailesine taşımaktadır.

Tablo 31. Eş seçiminde Siyasi Bakış Açısı Kriteri

	N	%
Çok önemli	269	29,9
Kısmen önemli	399	**44,3**
Önemsiz	230	25,6
Cevaplamayan	2	0,2
Toplam	900	100,0

Katılımcıların eş seçiminde siyasi bakış açısı kriterine %44,3'ü (399 kişi) kısmen önemli olduğunu, %29,9'u (269 kişi) çok önemli olduğunu ve %25,6'sı (230 kişi) önemsiz olduğunu belirtmiştir. 2 kişi ise soruyu cevapsız bırakmıştır.

Eş seçiminde eş adaylarının siyasi görüşünün aynı olması düşüncesine katılımcıların %48,9'u (440 kişi) kısmen önemli, %26,2'si (236 kişi) önemsiz, % 24,8'i (223 kişi) ise çok önemli olduğunu belirtmiştir. 1 kişi ise cevap vermemiştir(Bkz. Ek Tablo 36). Kişilerin belli bir siyasi görüşünün olması muhtemeldir. Fakat kişiler arası ilişkilerde siyasi görüşü dogmalaştırmak karşılıklı iletişime engel olabilmektedir. Farklı siyasi görüşlerin fikirlerine tahammül edememek bireyler arası ilişkiyi zedeleyebilmektedir. Yaşanabilecek bu tür olumsuzlukların önüne gecebilmek için eş seçiminde bulunurken eş adayları arasında bu konuların rahatlıkla konuşulup bir sonuca varmaları sağlıklı evlilik için önemlidir.

Tablo 32. Eş Seçiminde Aşk Kriteri

	N	%
Çok önemli	634	**70,4**
Kısmen önemli	224	24,9
Önemsiz	41	4,6
Cevaplamayan	1	0,1
Toplam	900	100,0

Eş seçiminde aşk kriterine katılımcıların %70,4'ü (634 kişi) eş seçiminde çok önemli, %24,9'u (224 kişi) eş seçiminde kısmen önemli ve %4,6'sı (41 kişi) önemsiz olduğunu belirtmiştir. 2 kişi de bu soruyu cevapsız bırakmıştır. Kişilerin eş seçiminde aşk kriterini önemli görmesiyle birlikte aşk evliliğinin de ön planda olduğu düşünülmektedir.

Cinsiyete göre eş seçiminde aşk kriterini değerlendirdiğimizde; erkek ve kız öğrenciler için farklılaşmanın olmadığı her ikisi içinde aşkın önemli olduğu görülmektedir. Ki-Kare değerine göre (p:0,923>0,005) anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 37). Kişilerin birbirleri ile iletişim kurarak tanışması, flört etme sürecinin olması ve sosyal ortamlarının özelliklede üniversitelerin buna fırsat olarak karşımıza çıkmasında eş seçimindeki aşk kriterine etkendir şeklinde düşünebiliriz.

Tablo 33. Eş Seçiminde Kültür Seviyesi Kriteri

	N	%
Çok önemli	558	**62,0**
Kısmen önemli	303	33,7
Önemsiz	37	4,1
Cevaplamayan	2	0,2
Toplam	900	100,0

Eş seçiminde kültür seviyesi kriterinin dağılımına bakıldığında öğrencilerin %62'si (558 kişi) eş seçiminde çok önemli, %33,7'si (303 kişi) eş seçiminde kısmen önemli ve %4,1'i (37 kişi) eş seçiminde önemsiz olduğunu belirtmiştir. 2 kişi de soruyu cevapsız bırakmıştır.

Eş seçiminde kültür seviyesi kriterini cinsiyete göre değerlendirdiğimizde kız öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında büyük fark olmamakla birlikte kız öğrencilerin kültüre daha fazla önem verdikleri, kendi kültür seviyesine daha yakın kişiyi tercih etmek istedikleri görülmektedir. Ki-Kare testine göre (p: 0,161 >0,005) cinsiyet açısından kültür kriteri değişkeninde anlamlı bir ilişkinin ortaya çıkmadığı

görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 38). Kişilerin kültürü, geçmiş birikimi, analizleri, hayata bakış açısının yanında evliliğe, eş seçimine bakışını da belirleyecektir. O yüzden kişilerin kültür seviyesinin birbirine yakın olması birbirleri ile uyumu kolaylaştıracağından oldukça önemlidir.

Tablo 34. Eş Seçiminde Hayata Bakış Açısı Kriteri

	N	%
Çok önemli	726	**80,7**
Kısmen önemli	152	16,9
Önemsiz	20	2,2
Cevaplamayan	2	0,2
Toplam	900	100,0

Eş seçiminde hayata bakış açısı kriterine katılımcıların %80,7'si (726 kişi) çok önemli, %16,9'u (152 kişi) eş seçiminde kısmen önemli ve %2,2'si ise (20 kişi) eş seçiminde hayata bakış açısının önemsiz olduğunu belirtmiştir. 2 kişi ise soruyu cevaplamamıştır.

Eş seçiminde hayata bakış açısını okuduğu üniversiteye göre değerlendirdiğimizde Ki-Kare değerine göre (p: 0,002<0,005) anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 39). Selçuk Üniversitesi öğrencilerinin hayata bakış açısının öneminin daha yüksek çıktığı görülmektedir.Selçuk Üniversitesinde görülen bu farklılaşma anketin gerçekleştirildiği bölümlerin farklılığı ile ilişki kurularak açıklanacaktır. Bu anlamda anket uygulanan diğer üniversitelerden daha fazla bölüme ve daha fazla öğrenci sayısı baz alınarak çalışmamız için seçilen öğrencilerin çeşitli fakülte ve bölümlerden olması bu farklılığa sebep olduğu düşünülmektedir.

Tablo 35. Eş seçiminde Yaş Kriteri

	N	%
Erkek kadından büyük olmalı	516	**57,3**
Kadın erkekten büyük olmalı	11	1,2
Kadın erkek aynı yaşta olmalı	131	14,6
Fark etmez	241	26,8
Cevaplamayan	1	0,1
Toplam	900	100,0

Eş seçiminde "eşlerin yaşları nasıl olmalı?" sorusuna katılımcıların %57,3'ü (516 kişi) erkeğin yaşının kadının yaşından büyük olması gerektiğini, %26,8'i (241 kişi) kişilerin yaşlarının arasındaki farkın fark etmeyeceğini, %14,6'sı (131) kadın ile erkeğin aynı yaşta olması gerektiğini ve %1,2'si (11 kişi) kadının yaşının erkeğin yaşından büyük olması gerektiğini belirtmiştir. 1 kişi ise soruyu cevaplamamıştır.

Eş seçiminde kişinin yaşının nasıl olması gerektiğini cinsiyete göre değerlendirdiğimizde; erkek öğrencilerin yaş konusunu çok önemsemedikleri bu yüzden "fark etmez" düşüncesinin kız öğrencilere göre yüksek olduğu görülmektedir. Kız öğrencilerin ise erkeklerin yaşının kızların yaşından daha büyük olması gerekir düşüncesine katıldığı böylelikle de yaşa, yaş farkına kız öğrencilerin daha fazla önem verdiği görülmektedir. Kızların düşüncesine erkeklerin geç olgunlaştığı algısı ve büyük olması gerektiği düşüncesinin etki ettiği düşünülmektedir. Ki-Kare değerine (p: 0,000<0,005) göre cinsiyet ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 40). Cinsiyete bağlı olarak eş seçiminde kişinin yaşı konusunda Türk toplumundaki evlilik yaşı düşüncesine paralel bir sonucun çıktığı görülmektedir.

Tablo 36. Eş Seçiminde Kişinin Eğitim Durumu Kriteri

	N	%
Erkek kadından daha üst düzeyde	224	24,9
Kadın erkekten daha üst düzeyde	10	1,1
Her ikisi de aynı düzeyde	422	**46,9**
Fark etmez	243	27,0
Cevaplamayan	1	0,1
Toplam	900	100,0

Eş seçiminde kişilerin eğitim durumu tercihinde katılımcıların %46,9'u (422 kişi) her ikisinin de aynı düzeyde olması gerektiğini, %27'si (243 kişi) eş seçiminde kişilerin eğitim düzeylerinin fark etmeyeceğini, % 24,9'u (224 kişi) erkeğin eğitimin durumunun kadının eğitim durumundan üst düzeyde olması ve %1,1'i (10 kişi) ise kadının eğitim durumunun erkeğin eğitim durumundan daha üst düzeyde olması gerektiğini belirtmiştir. 1 kişi de bu soruyu cevaplamamıştır.

Eş seçiminde kişilerin eğitim durumunu cinsiyete göre değerlendirdiğimizde; kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha çok önemsediği ve dikkate aldığı gözlenmektedir. Erkek öğrencilerin bu konuda "farketmez" cevabını verdiği, kız öğrencilerin ise çoğunluğunun "eğitim seviyelerinin aynı düzeyde olmasını" istediği belirtilmektedir. Kız öğrencilerin eş seçiminde bulunurken kendi eğitim seviyelerine daha yakın ya da kendi eğitim seviyelerinden daha yüksek kişileri tercih ettikleri görülmektedir. Kız öğrencilerin öncelikli olarak karşı tarafla sağlıklı iletişim kurmak istemesi, sonrasında ise toplumsal baskının etkisinin olması yani erkeklerin daha iyi statüde olması gerektiği, kızların ise erkekten daha düşük statüde olması gerektiği algısından kaynaklandığı düşünülmektedir. Bu iki değişken arasındaki ilişkiye bakıldığında Ki-Kare değerine göre (p: 0,000 < 0,005) anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 41). Evlenecek kişilerin eğitim durumlarının birbirlerine benzer ya da yakın olması eşler arasındaki anlaşma ve uyum için oldukça önemlidir. Çünkü kişilerin eğitim seviyesinin birbirne yakınlığı zihinsel kapasitelerinin

göstergesidir. Bu yüzden karşılaştıkları olaylarda nasıl tepki vereceklerini, olayları nasıl değerlendireceklerini, birlikte nasıl karar vereceklerini aldıkları eğitim etkileyecektir.

Tablo 37. Eş Seçiminde Kişinin Maddi Durum Kriteri

	N	%
Erkeğin kadından daha iyi olmalı	294	32,7
Kadının erkekten daha iyi olmalı	24	2,7
Her ikisi de birbirine yakın olmalı	350	**38,9**
Fark etmez	231	25,7
Cevaplamayan	1	0,1
Toplam	900	100,0

Eş seçiminde "maddi durum eşler arasında nasıl olmalı?" sorusuna katılımcıların %38,9'u (350 kişi) her ikisinin de maddi durumunun birbirine yakın olması, %32,7'si (294 kişi) erkeğin maddi durumunun kadının maddi durumundan daha iyi olması gerektiğini belirtmiştir. Katılımcıların %25,7'si (231 kişi) eşler arasında maddi durum farkının fark etmeyeceğini, %2,7'si (24 kişi) ise kadının maddi durumunun erkeğin maddi durumundan daha iyi olması gerektiğini belirtmiştir. 1 kişi ise bu soruyu yanıtlamamıştır.

Eş seçiminde maddi durumu cinsiyete göre değerlendirdiğimizde; Ki-Kare değerine göre (p:0,000<0,005) anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 42).Kız öğrenciler her iki tarafında maddi durumunun birbirine yakın olması gerektiğini düşünmektedir. Erkek öğrenciler ise evleneceği kızın maddi durumunun fark etmeyeceğini öncelikli olarak düşünmektedirler. Bu duruma sebep olarak kadının iş hayatına katılmasıyla birlikte ekonomik özgürlüğünü elde etmesi ve geçim sıkıntısı yaşamak istememesi gösterilebilir. Maddi durumun birbirine yakın ve erkeğin daha iyi olması gerektiği düşüncesinde toplumun beklentisinin de etkili olduğu düşünülmektedir. Aynı zamanda hayat şartlarının değişmesi kişilerin ekonomik anlamda beklentilerinin de değişmesinde etkilidir diyebiliriz.

Tablo 38. Sanal Ortamda Tanışarak Evlenir misiniz?

	N	%
Evet	98	10,9
Hayır	519	**57,7**
Fikrim yok	278	30,9
Cevaplamayan	5	0,6
Toplam	900	100,0

Katılımcıların "sanal ortamda tanışarak evlenir misiniz?" sorusundaki dağılıma bakıldığında %57,7'si (519 kişi) sanal ortamda tanışarak evliliğe hayır cevabını, %30,9'u (278 kişi) bu konu hakkında fikrinin olmadığını, %10,9'u (98 kişi) sanal ortamda tanışarak evliliğe evet cevabını vermiştir. 5 kişide bu soruyu cevapsız bırakmıştır.

Teknolojinin gelişmesi ile birlikte facebook, instagram vb. gibi sosyal paylaşım sitelerinin, kullanım alanlarının yaygınlaştığı bilinmektedir. Bununla birlikte kişilerin birbirleri ile sanal ortamda tanışması gündeme gelmiştir. Sanal ortamda bireylerin, gerçek kişiliklerini gizleyebildikleri ve aralarındaki ilişkiyi ciddiye almadıkları söylenebilir. Bu durumda kişilerin sanal ortamdaki arkadaşlıkları zaman geçirmek ve amacıyla gerçekleşebildiği düşünelebilir. Karşılıklı olarak gerçek dışı hayatların ve beklentilerin birbirlerine sunulması kişilerin evliliği ciddi anlamda evlilik düşüncesine yansıtmadıkları görülmektedir. Bu da kişilerin sadece zaman geçirmek amacıyla, gerçek dışı hayatlar ve beklentiler ile birbirlerine sunulması olarak değerlendirildiği düşünülmektedir. O yüzden de sanal ortamdaki ilişkilerin evliliğe yansıtılmak istenmediği görülmektedir.

Sanal ortamda eş seçimi için üniversite öğrencilerinin %85,9'u (773 kişi) uygun bulmadığını, %13,4'ü (121 kişi) sanal ortamdaki eş seçimini uygun bulduğunu belirtmiştir. %0,7 (6 kişi) de soruyu boş bırakmıştır. (Bkz. Ek Tablo 43) Bu tabloda da görüldüğü gibi sanal ortamda tanışarak evlilik gerçekleştirme düşüncesine sıcak

bakılmadığı görülmektedir. Sanal ortamda kişilerin gerçek kişiliklerini yansıtmadığı, karşı taraf güven vermediğinden dolayı uygun görmediği düşünülmektedir.

Tablo 39. Eş Seçiminde Annelerinin Düşüncesinin Önemi

	N	%
Çok önemli	666	**74,0**
Kısmen önemli	209	23,2
Önemsiz	24	2,7
Cevaplanmayan	1	0,1
Toplam	900	100,0

Katılımcıların eş seçiminde annelerinin düşüncesinin dağılımına bakıldığında %74'ü (666 kişi) çok önemli, %23,2'si (209 kişi) annelerinin düşüncesinin kısmen önemli, %2,7'si (24 kişi) önemsiz olduğunu belirtmiştir. 1 kişi ise soruyu cevaplamamıştır.

Eş seçiminde annelerinin düşüncesini cinsiyete göre değerlendirdiğimizde; erkek öğrencilerin %66,7'si (294 kişi) çok önemli, %29,7'si (131 kişi) kısmen önemli ve %3,6'si (16 kişi) önemsiz olduğunu belirtmiştir. Kız öğrencilerin, %81,2'si (372 kişi) çok önemli, %17'si (78 kişi) kısmen önemli ve %1,7'si (87 kişi) önemsiz olduğunu belirtmiştir. Cinsiyete göre eş seçiminde annenin düşüncesinde Ki-Kare değerine göre (p: 0,000 < 0,005) anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 44). Genel olarak değerlendirdiğimizde kız öğrenciler için annelerinin düşüncelerinin "çok önemli" olduğu, erkek öğrenciler için "kısmen önemli" olduğu görülmektedir. Kız öğrencilerin hayatlarındaki birini söyleyecekleri kişinin arkadaştan sonra annesinin olması (Bkz. Tablo 23) ve annelerin bu durum karşısındaki tepkinin daha çok destekleyici olması kız öğrenci katılımcıların annelerinin tepkisini önemsemesinde etkili olabilir. Aynı zamanda annelerin paylaşımcı ve iletişime açık olması kızlarının kendilerine karşı daha rahat şekilde ifade etmesine, anlatmasına ve paylaşımda bulunmasına olumlu etkide bulunduğu düşünülmektedir.Erkek öğrencilerin ise çok fazla paylaşımcı olmamaları ve dışardan fikir almamaları bu araştırmada elde edilen verilere göre kendi kişilik

yapılarından kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Erkeklerin, kızlara göre hayatlarındaki değişiklikleri etrafına yansıtmadığının etkisi de olabilir.

Tablo 40. Eş Seçiminde Babalarının Düşüncesinin Önemi

	N	%
Çok önemli	636	**70,7**
Kısmen önemli	223	24,8
Önemsiz	36	4,0
Cevaplamayan	5	0,6
Toplam	900	100,0

Eş seçiminde babanın düşüncesinin önemi ile ilgili dağılıma bakıldığında %70,7'si (636 kişi) çok önemli olduğunu, %24,8'i (223 kişi) kısmen önemli olduğunu, %4'ü de (36 kişi) babalarının düşüncesinin önemsiz olduğunu belirtmiştir. 5 kişi ise bu soruyu cevapsız bırakmıştır.

Eş seçiminde babanın düşüncesini cinsiyete göre değerlendirdiğimizde; erkek öğrencilerin %63,5'i (278 kişi) çok önemli, %30,8'i (135 kişi) kısmen önemli ve %5,7'si (25 kişi) önemsiz olduğunu belirtmiştir. Kız öğrencilerin, %78,3'si (358 kişi) çok önemli, %19,3'ü (88 kişi) kısmen önemli ve %2,4'si (11 kişi) önemsiz olduğunu belirtmiştir. Cinsiyete göre eş seçiminde babanın düşüncesi Ki-Kare değerine göre (p: 0,000 < 0,005) anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 45). Kız öğrencilerin eş seçiminde annelerinin düşüncesinde olduğu gibi babalarının düşüncesini de erkek öğrencilere göre "çok önemli" görmektedirler. Bu duruma göre kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre anne ve babasına daha düşkün olduğu ve onların düşüncelerinin kendi hayatında önemli bir yere sahip olduğu düşünülmektedir.

Tablo 41. Eş seçiminde En Yakın Arkadaşlarının Düşüncesinin Önemi

	N	%
Çok önemli	219	24,3
Kısmen önemli	495	**55,0**
Önemsiz	185	20,6
Cevaplanmayan	1	0,1
Toplam	900	100,0

Eş seçiminde en yakın arkadaşın düşüncesine bakıldığında katılımcıların %55'i (495 kişi) kısmen önemli olduğunu, %24,3'ü (219 kişi) çok önemli olduğunu, %20,6'sı (185 kişi) önemsiz olduğunu belirtmiştir. 1 kişi ise soruyu cevapsız bırakmıştır.

Eş seçiminde en yakın arkadaşların düşüncesini cinsiyete göre değerlendirdiğimizde; erkek öğrencilerin %22'si (97 kişi) çok önemli, %53,3'ü (235 kişi) kısmen önemli ve %24,7'si (109 kişi) önemsiz olduğunu belirtmiştir. Kız öğrencilerin ise %26,6'sı (122 kişi) çok önemli, %56,8'i (260 kişi) kısmen önemli ve %16,6'sı (76 kişi) önemsiz olduğunu belirtmiştir. Genel olarak bakıldığında; hem erkek öğrencilerin hem de kız öğrencilerin "kısmen önemli" olarak düşündükleri belirtilmiştir. Ki-Kare değerine göre (p: 0,008>0,005) cinsiyet ile en yakın arkadaşın değişkenler arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 46). Kız öğrencilere göre arkadaşlarının düşüncesinin önemi erkeklere göre biraz daha yüksektir. Erkek öğrencilerin ise eş seçiminde arkadaşlarının düşüncesinin "önemsiz" olması kızlara göre daha fazladır. Bu durum kız öğrencilerin, eş seçiminde karşı tarafın düşüncesini alma konusunda erkek öğrencilere göre daha çok onay beklediğinin; erkek öğrencilerin ise kendi fikirleriyle daha çok hareket ettiklerinin göstergesi olabilir.

Tablo 42. Eş Seçiminde Akrabanın Düşüncesinin Önemi

	N	%
Çok önemli	84	9,3
Kısmen önemli	353	39,2
Önemsiz	462	**51,3**
Cevaplamayan	1	0,1
Toplam	900	100,0

Eş seçiminde akrabanın düşüncesine bakıldığında katılımcıların %51,3'ü (462 kişi) önemsiz olduğunu, %39,2'si (353 kişi) kısmen önemli olduğunu, %9,3'ü (84 kişi) çok önemli olduğunu belirtmiştir. 1 kişi ise soruyu cevaplamamıştır.

Eş seçiminde akrabanın düşüncesini cinsiyete göre değerlendirdiğimizde; erkek öğrencilerin %12'si (53 kişi) çok önemli, %35,4'ü (156 kişi) kısmen önemli ve %52,6'sı (232 kişi) önemsiz olduğunu belirtmiştir. Kız öğrencilerin ise %6,8'i (31 kişi) çok önemli olduğunu, %43'ü (197 kişi) kısmen önemli ve %50,2'si (230 kişi) önemsiz olduğunu belirtmiştir. Ki kare değerine göre (p: 0,006>0,005) iki değişken arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 47). Erkek öğrencilerin eş seçiminde akrabalarının düşüncesine kız öğrencilere göre biraz daha önem verdiği, kız öğrencilerin ise kısmen önemli olarak gördüğü belirtilmektedir. Akrabaların eş seçimindeki düşüncelerini önemsiz olarak görenlerin oranı daha yüksektir. Görücü usulü dediğimiz daha çok geleneksel ailelerde kendisini gösteren eş seçiminde, akrabaların rolünün fazla olduğu düşünülmektedir. Fakat günümüzde giderek yaygın hale gelen kişileirn eş adayını kendilerinin tercih ettiği, tanışarak evlenmenin olduğu bilinmktedir. Bu yüzden kişilerin eş seçim tercihlerinde akrabalarının etkisinin giderek azaldığı düşünülmektedir.

Tablo 43. Eş seçiminde Komşuların Düşüncesinin Önemi

	N	%
Çok önemli	40	4,4
Kısmen önemli	160	17,8
Önemsiz	699	77,7
Cevaplanmayan	1	0,1
Toplam	900	100,0

Eş seçiminde komşuların düşüncesine bakıldığında katılımcıların % 77,7'si (699 kişi) önemsiz olduğunu, %17,8'i (160 kişi) kısmen önemli olduğunu, %4,4 (40 kişi) çok önemli olduğunu belirtmiştir. 1 kişi ise cevapsız bırakmıştır.

Eş seçiminde komşuların düşüncesini cinsiyete göre değerlendirdiğimizde; erkek öğrencilerin %6,6'sı (29 kişi) çok önemli, %18,4'ü (81 kişi) kısmen önemli ve %75,1'i (331 kişi) önemsiz olduğunu belirtmiştir. Kız öğrencilerin ise %2,4'ü (11 kişi) çok önemli, %17,2'si (79 kişi) kısmen önemli ve %80,3'ü (368 kişi) önemsiz olduğunu belirtmiştir. Cinsiyet ile eş seçiminde akrabanın düşüncesi değişkenine göre Ki-Kare değerine göre (p:0,008>0,005) anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 48). Eş seçiminde komşuların düşüncesi annenin, babanın ve akrabanın düşüncesine göre daha az önemli olduğu görülmektedir. Bu durumun olması apartman hayatında yaşamanın getirdiği sonuçlar ile komşuluk ilişkilerinin eskiye nazaran daha zayıf olması, paylaşımların azalmasıyla ilgili olduğu düşünülmektedir. Kişilerin aldığı kararlarda komşuların onayının bir önemi olmadığı anlaşılmaktadır.

Tablo 44. Eş Seçiminde Kültürel Farkların Önemi

	N	%
Çok önemli	402	44,7
Kısmen önemli	420	**46,7**
Önemsiz	77	8,6
Cevaplanmayan	1	0,1
Toplam	900	100,0

Eş seçiminde kültürel farkların önemine bakıldığında katılımcıların %46,7'si (402 kişi) kısmen önemli olduğunu, %44,7'si (420 kişi) çok önemli olduğunu ve %8,6'sı (77 kişi) önemsiz olduğunu belirtmiştir. 1 kişi de soruyu cevapsız bırakmıştır. Kültürün bir birikim olduğu düşünülürse bireylerin karşı cinsle olan ilişkilerini, sınırlarını ve kurallarını belirlemektedir. Bu tutum ve davranışların yönlendirmesinde etkili düşünüldüğünden kişilerin eş seçiminde kültürü, kültürel farkları önemli gördüğü söylenebilir. Kişilerin kendi arasında kültür farkının fazla olması bireylerin karşılıklı iletişimini ve birbirlerini anlamayı zorlaştıracağından dolayı bireyler eş seçiminde kültür farkına dikkat etmektedir. Kişiliğin gelişmesinde kültürün çok önemli yeri olduğu bilinmektedir.

Eş seçiminde kültürel fark düşüncesini cinsiyete göre değerlendirdiğimizde; erkek öğrenlerin %40,4'ü (178 kişi) çok önemli, %49'u (216 kişi) kısmen önemli ve %10,7'si (47 kişi) önemsiz olduğunu ifade etmiştir. Cinsiyete göre kültürel farkın önemi değişkeninde Ki-Kare değerine bakıldığında (p: 0,011> 0,005) anlamlı ilişkinin olmadığı görülmektedir(Bkz. Ek Tablo 49). Kız öğrencilerin, erkek öğrencilere göre daha çok önemli gördüğü, erkek öğrencilerin ise kısmen önemli olduğunu belirttiği görülmektedir. Teknolojik gelişmelerle birlikte kitle iletişim araçlarının da yaygınlaşması farklı kültürlere sahip bireylerin tanışma şansını artırmıştır. Günümüz evliliklerinde de farklı kültüre sahip kişilerin hayatlarını birleştirdikleri görülmektedir. Fakat karşılıklı ilişkilerde iletişim sağlamada, sosyal hayatı devam ettirmede farklı kültürden olan kişilerin zorluk yaşadığı bilinmektedir. Bundan dolayı kişilerin eş seçiminde kültürel farka önem vermeleri sağlıklı yuva için önemlidir.

Tablo 45. Eş Seçiminde Aynı Dini İnanca Sahip Olmanın Önemi

	N	%
Çok önemli	694	**77,1**
Kısmen önemli	161	17,9
Önemsiz	44	4,9
Cevaplanmayan	1	0,1
Toplam	900	100,0

Eş seçiminde dini inancın aynı olmasının çok önemli olduğunu belirtenlerin oranı %77,1 (694 kişi), kısmen önemli olduğunu belirtenlerin oranı %17,9 (161 kişi), önemsiz olduğunu belirtenlerin oranı ise %4,9 (44 kişi). 1 kişi ise cevapsız bırakmıştır.

Eş seçiminde dinin inancın aynı olması düşüncesini cinsiyete göre değerlendirdiğimizde; erkek öğrencilerin %72,1'i (318 kişi) çok önemli, %21,3'ü (94 kişi) kısmen önemli ve %6,6'sı (29 kişi) önemsiz olduğunu belirtmektedir. Kız öğrencilerin %82,1'i (376 kişi) çok önemli, %14,6'sı (67 kişi) kısmen önemli ve %3,3'ü (15 kişi) önemsiz olduğunu belirtmektedir. Bu iki değişken arasındaki ilişkiye bakıldığında Ki-Kare değerine göre (p: 0,001<0,005) anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 50). Aynı dini inanca sahip olma kriterini kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha "çok önemli" gördüğü, erkek öğrencilerin ise bu durumu "kısmen önemli" gördüğü belirtilmektedir. Genel anlamda ise Türk aile yapısının muhafazakar olduğunu, dini inancın karşı tarafla aynı olmasına önem verdiği görülmektedir. Bu konuda İslam dininin evlilik ile ilgili kriterlerinde etkili olduğu düşünülmektedir. Eş adaylarının dinin inancının aynı olmasının yanında, inanca bağlı olarak dini ritüellerin yerine getirilmesi konusunda da aynı fikire sahip olmaları önemlidir.

Tablo 46. Eş Seçiminde Aynı Etnik Kökene Sahip Olmanın Önemi

	N	%
Çok önemli	331	36,8
Kısmen önemli	394	**43,8**
Önemsiz	173	19,2
Cevaplanmayan	2	0,2
Toplam	900	100,0

Eş seçiminde aynı etnik kökene sahip olma düşüncesine katılımcıların %43,8'i (394 kişi) kısmen önemli olduğunu, %36,8'i (331 kişi) çok önemli olduğunu, %19,2'si (173 kişi) etnik kökenin aynı olmasının önemsiz olduğunu belirtmiştir. 2 kişi bu soruyu cevapsız bırakmıştır. Genel olarak katılımcılar, eş seçiminde etnik kökenin önemli olduğunu ifade etmiştir. Eş seçiminde bulunurkenetnik kökenin aynı olmasının istenmesinde bireylerin ailelerin etkisinin olduğu düşünülmektedir. Ailelerin farklı etnik kökenlerden evliliklere sıcak bakmadığı, hatta bir çok ailenin karşı çıktığı bilinmektedir. Farklı etnik kökenden olan bireylerin ortak kültür oluşturup birbirlerine, ailelerine ve çevrelerine uyum sağlamalarının zor olduğunu düşündükleri için eş adaylarıyla aynı etnik kökende olmayı tercih ettikleri söylenebilir.

Eş seçiminde etnik kökenin aynı olması düşüncesini cinsiyete göre değerlendirdiğimizde; erkek öğrencilerin %35,8'i (158 kişi) çok önemli, %42,9'u (189 kişi) kısmen önemli ve %21,3'ü (94 kişi) önemsiz olduğunu belirtmektedir. Kız öğrencilerin ise %37,9'u (173 kişi) çok önemli, %44,9'u (205 kişi) kısmen önemli ve %17,3'ü (79 kişi) önemsiz olduğunu belirtmektedir. Cinsiyet ve aynı etnik köken değikenini Ki-Kare değerine (p: 0,309 > 0,005) göre anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 51). Eş seçiminde etnik kökenin "kısmen önemli" olduğu yönünde yoğunlaşma bulunmaktadır. Cinsiyete göre etnik kökenin aynı olması düşüncesinde çok fark olmamakla birlikte kızların bu kriteri biraz daha önemsediği görülmektedir.

Tablo 47. Kızlar İçin İdeal Evlilik Yaşı

Yaş	N	%
18-20	50	5,6
21-23	270	30,0
24-26	486	**54,0**
27-29	76	8,4
30 ve üzeri	9	1,0
Cevaplanmayan	9	1,0
Toplam	900	100,0

"Kızlar için ideal evlilik yaşı nedir?" sorusuna katılımcıların %54'ü (486 kişi) 24-26 yaş grubunun, %30'u (270 kişi) 21-23 yaş grubunun, %8,4 (76 kişi) 27-29 yaş grubunun ideal olduğunu belirtmiştir. % 5,6'sı (50 kişi) 18-20 yaş grubunun ideal olduğunu, %1'i (9 kişi) 30 ve üzerinin kızlar için ideal evlilik yaşı olduğunu belirtmiştir. 9 kişi de bu soruyu yanıtlamamıştır.

Kızlar için ideal evlilik yaşını cinsiyete göre değerlendirdiğimizde; erkek öğrencilerin kızların ideal evlilik yaşı için daha çok 21-23 ve 24-26 yaş aralığını belirtirken, kızlar 24-26 yaş aralığının daha ideal olduğunu belirtmektedir. Kız öğrencilerin %62,3'ü (283 kişi) 24-26 yaş aralığının ideal olduğunu, erkek öğrencilerin %46,5'i (203 kişi) de bu yaş aralığının ideal olduğunu belirtmektedir. Kızlar için ideal evlilik yaşının cinsiyete göre değerlendirdiğimizde Ki-Kare değerine göre (p: 0,000 < 0,005) anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 52). Bu yaş aralığının ideal olarak görülmesinde kız ve erkek öğrencilerin mezuniyeti ile birlikte istihdama katılma yaşınında ortalama bu düzeyde olmasının etkili olduğu düşünülmektedir. Kız öğrencilerin öğrenim hayatı ve devamında iş hayatına öncelik vermesi, hayatını garanti altına almak istemesi, evlilik yaşının ilerlemesine sebep olabilmektedir.

Öğrencilerin annelerinin eğitim durumuna göre kızlar için ideal evlilik yaşı değerlendirildiğinde; annelerinin eğitim seviyesinin artmasıyla birlikte küçük yaşta evliliğin ideal olma düşüncesi azalmaktadır. Annelerin eğitim seviyesi ile kızlar için

ideal evlilik yaşı değişkeninin Ki-Kare değerine göre (p:0,000 < 0,005) arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 53). Öğrencilere göre özellikle eğitim seviyesi yüksek olan annelerin, çocuklarını erken yaşta evlendirmeye sıcak bakmadıkları, çocuklarının eğitimlerine daha çok önem verdikleri düşünülmektedir.

Öğrencilerin babalarının eğitim durumuna göre kızlar için ideal evlilik yaşı değerlendirildiğinde ise babalarının eğitim seviyesine göre, ideal evlilik yaşında artış görülmektedir. Babaların eğitim seviyesi ile kızlar için ideal evlilik yaşı değişkeninin Ki-Kare değerine göre (p:0,000 < 0,005) arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 54). Özellikle okur yazar olmayan babaların olduğu hanelerde kızlar için ideal evlilik yaş aralığının "18-20" yaş aralığına dönük cevapların yüksek olduğu görülmektedir. Ortaya çıkan bu sonuca göre, kızlarının evlenmeye daha öncelik verip eğitimlerine çok önem vermedikleri, bir an önce evlenip yuvalarını kurmak istediklerini dolaylı olarak göstermektedir.

Hayatını en fazla geçirdiği yerleşim yerine göre kızlar için ideal evlilik yaşını değerlendirdiğimizde; köy ve kasabada "18-20" yaş aralığının daha çok olduğunu, il ve büyükşehirde ise "24-26" yaş aralığının daha çok olduğu görülmektedir. Bu iki değişken arasında Ki-Kare değerine göre (p:0,000<0,005) anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 55). Köy ve kasabada daha çok geleneksel aile türünün yaşamasının bu duruma etki ettiği düşünükmektedir. Geleneksel ailenin ideal evlilik yaşının daha küçük olmasında ise öğrenime verilen değerin az olması ile birlikte bir an önce evlenip, çocuk sahibi olmanın önemli olduğu görüşü vardır. Şehir ya da büyükşehirlerde erken evliliğin uygun görülmediği, kişilerin öğrenimlerinin bitmesi sonrasında dahi iş hayatını düzene koyduktan sonra evlilik düşünmeleri öncelikli olarak düşünülmektedir. Kişilerin bu düşünceleri de ideal evlilik yaşının ilerlemesine neden olmaktadır.

Tablo 48. Erkeler İçin İdeal Evlilik Yaşı

	N	%
18-20	6	0,7
21-23	57	6,3
24-26	418	**46,4**
27-29	358	39,8
30veüzeri	52	5,8
Cevaplanmayan	9	1,0
Toplam	900	100,0

Erkekler için ideal evlilik yaşına katılımcıların %46,4'ü (418 kişi) 24-26 yaş grubunun, %39,8'inin (358 kişi) 27-29 yaş grubunun, %6,3'ün (57 kişi), 21-23 yaş grubunun ideal olduğunu belirtmiştir. %5,8'inin (52 işi) 30 ve üzeri yaş grubunun, %0,7'sinin (6 kişi) 18-20 yaş grubunun erkekler için ideal evlilik yaşı olduğunu belirtmiştir. 9 kişi ise soruyu cevaplamamıştır.

Erkekler için ideal evlilik yaşını cinsiyete göre değerlendirdiğimizde; kız öğrencilerin %45,8'i (208 kişi) "24-26" yaş aralığını, %44,5'i (202 kişi) de "27-29" yaş aralığını belirttiği görülmektedir. Erkek öğrencilerinde %48,1'i (210 kişi) "24-26" yaş aralığını, %35,7'si de (156 kişi) "27-29" yaş aralığını belirttiği görülmektedir. Bu iki değişken arasındaki ilişkiye bakıldığında Ki-Kare değerine göre (p: 0,007>0,005) cinsiyet üzerinden anlamlı bir ilişki söz konusu değildir (Bkz. Ek Tablo 56). Kızların, erkeklerin ideal evlilik yaş aralığını belirlemede istihdamın yani kişinin ekonomik garantisinin olmasını istedikleri, erkek öğrencilerin ise üniversiteden mezun olduktan sonra iş bulma durumunu ve askerlik durumunu göz önünde bulundurdukları düşünülmektedir.

Erkekler için ideal evlilik yaşının annelerinin eğitim durumuna göre değerlendirdiğimizde eğitim seviyesinin artmasıyla birlikte ideal evlilik yaşının biraz daha yükselmesi söz konusu olmuştur. Erkek çocuklarını evlendirmede Lise mezunu annelerin %50,6'sı (78 kişi) "24-26" yaş aralığının, üniversite mezunu olan annelerin ise

%55,7'si (54 kişi) "27-29" yaş aralığının ideal olduğunu belirtmişlerdir. Bu değişkenler arasında Ki-Kare testine göre (p: 0,001< 0,005) anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 57). Annelerin eğitim seviyelerinin artmasıyla birlikte çocuklarının mezun olduktan ve iyi bir iş bulduktan sonra evlenmeleri gerektiğini düşündükleri ifade edilebilir.

Babanın eğitim durumuna göre ise erkek öğrencilerin ideal evlilik yaş aralığının ise; eğitim seviyesi düşük olan babaların "21-23" yaş aralığının ideal olduğunu düşünenlerin en yüksek yüzdeliğe sahip olduğu görülmektedir. Üniversite mezunu olan babaların ise; erkek çocukları için "27-29" yaş aralığını ideal olarak düşündükleri görülmektedir. Bu değişkenler arasında Ki-Kare değerine göre (p:0,000<0,005) anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 58). Bu duruma eğitim seviyesi yüksek olan babaların, erkek çocuklarının bir an önce evlenip, yuva kurmalarını istemeleri ve mezuniyetlerine önem vermelerinin etkili olduğu düşünülmektedir.

Hayatını en uzun geçirdiği yerleşim yerine göre erkekler için ideal evlilik yaşının il ve büyükşehirlerde "24-26" yaş aralığının ideal olduğunu, köy ve kasabada ise daha küçük yaş aralığının ideal olduğunu düşündükleri görülmektedir. Bu değişkenler arasında Ki-Kare değerine göre (p:0,000<0,005) anlamlı ilişki olduğu görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 59). Kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre ideal evlilik yaşının daha küçük olması, içinde yetiştikleri çevrenin etkisi bağlamında düşünülebilir.

Tablo 49. "Evlilik İçin Mezun Olmak Gereklidir" Düşüncesinin Önem Derecesi

	N	**%**
Çok önemli	659	**73,2**
Kısmen önemli	184	20,4
Önemsiz	47	5,2
Cevaplanmayan	10	1,1
Toplam	900	100

Evlilik için mezun olmanın "çok önemli" olduğunu belirtenlerin oranı %73,2 (659 kişi), "kısmen önemli" olduğunu belirtenlerin oranı %20,4 (184 kişi), mezun

olmanın "önemsiz" olduğunu belirtenlerin oranı ise %5,2 (47 kişi)'dir. Bu soruyu cevaplamayan ise %1,1 (10 kişi)'dir.

Evlilik için mezun olma şartını cinsiyete göre değerlendirdiğimizde her iki cinsiyet grubu için de çok önemli olduğu belirtilmektedir. Öğrencilerin öğrenimlerini tamamladıktan sonra evlilik gerçekleştirmek istemeleri, hayata daha hazırlıklı olarak başlamak istediklerini göstermektedir. Bu konuda hem erkek öğrencilerin hem de kız öğrencilerin mezuniyeti önemsedikleri görülmektedir. Ki-Kare değerine (p:0,068>0,005) göre bu iki değişken arasında anlamlı bir ilişki söz konusu değildir (Bkz. Ek Tablo 60).

Evlilik için mezun olma şartını okuduğu üniversiteye göre değerlendirdiğimizde; anket uygulanan üç üniversitenin öğrencilerinin "çok önemli" olduğunu düşünenlerin oranı yüksektir. Mezun olma şartını "kısmen önemlidir" şeklinde belirtenlerin ise daha çok özel üniversite öğrencisi olması dikkat çekicidir. Ki-Kare değerine göre bu değişkenler arasında (p: 0,002<0,005) anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 61). Özel üniversite öğrencisinin evlilik için mezun olma şartını devlet üniversite öğrencileri kadar önemli görmediği görülmektedir. Buradan kişilerin maddi durumlarının iyi olması, mezun olup işe başlamayı gerektirecek kadar ihtiyaçlarının olmamasının etkisi vardır şeklinde yorum yapabilmek mümkündür.

Tablo 50. "Evlilik İçin Askerlik Gereklidir" Düşüncesinin Önem Derecesi

	N	%
Çok önemli	585	**65,0**
Kısmen önemli	246	27,3
Önemsiz	59	6,6
Cevaplanmayan	10	1,1
Toplam	900	100,0

Evlilik için askerliğin "çok önemli" olduğunu belirtenlerin oranı %65 (585 kişi), kısmen önemli olduğunu belirtenlerin oranı %27,3 (246 kişi), askerliğin evlilik için önemsiz olduğunu belirtenlerin oranı ise %6,6 (59 kişi)'dır. Bu soruyu cevaplamayan ise %1,1 (10 kişi)'dir.

Evlilik için askerlik şartını cinsiyete göre değerlendirdiğimizde; erkek öğrencilerin %62,2'si (271 kişi) çok önemli, %30,5'i (133 kişi) kısmen önemli ve %7,3'ü (32 kişi) önemsiz olduğunu belirtmiştir. Kız öğrencilerin ise %69,2'si (314 kişi) çok önemli, %24,9'u (113 kişi) kısmen önemli ve %5,9'u (27 kişi) önemsiz olduğunu belirtmektedir. Hem erkek öğrenciler hem de kız öğrenciler evlilik için askerliğin yapılmasının "çok önemli" olduğunu belirtmektedir. Ki-Kare değerine göre (p:0,089>0,005) evlilik için askerlik yapma şartının cinsiyet değişkeniyle arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 62).Evlendikten sonra askerlik yapmak, belli bir süre ayrı kalmayı, iş hayatından uzak kalmayı ve ekonomik gelir olarak değişikliği göze almayı gerektirmektedir. Bunun içinde kişilerin bu sürecin zorluğuna istinaden evlenmeden önce askerlik yapma şartını önemsedikleri düşünülmektedir.

Evlilik için askerlik şartını okuduğu üniversiteye göre değerlendirdiğimizde; Selçuk Üniversitesi öğrencilerinin %69,4'ü (343 kişi) çok önemli, %24,9'u (123 kişi) kısmen önemli ve %5,7'si (28 kişi) önemsiz olduğunu belirtmektedir. Necmettin Erbakan Üniversite öğrencilerinin %67,6'sı (200 kişi) çok önemli, %26,7'si (79 kişi) kısmen önemli ve %5,7'si (17 kişi) önemsiz olduğunu belirtmektedir. KTO Karatay Üniversitesi öğrencilerinin %42'si (42 kişi) çok önemli, %44'ü (44 kişi) kısmen önemli ve %14'ü (14 kişi) önemsiz olduğunu belirtmektedir. Devam edilen üniversite türüne göre evlilik için askerlik şartı değişkenlerinin arasındaki ilişkiye bakıldığında Ki-Kare değerine göre (p: 0,000 < 0,005) anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 63). Evlilik için askerlik şartını devlet üniversitesi öğrencilerinin "çok önemli" gördüğü, KTO Karatay Üniversitesi öğrencilerinin ise "kısmen önemli" gördüğü dikkat çekmektedir. Burada özel üniversite öğrencilerinin ailelerinin ekonomik gelirlerinin yüksek olması ile bedelli askerlik yapabilme ihtimalinin yüksek olması arasında ilişki kurulabilir. Yani evlilik için askerliğin erkekler açısından çok önemli olduğu belirtilse de, erkekler açısından özel üniversitede olanların bakış açısının farklı olduğu görülmektedir.

Tablo 51. "Evlilik İçin İş Sahibi Olmak Gereklidir" Düşüncesinin Önem Derecesi

	N	%
Çok önemli	790	**87,8**
Kısmen önemli	89	9,9
Önemsiz	11	1,2
Cevaplanmayan	10	1,1
Toplam	900	100,0

Evlilik için iş sahibi olmanın "çok önemli" olduğunu belirtenlerin oranı %87,8 (790 kişi) "kısmen önemli" olduğunu belirtenlerin oranı %9,9 (89 kişi), iş sahibi olmanın "önemsiz" olduğunu belirtenlerin oranı ise %1,2 (11 kişi) dir. Bu soruya cevap vermeyenler ise %1,1 (10 kişi)'dir.

Evlilik için iş sahibi olma şartını cinsiyete göre değerlendirdiğimizde; erkek öğrencilerin %88,5'i (386 kişi) çok önemli, %10,6'sı (46 kişi) kısmen önemli ve %0,9'u (4 kişi) önemsiz olduğunu belirtmektedir. Kız öğrencilerin ise %89'u (404 kişi) çok önemli, %9,5'i (43 kişi) kısmen önemli ve %1,5'i (7 kişi) önemsiz olarak belirtmektedir. Ki-Kare değerine göre (p: 0,617 >0,005) bu değişkenler arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 64). Erkek ve kız öğrenciler için evlilikte iş sahibi olmanın "çok önemli" olduğu görülmektedir. Bu bağlamda evliliği sürdürebilmek, hayat şartlarına daha fazla uyum sağlayabilmek için belli bir ekonomik döngünün olması gerektiğinden evlilik öncesinde iş sahibi olmanın erkek ve kız öğrenciler için önemli olduğu düşünülmektedir.

Evlilik için iş sahibi olmayı okuduğu üniversiteye göre değerlendirdiğimizde; Selçuk Üniversitesi öğrencilerinin %90,5'i (447 kişi) çok önemli, %8,9'u (44 kişi) kısmen önemli ve %0,6'sı (3 kişi) önemsiz olduğunu belirtmektedir. Necmettin Erbakan Üniversitesi öğrencilerinin %87,8'i (260 kişi) çok önemli, %10,1'i (30 kişi) kısmen önemli ve %2'si (6 kişi) önemsiz olduğunu belirtmektedir. Genel olarak baktığımızda üniversite öğrencilerinin %88,8 ile "çok önemli" olduğunu söylemeleri bu konuda hem fikir olduklarını göstermektedir. Ki-Kare testine göre (p: 0,125>0,005) evlilikte iş sahibi

olmak ile üniversite öğrencileri değişkenlerinde anlamlı bir ilişkinin ortaya çıkmadığı görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 65). Evlilik için iş sahibi olmak bireyin yaşamını, evlilik hayatını, kendisinin hangi şartlar altında yuva kuracağını belirleyebilmektedir. Aynı zamanda kişinin hangi işe sahip olduğu, kendi statüsünü belirleyeceğinden evlilik için oldukça önemlidir.

Tablo 52. "Evlilik İçin Uygun Eş Adayı Bulmak Gereklidir"Düşüncesinin Önem Derecesi

	N	%
Çok önemli	831	**92,3**
Kısmen önemli	55	6,1
Önemsiz	4	0,4
Cevaplanmayan	10	1,1
Toplam	900	100,0

Evlilik için uygun eş adayı bulmanın çok önemli olduğunu belirtenlerin oranı %92,3 (831 kişi), kısmen önemli olduğunu belirtenlerin oranı %6,1 (55 kişi) ve uygun eş adayı bulmanın öenmsiz olduğunu düşünenlerin oranı %0,4 (4 kişi)'tür. %1,1 (10 kişi) de soruya cevap vermemiştir.

Cinsiyete göre evlilik için uygun eş adayını bulmak gereklidir kriterini değerlendirdiğimizde; erkek öğrencilerin %91,7'si (400 kişi) çok önemli, %7,8'i (34 kişi) kısmen önemli ve %0,5'i (2 kişi) önemsiz olduğunu belirtmektedir. Kız öğrencilerin ise %94,9'u (431 kişi) çok önemli, %4,6'sı (21 kişi) kısmen önemli ve %0,4'ü (2 kişi) önemsiz olduğunu belirtmektedir. Ki-Kare değerine göre evlilik için uygun eş adayı bulmak kriteri cinsiyete göre (p: 0,145>0,005) anlamlı bir ilişkinin olmadığını göstermektedir (Bkz. Ek Tablo 66). Erkek ve kız öğrenciler için uygun eş adayının bulunmasının "çok önemli" olmasında bireylerin kendi kişiliğiyle, kendi hayat tarzıyla, kendi yaşam biçimiyle ve kendi kültürel yapısıyla yakın olmasını istemesinin etkili olduğu düşünülmektedir.

Şu an okuduğu üniversiteye göre uygun eş adayını bulmak gerekir düşüncesini değerlendirdiğimizde; Selçuk Üniversitesi öğrencilerinin %92,9'u (459 kişi) çok önemli, %6,7'si (33 kişi) kısmen önemli ve %0,4'ü (2 kişi) önemsiz olduğunu belirtmektedir. Necmettin Erbakan Üniversitesi öğrencilerinin %92,9'u (275 kişi) çok önemli, %6,4'ü 819 kişi) kısmen önemli ve %0,7'si (2 kişi) önemsiz olduğunu belirtmektedir. KTO Karatay Üniversitesi öğrencilerinin %97'si (97 kişi) uygun eş adayının çok önemli olduğunu, %3'ü 83 kişi) de kısmen önemli olduğunu belirtmektedir. Evlilik için uygun eş adayının gerekli olma düşüncesini önemsiz olarak gören KTO Karatay Üniversitesi öğrenci bulunmamaktadır. Ki-Kare değerine göre (p: 0,586> 0,005) iki değişken arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 67). Bireylerin eş seçiminde uygun eş adayının olması gereklidir düşüncesine katılmalarının sebebi, kendi bireysel ihtiyaçlarını tamamlayacakları, kendisiyle benzer davranış gösterebilecekleri ve kendilerine benzer sosyo-ekonomik düzeyde olan kişileri seçtiğinden dolayı olduğu düşünülmektedir.

Tablo 53. Evliliğin Amacında Neslin Devamlılığı Düşüncesinin Önem Dereceleri

	N	%
Çok önemli	439	**48,8**
Kısmen önemli	351	39,0
Önemsiz	96	10,7
Cevaplanmayan	14	1,6
Toplam	900	100,0

"Neslin devamı evliliğin amacıdır" düşüncesini "çok önemli" olarak belirtenlerin oranı %48,8 (439 kişi), kısmen önemli olduğunu belirtenlerin oranı %39 (351 kişi) ve önemsiz olduğunu belirtenlerin oranı ise %10,7 (96 kişi)'dir. %1,6 oranında ise (14 kişi) bu soruya cevap vermemiştir.

"Neslin devamı evliliğin amacıdır" düşüncesini cinsiyete göre değerlendirdiğimizde; erkek öğrencilerin %52,7'si (228 kişi) çok önemli olduğunu, %37,4'ü (162 kişi) kısmen önemli olduğunu ve %9,9'u (33 kişi) önemsiz olduğunu

belirtmektedir. Kız öğrencilerin %46,6'sının (211 kişi) düşüncesi ise çok önemli, %41,7'sinin (189 kişi) kısmen önemli ve %11,7'sinin (53 kişi) önemsizdir. Ki-Kare değerine göre değişkenler arasında (p:0,189>0,005) anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 68). evliliğin amaçlarından birinin neslimn devamı olmasını erkek ve kız öğrenciler "çok önemli" olarak görmektedir. Fakat erkek öğrencilerin yüzdelik olarak kız öğrencilere göre neslin devamını daha çok önemsemesi erkek öğrencilerin soyunun devam etmesini daha çok istemesinden ve ataerkil düşünce yapısından kaynaklandığı söylenebilir.

Tablo 54. Evliliğin Amacında Düzenli Hayat Olma Düşüncesinin Önem Dereceleri

	N	%
Çok önemli	658	**73,1**
Kısmen önemli	198	22,0
Önemsiz	31	3,4
Cevaplanmayan	13	1,4
Toplam	900	100,0

"Düzenli hayatın olması evliliğin amacıdır"düşüncesine katılımcıların %73,1'i (658 kişi) çok önemli, %22'si (198 kişi) kısmen önemli ve %3,4'ü (31 kişi) önemsiz olduğunu belirtmektedir. %1,4'ü (13 kişi) ise bu soruyu cevaplamamıştır.

Düzenli bir hayatın olması evliliğin amacıdır düşüncesini cinsiyete göre değerlendirdiğimizde; erkek öğrencilerin %79,5'i (345 kişi) çok önemli, %17,3'ü (75 kişi) kısmen önemli ve %3,2'si (14 kişi) önemsiz olduğunu belirttikleri görülmektedir. Kız öğrencilerin ise %69,1'i (313 kişi) çok önemli, %27,2'si (123 kişi) kısmen önemli ve %3,8'i (17 kişi) önemsiz olduğunu belirtmektedir. Ki kare değerine göre (p:0,001 < 0,005) iki değişken arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 69). Erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre düzenli hayatın evliliğin amacı olması düşüncesine daha fazla önem verdiği görülmektedir. Bu durum erkek öğrencilerin, temel ihtiyaçlarını gidermede yemek, uyku gibi konularda daha düzenli olmak istediklerini göstermektedir. Kız öğrencilerin ise düzenli hayat anlamını kısmen önemlidir olarak

düşünenlerin erkek öğrencilere göre yüksek olmasında da sorumluluklarının arttığını düşünmeleri etkilidir diyebiliriz.

Tablo 55. Evliliğin Amacında Hayatı Paylaşmak Düşüncesinin Önem Dereceleri

	N	%
Çok önemli	803	**89,2**
Kısmen önemli	77	8,6
Önemsiz	9	1,0
Cevaplanmayan	11	1,2
Toplam	900	100,0

"Hayatı paylaşmak evliliğin amacıdır" düşüncesine katılımcıların %89,2'si (803 kişi) çok önemli olduğunu, %8,6'sı (77 kişi) kısmen önemli olduğunu ve %1'i (9 kişi) önemsiz olduğunu belirtmiştir. 11 kişi ise soruyu cevaplamamıştır.

Cinsiyete göre evliliğin amacının hayatı paylaşmak olduğu düşüncesi değerlendirildiğinde; erkek öğrencilerin %89,2'si (388 kişi) çok önemli olduğunu, %9,7'si (42 kişi) kısmen önemli ve %1,1'i (5 kişi) önemsiz olduğunu düşünmektedir. Kız öğrencilerin %91,4'ü (415 kişi) çok önemli, %7,7'si (35 kişi) kısmen önemli ve %0,9'u (4 kişi) önemsiz olduğunu belirtmektedir. Ki-Kare değerine göre (p:0,535>0,005) değişkenler arasında cinsiyet açısından anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 70). Her iki cinsiyet açısından da hayatı paylaşmanın amaç ve "çok önemli" olduğu görülmektedir. Bu durumun amaç olmasında kişilerin bundan sonraki hayatlarını biriyle paylaşmak istemeleri, yanlız kalmak istememelerinin etkili olduğu düşünülmektedir. Evlilik hayatında kişilerin sorumluluklarının artmasıyla birlikte başlarına gelebilecek iyi, kötü, mutlu mutsuz günlerinde duyguları ve düşünceleri birlikte paylaşmalarının etkisi vardır. Sosyal ve ekonomik gelişimlerin hızlanması ile birlikte bir çok ailede ekonomik sorumluluğu hem kadın hemde erkek paylaşmaktadır. Bu paylaşımın yanında anne ve babaya ait rolleri, çocuk ile ilgilenmeyi ve çocuğa zaman ayırmayı da paylaşmak söz konusu olabilmektedir.

Tablo 56. Evliliğin Amacında Dinin Emretmesi Düşüncesinin Önem Dereceleri

	N	%
Çok önemli	609	**67,7**
Kısmen önemli	209	23,2
Önemsiz	69	7,7
Cevaplanmayan	13	1,4
Toplam	900	100,0

"Dinin emretmesi evliliğin amacıdır" düşüncesine katılımcıların %67,7'si (609 kişi) çok önemli olduğunu, %23,2'si (209 kişi) kısmen önemli olduğunu ve %7,7'si (69 kişi) önemsiz olduğunu belirtmiştir. 13 kişi ise bu soruyu cevaplamamıştır.

Cinsiyete göre dinin emretmesi evliliğin amacı olma düşüncesini değerlendirdiğimizde; erkek öğrencilerin %70,7'si (307 kişi) çok önemli olduğunu, %20,5'i (89 kişi) kısmen önemli ve %8,8'i (38 kişi) önemsiz olduğunu belirtmektedir. Kız öğrencilerin ise %66,7'si (302 kişi) çok önemli, %26,5'i (120 kişi) kısmen önemli ve %6,8'i (31 kişi) önemiz olduğunu belirtmektedir. Ki kare değerine göre (p:0,084>0,005) bu değişkenler arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır (Bkz. Ek Tablo 71). Dinin emretmesinin evliliğin amacı olmasını her iki cinsiyette "çok önemli" olarak görmektedir. Bunun önemi, İslam dininde evliliğin sünnet olması ve Türk toplumunda evliliğe kutsallık atfedilmesi algısıyla bağlantılı olduğu düşünülmektedir.

Tablo 57. Mutlu Yuva İçin Ekonomik Refahın Olması Düşüncesinin Önem Dereceleri

	N	%
Çok önemli	455	**50,6**
Kısmen önemli	416	46,2
Önemsiz	18	2,0
Cevaplanmayan	11	1,2
Toplam	900	100,0

"Mutlu yuva için ekonomik refahın olması gereklidir" düşüncesinin "çok önemli" olduğunu belirtenlerin oranı %50,6 (455 kişi), "kısmen önemli" olduğunu belirtenlerin oranı %46,2 (416 kişi) ve önemsiz olarak belirtenlerin oranı da %2 (18 kişi)'dir. 11 kişi ise bu soruya cevap vermemiştir.

"Mutlu yuva için ekonomik refahın olması gereklidir" düşüncesini cinsiyete göre değerlendirdiğimizde; erkek öğrencilerin %53,9'u (235 kişi) çok önmeli, %43,6'sı (190 kişi) kısmen önemli ve %2,5'i (11 kişi) önemsiz olduğunu belirtmektedir. Kız öğrencilerin ise %48,6'sı (220 kişi) çok önemli, %49,9'u (226 kişi) kısmen önemli ve %1,5'i (7 kişi) önemsiz olduğunu belirtmektedir. Cinsiyete göre bu değişkeni değerlendirdiğimizde Ki-Kare testine göre (p:0,124 > 0,005) anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 72). Mutlu bir yuva için ekonomik refah seviyesini "önemli" görenlerin oranı yüksektir. Bunun sebebi olarak kişilerin evlilikten beklentilerde ki maddiyatın ve ekonomik özgürlüğün artması şeklinde düşünülmektedir. Gençlerin mutluluğu bir şekilde parada ve maddiyatta görmesi, evlilikteki mutluluğu buna bağlaması ihtimal olarak değerlendirilirse, ekonomik refahın etkisinin ne kadar önemli olduğu görülmektedir.

Tablo 58. Mutlu Yuva İçin Anlayışın Olması Düşüncesinin Önem Dereceleri

	N	%
Çok önemli	851	**94,6**
Kısmen önemli	35	3,9
Önemsiz	3	0,3
Cevaplanmayan	11	1,2
Toplam	900	100,0

Mutlu yuva için anlayışın olmasının "çok önemli" olduğunu belirtenlerin oranı %94,6 (851 kişi), kısmen önemli olduğunu belirtenlerin oranı %3,9 (35 kişi) ve önemsiz olduğunu belirtenlerin oranı %0,3 (3 kişi)'dür. 11 kişi ise soruyu cevapsız bırakmıştır. "Mutlu yuva için anlayışın olması gereklidir" düşüncesini cinsiyete göre değerlendirdiğimizde; erkek öğrencilerin %94,3'ü (411 kişi) çok önemli, %5,5'i (24 kişi)

kısmen önemli ve %0,2'si (1 kişi) önemsiz olduğunu belirtmektedir. Kız öğrencilerin %97,1'i (440 kişi) çok önemli, %2,4'ü (11 kişi) kısmen önemli ve %0,4'ü (4 kişi) önemsiz olduğunu belirtmektedir. Ki-Kare değerine (p: 0,054 > 0,005) göre değişkenler arasında anlamlı bir ilişki söz konusu değildir (Bkz. Ek Tablo 73). Kişilerin sağlıklı iletişim kurabilmesi ve birbirlerinin haklarına saygılı olabilmesi için karşılıklı anlayışın olması her iki cinsiyet açısından da çok önemli ve gereklidir. Karşılıklı ilişkilerde anlayışlı olmak karşı tarafa verilen değerin yanında doğrudan, açık ilişki kurabilme yeteneği ile de ilgilidir. Bireyler kendi istek ve beklentilerini açık bir dille ifade ettiklerinde veya karşı tarafın istek ve beklentileri açık bir şekilde dile getirildiğinde anlayışın olması muhtemeldir. O yüzden mutlu yuva içinde karşılıklı anlayışın olması çok önemlidir.

Tablo 59.Mutlu Yuva İçin Eşlerin Birbirine Destek Olması Düşüncesinin Önem Derecesi

	N	**%**
Çok önemli	856	**95,1**
Kısmen önemli	31	3,4
Önemsiz	2	0,2
Cevaplanmayan	11	1,2
Toplam	900	100,0

Mutlu yuva için eşlerin birbirine destek olmasının "çok önemli" olduğunu belirtenlerin oranı %95,1 (856 kişi), kısmen önemli olduğunu belirtenlerin oranı %3,4 (31 kişi) ve önemsiz olduğunu belirtenlerin oranı %0,2 (2 kişi)'dir. 11 kişi ise bu soruyu cevapsız bırakmıştır.

"Mutlu yuva için eşlerin birbirlerine destek olması gereklidir" düşüncesini cinsiyete göre değerlendirdiğimizde; erkek öğrencilerin %96,3'ü (420 kişi) çok önemli, %3,7'si (16 kişi) kısmen önemli olduğunu belirtmektedir. Önemsiz olarak görenlerin oranı ise %0'dır. Kız öğrencilerin %96,2'si (436 kişi) çok önemli, %3,3'ü (15 kişi) kısmen önemli ve %0,4'ü (2 kişi) önemsiz olarak görmektedir. Ki-Kare değerine göre (

p: 0,367 > 0,005) cinsiyetle arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 74). Mutlu bir yuva için kişilerin birbirlerine destek olması gerektiğini hem erkek öğrencilerin hem de kız öğrencilerin "çok önemli" olarak belirttikleri görülmektedir. Aile hayatında özelliklede geleneksel aile türünde kişiler arasında iş bölümünün olduğu bilinmektedir. Evin içindeki işlerin kızlar tarafından dışındaki işlerin ise erkekler tarafından yapılması gerekir şeklinde algının olduğu gerçektir. Fakat kız öğrencilerinde eğitim öğretim hayatına dahil olması ile birlikte iş hayatına atıldığı ve evde geçirdiği vaktin kısıtlı olduğu bilinmektedir. Bu yüzden de evleneceği kişi ile mutlu bir yuva kurmak için eşlerin birbirlerine her konuda destek olmaları beklenmektedir. Bu beklentinin her iki cinsiyet içinde önemli olmasının yanında kızlar için daha çok anlam ifade ettiği düşünülmektedir.

Tablo 60. Mutlu Yuva İçin Eşlerin Çocuk Sahibi Olma Düşüncesinin Önem Dereceleri

	N	%
Çok önemli	435	**48,3**
Kısmen önemli	393	43,7
Önemsiz	61	6,8
Cevaplanmayan	11	1,2
Toplam	900	100,0

Mutlu yuva için eşlerin çocuk sahibi olmasının "çok önemli" olduğunu belirtenlerin oranı %48,3 (435 kişi), kısmen önemli olduğunu belirtenlerin oranı %43,7 (393 kişi) ve önemsiz olduğunu belirtenlerin oranı %6,8 (61 kişi)'dir. 11 kişi de bu soruyu cevapsız bırakmıştır.

"Mutlu yuva için eşlerin çocuk sahibi olması gereklidir" düşüncesini cinsiyete göre değerlendirdiğimizde; erkek öğrencilerin %50,9'u (222 kişi) çok öemli, %41,7'si (182 kişi) kısmen önemli ve %7,3'ü (32 kişi) önemsiz olduğunu belirtmektedir. Kız öğrencilerin ise %47'si (213 kişi) çok önemli, %46,6'sı (211 kişi) kısmen önemli ve %6,4'ü (29 kişi) önemsiz olduğunu belirtmektedir. Ki-Kare değerine göre (p: 0,341 >

0,005) de aralarında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 75). Mutlu yuva için çocuk sahibi olmak her iki cinsiyet içinde "önemli" olarak görülmektedir. Bunun yanında erkek öğrencilere nazaran kız öğrencilerin mutlu yuvanın olması ile çocuk sahibi olmak arasındaki bağlantıyı kurmada önem derecelerinde bölünmüşlüğün olduğu görülmektedir. Bu durum kadınların da iş hayatına atılması ve hayat şartlarından dolayı daha az sayıda çocuk sahibi olmak istemesi veya çocuk sahibi olmayı tamamen amaç edinmemesi ile ilgilidir şeklinde yorum yapılabilmektedir.

Tablo 61. Evliliğin Anlamının Sorumluluk Olması Düşüncesinin Dağılımı

	N	%
Çok önemli	777	**86,3**
Kısmen önemli	102	11,3
Önemsiz	11	1,2
Cevaplanmayan	10	1,1
Toplam	900	100,0

Evliliğin anlamının sorumluluk olması düşüncesine katılımcıların %86,3'ü (777 kişi) çok önemli, %11,3'ü (102 kişi) kısmen önemli olduğunu, %1,2'si (11 kişi) önemsiz olduğunu belirtmiştir. 10 kişi ise soruyu cevaplamamıştır.

"Evliliğin anlamı sorumluluktur" düşüncesini cinsiyete göre değerlendirdiğimizde; erkek öğrencilerin %88,5'i (386 kişi) çok önemli, %10,1'i (44 kişi) kısmen önemli ve %1,4'ü (14 kişi) önemsiz olduğunu belirtmektedir. Kız öğrencilerin %86,1'i (391 kişi) çok önemli, %12,8'i (58 kişi) kısmen önemli ve %1,1'i (5 kişi) önemsiz olduğunu belirtmektedir. Ki-Kare değerine göre (p: 0,431 > 0,005) cinsiyet ile evliliğin anlamı sorumluluktur düşüncesinin arasında anlamlı bir ilişki görülmemektedir (Bkz. Ek Tablo 76). Hem erkek öğrencilerin hem de kız öğrencilerin evliliği sorumluluk olarak algılamasında her ikisinin çalışmayı istemesi, hayatın müşterek olması ve birbirlerine karşı anlayışlı olarak iş paylaşımı yapılması gibi düşüncelerin etkili olduğudu düşünülmektedir. Sorumluluk duygusunun içinde karşıdaki

kişinin ihtiyaç, beklenti ve isteklerine cevap vermekte olduğundan dolayı evliliğin anlamının sorumluluk olduğu "önemli" görülmektedir.

Tablo 62. Evlendikten Sonra Erkeğin Ailesiyle Yaşamak Düşüncesinin Dağılımı

	N	%
Evet	64	7,1
Hayır	375	**41,7**
Fikrim yok	114	12,7
Şartlara bağlı	331	36,8
Cevaplanmayan	16	1,8
Toplam	900	100,0

Evlendikten sonra erkeğin ailesiyle birlikte yaşamak düşüncesine olumlu bakanların oranı %7,1 (64 kişi), bu düşünceye olumsuz bakıp hayır diyenlerin oranı %41,7 (375 kişi)'dir. Evlendikten sonra erkeğin ailesi ile birlikte yaşama konusunda fikri olmayanların oranı %12,7 (114 kişi) ve bu durumun şartlara bağlı olduğunu düşünenlerin oranı %36,8 (331 kişi)'dir. 16 kişi ise bu soruyu cevapsız bırakmıştır.

Evlendikten sonra erkeğin ailesi ile yaşamak düşüncesini cinsiyete göre değerlendirdiğimizde; erkek öğrencilerin %9'u (39 kişi) evet, %35'i (151 kişi) hayır, %17,6'sı (76 kişi) fikrim yok ve %38,4'ü (166 kişi) şartlara bağlı olduğu cevabını verdiği görülmektedir. Kız öğrencilerin %5,5'i (25 kişi) evet, %49,6'sı (224 kişi) hayır, %8,4'ü (38 kişi) fikrim yok ve %36,5'i (165 kişi) şartlara bağlı olduğunu belirtmektedir. Üniversite öğrencilerine göre cinsiyete bağlı olarak evlendikten sonra erkeğin ailesiyle yaşama değişkenlerinin arasındaki ilişkiye bakıldığında Ki-Kare değerine göre (p:0,000<0,005) anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 77). Kız öğrencilerin bu soru karşılığında net şekilde "hayır" cevabını verdikleri görülmektedir. Kız öğrencilerin bu konuda fikirlerinin net olması özellikle de Anadoluda önceleri yaygın olan kayınvalide ile birlikte yaşama geleneğinin değiştiğini göstermektedir. Bu duruma kız öğrencilerin üniversite mezunu olmaları, ekonomik güvencelerinin olmaları ve rahat hareket etme istekleri etkili olmuştur. Erkek öğrencilerin ise kız öğrencilere

göre şartlara bağlı olduğunu ve fikirlerinin olmadığını belirtmelerinde daha çok ailesi ile birlikte yaşamak istemeleri ve geleneksel bakış açısı içinde oldukları etkilidir diyebiliriz.

Tablo 63. Evlilik Sizi Korkutuyor mu? Düşüncesinin Dağılımı

	N	%
Evet	514	**57,1**
Hayır	375	41,7
Cevaplanmayan	11	1,2
Toplam	900	100,0

Evlilik ile ilgili olarak katılımcıların %57,1'i (514 kişi) evlilikten korktuğunu, %41,7'si (375 kişi) evlilikten korkmadığını belirtmiştir. 11 kişi de bu soruyu cevaplandırmamıştır. Toplumsal ve kültürel düzeyde de ülkemizdeki boşanma oranlarının artmasıyla birlikte bir çok gencin evliliğin geleceği ile ilgili endişelendiği görülmektedir. Evlilikten korkanların nedenlerini değerlendirdiğimizde; %9,9'unun (51 kişi) geçim sıkıntısı yaşamaktan, %41,5' (213 kişi) sorumluluk almaktan, %27,5'i (141 kişi) evlilik sonrasında eşlerin değişebileceğinden ve %21,1'i (108 kişi) evlilik öncesi yapılanları yapamamaktan korktuğunu belirtmektedir. Ki-Kare değerine göre (p:0,240>0,005) evlilikten korktuğunu ifade edenlerin sebepleri ile bağlantı değerlendirdiğimizde anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 78)

"Evlilik sizi korkutuyor mu?" sorusunu cinsiyete göre değerlendirdiğimizde; erkek öğrencilerin %49,9'u (218 kişi) korktuğunu, %50,1'i (219 kişi) korkmadığını belirtmektedir. Kız öğrencilerin %65,5'i (296 kişi) korktuğunu, %34,5'i (156 kişi) korkmadığını belirtmektedir. Cinsiyet ile "evlilikten korkuyor musunuz?" sorusu arasındaki ilişkiye bakıldığında Ki-Kare değerine göre (p:0,000<0,005) anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 79). Kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre evlilikten daha çok korktuğu ve erkek öğrencilerin cevaplarında bölünmüşlüğün olduğu görülmektedir.

Evlilikten korkan kişilerin nedenlerini değelendirdiğimizde; katılımcıların %24,3'ü (219 kişi) sorumluluk almaktan, %15,9'u (143 kişi) evlilik sonrasında eşin

değişebileceği düşüncesinden, %12,1'i (109 kişi) evlilik öncesi yapılanları evlendikten sonra yapamamaktan ve %6'sı (54 kişi) da geçim sıkıntısı yaşamaktan dolayı evlilikten korktuğunu belirtmiştir. %41,7'si ise (375 kişi) bu soruyu cevaplamamıştır. (Bkz. Ek Tablo 80)

Evliliğin korkan kişilerin nedenlerini cinsiyete göre değerlendirdiğimizde; erkek öğrencilerin %15'i (34 kişi) geçim sıkıntısı yaşamaktan, %40,7'si (72 kişi) sorumluluk almaktan, %22,6'sı (51 kişi) evlilikten sonra eşin değişebileceğinden, %21,7'si (49 kişi) evlilik öncesi yapılanları evlendikten sonra yapamamaktan korktuğunu belirtmektedir. Kız öğrencilerin ise %6,7'si (20 kişi) geçim sıkıntısı yaşamaktan, %42,5'i (127 kişi) sorumluluk almaktan, %30,8'i (92 kişi) evlilikten sonra eşin değişebileceğinden ve %20,1'i (60 kişi) evlilik öncesi yapılanları evlendikten sonra yapamamaktan korktuğunu belirtmektedir. Bu iki değişkeni değerlendirdiğimizde Ki-Kare değerine göre (p:0,007>0,005) anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 81). Genel olarak baktığımızda her iki cinsiyetin sorumluluk almaktan dolayı korktukları görülmektedir. Kız öğrencilerin evlilikten korkma sebebleri arasında ilk ikisi sorumluluk almak ve evlendikten sonra eşin değişebileceği düşüncesi olduğu görülmektedir. Erkek öğrencilerin ise evlilikten korkma sebepleri arasında ilki sorumluluk almak olarak görülmektedir. Erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre geçim sıkıntısı yaşamaktan dolayı evlilikten korkmasının fazla olmasının ekonomik sorumluluğu kendi üzerlerinde hissetmelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Kız öğrencilerin ise erkek öğrencilere göre evlendikten sonra eşin değişebileceğinden korkmalarını ise kızların daha duygusal olmalarına ve flört ve nişanlılık döneminde kaybetme korkusu ile kişiliklerin gerçeği yansıtmadığı, tüm yönlerini göstermediği düşüncesine bağlayabiliriz. Aynı zamanda erkek öğrencilerin duygusal şekilde düşünmemesinde, karşılıklı ilişkilerde kendilerinin değişmesinden ziyade karşı tarafı evlendikten sonra değiştiririm ya da değiştirebilirim düşüncesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Evlilikten korkan kişilerin sebeplerini okuduğu üniversiteye göre değerlendirdiğimizde; Selçuk Üniversitesi öğrencilerinin %11,1'i (30 kişi) geçim sıkıntısı yaşamaktan, %47,8'i (129 kişi) sorumluluk almaktan, %22,6'sı (61 kişi) evlilik

sonrasında eşin değişebileceğinden, %18,5'i (50 kişi) evlilik öncesindeki yapılanları yapamamaktan dolayı korktuğunu belirtmektedir. Necmettin Erbakan Üniversitesi öğrencilerinin %11,3'ü (22 kişi) geçim sıkıntısı yaşamaktan, %34,9'u (68 kişi) sorumluluk almaktan, %29,7'si (58 kişi) evlilik sonrasında eşin değişebileceğinden, %24,1'i (47 kişi) evlilik öncesindeki yapılanları yapamamaktan dolayı evlilikten korktuğunu belirtmektedir. KTO Karatay Üniversitesi öğrencilerinin %31,3'ü (2 kişi) geçim sıkıntısı yaşamaktan, %36,7'si (22 kişi) sorumluluk almaktan, %40'ı (24 kişi) evlilik sonrasında eşin değişebileceğinden, %20'si (12 kişi) evlilik öncesindeki yapılanları yapamamaktan dolayı korktuğunu belirtmektedir.Okuduğu üniversiteye göre evliliğin korkutma nedenlerini Ki-Kare değerine göre (p:0,014>0,005) anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 82) Ankete katılan üniversite öğrencilerinin %41,7'sinin (219 kişi) sorumluluk almaktan çekindiği için evlilikten korktuğunu belirttiği görülmektedir. KTO Karatay Üniversitesi öğrencilerinden geçim sıkıntı yaşamaktan çekindiği için evlilikten korktuğunu söyleyenlerin çok az olduğu görülmektedir. Özel üniversite olmasından dolayı ailelerinin gelir durumunun yüksek olduğu düşünüldüğünden eş seçiminde de ekonominin önemli olmadığı görülmüştür.

Öğrencilerin annelerinin eğitim durumlarına göre evlilikten neden korktuklarını değerlendirdiğimizde; Ki-Kare değerine göre (p: 0,000 < 0,005) değişkenler arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 83). Okuryazar olmayan annelerin bulunduğu hanelerde çocuklarının %33,3'ü (15 kişi) "geçim sıkıntısı yaşamaktan" korktuğunu belirtmiştir. Eğitim seviyesinin artmasıyla birlikte üniversite mezunu olan annelerin çocuklarının ise "sorumluluk almaktan" korktuklarını belirtmiştir. Bu duruma üniversite mezunu annelerin çocuklarını daha çok koruyucu aile tutumu ile yetiştirmeleri, kendilerine sorumluluk vermemelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Annelerin çocuk eğitimlerinde ve kişilik oluşturmada etkisi büyüktür. Annelerinin tutumları ile birlikte çocukların evliliğe bakış açıları, korkuları, korkma sebepleri ve beklentileri oluşturmada etkili olduğu düşünülmektedir. Öğrencilerin babalarının eğitim durumlarına göre ise evlilikten korkma sebepleri arasında Ki-Kare değerine göre (p:0,014>0,005) anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir (Bkz. Ek

Tablo 84). Genel olarak bakıldığında bütün eğitim durumlarında öğrencilerin "sorumluluk almaktan" korkmasının etkisi olduğu düşünülmektedir.

Tablo 64. Yaşadığınız Ailede Mutlu musunuz? Düşüncesinin Dağılımı

	N	%
Evet	703	**78,1**
Hayır	44	4,9
Kısmen	148	16,4
Cevaplanmayan	5	0,6
Toplam	900	100,0

Öğrencilerin yaşadığı ailede mutlu musunuz? Katılımcıların %78,1'i (703 kişi) mutlu olduğunu, %4,9'u (44 kişi) mutlu olmadığını, %16,4'ü (148 kişi) kısmen mutlu olduğunu belirtmiştir. 5 kişi ise bu soruyu cevaplamamıştır.

Hayatının büyük kısmını geçirdiği yerleşim yerine göre yaşanılan ailede mutlu musunuz? sorusuna ilde yaşayanların %83,3'ü (214 kişi), büyükşehirde yaşayanların %82,1'i (284 kişi) köy-kasabada yaşayanların %65,9'u (58 kişi) mutlu olduğunu belirtmiştir. Ki-Kare testine göre (p: 0,000 < 0,005) değişkenler arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 85).Mutlu olmayanlar arasında köy-kasabada yaşayanların %11,4'ü görülmektedir. Büyükşehir yada ilde yaşayanların çoğunun mutlu olması, üniversite gençliğinin daha çok sosyal aktivitesi olan, boş zamanlarını değerlendirebildiği mekanı olan yerlerde mutlu olduğundan kaynaklandığı düşünülmektedir.

İçinde büyünülen aile türüne göre kişinin yaşadığı ailede mutlu olup olmadığı değerlendirildiğinde çekirdek ailede büyüyenlerin %82'si (529 kişi) mutlu olduğunu, %3,6'sı (23 kişi) mutsuz olduğunu ve %14,4'ü (93 kişi) kısmen mutlu olduğunu belirtmektedir. Geniş ailede büyüyenlerin %69,5'i (173 kişi) mutlu olduğunu, %8,4'ü mutsuz olduğunu ve %22,1'i (55 kişi) kısmen mutlu olduğunu belirtmektedir. Ki kare testine göre (p: 0,000 < 0,005) bu değişkenler arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu

görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 86). Çekirdek aile türünde yetişen ailelerin geleneksel aile türünde yetişen ailelere göre daha mutlu olduğu görülmektedir. Geniş ailede yetişen kişilerin daha çok geleneksel ailede yetiştiğini düşünürsek, aile içi iletişimlerinin, kararlarının daha çok başkaları tarafından alındığı için bu durum mutlululuğu ve özgüvenini etkileyebilmektedir. Çekirdek aileler daha çok kendine özgü ve daha bireyseldirler. O yüzden aldıkları kararlarda bir çok kişiye söylemek ve danışmak zorunda kalmadıkları düşünüldüğünde kendi içlerinde iletişim halinde oldukları için bireylerin daha mutlu olduğu düşünülebilir.

Tablo 65.Cinsiyete Göre Gelecekte Kurulması Planlanan Aile İle Yetiştiği Ailenin İlişkisi

		Eşler arası iletişim konusunda;		
Cinsiyet		**Yetiştiğim aile ile Aynı**	**Yetiştiğim aile ile Farklı**	**Toplam**
Erkek	**N**	344	95	439
	%	78,4	21,6	100,0
Kadın	**N**	349	107	456
	%	76,5	23,5	100,0
X^2: ,426 sd:1 p:0,514				
		Eşler arası sevgi saygı konusunda		
Cinsiyet		**Yetiştiğim aile ile Aynı**	**Yetiştiğim aile ile Farklı**	**Toplam**
Erkek	**N**	368	71	439
	%	83,8	16,2	100,0
Kadın	**N**	376	80	456
	%	82,5	17,5	100,0
		X^2: ,300 sd:1 p:0,584		
		Aile içi rol paylaşımı konusunda;		
Cinsiyet		**Yetiştiğim aile ile Aynı**	**Yetiştiğim aile ile Farklı**	**Toplam**
Erkek	**N**	312	127	439
	%	71,1	28,9	100,0
Kadın	**N**	312	144	456
	%	68,4	31,6	100,0
		X^2: ,744 sd:1 p:0,388		
		Ebeveyn ve çocuk ilişkilerinde;		
Cinsiyet		**Yetiştiğim aile ile aynı**	**Yetiştiğim aileden farklı**	**Toplam**
Erkek	**N**	309	130	439
	%	70,4	29,6	100,0
Kadın	**N**	317	138	455
	%	69,7	30,3	100,0
		X^2: ,055 sd:1 p:0,815		
		Çocuk eğitimi konusunda;		
Cinsiyet		**Yetiştiğim aile ile aynı**	**Yetiştiğim aileden farklı**	**Toplam**
Erkek	**N**	330	109	439
	%	75,2	24,8	100,0
Kadın	**N**	317	138	455
	%	69,7	30,3	100,0
X^2: 3,381 sd:1 p:0,066				

"Gelecekte kurmayı planladığınız ailenin yetiştiğiniz aileden aynı veya farklı olmasını istediğiniz konular hakkındaki düşünceleri" sorusu yöneltildiğinde öğrenciler; eşler arası iletişim konusunda; erkeklerin %78,4'ü kızların da %76,5'i yetiştiği aile ile aynı olmasını, erkeklerin %21,6'sı (95 kişi), kızların da %23,6'i (107 kişi) yetiştiği aile ile farklı olmasını istediğini belirtmiştir. Eşler arası sevgi ve saygı konusunda; erkeklerin %83,8'i kızların da %82,5'i yetiştiği aile ile aynı olmasını, erkeklerin %16,2'si, kızların da %17,5'i yetiştiği aile ile farklı olmasını istediğini belirtmiştir. Aile içi rol paylaşımı konusunda; erkeklerin %71,1'i kızların da %68,4'ü yetiştiği aile ile aynı olmasını, erkeklerin %28,9'u, kızların da %31,6'sı yetiştiği aile ile farklı olmasını istediğini belirtmiştir. Ebeveyn ve çocuk ilişkileri konusunda; erkeklerin %70,4'ü kızların da %69,7'si yetiştiği aile ile aynı olmasını, erkeklerin %29,6'sı, kızların da %30,3'ü yetiştiği aile ile farklı olmasını istediğini belirtmiştir. Çocuk eğitimi konusunda; erkeklerin %75,2'si kızların da %69,7'si yetiştiği aile ile aynı olmasını, erkeklerin %24,8'i, kızların da %30,3'ü yetiştiği aile ile farklı olmasını istediğini belirtmiştir

Erkeklerin gelecekte kurmayı planladığı aile ile yetiştiği aile ile aynı olmasını istediği konuların başında "eşler arası sevgi ve saygı" gelmektedir. İkinci sırada "eşler arası iletişim", üçüncü sırada "çocuk eğitimi", dördüncü sırada "aile içi rol paylaşımı" ve son olarak da "ebeveyn ve çocuk ilişkileri" konuları gelmektedir. Kızların ise gelecekte kurmayı planladığı aile ile yetiştiği aile ile aynı olmasını istediği konuların başında "eşler arası sevgi ve saygı" gelmektedir. İkinci sırada eşler arası "iletişim", üçüncü sırada "çocuk eğitimi" ve "ebeveyn çocuk ilişkileri" son olarak da "aile içi rol paylaşımı" konuları gelmektedir. Birinci ve ikinci sırada olan konuda erkek ve kız öğrenciler açısından farklılık söz konusu değildir. Fakat üçüncü sıradan itibaren değişikliğin olduğu görülmektedir. Ebeveyn ve çocuk ilişkileri, çocuk eğitimi ve aile içi rol konusunda erkeklere göre kızların kendi aileleriyle ilgili farklı olma düşüncesi daha fazladır. Bu durumun ortaya çıkmasında kız öğrencilerin kendi aileleriyle kuşak çatışması yaşadığı düşünülmektedir.

Hayatının büyük kısmını geçirdiği yerleşim yerine göre "eşler arası iletişim" konusuda büyükşehirde yaşayanlar daha çok "aynı" olmasını istediği görülmektedir.

Köy ve kasabada yaşayanların ise daha çok farklı olmasını istedikleri görülmektedir. Ki-Kare testine göre (p:0,004 < 0,005) değişkenler arasında anlamlı ilişkinin olduğu görülmektedir (Bkz. Tablo 68,1). Eşler arası sevgi saygı konusundada Ki-Kare testine göre (p:0,003<0,005) anlamlı ilişkinin olduğu görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 88). Köy ve kasabada yaşayan kişilerin daha çok kendi ailesi ile farklı olmak istediği sonucuna ulaşılmaktadır. Aile içi roller konusunda da büyükşehirde yaşayanların aynı olmasını istemelerinin yüzdeliği yüksek olsada farklı olmasını isteyenlerin oranı da diğer değişkenlere göre yüksektir. Kişiler aile içi rol konusunda değişikliğe ihtiyaç duymaktadır denilebilir. (Bkz. Ek Tablo 89). En fazla yaşanan yere göre ebeveyn çocuk ilişkileri konusunda Ki-Kare testine göre (p: 0,015 > 0,005) anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 90). Çocuk eğitimi konusunda en fazla yaşanılan yere göre Ki-Kare testine göre (p: 0,004 < 0,005) anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Köy kasabada yaşayan kişilere göre çocuk eğitimi konusunda farklı olmak istedikleri görülmektedir. Köy ve kasabanın geleneksel aile tutumunundan uzaklaşarak çocuk eğitimi konusunda değişmek istedikleri düşünülmektedir (Bkz. Ek Tablo 91).

Tablo 66. Aile Kurumunun Günümüzdeki Durumu Hakkındaki Dağılımı

	N	%
Önemi giderek artıyor	170	18,9
Önemi giderek azalıyor	575	**63,9**
Fikrim yok	150	16,7
Cevaplanmayan	5	0,6
Toplam	900	100,0

Aile kurumunun günümüzdeki durumu hakkında katılımcıların %63,9'u (575 kişi) ailenin öneminin giderek azaldığını, %18,9'u (170 kişi) ailenin öneminin giderek arttığını, 16,7'si (150 kişi) bu konu hakkında fikrinin olmadığını belirtmişlerdir. Katılımcıların %0,6'sının (5 kişi) da bu soruyu soruyu cevaplamadığı görülmüştür.

Aile kurumunun günümüzdeki durumunu cinsiyete göre değerlendirdiğimizde; erkek öğrencilerin %20,7's9,6i (91 kişi) öneminin giderek arttığını, %59,7'si (262 kişi) öneminin giderek azaldığını, %19,6'sı (86 kişi) fikrinin olmadığını belirtmiştir. Kız öğrencilerin %17,3'ü (79 kişi) öneminin giderek arttığını, %68,6'sı (313 kişi) öneminin giderek azaldığını ve %14'ü (64 kişi) fikrinin olmadığını belirtmiştir. Genel olarak değerlendirildiğinde erkek ve kız öğrencilerin "ailenin önemi giderek azalmaktadır" düşüncesini belirtmektedir. Ki-Kare değerine göre (p:0,016>0,005) cinsiyet değişkeni ile aralarında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 92). Bu duruma; kadınların iş hayatına girmesiyle birlikte elde ettikleri ekonomik gelirin ve bireyselliğin artması, aile kurmaya yönelik bakış açısının değişmesi ve eşe duyulan ihtiyacın azalmasının etkili olduğu düşünülmektedir. Aynı zamanda yaş faktörünün yükselmesiyle birlikte kriterlerin daha da arttığı ve beklentilerin yükseldiği düşünülmektedir. Bu yüzden de günümüzdeki ailenin konumlanmasında ve algılanmasında önemli olduğu görülmektedir.

Büyünülen aile türüne göre aile kurumunun geleceği hakkındaki düşüncelere bakıldığında çekirdek ailede büyüyen kişilerin %18,8'i (121 kişi) öneminin giderek arttığını, %64,8'i (418 kişi) öneminin giderek azaldığını ve %16,4'ü (106 kişi) fikrinin olmadığını belirtmektedir. Geniş ailede büyüyen kişilerin ise %19,3'ü (48 kişi) öneminin giderek arttığını, %63,1'i (157 kişi) öneminin giderek azaldığını, %17,7'si (44 kişi) fikrinin olmadığını belirtmektedir. İki değişken arasında Ki-Kare testine göre (p:0,871>0,005) anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 93). Gerek çekirdek ailede gerekse de geniş ailede büyüyen katılımcıların "aile kurumunun giderek öneminin azaldığını" düşünmektedir. Bu duruma toplumsal değişimle birlikte aile kurumunun, alt kurumu olan evlilik kurumunun, evlilik algısının, eş seçim kriterlerinin, beklentilerin ve evliliğe yüklenen anlamların değişmesinin etkili olduğu düşünülebilir.

Tablo 67. Aile Danışmanlığı Hakkında Bilginin Dağılımı

	N	%
Var	456	**50,7**
Yok	439	48,8
Cevaplanmayan	5	0,6
Toplam	900	100,0

Katılımcılara aile danışmanlığı hakkında bilgilerinin olup olmadığı sorusuna %50,7'si (456 kişi) bilgisinin olduğunu, %48,8'si (439) bilgisinin olmadığını belirtmiştir. 5 kişi ise aile danışmanlığı hakkındaki fikrinin olup olmadığı sorusunu cevapsız bırakmıştır.

Aile danışmanlığı hakkındaki fikir sahipliğini cinsiyete göre değerlendirdiğimizde; erkek öğrencilerin %45,1'i (198 kişi) fikrinin olduğunu, %54,9'u (241 kişi) fikrinin olmadığını belirtmiştir. Kız öğrencilerin %56,6'sı (258 kişi) fikrinin olduğunu, %43,4'ü (198 kişi) fikrinin olmadığını belirtmiştir. İki değişken arasında Ki-Kare değerine göre (p:0,001<0,005) anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir (Bkz. Tablo 70.1). kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre aile danışmanlığı konusunda daha fazla fikir sahibi olduğu görülmektedir. Bu duruma aile danışmanlığının, daha çok kızların ilgi alanın olması ve kızların bu konuda daha meraklı ve araştırmacı olmalarının etkisinin olduğu ifade edilebilir. Erkek öğrencilerin ise aile danışmanlığı noktasında ihtiyaçlarının olmayacağı ve böyle bir konudan faydalanamayacaklarını düşünmeye daha eğilimli göründükleri söylenebilir.

Aile danışmanlığı hakkındaki fikir sahipliği bölüme göre değerlendirildiğinde; bölümler arasında %82 oranında sosyoloji bölümü ve hemşirelik bölümü ilk sırada yer almaktadır. Okunulan bölüm ve aile danışmanlığı değişkenin Ki-Kare değerine göre (p:0,000<0,005) aralarında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 95). Aile danışmanlığının gerek yüksek lisans, gerek sertifika gerekse de ASDEP alımlarındaki bölüm şartında sosyoloji ve hemşireliğin olması bu bölüm öğrencilerinin

aile danışmanlığı hakkındaki bilgisinin %82 oranında olmasında etkili olduğu düşünülmektedir.

Tablo 68. Evlilik Öncesinde Aile Danışmanlığına Başvuru Hakkında Düşünce

	N	%
Evet	431	47,9
Hayır	464	**51,6**
Cevaplanmayan	5	0,6
Toplam	900	100,0

Katılımcıların evlilik öncesinde aile danışmanlığına başvuru isteğine bakıldığında; %47,9'u (431 kişi) aile danışmanına gidebileceğini, %51,6'sı (464 kişi) aile danışmanına gitmek istemediğini belirtmiştir. 5 kişi ise bu soruya cevap vermemiştir. Evlilik öncesi için danışmanlık hizmetinde bireylerin birbirleri arasındaki ilişkisinde iletişimin güçlü ve zayıf yönlerini bir uzman yardımı ile ortaya çıkartmasında önemli olduğu düşünülmektedir. Özellikle de kişilerin bu danışmanlık sürecinde gönüllü olmalarının daha etkili olduğu düşünülmektedir.

Evlilik öncesi aile danışmanlığına gitme düşüncesini cinsiyete göre değerlendirdiğimizde; erkek öğrencilerin %38'i (167 kişi) başvuru yapabileceğini, %62'si (272 kişi) başvuru yapmayacağını belirtmiştir. Kız öğrencilerin %57,9'u (264 kişi) başvuru yapabileceğini belirtirken %42,1'i (192 kişi) başvurmayı düşünmediğini ifade etmektedir. Bu değişkenler arasında Ki-Kare değerine göre (p: 0,000 < 0,005) aralarında anlamlı bir ilişkinin olduğu da görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 96). Kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre evlilik öncesi aile danışmanlığına gitmeye daha olumlu baktıkları, birilerine danışmayı, onay almayı daha çok benimsedikleri düşünülmektedir. Erkek öğrencilerin ise aile danışmanlığını önemsemediği ve evlilik öncesinde de gitmeyi düşünmediği görülmektedir. Erkeklerin onay ve fikir almaya ihtiyaç duymamalarının sebebinin, bu konuda paylaşıma çokta açık olmamaları "ben

bilirim" mantığında olabilmeleri ya da konuyu mahrem olarak değerlendirmeleri mümkün görülmektedir.

Tablo 69. Evlilik Öncesi Aile Eğitim Seminerine Gitme Hakkında Düşünce

	N	%
Evet	472	**52,4**
Hayır	423	47,0
Cevaplanmayan	5	0,6
Toplam	900	100,0

"Evlilik öncesinde aile eğitim seminerlerine gitmeyi düşünür müsünüz?" sorusu karşılığında katılımcıların %52,4'ü (472 kişi) gitmek istediğini, %47'si (423 kişi) de gitmek istemediğini belirtmiştir. 5 kişi de bu soruyu cevapsız bırakmıştır.

"Evlilik öncesinde aile eğitim seminerlerine gitmeyi düşünür müsünüz?" sorusunu cinsiyete göre değerlendirdiğimizde; erkek öğrencilerin %42,8'i (188 kişi) düşündüklerini, %57,2'sinin (251 kişi) düşünmediklerini belirtmiştir. Kız öğrencilerin ise %62,3'ü (284 kişi) gitmeyi düşündüklerini, %37,7'si (172 kişi) gitmeyi düşünmediğini belirtmiştir. Ki-Kare değerine göre (p: 0,000 < 0,005) cinsiyetle aralarında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir (Bkz. Ek Tablo 97). Kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre aile eğitim seminerlerine gitmeyi daha çok düşündüğü görülmüştür. Bu durum kız öğrencilerin aile kurmadaki toparlayıcı ve dengeleyici rolüne paralellik gösterdiği söylenebilir. Aynı zamanda kızların bu konulara daha ilgili ve meraklı olmasının etkisi olduğu düşünülmektedir.

Tablo 70. Cinsiyete Göre Aile Danışmanlığının Rollerinin Önem Dereceleri

Aile Danışmanlığı		Kızlar			Erkekler			
		Çok önemli	Kısmen önemli	Önemsiz	Çok önemli	Kısmen önemli	Önemsiz	Toplam
Eş seçiminde	N	124	206	125	121	157	160	893
	%	27,3	**45,3**	27,5	27,6	35,8	**36,5**	100,0
		X^2: 10,630 sd:2 p:0,005						
Aile içi iletişimde	N	237	162	56	184	149	105	893
	%	**52,1**	35,6	12,3	**42,0**	34,0	24,0	100,0
		X^2: 21,813 sd:2 p:0,000						
Ebeveyn rolleri gerçekleştirmede	N	230	161	64	161	169	108	893
	%	**50,5**	35,4	14,1	36,8	**38,6**	24,7	100,0
		X^2: 23,311 sd:2 p:0,000						
Çocuk eğitiminde	N	256	148	51	198	145	95	893
	%	**56,3**	32,5	11,2	**45,2**	33,1	21,7	100,0
		X^2: 20,384 sd:2 p:0,000						
Cinsel yaşam eğitiminde	N	96	173	182	90	153	192	893
	%	21,3	38,4	**40,4**	20,7	35,2	**44,1**	100,0
		X^2: 1,399 sd:2 p:0,497						

Aile danışmanlığının eş seçiminde, aile içi iletişimde, ebeveyn rolleri gerçekleştirmede, çocuk eğitiminde ve cinsel yaşam eğitiminde rollerini karşılaştırdığımızda kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre aile danışmanlığına daha çok önem verdiği görülmektedir. Kız öğrencilerin %56,3'ü (256 kişi) çocuk eğitimi konusunda, %52,1'i (237 kişi) aile içi iletişimde, %50,5'i (230 kişi) ebeveyn rolleri gerçekleştirmede "çok önemli" olduğunu belirtmektedir. Kız katılımcıların %45,3'ü (206 kişi) eş seçiminde kısmen önemli olduğunu ve %40,4'ü (182 kişi) cinsel yaşam eğitiminde önemsiz olduğunu belirtmiştir. Erkek öğrencilerin ise %45,2'si (198 kişi) aile danışmanlığının çocuk eğitiminde "çok önemli" olduğunu, %44,1'i (192 kişi) cinsel

yaşam eğitiminde "önemsiz olduğunu", %42'si (184 kişi) aile içi iletişimde "çok önemli" olduğunu, %38,6'sı (169 kişi) ebeveyn rolleri gerçekleştirmede "kısmen önemli" olduğunu ve %36,5'i (160 kişi) de eş seçiminde aile danışmanlığının "önemsiz" olduğunu belirtmiştir. Kızların erkek öğrencilere nazaran aile danışmanlığının birçok konuda faydalı olacağını düşündüğü ve destek alabileceğini gördüğü belirtilmektedir.

Erkek öğrencilerin aile danışmanlığının eş seçim konusundaki rolünü "önemsiz" olarak belirtmesinde kendi kararlarını onaylatacak birine ihtiyacının olmadığını, danışmanın faydalı olmayacağını ve ihtiyaç hissetmediklerini düşündüğü etkilidir. Kız öğrencilerin ise eş seçiminde aldıkları kararlarda onaya ihtiyacı olduğu, kriterleri belirlemede danışacak birilerine ihtiyac duyduğu dolayısıyla erkek öğrencilere göre aile danışmanlığını daha önemli gördüğü düşünülmektedir. Aile içi iletişim konusunda aile danışmanlığının rolünü cinsiyete göre değerlendirdiğimizde; kız öğrencilerin erkeklere göre daha çok önem verdiği belirtilmektedir. Aile içi iletişim, ebeveyn rolleri gerçekleştirme, çocuk eğitimi konularında aile danışmanlığının rollerinin kızlar için daha önemli ve dikkat çekici olduğu düşünülmektedir.

SONUÇ

Aile en temel ifade ile anne baba ve çocuklardan oluşan en küçük toplumsal birimdir. Türk toplumunda da aile büyük öneme sahiptir. Aile tüm değerleri, kültürü kuşaktan kuşağa aktaran konumundadır. Toplumsal değişimlerle birlikte etkilenen ve etkileyen konumda da olsa aile kurumunun yeri önemlidir.

Ailenin meşrulaşması ve devam etmesi evliliğin gerçekleşmesiyle mümkündür. Evliliğin gerçekleşmesinde de en önemli ve en kritik süreç eş seçimidir. Eş seçimi bireyin hayatında vereceği en önemli kararlardan biri olduğu muhakkaktır. Bireyin vereceği bu karar kişinin geri kalan hayatını kiminle geçireceği, nasıl geçireceği konusunda belirleyici olacaktır.

Günümüzde yapılan evliliklerin boşanmayla sonlanması ya da aile içi şiddettin giderek artması bizleri evlilik sürecinin başı olan eş seçim kriterlerine, evliliğe yüklenen anlama ve evlilikten beklentilere götürmektedir. Bu yüzden sağlıklı evliliklerle güçlü aileleri kurmak daha da önemli hale gelmektedir.

Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin eş seçiminde tercih ettikleri kriterler, eş seçim kararları, evliliğin amacı ve mutlu yuva için gerekli olanları cinsiyete ve okuduğu üniversite değişkenine göre incelenmiştir. Görüşülen 900 katılımcıdan 442 kişisi erkek ve 458 kişisi de kızdır. Katılımcıların yaş aralığı 21-24 yaş grubundadır. Üniversite öğrencisi olmasından dolayı büyük çoğunluğu bekâr olmakla birlikte %5,8'i sözlü ve nişanlıdır. Ailelerin gelir durumları 1500 ve 2000 TL arasında yoğunlaşmasına rağmen KTO Karatay Üniversitesinin özel olmasından dolayı 4000 TL ve üzeri gözükmektedir. Katılımcıların annelerin eğitim durumları ilkokul mezunu ağırlıklı olup ev hanımı profili fazladır. Babaların eğitim durumları ise lise ve üniversite mezunu ağırlıktadır. Katılımcıların bugüne kadar en uzun süre yaşadıkları yer olarak il ve büyükşehir önde gelmektedir. Cinsiyet bazında üniversite okurken kaldıkları yere bakıldığında erkek öğrencilerin kendilerini daha özgür hissettikleri özel evde kalırken kız öğrenciler kalmak için yurtları tercih etmiştir. Katılımcıların yetişmiş olduğu aile türü daha çok çekirdek aile olup aile tutumu ise kızların daha çok

koruyucu aile tutumu, erkeklerin ise hoşgörülü aile tutumudur. Gelecekte kendi ailelerinde düşündükleri aile tutumu ise daha çok demokratik ve hoşgörülü aile tutumudur.

Kız katılımcıların flört sahibi olmasında daha çok hayır cevabı verilirken erkeklerin flört sahibi olması cevaplarında bölünmüşlük göstermektedir. Flörtün eş seçimi için önemine bakıldığında kızlar bu durumu daha çok önemli gördüklerini ve tanımak için fırsat olduğu düşüncelerine sahiptir. Fakat nikâhtan önce flört edinilen kişiyle birlikte yaşama noktasında uygun görmediklerini belirtmişlerdir. Bunun yanında başkasıyla flört etmiş kişiyle evlilik durumunu ise erkek katılımcılar daha az onay verirken kızların bu konudaki düşünceleri farklılaşmıştır. Eş seçimindeki kararı katılımcıların çoğunun kendisinin verdiği daha sonra ailesinin onayını aldığı saptanmıştır. Bu durumda tanışarak ve görüşerek eş seçiminde bulunmanın yaygınlaştığını göstermektedir.

Eş seçimindeki kriterler; fiziksel görünüm, dindarlık, ahlak, kariyer, ekonomik durum, aile yapısı, siyasi bakış açısı, aşk, kültür seviyesi, hayata bakış açısı ve etnik kökendir. Kız ve erkek katılımcıların kriterlerin arasında çok önemli gördükleri ahlaklı olması, hayata bakış açısının ortak olması ve aile yapısının uygun olması ilk sıralamada gelmektedir. Bireyler eş tercihinde daha çok hayatı paylaşacakları kişide kendi kişilik yapılarına uygun eş adayı aramaktadırlar. Kısmen önemli olanlara baktığımızda fiziksel görünüm hem erkek hem de kız katılımcılarda ilk sırada yer alırken; ikinci sıralamada kızların ekonomik durum erkeklerin ise kariyerli olma kriteri yer almaktadır. Daha sonra kısmen önemli olan eş seçim kriteri ise etnik kökenin aynı olmasıdır. Ailenin sürdürülmesi için belirli bir ekonomik gelirin olması ilk kriter olmasa da önem arz etmektedir. Eş seçiminde önemsiz olarak görülen kriterler ise siyasi bakış açısının ve etnik kökenin aynı olması anlayışıdır.

Eş seçiminde bireyin çevresindekilerinin düşüncesinin önemine bakıldığında hem erkek hem de kız katılımcıların düşüncesine çok önem verdiği kişi anneleri olmuştur. Daha sonra babalarının düşüncesine çok önem verdikleri görülmüştür. Eş seçiminde

en yakın arkadaşın düşüncesine ise kısmen önemli olduğunun sonucuna varılmıştır. Akrabalarının düşüncesine bakıldığında kızların kısmen önemli ve önemsiz arasında bölünmüşlük yaşadığını, erkeklerin ise önemsiz gördüğü tespit edilmiştir. Eş seçiminde son olarak komşuların düşüncesinde ise katılımcıların çoğunun önemsiz olduğu görüşüne varılmıştır.

Evlenmek için çok önemli şartın uygun eş adayının bulunulması olduğu ortaya çıkmıştır. Ardından da hem erkek hem de kız katılımcı için iş sahibi olması gerektiği ve mezun olunması gerektiği şartının çok önemli olduğu tespit edilmiştir. Daha sonra ise erkekler için askerliğin yapılmış olması ve en sonda da maddi durumun ve kariyer sahibi olması gerektiği yönünde belirtilmiştir. Üniversite öğrencilerinin evlilik için şartları değerlendirildiğinde eş adayı için uygun bir kişinin bulunup iş sahibi olması durumu ekonominin de kariyer sahibi olmanın da önüne geçmiştir.

Evliliğin amacının en önemlisi hayatı paylaşmak olduğu görülmektedir. Bireylerin iş yaşamı, hayatların yoğun ve hızlı bir şekilde geçmesi evliliğin amaçlarını belirlemede etkilidir. Bu durumda bireyler evliliği düzenli bir hayat olarak görmeyi amaç edinmelerine sebep olmaktadır. Bunun arkasından dinin emrinin olması muhafazakâr kesimin varlığının göstergesidir. En son amacının ise neslin devamı olması kadının üniversite mezunu olmasıyla birlikte iş hayatına dâhil olması bu amacının ilk olmasından sona doğru kaymasına sebep olmuştur. Üniversite öğrencileri mutlu yuva için de uygun eş adayının gerçekleşmesinden sonra eşlerin birbirine destek olması ve karşılıklı anlayışın olması gerekir düşüncesine sahiptir. Çocuk sahibi olmak ve ekonomik gelirin olması öncelikli amaç içerisinde yer almamaktadır.

Bireylerin yetişmiş olduğu aile kendi duygu, düşünce ve bakış açılarını etkilemesi kaçınılmazdır. Rol model olarak gördüğü kızın annesi, erkeğinde babasının olması kendi kurmayı planladığı ailede de etkisini devam ettirecektir. Bu konuda da katılımcıların en çok kendi aileleriyle aynı olmasını istediği eşler arası sevgi ve saygı konusudur. Ebeveyn ve çocuk ilişkileri, çocuk eğitimi ve aile içi rol konusunda

erkeklere göre kızların kendi aileleriyle ilgili farklı olma düşüncesi daha fazladır. Kızların daha geleneksel ailede yetişmesi, kendi aileleriyle kuşak çatışmasına ve farklılığa sahip olduklarını göstermektedir.

Bu çalışmadan elde edilen sonuçlardan birisi de aile danışmanlığı hakkında özelliklede sosyoloji ve hemşirelik bölümleri dışında çok bilgi dâhilinde olunmadığıdır. Aile danışmanlığına başvurunun belirli bölümler için olması bunda etkilidir. Gerek yüksek lisans alımalrında gerek aile danışmanlığı sertifikalarında gerekse de Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının ASDEP'de bölüm şartını araması bu duruma etki etmektedir. Kız ve erkek katılımcılara bakıldığında ise kızların aile danışmanlığından daha çok destek almak istedikleri, aile eğitim programlarına erkeklere nazaran daha çok katılmak istedikleri görülmüştür. Aile danışmanlığının çok önemli olduğu konu ise çocuğun eğitimi ve aile içi iletişim konusu olarak belirtilmiştir.

Araştırmanın sonucunda aile, evlilik, eş seçimi gibi kavramların üniversite gençliği açısından önemini koruduğunu söylemek mümkündür. Toplumsal değişim ile birlikte aile kurumunda, evlilikte ve eş seçiminde değişim ve dönüşümün olduğu bir gerçektir. Fakat bu değişim ve dönüşüme rağmen toplumun geleceğinde rol alacak gençlerin evliliğe yükledikleri anlamların ve evlilikten beklentilerinin olması Türk toplumu açısından oldukça önemli ve gelecek için umut vericidir.

EK 1: EK TABLOLAR

Ek Tablo 1. Aile Türü Değişkeni ile Hayatının Büyük Kısmının Geçtiği Yerleşim Yeri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		En Fazla Yaşanılan Yer				
Aile Türü		**Köy - Kasaba**	**İlçe**	**İl**	**Büyükşehir**	**Toplam**
Çekirdek Aile	**N**	48	141	196	264	649
	%	7,4	21,7	30,2	**40,7**	100
Geniş Aile	**N**	42	64	62	82	250
	%	16,8	25,6	24,8	**32,8**	100
Toplam Frekans		90	205	258	346	899
Toplam Yüzdelik		24,2	22,8	28,7	38,5	100
X^2:21,875 sd:3 p:0,000						

Ek Tablo 2. Cinsiyet Değişkeni ile Şu An Kalınan Yer Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Şu An Kalınan Yer			
Cinsiyet		**Aile ile birlikte**	**Yurtta**	**Özel Evde**	**Toplam**
Erkek	**N**	130	166	146	442
	%	29,4	**37,6**	33,0	100,0
Kadın	**N**	173	194	90	457
	%	37,9	**42,5**	19,7	100,0
Toplam Frekans		303	360	236	899
Toplam Yüzdelik		33,7	40,0	26,3	100,0
X^2:21,324 sd: 2 p:0,000					

Ek Tablo 3. Üniversite Değişkeni ile Şu An Kalınan Yer Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Şu An Kalınan Yer			
Okuduğu Üniversite		**Aile ile birlikte**	**Yurtta**	**Özel Evde**	**Toplam**
Selçuk Üniversitesi	**N**	115	236	149	500
	%	23	**47,2**	29,8	100
Necmettin Erbakan Üniversitesi	**N**	128	95	77	300
	%	**42,7**	31,7	25,7	100
KTO Karatay Üniversitesi	**N**	60	29	10	99
	%	**60,6**	29,3	10,1	100
Toplam Frekans		303	360	236	899
Toplam Yüzdelik		33,7	40	26,3	100
X^2:72,189 sd:4 p:0,000					

Ek Tablo 4. Gelir Durumu Değişkeni ile Şu An Kalınan Yer Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Şu an Kalınan Yer			
Gelir Durumuna Göre		**Aile ile birlikte**	**Yurtta**	**Özel Evde**	**Toplam**
500 – 1000	**N**	4	20	12	36
	%	11,1	**55,6**	33,3	100
1000 – 1500	**N**	32	89	45	166
	%	19,3	**53,6**	27,1	100
1500 – 2000	**N**	86	99	48	233
	%	36,9	**42,5**	20,6	100
2000 – 4000	**N**	130	113	96	339
	%	**38,3**	33,3	28,3	100
4000 ve Üzeri	**N**	49	39	35	123
	%	**39,8**	31,7	28,5	100
Toplam Frekans		301	360	236	897
Toplam Yüzdelik		33,6	40,1	26,3	100
X^2:40,429 sd:8 p:0,000					

Ek Tablo 5. En Fazla Yaşadığı Yer Değişkeni ile Büyüdüğü Aile Türü Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Büyünülen Aile Türü		
En Fazla Yaşanılan Yer		**Çekirdek Aile**	**Geniş Aile**	**Toplam**
Köy – Kasaba	**N**	48	42	90
	%	**53,3**	46,7	100
İlçe	**N**	141	64	205
	%	**68,8**	31,2	100
İl	**N**	196	62	258
	%	**76**	24	100
Büyükşehir	**N**	264	82	346
	%	**76,3**	23,7	100
Toplam Frekans		649	250	899
Toplam Yüzdelik		72,2	27,8	100
X^2:21,875 sd:3 p:0,000				

Ek Tablo 6. Cinsiyet Değişkeni ile Yetiştirilen Aile Tutumu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Yetiştirilen Aile Tutumu						
Cinsiyet		**Koruyucu**	**Hoşgörülü**	**Baskıcı**	**Demokratik**	**İlgisiz ve Kayıtsız**	**Dengesiz ve Tutarsız**	**Toplam**
Erkek	**N**	114	217	51	36	11	13	442
	%	25,8	**49,1**	11,5	8,1	2,5	2,9	100,0
Kadın	**N**	154	204	47	32	7	13	457
	%	33,7	**44,6**	10,3	7,0	1,5	2,8	100,0
Toplam Yüzdelik		268	421	98	68	18	26	899
Toplam Frekans		29,8	46,8	10,9	7,6	2,0	2,9	100,0
$X^{2:}$ 7,411 sd:5 p:0,192								

Ek Tablo 7. Annelerin Eğitim Değişkeni ile Aile Tutumu Arasındaki İlişkiyi GösterenÇapraz Tablo

		Yetiştirilen Aile Tutumu						
Annenin Eğitim Durumu		**Koruyucu**	**Hoşgörülü**	**Baskıcı**	**Demokratik**	**İlgisiz ve Kayıtsız**	**Dengesiz ve Tutarsız**	**Toplam**
Okuryazar değil	**N**	21	22	19	4	2	4	72
	%	29,2	**30,6**	26,4	5,6	2,8	5,6	100
İlkokul Mezunu	**N**	143	190	45	16	9	11	414
	%	34,5	**45,9**	10,9	3,9	2,2	2,7	100
Ortaokul Mezunu	**N**	48	76	16	11	2	6	159
	%	30,2	**47,8**	10,1	6,9	1,3	3,8	100
Lise Mezunu	**N**	39	85	13	14	3	3	157
	%	24,8	**54,1**	8,3	8	1,9	1,9	100
Üniversite Mezunu	**N**	17	48	5	23	2	2	97
	%	17,5	**49,5**	5,2	23,7	2,1	2,1	100
Toplam Frekans		268	421	98	68	18	26	899
Toplam Yüzdelik		29,8	46,8	10,9	7	2	2,9	100,00
X^2:80,860 sd:20 p:0,000								

Ek Tablo 8. Babaların Eğitim Değişkeni ile Aile Tutumu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Yetiştirilen Aile Tutumu						
Babanın Eğitim Durumu		**Koruyucu**	**Hoşgörülü**	**Baskıcı**	**Demokratik**	**İlgisiz ve Kayıtsız**	**Dengesiz ve Tutarsız**	**Toplam**
Okuryazar değil	**N**	2	2	10	2	0	1	17
	%	11,8	11,8	**58,8**	11,8	0	5,9	100
İlkokul Mezunu	**N**	78	96	29	13	5	10	231
	%	33,8	**41,6**	12,6	5,6	2,2	4,3	100
Ortaokul Mezunu	**N**	43	73	13	6	5	6	146
	%	29,5	**50**	8,9	4,1	3,4	4,1	100
Lise Mezunu	**N**	69	103	26	17	4	4	223
	%	30,9	**46,2**	11,7	7,6	1,8	1,8	100
Üniversite Mezunu	**N**	75	145	20	30	4	5	279
	%	26,9	**52**	7,2	10,8	1,4	1,8	100
Toplam Frekans		267	419	98	68	18	26	896
Toplam Yüzdelik		29,8	46,8	10,9	7,6	2	2,9	100,00
X^2:67,113 sd:20 p:0,000								

Ek Tablo 8. En Fazla Yaşadığı Yer Değişkeni ile Aile Tutumu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Yetiştirilen Aile Tutumu						
En Fazla Yaşanılan Yere Göre		**Koruyucu**	**Hoşgörülü**	**Baskıcı**	**Demokratik**	**Ilgisiz ve Kayıtsız**	**Dengesiz ve Tutarsız**	**Toplam**
Köy-Kasaba	**N**	18	42	17	5	2	6	90
	%	20	**46,7**	18,9	5,6	2,2	6,70	100
İlçe	**N**	69	91	27	6	8	4	205
	%	33,7	**44,4**	13,2	2,9	3,9	2	100
İl	**N**	78	124	17	26	5	8	258
	%	30,2	**48,1**	6,6	10,1	1,9	3,1	100
Büyükşehir	**N**	103	164	37	31	3	8	346
	%	29,8	**47,4**	10,7	9	0,9	2,3	100
Toplam Frekans		268	421	98	68	18	26	899
Toplam Yüzdelik		29,8	46,8	10,9	7,6	2	2,9	100,00
X^2:35,776 sd:15 p:0,002								

Ek Tablo 9. Aile Türü Değişkeni ile Yetiştirilen Aile Tutumu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Yetiştirilen Aile Tutumu						
Aile Türü		**Koruyucu**	**Hoşgörülü**	**Baskıcı**	**Demokratik**	**İlgisiz ve Kayıtsız**	**Dengesiz ve Tutarsız**	**Toplam**
Çekirdek Aile	**N**	198	318	49	56	12	16	649
	%	30,5	**49**	7,6	8,6	1,8	2,5	100
Geniş Aile	**N**	70	103	49	12	6	10	250
	%	28	**41,2**	19,6	4,8	2,4	4	100
Toplam Frekans		268	421	98	68	18	26	899
Toplam Yüzdelik		29,8	46,8	10,9	7,6	2	2,9	100
X^2:32,005 sd:5 p:0,000								

Ek Tablo 10. Aile Türü Değişkeni ile Gelecekte Düşünülen Aile Tutumu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Gelecekte Düşünülen Aile Tutumu						
Aile Türü		**Koruyucu**	**Hoşgörülü**	**Baskıcı**	**Demokratik**	**İlgisiz ve Kayıtsız**	**Dengesiz ve Tutarsız**	**Toplam**
Çekirdek Aile	**N**	81	441	4	118	3	2	649
	%	12,5	**68**	0,6	18,2	0,5	0,3	100
Geniş Aile	**N**	37	170	4	37	2	0	250
	%	14,8	**68**	1,6	14,8	0,8	0	100
Toplam Frekans		118	611	8	155	5	2	899
Toplam Yüzdelik		13,1	68	0,9	17,2	0,6	0,2	100
X^2:5,040 sd:5 p:0,411								

Ek Tablo 11. Cinsiyet Değişkeni ile Flört Durumu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Flört edinilen kişi		
Cinsiyet		**Evet**	**Hayır**	**Toplam**
Erkek	**N**	194	248	442
	%	43,9	56,1	100,0
Kadın	**N**	177	278	455
	%	38,9	61,1	100,0
Toplam frekans		371	526	897
Toplam yüzdelik		41,4	58,6	100,0
X^2: 2,302 sd:1 p:0,129				

Ek Tablo 12. Katılımcıların Flört Hakkındaki Düşünceleri

	N	%
Eş seçimi için önemli	460	**51,1**
Eş seçimi için kısmen önemli	276	30,7
Eş seçimi için önemsiz	162	18,0
Cevaplamayan	2	0,2
Toplam	900	100,0

Ek Tablo 13. Cinsiyet Değişkeni ile Flört Hakkındaki Düşünce Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Flört hakkındaki düşünce; eş seçimi için			
Cinsiyet		**Önemli**	**Kısmen Önemli**	**Önemsiz**	**Toplam**
Erkek	**N**	220	135	87	442
	%	49,8	30,5	19,7	100
Kadın	**N**	240	141	75	456
	%	52,6	30,9	16,4	100
Toplam frekans		460	276	162	898
Toplam Yüzdelik		51,2	30,7	18,0	100
$X^{2:}$1,671 sd:2 p:0,434					

Ek Tablo 14.Cinsiyet Değişkeni ile Nikâhtan Önce Flört Edilen Kişiyle Yaşama Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Nikâhtan Önce Flört Edilen Kişiyle Yaşamak			
Cinsiyet		**Evet**	**Hayır**	**Fark etmez**	**Toplam**
Erkek	**N**	58	338	45	441
	%	13,2	**76,6**	10,2	100
Kadın	**N**	27	407	23	457
	%	5,9	**89,1**	5,0	100
Toplam Frekans		85	745	68	898
Toplam Yüzdelik		9,5	83,0	7,6	100
$X^{2:}$ 24,537 sd:2 p:0,000					

Ek Tablo 15. Cinsiyet Değişkeni ile Başkasıyla Flört Etmiş Kişiyle Evlilik Düşüncesi Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Başkasıyla Flört Etmiş Kişiyle Evlilik			
Cinsiyet		**Evet**	**Hayır**	**Fark etmez**	**Toplam**
Erkek	**N**	138	186	117	441
	%	31,3	**42,2**	26,5	100,0
Kadın	**N**	178	137	141	456
	%	**39,0**	30,0	30,9	100,0
Toplam Frekans		316	323	258	897
Toplam Yüzdelik		35,2	36,0	28,8	100,0
X^{2}: 14,482 sd:2 p:0,001					

Ek Tablo 16. Cinsiyete Değişkeni ile Hayatında Biri Olduğunda Paylaşacakları İlk Kişi Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Hayatında Biri Olduğunda Paylaşacakları İlk Kişi						
Cinsiyet		**Anne**	**Baba**	**Her ikisi**	**Arkadaş**	**Hiç kimse**	**Anane**	**Toplam**
Erkek	**N**	104	13	58	215	51	1	442
	%	23,5	2,9	13,1	**48,6**	11,5	0,2	100
Kadın	**N**	145	5	45	229	33	0	457
	%	31,7	1,1	9,8	**50,1**	7,2	0,0	100
Toplam frekans		249	18	103	444	84	1	899
Toplam yüzdelik		27,7	2,0	11,5	49,4	9,3	0,1	100
X^2: 17,00 sd:5 p:0,004								

Ek Tablo 17. Cinsiyet Değişkeni ile Eş Seçiminde Karar Durumu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Eş seçiminde karar				
Cinsiyet		**Kararı ben veririm kimseye danışmam**	**Kararı ben veririm sonra aile onayı alırım**	**Kararı ailem verir sonra benim onayımı alır**	**Ailem karşı gelse de evlenirim**	**Toplam**
Erkek	**N**	59	352	19	9	439
	%	13,4	80,2	4,3	2,1	100
Kadın	**N**	28	398	23	7	456
	%	6,1	87,3	5,0	1,5	100
Toplam Frekans		87	750	42	16	895
Toplam Yüzdelik		9,7	83,8	4,7	1,8	100
X^2: 14,180 sd: 3 p:0,003						

Ek Tablo 18. Aile Türü Değişkeni ile Eş Seçimindeki Karar Durumu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Eş Seçiminde; Kararı				
Aile Türü		**Ben Veririm Kimseye Danışmam**	**Ben Veririm Sonra Aile Onayını Alırım**	**Ailem Alır sonra Benim Onayımı Alır**	**Ailem Karşı Gelse de Evlenirim**	**Toplam**
Çekirdek Aile	**N**	60	556	18	13	647
	%	9,3	**85,9**	2,8	2	100
Geniş Aile	**N**	27	193	24	3	247
	%	10,9	**78,1**	9,7	1,2	100
Toplam Frekans		87	749	42	16	894
Toplam Yüzdelik		9,7	83,8	4,7	1,8	100
X^2:20,730 sd:3 p:0,000						

Ek Tablo 19. Cinsiyet Değişkeni ile Fiziksel Görünüm Kriteri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Eş Seçiminde Fiziksel Görünüm			
Cinsiyet		**Çok önemli**	**Kısmen Önemli**	**Önemsiz**	**Toplam**
Erkek	**N**	163	246	32	441
	%	37,0	**55,8**	7,3	100
Kadın	**N**	105	327	26	458
	%	22,9	**71,4**	5,7	100
Toplam Frekans		268	573	58	899
Toplam Yüzdelik		29,8	63,7	6,5	100
X^2: 24,310 sd: 2 p:0,000					

Ek Tablo 20. Üniversite Değişkeni ile Fiziksel Görünüm Kriteri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Eş Seçiminde Fiziksel Görünüm			
Okuduğu Üniversite		**Çok önemli**	**Kısmen önemli**	**Önemsiz**	**Toplam**
Selçuk Üniversitesi	**N**	145	332	22	499
	%	29,1	**66,5**	4,4	100
Necmettin Erbakan Üniversitesi	**N**	93	177	30	300
	%	31	**59**	10	100
KTO Karatay Üniversitesi	**N**	30	64	6	100
	%	30	**64**	6	100
Toplam Frekans		268	573	58	899
Toplam Yüzdelik		29,8	63,7	6,5	100
X^2:11,022 sd:4 p:0,026					

Ek Tablo 21. Gelir Durumu Değişkeni ile Fiziksel Görünüm Kriteri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Eş Seçiminde Fiziksel Görünüm			
Gelir Durumu		**Çok Önemli**	**Kısmen Önemli**	**Önemsiz**	**Toplam**
500 - 1000	**N**	8	24	4	36
	%	22,2	**66,7**	11,1	100
1000 - 1500	**N**	38	111	17	166
	%	22,9	**66,9**	10,2	100
1500 - 2000	**N**	59	161	14	234
	%	25,2	**68,8**	6	100
2000 – 4000	**N**	103	217	18	338
	%	30,5	**64,2**	5,3	100
4000 ve Üzeri	**N**	**60**	59	4	123
	%	48,8	48	3,3	100
Toplam Frekans		268	572	57	897
Toplam Yüzdelik		29,9%	63,8	6,4	100
X^2:33,630 sd:8 p:0,000					

Ek Tablo 22. Cinsiyet Değişkeni ile Dindarlık Kriteri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Eş Seçiminde Dindarlık			
Cinsiyet		**Çok Önemli**	**Kısmen Önemli**	**Önemsiz**	**Toplam**
Erkek	**N**	271	133	36	440
	%	**61,6**	30,2	8,2	100
Kadın	**N**	311	119	28	458
	%	**67,9**	26,0	6,1	100
Toplam Frekans		582	252	64	898
Toplam Yüzdelik		64,8	28,1	7,1	100
X^2: 4,168 sd:2 p:0,124					

Ek Tablo 23. Üniversite Değişkeni ile Dindarlık Kriteri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Eş Seçiminde Dindarlık			
Okuduğu Üniversite		**Çok önemli**	**Kısmen önemli**	**Önemsiz**	**Toplam**
Selçuk Ü.	**N**	285	164	50	499
	%	**57,1**	32,9	10	100
N. Erbakan Ü.	**N**	233	57	10	300
	%	**77,7**	19	3,3	100
KTO Karatay Ü.	**N**	64	31	4	99
	%	**64,6**	31,3	4	100
Toplam Frekans		582	252	64	898
Toplam Yüzdelik		64,8	28,1	7,1	100
X^2: 38,708 sd:4 p:0,000					

Ek Tablo 24. Gelir Durumu Değişkeni ile Dindarlık Kriteri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Eş Seçiminde Dindarlık			
Gelir Durumu		**Çok Önemli**	**Kısmen Önemli**	**Önemsiz**	**Toplam**
500 - 1000	**N**	25	9	2	36
	%	**69,4**	25	5,6	100
1000 - 1500	**N**	115	42	9	166
	%	**69,3**	25,3	5,4	100
1500 - 2000	**N**	148	70	16	234
	%	**63,2**	29,9	6,8	100
2000 – 4000	**N**	228	88	21	337
	%	**67,7**	26,1	6,2	100
4000 ve Üzeri	**N**	64	43	16	123
	%	**52**	35	13	100
Toplam Frekans		580	252	64	896
Toplam Yüzdelik		64,7	28,1	7,1	100
X^2:14,794 sd:8 p:0,063					

Ek Tablo 25. Cinsiyet Değişkeni ile İyi Huylu-Ahlaklı Olma Kriteri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Eş Seçiminde İyi huylu-Ahlaklı Olması			
Cinsiyet		**Çok önemli**	**Kısmen önemli**	**Önemsiz**	**Toplam**
Erkek	**N**	406	27	8	441
	%	**92,1**	6,1	1,8	100
Kadın	**N**	428	26	4	458
	%	**93,4**	5,7	0,9	100
Toplam Frekans		834	53	12	899
Toplam Yüzdelik		92,8	5,9	1,3%	100
X^2: 1,612 sd:2 p:0,447					

Ek Tablo 26. Üniversite Değişkeni ile İyi Huylu-Ahlaklı Olma Kriteri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Eş Seçiminde iyi huylu-ahlaklı olması			
Okuduğu Üniversite		**Çok önemli**	**Kısmen önemli**	**Önemsiz**	**Toplam**
Selçuk Ü.	**N**	465	27	7	499
	%	**93,2**	5,4	1,4	100
N. Erbakan Ü.	**N**	276	19	5	300
	%	**92**	6,3	1,7	100
KTO Karatay Ü.	**N**	93	7	0	100
	%	**93**	7	0	100
Toplam Frekans		834	53	12	899
Toplam Yüzdelik		92,8	5,9	1,3	100
X^2:2,132 sd:4 p:0,711					

Ek Tablo 27. Gelir Durumu Değişkeni ile İyi Huylu-Ahlaklı Olma Kriteri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Eş Seçiminde İyi Huylu Ahlaklı Olması			
Gelir Durumu		**Çok Önemli**	**Kısmen Önemli**	**Önemsiz**	**Toplam**
500 - 1000	**N**	32	3	1	36
	%	**88,9**	8,3	2,8	100
1000 - 1500	**N**	150	13	3	166
	%	**90,4**	7,8	1,8	100
1500 - 2000	**N**	219	13	2	234
	%	**93,6**	5,6	0,9	100
2000 – 4000	**N**	317	15	6	338
	%	**93,8**	4,4	1,8	100
4000 ve Üzeri	**N**	114	9	0	123
	%	**92,7**	7,3	0	100
Toplam Frekans		832	53	12	897
Toplam Yüzdelik		92,8	5,9	1,3	100
X^2:6,682 sd:8 p:0,571					

Ek Tablo 28. Cinsiyet Değişkeni ile Kariyer Kriteri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Eş Seçiminde Kariyer			
Cinsiyet		**Çok önemli**	**Kısmen önemli**	**Önemsiz**	**Toplam**
Erkek	**N**	128	189	123	440
	%	29,1	**43,0**	28,0	100
Kadın	**N**	206	212	40	458
	%	45,0	**46,3**	8,7	100
Toplam Frekans		334	401	163	898
Toplam Yüzdelik		37,2	44,7	18,2	100
X^2:61,462 sd:2 p:0,000					

Ek Tablo 29. Üniversite Değişkeni ile Kariyer Kriteri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Eş Seçiminde Kariyer			
Okuduğu Üniversite		**Çok önemli**	**Kısmen önemli**	**Önemsiz**	**Toplam**
Selçuk Ü.	**N**	193	229	77	499
	%	38,7	45,9	15,4	100
N. Erbakan Ü.	**N**	108	121	71	300
	%	36	40,3	23,7	100
KTO Karatay Ü.	**N**	33	51	15	99
	%	33,3	51,5	15,2	100
Toplam Frekans		334	401	163	898
Toplam Yüzdelik		37,2	44,7	18,2	100
X^2:10,829 sd:4 p:0,029					

Ek Tablo 30. Gelir Durumu Değişkeni ile Kariyer Kriteri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Eş Seçiminde Kariyer			
Gelir Durumu		**Çok Önemli**	**Kısmen Önemli**	**Önemsiz**	**Toplam**
500 - 1000	**N**	14	15	7	36
	%	38,9	41,7	19,4	100
1000 - 1500	**N**	57	70	39	166
	%	34,3	42,2	23,5	100
1500 - 2000	**N**	73	116	45	234
	%	31,2	49,6	19,2	100
2000 – 4000	**N**	138	140	59	337
	%	40,9	41,5	17,5	100
4000 ve Üzeri	**N**	52	59	12	123
	%	42,3	48	9,8	100
Toplam Frekans		334	400	162	896
Toplam Yüzdelik		37,3	44,6	18,1	100
X^2:15,052 sd:8 p:0,058					

Ek Tablo 31. Katılımcıların Eş Seçiminde Ekonomik Durumun Aynı Olması Düşüncesi

	N	**%**
Çok önemli	208	23,1
Kısmen önemli	493	54,8
Önemsiz	198	22,0
Cevaplanmayan	1	0,1
Toplam	900	100,0

Ek Tablo 32. Cinsiyet Değişkeni ile Ekonomik Kriter Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Eş Seçiminde Ekonomik Durum			
Cinsiyet		**Çok önemli**	**Kısmen önemli**	**Önemsiz**	**Toplam**
Erkek	**N**	92	187	161	440
	%	20,9	42,5	36,6	100,0
Kadın	**N**	129	292	37	458
	%	28,2	63,8	8,1	100,0
Toplam Frekans		221	479	198	898
Toplam Yüzdelik		24,6	53,3	22,0	100,0
X^2: 1,06 sd: 2 p:0,000					

Ek Tablo 33. Üniversite Değişkeni ile Ekonomik Kriter Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Eş Seçiminde Ekonomik Durum			
Okuduğu Üniversite		**Çok önemli**	**Kısmen önemli**	**Önemsiz**	**Toplam**
Selçuk Ü.	**N**	120	276	103	499
	%	24	55,3	20,6	100
N. Erbakan Üniversitesi	**N**	80	148	72	300
	%	26,7	49,3	24	100
KTO Karatay Ü.	**N**	21	55	23	99
	%	21,2	55,6	23,2	100
Toplam Frekans		221	479	198	898
Toplam Yüzdelik		24,6	53,3	22	100
X^2:3,431 sd:4 p:0,489					

Ek Tablo 34. Gelir Durumu Değikeni ile Ekonomik Kriter Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Eş Seçiminde Ekonomik Durum			
Gelir Durumu		**Çok Önemli**	**Kısmen Önemli**	**Önemsiz**	**Toplam**
500 - 1000	**N**	6	22	8	36
	%	16,7	61,1	22,2	100
1000 - 1500	**N**	32	89	45	166
	%	19,3	53,6	27,1	100
1500 - 2000	**N**	55	127	52	234
	%	23,5	54,3	22,2	100
2000 – 4000	**N**	87	179	71	337
	%	25,8	53,1	21,1	100
4000 ve Üzeri	**N**	41	61	21	123
	%	33,3	49,6	17,1	100
Toplam Frekans		221	478	197	896
Toplam Yüzdelik		24,7	53,3	22	100
X^2:11,185 sd:8 p:0,191					

Ek Tablo 35. Cinsiyet Değişkeni ile Aile Yapısının Uygunluğu Kriteri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Eş seçiminde aile yapısının uygunluğu			
Cinsiyet		**Çok önemli**	**Kısmen önemli**	**Önemsiz**	**Toplam**
Erkek	**N**	290	126	24	440
	%	65,9	28,6	5,5	100,0
Kadın	**N**	335	105	18	458
	%	73,1	22,9	3,9	100,0
Toplam Frekans		625	231	42	898
Toplam Yüzdelik		69,6	25,7	4,7	100,0
X^2: 5,648 sd: 2 p:0,059					

Ek Tablo 36. Katılımcıların Eş Seçiminde Siyasi Görüşün Aynı Olması Düşüncesinin Dağılımı

	N	%
Çok önemli	223	24,8
Kısmen önemli	440	**48,9**
Önemsiz	236	26,2
Cevaplanmayan	1	0,1
Toplam	900	100,0

Ek Tablo 37. Cinsiyet Değişkeni ile Aşk Kriteri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Eş Seçiminde Aşk			
Cinsiyet		**Çok önemli**	**Kısmen Önemli**	**Önemsiz**	**Toplam**
Erkek	**N**	313	109	19	441
	%	71,0	24,7	4,3	100
Kadın	**N**	321	115	22	458
	%	70,1	25,1	4,8	100
Toplam Frekans		634	224	41	899
Toplam Yüzdelik		70,5	24,9	4,6	100

Ek Tablo 38. Cinsiyet Değişkeni ile Kültür Seviyesi Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Eş seçiminde Kültür Seviyesi			
Cinsiyet		**Çok önemli**	**Kısmen Önemli**	**Önemsiz**	**Toplam**
Erkek	**N**	260	159	21	440
	%	59,1	36,1	4,8	100
Kadın	**N**	298	144	16	458
	%	65,1	31,4	3,5	100
Toplam Frekans		558	303	37	898
Toplam Yüzdelik		62,1	33,7	4,1	100
X^2: 3,647 sd: 2 p:0,161					

Ek Tablo 39. Üniversite Değişkeni ile Hayata Bakış Açısı Kriteri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Eş Seçiminde Hayata Bakış Açısı			
Okuduğu Üniversite		**Çok önemli**	**Kısmen önemli**	**Önemsiz**	**Toplam**
Selçuk Üniversitesi	**N**	417	78	4	499
	%	83,6	15,6	0,8	100
N. Erbakan Ü.	**N**	236	50	14	300
	%	78,7	16,7	4,7	100
KTO Karatay Ü.	**N**	73	24	2	99
	%	73,7	24,2	2	100
Toplam Frekans		726	152	20	898
Toplam Yüzdelik		80,8	16,9	2,2	100
X^2:17,478 sd:4 p:0,002					

Ek Tablo 40. Cinsiyet Değişkeni ile Eş Seçiminde Kişinin Yaşı Nasıl Olmalı? Sorusu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Eş seçiminde kişinin yaşı				
Cinsiyet		**Erkek kadından büyük olmalı**	**Kadın erkekten büyük olmalı**	**Kadın erkek ile aynı yaşta olmalı**	**Fark etmez**	**Toplam**
Erkek	**N**	225	4	62	150	441
	%	51,0	0,9	14,1	34,0	100
Kadın	**N**	291	7	69	91	458
	%	63,5	1,5	15,1	19,9	100
Toplam Frekans		516	11	131	241	899
Toplam Yüzdelik		57,4	1,2	14,6	26,8	100
X^2: 23,765 sd:3 p:0,000						

Ek Tablo 41. Cinsiyet Değişkeni ile Eğitim Durumu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Eş seçiminde eğitim durumu				
Cinsiyet		**Erkek kadından daha üstün**	**Kadın erkekten daha üstün**	**Her ikisi de aynı düzeyde**	**Fark etmez**	**Toplam**
Erkek	**N**	103	4	178	156	441
	%	23,4	0,9	40,4	35,4	100
Kadın	**N**	121	6	244	87	458
	%	26,4	1,3	53,3	19,0	100
Toplam Frekans		224	10	422	243	899
Toplam Yüzdelik		24,9	1,1	46,9	27,0	100
X^2: 31,451 sd:3 p:0,000						

Ek Tablo 42. Cinsiyet Değişkeni ile Maddi Durum Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

Eş seçiminde maddi durum						
Cinsiyet		**Erkeğin daha iyi olmalı**	**Kadının daha iyi olmalı**	**Her ikisi de birbirine yakın olmalı**	**Fark etmez**	**Toplam**
Erkek	**N**	134	14	141	152	441
	%	30,4	3,2	32,0	34,5	100
Kadın	**N**	160	10	209	79	458
	%	34,9	2,2	45,6	17,2	100
Toplam Frekans		294	24	350	231	899
Toplam Yüzdelik		32,7	2,7	38,9	25,7	100
X^2: 38,939 sd: 3 p:0,000						

Ek Tablo 43. Katılımcıların Sanal Ortamda Eş Seçimi Düşüncesi

	N	**%**
Uygun buluyorum	121	13,4
Uygun bulmuyorum	773	85,9
Cevaplamayan	6	0,7

Ek Tablo 44. Cinsiyet Değişkeni ile Eş Seçiminde Annenin Düşüncesi Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Eş Seçiminde Annenin Düşüncesi			
Cinsiyet		**Çok önemli**	**Kısmen önemli**	**Önemsiz**	**Toplam**
Erkek	**N**	294	131	16	441
	%	66,7	29,7	3,6	100
Kadın	**N**	372	78	8	458
	%	81,2	17,0	1,7	100
Toplam Frekans		666	209	24	899
Toplam Yüzdelik		74,1	23,2	2,7	100
X^2: 24,929 sd:2 p:0,000					

Ek Tablo 45. Cinsiyet Değişkeni ile Eş Seçiminde Babanın Düşüncesi Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Eş seçiminde babanın düşüncesi			
Cinsiyet		**Çok önemli**	**Kısmen önemli**	**Önemsiz**	**Toplam**
Erkek	**N**	278	135	25	438
	%	**63,5**	30,8	5,7	100
Kadın	**N**	358	88	11	457
	%	**78,3**	19,3	2,4	100
Toplam Frekans		636	223	36	895
Toplam Yüzdelik		71,1	24,9	4,0	100
X^2:25,021 sd:2 p:0,000					

Ek Tablo 46. Cinsiyet Değişkeni ile Eş Seçiminde En Yakın Arkadaşın Düşüncesi Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Eş seçiminde en yakın arkadaşın düşüncesi			
Cinsiyet		**Çok önemli**	**Kısmen önemli**	**Önemsiz**	**Toplam**
Erkek	**N**	97	235	109	441
	%	22,0	53,3	24,7	100
Kadın	**N**	122	260	76	458
	%	26,6	56,8	16,6	100
Toplam Frekans		219	495	185	899
Toplam Yüzdelik		24,4	55,1	20,6	100
X^2:9,685 sd:2 p:0,008					

Ek Tablo 47. Cinsiyet Değişkeni ile Eş Seçiminde Akrabanın Düşüncesi Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Eş seçiminde akrabanın düşüncesi			
Cinsiyet		**Çok önemli**	**Kısmen önemli**	**Önemsiz**	**Toplam**
Erkek	**N**	53	156	232	441
	%	12,0	35,4	52,6	100
Kadın	**N**	31	197	230	45
	%	6,8	43,0	50,2	100
Toplam Frekans		84	353	462	899
Toplam Yüzdelik		9,3	39,3	51,4	100
X^2: 10,215 sd:2 p:0,006					

Ek Tablo 48. Cinsiyet Değişkeni ile Eş Seçiminde Komşuların Düşüncesi Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Eş seçiminde komşuların düşüncesi			
Cinsiyet		**Çok önemli**	**Kısmen önemli**	**Önemsiz**	**Toplam**
Erkek	**N**	29	81	331	441
	%	6,6	18,4	75,1	100
Kadın	**N**	11	79	368	458
	%	2,4	17,2	80,3	100
Toplam Frekans		40	160	699	899
Toplam Yüzdelik		4,4	17,8	77,8	100
X^2: 9,766 sd:2 p:0,008					

Ek Tablo 49. Cinsiyet Değişkeni ile Kültürel Farklar Düşüncesi Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Eş seçiminde Kültürel Farklar			
Cinsiyet		**Çok önemli**	**Kısmen önemli**	**Önemsiz**	**Toplam**
Erkek	**N**	178	216	47	441
	%	40,4	49	10,7	100
Kadın	**N**	224	204	30	458
	%	48,9	44,5	6,6	100
Toplam Frekans		402	420	77	899
Toplam Yüzdelik		44,7	46,7	8,6	100
X^2: 9,042 sd:2 p:0,011					

Ek Tablo 50. Cinsiyet Değişkeni ile Dini İnaç Düşüncesi Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Eş seçiminde dini inancın aynı olması			
Cinsiyet		**Çok önemli**	**Kısmen önemli**	**Önemsiz**	**Toplam**
Erkek	**N**	318	94	29	441
	%	72,1	21,3	6,6	100
Kadın	**N**	376	67	15	458
	%	82,1	14,6	3,3	100
Toplam Frekans		694	161	44	899
Toplam Yüzdelik		77,2	17,9	4,9	100
X^2: 13,513 sd:2 p:0,001					

Ek Tablo 51. Cinsiyet Değişkeni ile Etnik Köken Düşüncesi Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Eş seçiminde etnik kökenin aynı olması			
Cinsiyet		**Çok önemli**	**Kısmen önemli**	**Önemsiz**	**Toplam**
Erkek	**N**	158	189	94	441
	%	35,8	42,9	21,3	100
Kadın	**N**	173	205	79	457
	%	37,9	44,9	17,3	100
Toplam Frekans		331	394	173	898
Toplam Yüzdelik		36,9	43,9	19,3	100
X^2: 2,346 sd:2 p:0,309					

Ek Tablo 52. Cinsiyet Değişkeni ile Kızlar İçin İdeal Evlilik Yaşı Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Kızlar için ideal evlilik yaşı					
Cinsiyet		**18-20**	**21-23**	**24-26**	**27-29**	**30veüzeri**	**Toplam**
Erkek	**N**	40	146	203	43	5	437
	%	9,2	33,4	46,5	9,8	1,1	100
Kadın	**N**	10	124	283	33	4	454
	%	2,2	27,3	62,3	7,3	0,9	100
Toplam Frekans		50	270	486	76	9	891
Toplam Yüzdelik		5,6	30,3	54,5	8,5	1,0	100
X^2: 34,076 sd: 4 p: 0,000							

Ek Tablo 53. Annenin Eğitimi Değişkeni ile Kızlar İçin İdeal Evlilik Yaşı Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Kızlar İçin İdeal Evlilik Yaşı					
Annenin Eğitimi		**18-20**	**21-23**	**24-26**	**27-29**	**30 ve üzeri**	**Toplam**
Okuryazar değil	**N**	11	27	31	3	0	72
	%	15,3	37,5	43,1	4,2	0	100
İlkokul Mezunu	**N**	25	133	226	23	3	410
	%	6,1	32,4	55,1	5,6	0,7	100
Ortaokul Mezunu	**N**	7	37	91	18	5	158
	%	4,4	23,4	57,6	11,4	3,2	100
Lise Mezunu	**N**	6	48	82	18	0	154
	%	3,9	31,2	53,2	11,7	0	100
Üniversite Mezunu	**N**	1	25	56	14	1	97
	%	1	25,8	57,7	14,4	1	100
Toplam Frekans		50	270	486	76	9	891
Toplam Yüzdelik		5,6	30,3	54,5	8,5	1	100
X^2:47,114 sd:16 p:0,000							

Ek Tablo 54. Babanın Eğitimi Değişkeni ile Kızlar İçin İdeal Evlilik Yaşı Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Kızlar İçin İdeal Evlilik Yaşı					
Babanın Eğitimi		**18-20**	**21-23**	**24-26**	**27-29**	**30 ve üzeri**	**Toplam**
Okuryazar değil	**N**	4	4	8	1	0	17
	%	23,5	23,5	47,1	5,9	0	100
İlkokul Mezunu	**N**	14	84	113	16	1	228
	%	6,1	36,8	49,6	7	0,4	100
Ortaokul Mezunu	**N**	14	42	83	7	0	146
	%	9,6	28,8	56,8	4,8	0	100
Lise Mezunu	**N**	12	51	136	18	3	220
	%	5,5	23,2	61,8	8,2	1,4	100
Üniversite Mezunu	**N**	6	89	143	34	5	277
	%	2,2	32,1	51,6	12,3	1,8	100
Toplam Frekans		50	270	483	76	9	888
Toplam Yüzdelik		5,6	30,4	54,4	8,6	1	100
X^2:43,304 sd:16 p:0,000							

Ek Tablo 55. Yaşanılan Yer Değişkeni ile Kızlar İçin İdeal Evlilik Yaşı Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Kızlar İçin İdeal Evlilik Yaşı					
Yaşanılan Yer		**18-20**	**21-23**	**24-26**	**27-29**	**30 ve üzeri**	**Toplam**
Köy - Kasaba	**N**	16	33	38	3	0	90
	%	17,8	36,7	42,2	3,3	0	100
İlçe	**N**	13	62	106	22	1	204
	%	6,4	30,4	52	10,8	0,5	204
İl	**N**	10	64	158	20	3	255
	%	3,9	25,1	62	7,8	1,2	100
Büyükşehir	**N**	11	111	183	31	5	341
	%	3,2	32,6	53,7	9,1	1,5	100
Toplam Frekans		50	270	485	76	9	890
Toplam Yüzdelik		5,6	30,3	54,5	8,5	1	100
X^2:44,651 sd:12 p:0,000							

Ek Tablo 56. Cinsiyet Değişkeni ile Erkekler İçin İdeal Evlilik Yaşı Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Erkekler için ideal evlilik yaşı					
Cinsiyet		**18-20**	**21-23**	**24-26**	**27-29**	**30veüzeri**	**Toplam**
Erkek	**N**	5	37	210	156	29	437
	%	1,1	8,5	48,1	35,7	6,6	100
Kadın	**N**	1	20	208	202	23	454
	%	0,2	4,4	45,8	44,5	5,1	100
Toplam Frekans		6	57	418	358	52	891
Toplam Yüzdelik		0,7	6,4	46,9	40,2	5,8	100
X^2: 14,030 sd: 4 p:0,007							

Ek Tablo 57. Annenin Eğitim Durumu Değişkeni ile Erkekler İçin İdeal Evlilik Yaşı Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Erkekler İçin İdeal Evlilik Yaşı					
Annenin Eğitimi		**18-20**	**21-23**	**24-26**	**27-29**	**30 ve üzeri**	**Toplam**
Okuryazar değil	**N**	1	12	39	18	2	72
	%	1,4	16,7	54,2	25	2,8	100
İlkokul Mezunu	**N**	4	29	194	162	21	410
	%	1	7,1	47,3	39,5	5,1	100
Ortaokul Mezunu	**N**	1	9	73	63	12	158
	%	0,6	5,7	46,2	39,9	7,6	100
Lise Mezunu	**N**	0	6	78	61	9	154
	%	0	3,9	50,6	39,6	5,8	100
Üniversite Mezunu	**N**	0	1	34	54	8	97
	%	0	1	35,1	55,7	8,2	100
Toplam Frekans		6	57	418	358	52	891
Toplam Yüzdelik		0,7	6,4	46,9	40,2	5,8	100
X^2:38,459 sd:16 p:0,001							

Ek Tablo 58. Babanın Eğitim Durumu Değişkeni ile Erkekler İçin İdeal Evlilik Yaşı Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Erkekler İçin İdeal Evlilik Yaşı					
Babanın Eğitim Durumu		**18-20**	**21-23**	**24-26**	**27-29**	**30 ve üzeri**	**Toplam**
Okuryazar değil	**N**	0	4	7	4	2	17
	%	0	23,5	41,2	23,5	11,8	100
İlkokul Mezunu	**N**	3	21	117	78	9	228
	%	1,3	9,2	51,3	34,2	3,9	100
Ortaokul Mezunu	**N**	0	15	71	57	3	146
	%	0	10,3	48,6	39	2,1	100
Lise Mezunu	**N**	1	12	99	94	14	220
	%	0,5	5,5	45	42,7	6,4	100
Üniversite Mezunu	**N**	2	5	122	124	24	277
	%	0,7	1,8	44	44,8	8,7	100
Toplam Frekans		6	57	416	357	52	888
Toplam Yüzdelik		0,7	6,4	46,8	40,2	5,9	100
X^2:42,778 sd:16 p:0,000							

Ek Tablo 59. Yaşanılan Yer Değişkeni ile Erkekler İçin İdeal Evlilik Yaşı Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Erkekler İçin İdeal Evlilik Yaşı					
Yaşanılan Yer		**18-20**	**21-23**	**24-26**	**27-29**	**30 ve üzeri**	**Toplam**
Köy – Kasaba	**N**	1	18	45	23	3	90
	%	1,1	20	50	25,6	3,3	100
İlçe	**N**	1	15	95	83	10	204
	%	0,5	7,4	46,6	40,7	4,9	100
İl	**N**	2	9	123	103	18	255
	%	0,8	3,5	48,2	40,4	7,1	100
Büyükşehir	**N**	2	15	155	148	21	341
	%	0,6	4,4	45,5	43,4	6,2	100
Toplam Frekans		6	57	418	357	52	890
Toplam Yüzdelik		0,7	6,4	47	40,1	5,8	100
X^2:40,251 sd:12 p:0,000							

Ek Tablo 60. Cinsiyet Değişkeni ile Evlilik İçin Mezun Olma Şartı Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Evlilik için mezun olmak			
Cinsiyet		**Çok önemli**	**Kısmen önemli**	**Önemsiz**	**Toplam**
Erkek	**N**	311	104	21	436
	%	71,3	23,9	4,8	100,0
Kadın	**N**	348	80	26	454
	%	76,7	17,6	5,7	100,0
Toplam Frekans		659	184	47	890
Toplam Yüzdelik		74,0	20,7	5,3	100,0
X^2: 5,378 sd:2 p:0,068					

Ek Tablo 61. Üniversite Değişkeni ile Evlilik İçin Mezun Olma Şartı Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Evlilik için mezun olmak			
Üniversite		**Çok önemli**	**Kısmen önemli**	**Önemsiz**	**Toplam**
Selçuk Ü.	**N**	390	84	20	494
	%	78,9	17,0	4,0	100
N. Erbakan Ü.	**N**	208	69	19	296
	%	70,3	23,3	6,4	100
KTO Karatay Ü.	**N**	61	31	8	100
	%	61,0	31,0	8,0	10
Toplam Frekans		659	184	47	890
Toplam Yüzdelik		74,0	20,7	5,3	100
X^2: 17,389 sd:4 p:0,002					

Ek Tablo 62. Cinsiyet Değişkeni ile Evlilik İçin Askerlik Şartı Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Evlilik için askerlik			
Cinsiyet		**Çok önemli**	**Kısmen önemli**	**Önemsiz**	**Toplam**
Erkek	**N**	271	133	32	436
	%	62,2	30,5	7,3	100
Kadın	**N**	314	113	27	454
	%	69,2	24,9	5,9	100
Toplam Frekans		585	246	59	890
Toplam Yüzdelik		65,7	27,6	6,6	100
X^2: 4,848 sd:2 p:0,089					

Ek Tablo 63. Üniversite Değişkeni ile Evlilik İçin Askerlik Şartı Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Evlilik İçin Askerlik			
Okuduğu Üniversite		**Çok önemli**	**Kısmen Önemli**	**Önemsiz**	**Toplam**
Selçuk Üniversitesi	**N**	343	123	28	494
	%	69,4	24,9	5,7	100
N. Erbakan Üniversitesi	**N**	200	79	17	296
	%	67,6	26,7	5,7	100
KTO Karatay Üniversitesi	**N**	42	44	14	100
	%	42,0	44,0	14,0	100
Toplam Frekans		585	246	59	890
Toplam Yüzdelik		65,7	27,6	6,6	100
X^2: 30,107 sd: 4 p:0,000					

Ek Tablo 64. Cinsiyet Değişkeni ile Evlilik İçin İş Sahibi Olma Şartı Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Evlilik için iş sahibi olmak			
Cinsiyet		**Çok önemli**	**Kısmen önemli**	**Önemsiz**	**Toplam**
Erkek	**N**	386	46	4	436
	%	88,5	10,6	0,9	100
Kadın	**N**	404	43	7	454
	%	89,0	9,5	1,5	100
Toplam Frekans		790	89	11	890
Toplam Yüzdelik		88,8	10,0	1,2	100
X^2: 0,966 sd:2 p:0,617					

Ek Tablo 65. Üniversite Değişkeni ile Evlilik İçin İş Sahibi Olma Şartı Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Evlilik için iş sahibi olmak			
Okuduğu Üniversite		**Çok önemli**	**Kısmen önemli**	**Önemsiz**	**Toplam**
Selçuk Üniversitesi	**N**	447	44	3	494
	%	90,5	8,9	0,6	100
N. Erbakan Üniversitesi	**N**	260	30	6	296
	%	87,8	10,1	2,0	100
KTO Karatay Üniversitesi	**N**	83	15	2	100
	%	83,0	15,0	2,0	100
Toplam Frekans		790	89	11	890
Toplam Yüzdelik		88,8	10,0	1,2	100
X^2: 7,214 sd: 4 p:0,125					

Ek Tablo 66. Cinsiyet Değişkeni ile Evlilik İçin Uygun Eş Adayı Şartı Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Evlilik için uygun eş adayı bulmak			
Cinsiyet		**Çok önemli**	**Kısmen önemli**	**Önemsiz**	**Toplam**
Erkek	**N**	400	34	2	436
	%	91,7	7,8	0,5	100
Kadın	**N**	431	21	2	454
	%	94,9	4,6	0,4	100
Toplam Frekans		831	55	4	890
Toplam Yüzdelik		93,4	6,2	0,4	100
X^2: 3,867 sd: 2 p: 0,145					

Ek Tablo 67. Üniversite Değişkeni ile Evlilik İçin Uygın Eş Adayı Şartı Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Evlilik için uygun eş adayı bulmak			
Okuduğu Üniversite		**Çok önemli**	**Kısmen önemli**	**Önemsiz**	**Toplam**
Selçuk Üniversitesi	**N**	459	33	2	494
	%	92,9	6,7	0,4	100
N. Erbakan Üniversitesi	**N**	275	19	2	296
	%	92,9	6,4	0,7	100
KTO Karatay Üniversitesi	**N**	97	3	0	100
	%	97,0	3,0	0,0	100
Toplam Frekans		831	55	4	890
Toplam Yüzdelik		93,4	6,2	0,4	100
X^2: 2,831 sd:4 p:0,586					

Ek Tablo 68. Cinsiyet Değişkeni ile Evliliğin Amacında Neslin Devamı Olma Düşüncesi Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Neslin devamı için evlilik			
Cinsiyet		**Çok önemli**	**Kısmen önemli**	**Önemsiz**	**Toplam**
Erkek	**N**	228	162	43	433
	%	52,7	37,4	9,9	100
Kadın	**N**	211	189	53	453
	%	46,6	41,7	11,7	100
Toplam Frekans		439	351	96	886
Toplam Yüzdelik		49,5	39,6	10,8	100
X^2: 3,327 sd:2 p:0,189					

Ek Tablo 69. Cinsiyet Değişkeni ile Evliliğin Amacında Düzenli Hayat Düşüncesi Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Düzenli hayat için evlilik			
Cinsiyet		**Çok önemli**	**Kısmen önemli**	**Önemsiz**	**Toplam**
Erkek	**N**	345	75	14	434
	%	79,5	17,3	3,2	100
Kadın	**N**	313	123	17	453
	%	69,1	27,2	3,8	100
Toplam Frekans		658	198	31	887
Toplam Yüzdelik		74,2	22,3	3,5	100
X^2: 13,082 sd:2 p:0,001					

Ek Tablo 70. Cinsiyet Değişkeni ile Evliliğin Amacında Hayatı Paylaşmak Düşüncesi Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Hayatı paylaşmak için evlilik			
Cinsiyet		**Çok önemli**	**Kısmen önemli**	**Önemsiz**	**Toplam**
Erkek	**N**	388	42	5	435
	%	89,2	9,7	1,1	100
Kadın	**N**	415	35	4	454
	%	91,4	7,7	0,9	100
Toplam Frekans		803	77	9	889
Toplam Yüzdelik		90,3	8,7	1,0	100
X^2: 1,250 sd:2 p:0,535					

Ek Tablo 71. Cinsiyet Değişkeni ile Evliliğin Amacında Dinin Emretmesi Düşüncesi Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Din emrettiği için evlilik			
Cinsiyet		**Çok önemli**	**Kısmen önemli**	**Önemsiz**	**Toplam**
Erkek	**N**	307	89	38	434
	%	70,7	20,5	8,8	100
Kadın	**N**	302	120	31	453
	%	66,7	26,5	6,8	100
Toplam Frekans		609	209	69	887
Toplam Yüzdelik		68,7	23,6	7,8	100
X^2: 4,945 sd:2 p:0,084					

Ek Tablo 72. Cinsiyet Değişkeni ile Mutlu Yuva İçin Ekonomik Refahın Olması Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Mutlu yuva için ekonomik refahın olması			
Cinsiyet		**Çok önemli**	**Kısmen önemli**	**Önemsiz**	**Toplam**
Erkek	**N**	235	190	11	436
	%	53,9	43,6	2,5	100
Kadın	**N**	220	226	7	453
	%	48,6	49,9	1,5	100
Toplam Frekans		455	416	18	889
Toplam Yüzdelik		51,2	46,8	2,0	100
X^2:4,175 sd:2 p:0,124					

Ek Tablo 73. Cinsiyet Değişkeni ile Mutlu Yuva İçin Anlayışın Olması Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Mutlu yuva için anlayışın olması			
Cinsiyet		**Çok önemli**	**Kısmen önemli**	**Önemsiz**	**Toplam**
Erkek	**N**	411	24	1	436
	%	94,3	5,5	0,2	100
Kadın	**N**	440	11	2	453
	%	97,1	2,4	0,4	100
Toplam Frekans		851	35	3	889
Toplam Yüzdelik		95,7	3,9	0,3	100
X^2:5,827 sd:2 p:0,054					

Ek Tablo 74. Cinsiyet Değişkeni ile Mutlu Yuva İçin Birbirine Destek Olması Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Mutlu yuva için birbirine destek olunması			
Cinsiyet		**Çok önemli**	**Kısmen önemli**	**Önemsiz**	**Toplam**
Erkek	**N**	420	16	0	436
	%	96,3	3,7	0,0	100
Kadın	**N**	436	15	2	453
	%	96,2	3,3	0,4	100
Toplam Frekans		856	31	2	889
Toplam Yüzdelik		96,3	3,5	0,2	100
X^2: 2,007 sd:2 p:0,367					

Ek Tablo 75. Cinsiyet Değişkeni ile Mutlu Yuva İçin Çocuk Sahibi Olma Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Mutlu yuva için çocuk sahibi olunması			
Cinsiyet		**Çok önemli**	**Kısmen önemli**	**Önemsiz**	**Toplam**
Erkek	**N**	222	182	32	436
	%	50,9	41,7	7,3	100
Kadın	**N**	213	211	29	453
	%	47,0	46,6	6,4	100
Toplam Frekans		435	393	61	889
Toplam Yüzdelik		48,9	44,2	6,9	100
X^2:2,149 sd:2 p:0,341					

Ek Tablo 76. Cinsiyet Değişkeni ile Evlilik Sorumluluktur Düşüncesi Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Evlilik sorumluluktur			
Cinsiyet		**Çok önemli**	**Kısmen önemli**	**Önemsiz**	**Toplam**
Erkek	**N**	386	44	6	436
	%	88,5	10,1	1,4	100
Kadın	**N**	391	58	5	454
	%	86,1	12,8	1,1	100
Toplam Frekans		777	102	11	890
Toplam Yüzdelik		87,3	11,5	1,2	100
X^2: 1,681 sd:2 p:0,431					

Ek Tablo 77. Cinsiyet Değişkeni ile Evlendikten Sonra Erkeğin Ailesiyle Yaşamak Düşüncesi Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Evlendikten sonra erkeğin ailesiyle yaşamak				
Cinsiyet		**Evet**	**Hayır**	**Fikrim yok**	**Şartlara bağlı**	**Toplam**
Erkek	**N**	39	151	76	166	432
	%	9,0	35,0	17,6	38,4	100
Kadın	**N**	25	224	38	165	452
	%	5,5	49,6	8,4	36,5	100
Toplam Frekans		64	375	114	331	884
Toplam Yüzdelik		7,2	42,4	12,9	37,4	100
X^2: 29,505 sd:3 p:0,000						

Ek Tablo 78. Cinsiyet Değişkeni ile Evlilikten Korkma Sebepleri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Evlilikten Korkanların Nedenleri				
		Geçim sıkıntısı yaşamak	**Sorumluluk almak**	**Evlilik sonrası eşin değişebilmesi**	**Evlilik öncesi yapılanları sonra yapamamak**	**Toplam**
Evet diyenler	**N**	51	213	141	108	513
	%	9,9	41,5	27,5	21,1	100
Hayır diyenler	**N**	3	6	2	1	12
	%	25	50	16,7	8,3	100
Toplam Frekans		54	219	143	109	525
Toplam Yüzdelik		10,3	41,7	27,2	20,8	100
X^2: 4,205 sd:3 p:0,240						

Ek Tablo 79. Cinsiyete Değişkeni ile Evlilik Sizi Kokutuyor mu? Düşüncesi Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Evlilik korkutuyor mu?		
Cinsiyet		**Evet**	**Hayır**	**Toplam**
Erkek	**N**	218	219	437
	%	49,9	50,1	100
Kadın	**N**	296	156	452
	%	65,5	34,5	100
Toplam Frekans		514	375	889
Toplam Yüzdelik		57,8	42,2	100
X^2: 22,174 sd:1 p:0,000				

Ek Tablo 80. Evlilik Sizi Neden Korkutuyor? Düşüncesinin Dağılımı

	N	**%**
Geçim sıkıntısı yaşamaktan	54	6,0
Sorumluluk almaktan	219	24,3
Evlilik sonrası eşin değişebileceğinden	143	15,9
Evlilik öncesi yapılanları sonra yapamamaktan	109	12,1
Cevaplanmayan	375	41,7
Toplam	900	100,0

Ek Tablo 81. Cinsiyet Değişkeni ile Evliliğin Korkutma Nedenleri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Evlilik neden korkutuyor				
Cinsiyet		**Geçim sıkıntısı yaşamak**	**Sorumluluk almak**	**Evlilik sonrası eşin değişebilmesi**	**Evlilik öncesi yapılanları sonra yapamamak**	**Toplam**
Erkek	**N**	34	92	51	49	226
	%	15,0	40,7	22,6	21,7	100
Kadın	**N**	20	127	92	60	299
	%	6,7	42,5	30,8	20,1	100
Toplam Frekans		54	219	143	109	525
Toplam Yüzdelik		10,3	41,7	27,2	20,8	100
X^2: 12,173 sd:3 p:0,007						

Ek Tablo 82. Üniversite Değişkeni ile Evliliğin Korkutma Nedenleri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Evlilik Sizi Neden Korkutuyor?				
Okuduğu Üniversite		Geçim sıkıntısı yaşamak	Sorumluluk almak	Evlilik sonrasında eşin değişebilmesi	Evlilik öncesi yapılanları yapamamak	Toplam
Selçuk Ü.	N	30	129	61	50	270
	%	11,1	47,8	22,6	18,5	100
N Erbakan Ü	N	22	68	58	47	195
	%	11,3	34,9	29,7	24,1	100
KTO Karatay Ü.	N	2	22	24	12	60
	%	3,3	36,7	40	20	100
Toplam Frekans		54	219	143	109	525
Toplam Yüzdelik		10	41,7	27,2	20,8	100
X^2:16,017 sd:6 p:0,014						

Ek Tablo 83. Annenin Eğitim Değişkeni ile Evliliğin Korkutma Nedenleri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Evlilik Sizi Neden Korkutuyor?				
Annenin Eğitimi		**Geçim sıkıntısı yaşamaktan**	**Sorumluluk almaktan**	**Evlilik sonrası eşin değişebileceğinden**	**Evlilik öncesi yapılanları yapamamaktan**	**Toplam**
Okuryazar değil	**N**	15	13	6	11	45
	%	33,3	28,9	13,3	24,4	100
İlkokul Mezunu	**N**	19	108	69	47	243
	%	7,8	44,4	28,4	19,3	100
Ortaokul Mezunu	**N**	12	41	25	17	95
	%	12,6	43,2	26,3	17,9	100
Lise Mezunu	**N**	7	31	28	21	87
	%	8	35,6	32,2	24,1	100
Üniversite Mezunu	**N**	1	26	15	13	55
	%	1,8	47,3	27,3	23,6	100
Toplam Frekans		54	219	143	109	525
Toplam Yüzdelik		10,3	41,7	27,2	20,8	100
X^2:38,606 sd:12 p:0,000						

Ek Tablo 84. Babanın Eğitim Değişkeni ile Evliliğin Korkutma Nedenleri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Evlilik Sizi Neden Korkutuyor?				
Babanın Eğitimi		**Geçim sıkıntısı yaşamak**	**Sorumluluk almak**	**Evlilik sonrası eşin değişebilmesi**	**Evlilik öncesi yapılanları yapamamak**	**Toplam**
Okuryazar değil	**N**	4	2	1	6	13
	%	30,8	15,4	7,7	46,2	100
İlkokul Mezunu	**N**	17	49	43	28	137
	%	12,4	35,8	31,4	20,4	100
Ortaokul Mezunu	**N**	13	42	20	14	89
	%	14,6	47,2	22,5	15,7	100
Lise Mezunu	**N**	11	60	33	25	129
	%	8,5	46,5	25,6	19,40%	100
Üniversite Mezunu	**N**	9	64	46	36	155
	%	5,8	41,3	29,7	23,2	100
Toplam Frekans		54	217	143	109	523
Toplam Yüzdelik		10,3	41,5	27,3	20,8	100
X^2:25,148 sd:12 p:0,014						

Ek Tablo 85. Yaşanılan Yer Değişkeni ile Yaşanılan Ailede Mutluluk Durumu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Yaşadığınnız Ailede Mutlu musunuz?			
Yaşanılan Yer		**Evet**	**Hayır**	**Kısmen**	**Toplam**
Köy - Kasaba	**N**	58	10	20	88
	%	65,9	11,4	22,70%	100
İlçe	**N**	146	7	50	203
	%	71,9	3,4	24,6	100
İl	**N**	214	11	32	257
	%	83,3	4,3	12,5	100
Büyükşehir	**N**	284	16	46	346
	%	82,1	4,6	13,3	100
Toplam Frekans		702	44	148	894
Toplam Yüzdelik		78,5	4,9	16,6	100
X^2:27,655 sd:6 p:0,000					

Ek Tablo 86. Aile Türü Değişkeni ile Yaşanılan Ailede Mutluluk Durumu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Yaşadığınız Ailede Mutlu Musunuz?			
Aile Türü		**Evet**	**Hayır**	**Kısmen**	**Toplam**
Çekirdek Aile	**N**	529	23	93	645
	%	82	3,6	14,4	100
Geniş Aile	**N**	173	21	55	249
	%	69,5	8,4	22,1	100
Toplam Frekans		702	44	148	894
Toplam Yüzdelik		78,5	4,9	16,6	100
X^2:18,629 sd:2 p:0,000					

Ek Tablo 87. Yaşanılan Yer Değişkeni ile Eşler Arası İletişim Konusu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Eşler Arası İletişim Konusunda		Toplam
Yaşanılan Yer		**Yetiştiğim Aile İle Aynı**	**Yetiştiğim Aileden Farklı**	
Köy – Kasaba	**N**	55	33	88
	%	62,5	37,5	100
İlçe	**N**	161	42	203
	%	79,3	20,7	100
İl	**N**	198	59	257
	%	77	23	100
Büyükşehir	**N**	278	68	346
	%	80,3	19,7	100
Toplam Frekans		692	202	894
Toplam Yüzdelik		77,4	22,6	100
X^2:13,331 sd:3 p:0,004				

Ek Tablo 88. Yaşanılan Yer Değişkeni ile Eşler Arası Sevgi-Saygı Konusu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Eşler Arası Sevgi – Saygı Konusunda		
Yaşanılan Yer		**Yetiştiğim Aile İle Aynı**	**Yetiştiğim Aileden Farklı**	**Toplam**
Köy – Kasaba	**N**	61	27	88
	%	69,3	30,7	100
İlçe	**N**	176	27	203
	%	86,7	13,3	100
İl	**N**	214	43	257
	%	83,3	16,7	100
Büyükşehir	**N**	292	54	346
	%	84,4	15,6	100
Toplam Frekans		743	151	894
Toplam Yüzdelik		83,1	16,9	100
X^2:14,198 sd:3 p:0,003				

Ek Tablo 89. Yaşanılan Yer Değişkeni ile Aile İçi Rol Paylaşımı Konusu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz

		Aile İçi Rol Paylaşım Konusunda		
Yaşanılan Yer		**Yetiştiğim Aile İle Aynı**	**Yetiştiğim Aileden Farklı**	**Toplam**
Köy – Kasaba	**N**	47	41	88
	%	53,4	46,6	100
İlçe	**N**	141	62	203
	%	69,5	30,5	100
İl	**N**	180	77	257
	%	70	30	100
Büyükşehir	**N**	255	91	346
	%	73,7	26,3	100
Toplam Frekans		623	271	894
Toplam Yüzdelik		69,7	30,3	100
X^2:13,695 sd:3 p:0,003				

Ek Tablo 90. Yaşanılan Yer Değişkeni ile Ebeveyn Çocuk İlişkisi Konusu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz

		Ebeveyn Çocuk İlişki Konusunda		Toplam
Yaşanılan Yer		**Yetiştiğim Aile İle Aynı**	**Yetiştiğim Aileden Farklı**	
Köy – Kasaba	**N**	49	39	88
	%	55,7	44,3	100
İlçe	**N**	140	63	203
	%	69	31	100
İl	**N**	188	69	257
	%	73,2	26,8	100
Büyükşehir	**N**	248	97	345
	%	71,9	28,1	100
Toplam Frekans		625	268	893
Toplam Yüzdelik		70	30	100
X^2:10,491 sd:3 p:0,015				

Ek Tablo 91. Yaşanılan Yer Değişkeni ile Çocuk Eğitimi Konusu Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Çocuk Eğitimi Konusunda		Toplam
Yaşanılan Yer		**Yetiştiğim Aile İle Aynı**	**Yetiştiğim Aileden Farklı**	
Köy – Kasaba	**N**	51	37	88
	%	58	42	100
İlçe	**N**	143	60	203
	%	70,4	29,6	100
İl	**N**	186	71	257
	%	72,4	27,6	100
Büyükşehir	**N**	266	79	345
	%	77,1	22,9	100
Toplam Frekans		646	247	893
Toplam Yüzdelik		72,3	27,7	100
X^2:13,375 sd:3 p:0,004				

Ek Tablo 92. Cinsiyet Değişkeni ile Aile Kurumunun Geleceği Hakkında Düşünce Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Aile kurumunun geleceği hakkında			Toplam
Cinsiyet		**Önemi giderek artıyor**	**Önemi giderek azalıyor**	**Fikrim yok**	
Erkek	**N**	91	262	86	439
	%	20,7	59,7	19,6	100,0
Kadın	**N**	79	313	64	456
	%	17,3	68,6	14,0	100,0
Toplam Frekans		170	575	150	895
Toplam Yüzdelik		19,0	64,2	16,8	100,0
X^2: 8,277 sd:2 p:0,016					

Ek Tablo 93. Aile Türü Değişkeni ile Aile Kurumunun Geleceği Hakkında Düşünce Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Aile Kurumunun Geleceği			
Aile Türü		**Önemi Giderek Artıyor**	**Önemi Giderek Azalıyor**	**Fikrim Yok**	**Toplam**
Çekirdek Aile	**N**	121	418	106	645
	%	18,8	64,8	16,4	100
Geniş Aile	**N**	48	157	44	249
	%	19,3	63,1	17,7	100
Toplam Frekans		169	575	150	894
Toplam Yüzdelik		18,9	64,3	16,8	100
X^2:,275 sd:2 p:0,871					

Ek Tablo 94. Cinsiyet Değişkeni ile Aile Danışmanlığı Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Aile danışmanlığı hakkında fikir		
Cinsiyet		**Var**	**Yok**	**Toplam**
Erkek	**N**	198	241	439
	%	45,1	54,9	100,0
Kadın	**N**	258	198	456
	%	56,6	43,4	100,0
Toplam Frekans		456	439	895
Toplam Yüzdelik		50,9	49,1	100,0
X^2: 11,788 sd:1 p:0,001				

Ek Tablo 95. Bölüm Değişkeni ile Aile Danışmanlığı Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Aile Danışmanlığı Hakkında fikir		
Bölüm		**Evet**	**Hayır**	**Toplam**
Hukuk	**N**	42	58	100
	%	42,0	58,0	100,0
Matematik	**N**	36	14	50
	%	72,0	28,0	100,0
Sosyoloji	**N**	41	9	50
	%	82,0	18,0	100,0
İngiliz Dili ve Edebiyatı	**N**	20	30	50
	%	40,0	60,0	100,0
Türk Dili ve Edebiyatı	**N**	51	48	99
	%	51,5	48,5	100,0
Uluslararası İlişkiler	**N**	27	23	50
	%	54,0	46,0	100,0
Harita Mühendisliği	**N**	18	31	49
	%	36,7	63,3	100,0
Kimya Mühendisliği	**N**	25	25	50
	%	50,0	50,0	100,0
Makine Mühendisliği	**N**	27	22	49
	%	55,1	44,9	100,0
Hemşirelik	**N**	41	9	50
	%	82,0	18,0	100,0
İlköğretim Matematik Öğretmenliği	**N**	18	32	50
	%	36,0	64,0	100,0
Sosyal Alanlar Eğitimi	**N**	23	26	49
	%	46,9	53,1	100,0

İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği	**N**	22	27	49
	%	44,9	55,1	100,0
İslam Tarihi ve Sanatı	**N**	24	26	50
	%	48,0	52,0	100,0
İşletme	**N**	32	43	75
	%	42,7	57,3	100,0
Elektrik Elektronik Mühendisliği	**N**	2	11	13
	%	15,4	84,6	100,0
Bilgisayar Mühendisliği	**N**	7	5	12
	%	58,3	41,7	100,0
Toplam Frekans		456	439	895
Toplam Yüzdelik		50,9	49,1	100,0
X^2: 72,145 sd: 16 p: 0,000				

Ek Tablo 96. Cinsiyet Değişkeni ile Evlilik Öncesi Aile Danışmanlığına Başvuru Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Evlilik Öncesi Aile DanışmanlığınaBaşvuru Hakkında		
Cinsiyet		**Evet**	**Hayır**	**Toplam**
Erkek	**N**	167	272	439
	%	38,0	62,0	100,0
Kadın	**N**	264	192	456
	%	57,9	42,1	100,0
Toplam Frekans		431	464	895
Toplam Yüzdelik		48,2	51,8	100,0
X^2: 35,314 sd:1 p:0,000				

Ek Tablo 97. Cinsiyet Değişkeni ile Aile Eğitim Semineri Arasındaki İlişkiyi Gösteren Çapraz Tablo

		Aile eğitim seminerine gitmek		
Cinsiyet		**Evet**	**Hayır**	**Toplam**
Erkek	**N**	188	251	439
	%	42,8	57,2	100,0
Kadın	**N**	284	172	456
	%	62,3	37,7	100,0
Toplam Frekans		472	423	895
Toplam Yüzdelik		52,7	47,3	100,0
X^2: 33,969 sd:1 p:0,000				

EK 2: ANKET
ANKET SORULARI

Değerli arkadaşlar,

Bu anket formu Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Aile Danışmanlığı Eğitimi bölümünde hazırlamış olduğum "Üniversite Öğrencilerinin Evlilik ve Aileye Bakışı" başlıklı yüksek lisans tezimin alan araştırmasıdır. Anket formundaki soruları içtenlikle cevaplayacağınızı inanıyor, ilgi ve yardımlarınız için hepinize teşekkür ediyorum.

•***DEMOGRAFİK BİLGİLER***

1.Cinsiyetiniz? O Erkek O Kadın

2. Yaşınız? O……

3. Medeni durumu? O Bekar O Sözlü O Nişanlı O Evli O Dul

4. Nüfus kütüğüne kayıtlı olduğunuz il? O ……

5. Devam ettiğiniz fakülte / Bölüm O …… ……..

6. Mezun olduğunuz lise türü? O Lise O Meslek lisesi O Anadolu lisesi O İmam hatip lisesi O Fen

7. Ailenizin gelir durumu? O 500 – 1000 TL O 1000 – 1500 TL O 1500 – 2000 TL O 2000 – 4000 TL O 4000 TL Üzeri

Eğitim durumu?	**8. Annenizin**	**9.Babanızın**
Okur yazar değil		
İlkokul mezunu		
Ortaokul mezunu		
Lise mezunu		
Üniversite mezunu		

10. Annenizin mesleği ? .....

11. Babanızın mesleği ? ……..

12. Bugüne kadar en fazla yaşadığınız yer? O Köy – kasaba O İlçe O İl merkezi O Büyükşehir

13.Şuan nerede kalıyorsunuz? O Ailem ile birlikte O Yurtta O Özel evde

14.Hangi aile türünde büyüdünüz? O Çekirdek aile O Geniş aile

15.Hangi yetiştirilme tarzı(aile tutumu) ile büyüdünüz?

O Koruyucu aile O Hoşgörülü aile O Baskıcı tutumlu aile

O Demokratik aile O İlgisiz ve kayıtsız aile O Dengesiz ve tutarsız aile

16. Gelecekte kurmayı planladığınız evliliğinizde ve eşinizde hangi aile tutumu içinde olmak istersiniz? O Koruyucu aile O Hoşgörülü aile O Baskıcı tutumlu aile

O Demokratik aile O İlgisiz ve kayıtsız aile O Dengesiz ve tutarsız aile

B) EŞ TERCİHİ

17.Şuan flört ettiğiniz kişi var mı? O Evet O Hayır

18.Flört hakkında ne düşünüyorsunuz?
O Eş seçimi için önemli O Eş seçimi için kısmen önemli O Eş seçimi için önemsiz

19. Flört ettiğiniz kişiyle birlikte yaşar mısınız? (Nikahtan önce) O Evet OHayır Ofarketmez

20. Daha önce başkası ile flört etmiş birisi ile evlenir misiniz? O Evet O Hayır OFarketmez

21. Hayatınızda birisinin olduğunu ilk kime söylersiniz?

O Anneme O Babama O Her ikisine de O Arkadaşıma O Hiç kimseye

Anneniz ve babanız hayatınızda birinin olduğunu öğrenirse nasıl tepki verir?

	22. ANNENİZ	**23. BABANIZ**
Olumsuz tepki verir		
Karışmaz		
Destek olur		
Engellemeye çalışır		
Şiddet uygular		
Bilir ama göz yumar		

24.Eş seçimi konusunda size en uygun durum hangisidir?

O Kararı ben veririm kimseye danışmam O Kararı ben veririm sonra ailemin onayını alırım

O Kararı ailem verir sonra benim onayımı alır O Ailem karşı gelse de evlenirim

Aşağıdaki eş seçim kriterlerini belirtiniz.	**Çok önemli**	**Kısmen önemli**	**Önemsiz**
25. Fiziksel görünüm			
26. Dindar olması			
27. İyi huylu,ahlaklı olması			
28. Kariyer sahibi olması			
29.Ekonomik durumu iyi olması			
30 Aile yapısısının uygun olması			

31. Siyasi bakış açısı			
32. Aşık olmam			
33. Kültür seviyesi			
34. Hayata bakış açısı			

35. Eş olarak seçeceğiniz kişinin yaşı nasıl olmalıdır?

O Erkek kadından büyük olmalı O Kadın erkekten büyük olmalı O Kadın erkek aynı yaşta olmalı OFarketmez

36.Eş olarak seçeceğiniz kişini eğitim durumu nasıl olmalı?

O Erkek kadından daha üstün O Kadın erkekten daha üstün O Her ikisi de aynı düzeyde O Fark etmez

37.Eş olarak seçeceğiniz kişiniz maddi durumu nasıl olmalı ?

O Erkeğin daha iyi olmalı O Kadının daha iyi olmalı O Her ikiside birbirine yakın olmalı O Fark etmez

38. Sanal ortamda tanıştığınız biri ile evlenir misiniz? O Evet O Hayır O Fikrim yok

39. Sanal ortamdaki eş seçimini nasıl buluyorsunuz? O Uygun buluyorum O Uygun bulmuyorum

Eş tercihinde;	**Çok önemli**	**Kısmen önemli**	**Önemsiz**
40. Eş seçiminde annemin düşüncesi ;			
41. Eş seçiminde babamın düşüncesi ;			
42. Eş seçiminde en yakın arkadaşımın düşüncesi;			
43. Eş seçiminde akrabalarımın düşüncesi ;			
44. Eş seçiminde komşularımın düşüncesi;			
45. Eş seçiminde kültürel farklar;			
46. Eş seçiminde dini inancın aynı olması;			
47. Eş seçiminde etnik kökenin aynı olması ; **48. Eş seçiminde ekonomik durumun aynı olması ;**			
49. Eş seçiminde siyasi görüşün aynı olması;			
50. Eş seçiminde yaş farkının olması ;			

C. AİLE VE EVLİLİK

Sizce ideal evlilik yaşı nedir?

	18-20 yaş	21-23 yaş	24-26 yaş	27-29 yaş	30 ve üzeri yaş
51.Kızlar İçin					
52.Erkekler İçin					

Evliliği gerçekleştirmek için	Çok önemli	Kısmen önemli	Önemsiz
53. Mezun olmak gerekli			
54. Askerliği yapmış olmak gerekli			
55. İş sahibi olmak gerekli			
56. Uygun eş adayı bulmak gerekli			
57. Kariyer sahibi olmak			
58. Maddi durumun gerekli olması			
Evlilik gerçekleştirilmesinin amacı;	Çok önemli	Kısmen önemli	Önemsiz
59. Neslimizin devamı için			
60.Düzenli hayat yaşamak için			
61. Hayatı paylaşmak için			
62. Dinimiz emretiği için			
Evlilikte mutlu yuvanın olması için :	Çok önemli	Kısmen önemli	Önemsiz
63.Karşılıklı sevgi saygı olması			
64.Ekonomik refahın olmsı			
65. Anlayışın olması			
66. Birbirine destek olunması			
67.Çocuk sahibi olunması			
Evliliğin anlamını düşündüğünüzde :	Çok önemli	Kısmen önemli	Önemsiz
68. Sorumluluk yüklenmektir.			
69. Düzenli hayat sürmektir.			
70. Hayatı paylaşmaktır.			

71. Mutlu ve huzurlu olmaktır.			
72. Monoton olmaktır.			
73.özgürlüğün kısıtlanmasıdır.			

74. Evlendikten sonra erkeğin ailesi ile yaşamayı onaylıyor musunuz?

O Evet O Hayır O Fikrim yok O Şartlara bağlı

75.Evlilk sizi korkutuyor mu? O Evet O Hayır

76. Evlilik sizi neden korkutuyor?

O Geçim sıkıntısı yaşamaktan O Sorumluluk almaktan O Evlilik sonrası eşimin değişebileceğinden O Evlilik öncesindeki yapabildiklerimi evlilik sonrası yapamamaktan

77**. Yaşadığınız ailede kendinizi mutlu hissediyor musunuz?** O Evet O Hayır O Kısmen

Gelecekde kurmayı planladığınız ailenin yetiştiğiniz aileden ;	**Hangilerinde aynı olmasını istersiniz?**	**Hangilerinde farklı olmasını istersiniz?**
78. Eşler arası iletişim konusunda		
79. Eşler arası saygı ve sevgi konusunda		
80. Aile içi rol paylaşımı konusunda		
81. Ebeveyn ve çocuk ilişkileri konusunda		
82. Çocuk eğitimi konusunda		

83. Aile kurumunun günümüzdeki durumu hakkında ne düşünüyorsunuz?

O Önemi giderek artıyor O Önemi giderek azalıyor O Fikrim yok

84.Aile danışmanlığı hakkında bilginiz var mı? O Evet O Hayır

85. Evlenmeden önce aile danışmanlığına başvurmak istermisiniz? O Evet O Hayır

86. Evlenmeden önce aile eğitim seminerine gitmeyi düşünürmüsünüz ? O Evet O Hayır

Sizce aile danışmanlığı;	**Çok önemli**	**Kısmen önemli**	**önemsiz**
87. Eş seçimi kriterleri belirlemede			
88. Aile içi iletişim kurmada			
89. Ebeveyn rollerini gerçekleştşrmede			
90. Çoçuk eğitimi konusunda			
91. Cinsel yaşam konusunda			

KAYNAKÇA

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, (2006), Türkiye'de Aile Yapısı Araştırması, Ankara.

Akgündüz, Abdulkadir (1998). Eş seçiminde Püf Noktalar, İstanbul: Gençbeyin

Akın, M.Hakkı (2011). Toplumsallaşma Sözlüğü, Konya: Çizgi Kitabevi.

Akın, M. Hakkı (2014) "Türkiye'de Muhafazakarlığın Direnme Odağı Olarak Aile" Aile Sosyolojisi Yazıları, (Ed. Mustafa Aydın) Açılım Kitap, s.219- 234, İstanbul.

Akıntürk, Akın (2012). Türk Medeni Hukuku Aile Hukuku, (14. Baskı). İstanbul: Beta Basım

Aksan, Gamze (2013) Evlilik ve Ayrılma: Ailenin Kurulması ve Sona Ermesi Sistematik Aile Sosyolojisi (Ed.Mustafa Aydın) Konya:Çizgi Kitabevi, 169-194

Aktay, Yasin (2014) "Modern Dünyada Ailenin Dönüşümü ve Muhtemel 1997Geleceği Üzerine Mülahazalar ve Geleneğe Dayalı Problemler" Aile Sosyolojisi Yazıları, (Ed. Mustafa Aydın) Açılım Kitap, s.181- 188,İstanbul.

Aydemir, M.Ali ve Tecim, Erhan (2014) "Türk Toplumunda Aile ve Dinin Sosyal Sermaye Potansiyeli" Aile Sosyolojisi Yazıları, (Ed. Mustafa Aydın) Açılım Kitap, s.191- 217, İstanbul.

Arslan, Ali ve Arslan Gülten (2015) "Kırsal Türkiye'de, Geçmişten Geleceğe Kadın, Evlilik ve Aile" Türkiyat Araştırmaları Dergisi, s. 629-684

Ateş, Reyhan (2015) "Evlilikte İlk Yıllar, Çatışmalar ve "Güç" Kavramı, *Evlilik Okulu,* (Ed. Haluk Yavuzer), Remzi Kitabevi, s.114-124, İstanbul.

Aydemir, M.Ali (2005) Büyük Alışveriş Merkezlerinin Aile İçi Tüketim Alışkanlıkları Üzerindeki Etkisi (Konya Örneği), Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya

Aydın, Mustafa (2000). Kurumlar Sosyolojisi, Ankara: Vadi Yayınları

Aydın, Mustafa (2014) "Tarihsel Dönüşümü İçinde Aile ve Kent İlişkisi" Aile Sosyolojisi Yazıları, (Ed. Mustafa Aydın), Açılım Kitap, s. 83- 100

Bener, Muhammet (2011). Dindarlık-Eş seçimi ilişkisi (SDÜ Örneği) Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta

Bozgeyikli, Hasan ve Toprak, Emre (2013) "Üniversiteli Gençlerin Eş Seçim Kriterlerinin Sıralama Yargılarıyla Ölçeklenmesi" Gençlik Araştırmaları Dergisi, Cilt.1 sayı.1

Bugay, Aslı ve Tezer, Esin (2008). Üniversite Öğrencilerinin Evlenecekleri Eşlerde Aradıkları Özellikler, *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi,(*23)36-40
Canatan, Kadir ve Yıldırım, Ergün (2013). Aile Sosyolojisi (4. Baskı). İstanbul: Açılım Kitap

Can, İslam (2013) Aielenin Tarihsel Gelişimi: Dünü, Bugünü ve Yarını, Sistematik Aile Sosyolojisi, (Ed.Mustafa Aydın) Konya:Çizgi Kitabevi, 65-91

Canatan Kadir ve Yıldırım Ergün (2013). Aile Sosyolojisi (4. Baskı), İstanbul: Açılım Kitap

Canel, Azize Nilgün (2012). Aile Hayatı (2. Baskı), İstanbul: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı

Cüceloğlu, Doğan (2006). Başarıya Götüren Aile, İstanbul: Remzi Kitapevi

Çelebi, Nilgün (1990). Kadınlarımızın Cinsiyet Rolü Tutumları, Konya: Sebat Ofset Matbaacılık

Çelik, Ali (2007). Ahzab Suresi Işığında Aile Hukuku, 3. Baskı, İstanbul: ACD Yapım.

Demir, İlkay (2015). "Evlilik İlişkilerine Farklı Bit Yaklaşım: Bağlanma Kuramı" *Evlilik Okulu,* (Ed. Haluk Yavuzer), Remzi Kitabevi, s.92-113, İstanbul.

Dikeçligil, F. Beylü (2014) "Aileye Dair Kabullerin Ezber Bozumu" Aile Sosyolojisi Yazıları, (Ed. Mustafa Aydın) Açılım Kitap, s.13- 50,İstanbul.

Dökmen, Üstün (2012). Sanatta ve Günlük Yaşamda İletişim Çatışmaları ve Empati, (47. Basım) İstanbul: Remzi Kitabevi.

Ergin, Tamer (2015) "Evlilik İlişkisini Geliştirmeyi Amaçlayan Çalışmalar" *Evlilik Okulu,* (Ed. Haluk Yavuzer), Remzi Kitabevi, s.172-186, İstanbul.

Ersanlı, Kurtman ve Kalkan, Melek (2008) Evlilik İlişkilerini Geliştirme Kuram ve Uygulama, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Ertuğrul, Halit (2014). Adım Adım Evlilik (68. Baskı). İstanbul: Nesil Yayın

Gazioğlu, Esra, (2015) "Aile Yaşam Döngüsü", *Evlilik Okulu,* (Ed. Haluk Yavuzer), Remzi Kitabevi, s.29-47, İstanbul.

Giddens, Antony (2000). Sosyoloji, Ankara: Ayraç Evi

Gökçe, Birsen (1991). Evlilik Kurumu ve Aile Yapısı İle İlişkileri (2.cilt), Ankara: Aile Araştırmalar Kurumu Başkanlığı Yayınları

Gökçen, Ahmet (2013). "Aile Türleri ve Başlıca Aile Sınıflandırılmaları" Sistematik Aile Sosyolojisi, Ed.Mustafa Aydın, Konya:Çizgi Kitabevi, 93-113

GÜL, Gülbahar, (2015), "Aile ve Evlilik Kurumu" , *Evlilik Okulu,* (Ed. Haluk Yavuzer), Remzi Kitabevi, s.20-28, İstanbul.

Hallaç, Saliha ve Öz, Fatma (2014).Aile Kavramına Kuramsal Bir Bakış.*Dergi parkta,* 6 (2), 142-153.

Kağıtçıbaşı, Çiğdem (1999). Yeni İnsan ve İnsanlar, 10. Basım, İstanbul: Evrim Yayınları.

Kasapkara, Alaadin ve Kasapkara, Betül (2014). 20-30 Yaş grubu bekar erkeklerin eş seçimine yönelik tutumları ve eşten beklentilerinin demografik değişkenler açısından incelenmesi, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 34 (7), 792-800

Kasatura, İlkay (2013). Eş Seçiminden Evliliğe Yaşam Döngüsü, İstanbul: Remzi Kitabevi.

Korucu, Muhittin (2013). Evliliğimize Aşk Olsun, 4. Baskı, İstanbul: Timaş Yayınları.

Kulaksızoğlu, Adnan (2014). *Ergenlik Psikolojisi.* (16.Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Marshall, Gordon (2009). Çev: Akınhay Osman ve Kömürcü Derya, Sosyoloji Sözlüğü, Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları

Mercan, Çare (2015) "Aile ve Evlilik Kurumuna Kültürel Bir Bakış: Farklı Kültürlerden Gelen Bireylerin Evlilikleri" *Evlilik Okulu,* (Ed. Haluk Yavuzer), Remzi Kitabevi, s.242-263, İstanbul.

Nirun, Nihat (1994). Sistmatik Sosyoloji Yönünden Aile ve Kültür, Atatürk Kültür Merkezi Yayını Derğisi, 73

Ondaş, Barış (2012). Üniversite Öğrencilerinin Evlilik ve Eş Seçimiyle İlgili Görüşlerinin İncelenmesi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Aile Ekonomisi ve Beslenme Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara.

Özabacı, Nilüfer (2015) "Evlilik Öncesi İlişkiler"*Evlilik Okulu,* (Ed. Haluk Yavuzer), Remzi Kitabevi, s.48-60, İstanbul.

Öztürk, Emine (2013). Sosyo – Tarihsel Perspektif Süreci İçinde Aşk Sosyolojisi, İstanbul:Cinius Yayınları

Sarı,Özgür,(2013),"Aile Kurumu ve Ailenin Tanımı" Sistematik Aile Sosyolojisi (Ed. Mustafa Aydın), Konya: Çizgi Kitabevi

Sezal, İhsan (2003). Toplum ve Aile, Sosyolojiye Giriş, (Ed. İhsan Sezal), Ankara: Martı Yayınevi, 137-165

Süleymanov, Abülfez (2009) "Çağdaş Türk Toplumlarında Aile ve Evlilik İlişkileri, *Aile ve Toplum Eğitim Kültür ve Araştırma Derğisi*, yıl: 11 Cilt:5 Sayı:17

Şen, Bülent (2009). Evlenmek Üzere Başvuruda Bulunan Bir Gup Nişanlı Çiftin Evlilik ve Evlilik Öncesi Çift Eğitimi'ne İlişkin Bilgi, Görüş ve Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, Ankara

Şenel, G. Hatice (2015). Eş seçimi kararı. (Editör: Haluk Yavuzer). *Evlilik Okulu. İ*stanbul: Remzi Kitabevi, 60-74.

Şener, Sami (2013). Türkiye'de Gençlik, İstanbul: İnkılab Yayınları.

Tarhan, Nevzat (2016). Bilinçli Aile Olmak (3. Baskı)İstanbul: Timaş Yayınları.

Tarhan, Nevzat (2013). Evlilik Psikolojisi (17. Baskı), İstanbul:Timaş Yayınları

Taylan, Hasan Hüseyin (2003) " Köy Ailesinde Aile İçi İlişkiler: Selçikli Köyü Örneği" Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi

Taylan, Hasan Hüseyin (2009). Türkiye'de köy ailesinde aile içi ilişkiler, Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, (22), 117-118

Tekin, Mustafa (2014) "Sekülerleşme Bağlamında Aile ve Kadın" Aile Sosyolojisi Yazıları, (Ed. Mustafa Aydın) Açılım Kitap, s.259- 274, İstanbul.

Tezcan, Mahmut,(1985), Eğitim Sosyolojisi, 4.baskı. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi

Topçuoğlu, Ali Aslan (2010). Yahudilik – hristiyanlık ve islam hukukuna göre nikah akdine etkisi bakımından din farklılığı, *Samsun Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, 10 (2), 79-120

Türkarslan, Nesrin ve Yurtkuran Demirkıran, Semra (2007). Üniversite Son Sınıf Öğrencilerinin Evliliğin Kuruluşuna İlişkin Görüş ve Düşünceleri, Ankara: T.C. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, Bilim Serisi

Türkoğlu, İ.Eren (2013). Ü*niversite Öğrencilerinin Flört Davranışlarına Göre Çocuklukta Algılanan Ebeveyn Kabul – Ret ve Karşı Cinsle İlişkide Sosyal Yetkinlik*

İnancının İncelenmesi. Eğitim Bilimi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimi Anabilim Dalı, Adana.

Tüybek, Cüneyt (2004) Kuşaklararası Farklılık Açısından Üniversite Gençliği ve Aile, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı.

Ulutaş Ejder ve Özpınar Ahmet (2013). Toplumumuzun Aile Yapısı Sistematik Aile Sosyolojisi, (Ed.Mustafa Aydın) Konya:Çizgi Kitabevi, 379-396

Ürkmez, Mediha ve Oğurtan, Güler (2014). Aile Kurmak Aile Olmak, (5. Baskı), Konya: Çizgi Kitabevi.

Vargün, Berivan ve Tekin, Üzeyir (2012) "Aile Kurumu Çerçevesinde Töre ve Namus Cinayetleri" Muhafazakar Düşünce Dergisi, Yıl:8 Sayı:31 Sayfa: 101-117

Yalçın, Hatice (2014) "Evlilik Uyumu İle Sosyodemografik Özellikler Arasındaki İlişki" Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, Şubat, Cilt 3, sayı 1. Makale no:24 250 - 261

Yavuzer, Haluk (2004). Anne Baba Çocuk (17. Basım), İstanbul: Remzi Kitapevi

Yavuzer, Haluk ve diğerleri (2011). Çocuk ve Ergen Eğitiminde Anne Baba Tutumları, 2. Baskı, İstanbul: Timaş Yayınları.

Yılmazçoban, A.Muhsin (2011). Evlilikte Çiftleri Etkileyen Unsurlar ve Arkadaşlık İlkeleri, *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi, 178 – 195*

Yörükoğlu, Atalay (2007). Gençlik Çağı (13.Basım). İstanbul: Özgür Yayınları

Zıglar, Zıg (2004). Hayat Boyu Flört, (çev: Asiye Yücel Kaya), Ankara: Sistem Yayıncılık